

MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA II.

Nyomonkövetési jelentés
2020

Tartalomjegyzék

Tartalom

1	Összefoglaló	3
1.1	Helyzetkép: az MNTFS II. 2019. évi végrehajtásának gazdasági-társadalmi-demográfiai kontextusa	3
1.2	Az MNTFS II. beavatkozásai	4
2	Beavatkozási területek szerinti áttekintés	21
2.1	I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok	21
2.2	II. Az oktatás területét érintő feladatok	46
2.3	III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok	92
2.4	IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok	120
2.5	V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok	160
2.6	VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok	183
2.7	VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések	212

1 Összefoglaló

1.1 Helyzetkép: az MNTFS II. 2019. évi végrehajtásának gazdasági-társadalmi-demográfiai kontextusa

Magyarországon a társadalmi felzárkózás intézményesült megjelenése (2011) óta összességében jelentősen csökkent a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés aránya, s 2018-ra Magyarország az 1 millió 398 ezer fős csökkenéssel (2010: 3 millió 93 ezer fő; 2019: 1 millió 695 ezer fő) bőven teljesítette az Európa 2020 Stratégiában tett vállalását, ami a 2008-as értékhez képest mintegy 460 ezer fővel csökkent érintett népességet ért el 2020-ra. Az anyagi szegénységben élők aránya alig harmadára, a munkaszegénységben élők 40 százalékára csökkent 2010-hez képest. A gyermekek és a gyermekes családok szegénységi mutatói az átlagnál is jobban javultak: jövedelmi szegénységük a felére esett, mértéke jóval a gyermektelen családok szintje alatti, anyagi szegénységük is harmadára csökkent, hasonlóan a munkaszegény háztartásban élő gyermekek arányának csökkenéséhez. A javulás megfigyelhető a roma családok esetében is.

A gazdasági fejlődés Magyarországon 2019-ben az Európai Unióban az egyik legmagasabb volt, a GDP 4,9%-os éves növekedése messze meghaladja nemcsak az Unió átlagát (1,4%), hanem a szomszéd országok teljesítményét is. 2010 és 2019 között Magyarországon a GDP több mint kétszer olyan gyorsan nőtt, mint az Unió egészében (29,9% vs. 14,4%). A hazai lakosság lélekszáma 2019 elején mintegy 2,4%-kal volt kevesebb a 2010-es értéknél, ezen belül a gyermekek aránya 0,2 százalékponttal csökkent 14,55%-ra, (viszont a 2014-es mélypont óta fokozatosan növekszik a gyermekek aránya), az aktívnak tekintett 15-64 éveseké 2,53 százalékponttal 66,11%-ra esett, míg az idős korosztály aránya a 16,61%-ról 19,34%-ra nőtt. Az alacsony, de egyre növekvő születéskor várható átlagéletkor miatt Magyarország ezzel együtt sem tartozik a legidősebb társadalmak közé Európában. Magyarország néhány mutatótól eltekintve már most teljesítette az Európa 2020 Stratégiában vállalt, a társadalmi felzárkózással kapcsolatos célkitűzéseit: a foglalkoztatottság a legfrissebb adatok szerint a 20-64 éves korcsoportban – a vírusjárvány ellenére – 2020-ban 75,3%-ra emelkedett (az Európai Unió 2020-ra 75%-os célértéket tűzött ki), hazánk túlteljesítette a Stratégia szegénységi célkitűzéséhez tett vállalását (23,5% helyett 2019-et tekintve 18,9%), és kis híján teljesítettük az oktatás területén a 30-34 évesek körében mért diplomások arányára (cél 34%, tény 2019: 33,4%) tett vállalásunkat, viszont a 18-24 évesek körében a korai iskolaelhagyók arányára tett célkitűzéseket még nem sikerült elérni (cél: 10%, tény 2019: 11,8%,).

A gyermekek jövedelmi szegénységi veszélyeztetettsége az átlagot jelentősen meghaladóan javult, és immár a lakosság átlaga alatti, 2019-ben 9,5%-os. A dolgozók jövedelmi szegénysége tovább csökkent 2019-re 7,8%-ra, (az uniós átlagérték 2018-ben 9,2%). A súlyos anyagi nélkülözés kockázata 2010 és 2018 között 23,4%-ról 8,7%-ra csökkent. A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya 9,8%-ról 3,6%-ra csökkent 2019-re, de az alacsony iskolázottságú háztartásfővel élők körében még 2019-ben is kétszeres volt a relatív kockázat (2016-ban még 2,46-szoros).

A roma népesség körében a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2019-ben 52,9% volt, és 30,9%-ukat érintette a súlyos anyagi nélkülözés kockázata. A jövedelmi szegénységi kockázatuk már kevesebb, mint háromszorosa volt az országosnak (34,7% vs. 12,2%), míg a munkaszegénység a roma háztartások 15,2%-át érintette, ami szintén jelentős javulást jelent 2013-hoz képest (ekkor történt az első külön adatfelvétel). A szegénység vagy társadalmi kirekesztés kockázatával érintett gyermekes családok aránya a 2010-es 35,3%-ról 2019-re 16,1%-ra csökkent, s már jelentősen alulmúlja a gyermektelen háztartások vonatkozó adatát (27,4%/19,0%). Különösen jelentős a javulás a nagycsaládosok esetében (50,0%/20,3%).

1.2 Az Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. beavatkozásai

Az intézkedési terv programjai egymáshoz kapcsolódva, komplex és multidiszciplináris szemléletben, a célcsoportokra célzottan, az egyéni felelősségvállaláson és a közösség részvételén alapulva valósulnak meg. A szegénységben élők számának csökkentését a magyar Kormány – az átfogó jelentőségű gazdaság- és társadalompolitikai intézkedések mellett – elsősorban komplex programokkal, valamint a hátrányos helyzetű térségekre fókuszálva integrált területi és esélyegyenlőségi programokkal támogatja. A programok, beavatkozások az MNTFS-ben rögzített elvek mentén a teljes életút összefüggéseit szem előtt tartva nyújtanak segítséget a hátrányos helyzetű társadalmi csoportoknak.

Az intézkedési terv a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozatban foglaltakkal összhangban készült el. A beavatkozások kapcsolódnak az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom átfogó céljához, az Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció specifikus célhoz és a népesedési és közösségi fordulat nemzeti prioritáshoz.

Az alábbiakban olvashatóak az intézkedési terv végrehajtásának főbb eredményei röviden, a beavatkozási területeknek megfelelően.

Gyermek jól-lét

bölcsődefejlesztés, bölcsődei férőhelyek bővítése – leginkább rászoruló személyek támogatása – oktatási esélyteremtést szolgáló fejlesztések – gyermekek veszélyeztetettségét észlelő – és jelzőrendszer fejlesztése – Tanoda, Biztos Kezdet Gyerekház

- 2019. év végére a MŰKENG adatai alapján már 51 ezer bölcsődei ellátást biztosító férőhely állt rendelkezésre a 3 év alatti gyermekek napközbeni elhelyezésére a kisgyermekes családok számára. Számos uniós (TOP, VEKOP forrás) és hazai forrás (Pest megyei és országos pályázatok, valamint családi és munkahelyi bölcsőde létrehozására eszközbeszerzés) nyílt meg bölcsődefejlesztésre a megelőző két évben, amelyek eredményeképpen további

férőhellyel bővül/bővíülhetett a bölcsődei hálózat. A hazai bölcsődefejlesztési programról szóló 1164/2018. (III. 27.) Korm. határozat 2018-ban 4,5 Mrd forintot különített el a települési önkormányzatok számára bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek létrehozására, valamint az egyházi, civil fenntartók számára 0,5 Mrd forint állt rendelkezésre családi bölcsődei, munkahelyi bölcsődei férőhelyek létrehozására. A Pest megyei önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék férőhelybővítésére és felújítására 4,5 Mrd Ft hazai forrás fordítódott 2018-ban.

A 2019-ben bejelentett családvédelmi akcióterv pontjai komplex segítséget jelentettek a gyermeket vállaló és gyermeket nevelő családoknak, illetve a több gyermek felnevelését tervező fiatal párok részére. A 7 pontos családvédelmi akcióterv egyik önálló pontja a bölcsődefejlesztés, aminek kapcsán célként lett meghatározva, hogy 2022. június 30-ig Magyarországon 70 000 bölcsődei férőhely álljon rendelkezésre. Ennek elérése érdekében – hazai és uniós források bevonásával – 2019-ben mindösszesen 103,6 Mrd Ft került betervezésre a férőhelyek számának növelésére. A 2019-ben meghirdetett felhívások támogatták mind a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei férőhelyek bővítését, kialakítását, melyek célja a bölcsődei ellátásban mutatkozó területi egyenlőtlenségek mérséklése, valamint a települési önkormányzatok jogszabályból eredő kötelezettségük teljesítésének elősegítése. A fejlesztésnek köszönhetően mintegy 10 000 új bölcsődei ellátást biztosító férőhely valósulhat meg

- A **Pest megyei** önkormányzatok és vállalkozások fejlesztéseit hazai forrásból támogató Pest megyei célzott fejlesztési program keretében 2018-2019. években összesen 15,22 Mrd Ft értékben, 2 pályázati kiírás került kiírásra bölcsődefejlesztés céljára. Mindkét konstrukció célja a bölcsődei ellátás vonatkozásában szolgáltatáshiányos, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő Pest megyei településeken az önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék és többcélú óvoda-bölcsődéként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelybővítése, felújítása volt. A Pest megye célzott fejlesztését szolgáló támogatási program keretében meghirdetett PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2018 és a PM_BOLCSODEFJELSZTES_2019 pályázati konstrukciók összességében mintegy 15,2 Mrd Ft összegben 76 Pest megyei bölcsődében 1940 új férőhely létrehozását támogatták.
- A beszámoló elkészítésének időpontjában már közel 49 ezer bölcsődei ellátást biztosító férőhely állt rendelkezésre a 3 év alatti gyermekek napközbeni elhelyezésére a kisgyermekes családok számára. Számos uniós (TOP, VEKOP forrás) és hazai forrás (Pest megyei és országos pályázatok, valamint családi és munkahelyi bölcsőde létrehozására eszközbeszerzés) állt rendelkezésre bölcsődefejlesztésre az elmúlt két évben, amelyek eredményeképpen további férőhellyel bővíülhet a jelenlegi bölcsődei ellátórendszer.
- A jelentős bölcsődei kapacitásbővítés mellett is indokolt a munkavállaló oldaláról is segíteni a szolgáltatáshoz való hozzáférést. A bölcsődei térítési díj – ellátási formától függően változó mértékű – többletköltséget jelent munkába állás esetén, ami jövedelmi helyzettől és az elérhető szolgáltatásoktól függően befolyásolhatja a munkába való visszatérés lehetőségét is. A **GINOP-5.3.11-18 azonosító számú, Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása** című kiemelt felhívás célja, hogy javítsa a gyermekek napközbeni elhelyezését biztosító szolgáltatásokhoz való hozzáférést, csökkentse az elhelyezés költségeit, és ezáltal segítse a kisgyermekes szülők munkába való visszatérését

például azokon a településeken, ahol ezen ellátás iránti igény meghaladja a rendelkezésre álló férőhelyek számát. A támogatás a kisgyermekes szülő munkába állásának többletköltségét kompenzálja. A támogatás mértéke gyermekenként legfeljebb havi 40 ezer forint. A konstrukció célja továbbá, hogy ösztönözze a munkáltatókat is a szolgáltatókkal való megállapodások megkötésére, amennyiben egy munkáltató több munkavállalója is igényli a támogatást. Ezáltal a konstrukció hozzájárul újabb bölcsődei kapacitások létrehozásához. A támogatás iránti kérelmeket 2019. augusztus 9-től lehet folyamatosan benyújtani a Magyar Államkincstárhoz. 2019-ben a kevésbé fejlett régiókból 699, Közép-Magyarországról 677, összesen 1 376 kérelem került benyújtásra, melyből év végéig 1 071 részesült pozitív támogatói döntésben.

- A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) a Leginkább Rászoruló Személyeket Támogató Európai Segítségnyújtási Alap Magyarországon történő felhasználására irányul. Az alap a megfelelő étkezés és az alapvető fogyasztási cikkek hiányát kívánja enyhíteni. Az összesen 35,6 Mrd Ft támogatású program keretében az **RSZTOP-1.1.1** célja élelmiszersegély biztosítása a szegény, gyermekes családok számára 19,37 Mrd forint keretösszeggel két projektben. Az első szakaszban 3 megyében összesen 150 567 db élelmiszercsomag került kiosztásra, majd a projekt zárásra került 2018. júniusában. A második szakasz keretében a 2017. évben 10 701 db, a 2018. évben 386 304 db, míg a 2019. évben 407 785 db csomag került kiosztásra.

Az **RSZTOP-2.1.1** program évente egy alkalommal alapvető fogyasztási cikkeket biztosít szegény, gyermekes családok számára 2,29 Mrd forint keretösszeggel. Ennek keretében a 2018. évben 25 964 db, a 2019. évben 26 469 db alapvető fogyasztási cikkeket tartalmazó csomag került kiosztásra a rászoruló célcsoport tagjai körében. Az RSZTOP 2.1.1 keretében a Klebelsberg Központ segítségével 2019.-ben 30 400 fő HHH-s általános iskolai tanuló részesült tanszer támogatásban

- Az RSZTOP-4.1.1 program a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára nyújt élelmiszersegélyt 9,99 Mrd forint értékben. Ebben a projektben 2018 során 113 634 db élelmiszer csomag került kiosztásra, míg 2019 során 10 608 db, azaz összesen 124 242 db csomag került kiosztásra.
- A **Tanoda Program** az anyagi szükségben, nem megfelelő szociális körülmények között élő tanulók délutáni, tanodai keretek közötti felzárkózását biztosítja. A 2015 és 2016 évben kiírt EFOP-3.3.1-15, EFOP-3.3.1-16 és VEKOP-7.3.2-16 felhívások voltak az utolsó felhívások, melyek uniós támogatást biztosítottak a tanodák részére. Ezen pályázatok keretében 288 tanoda működött, melyek jelentős része (226 db) 2018-ban zárta a projektet. 59 db tanoda 2019. évben és további 3 db tanoda 2020 első negyed évében zárta a projektet. Ezek a tanodák 8 500 célcsoportbeli tanulót értek el.

A tanodák hazai forrásból történő továbbfinanszírozásának fedezetét a 2019. évre szóló költségvetési törvény biztosította. A tanodákkal kapcsolatos feladatokra a költségvetési törvény alapján 2,507 millió forint állt rendelkezésre a 2019. évre.

2019. január 1-jével 196 tanoda pályázata került befogadásra és támogatásra. 2019. december 31-ig 186 db tanodával történt meg a szerződéskötés mely több mint 5 100 fiatalnak nyújtott segítséget. 2020. január 1-től 185 tanoda szerződése került meghosszabbításra.

Tanoda program folytatásához szükséges forrást a 2020. évben is a központi költségvetés biztosította.

- A **gyermek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer** 2017. január 1-től a korábbi helyi és járási szint mellett további két szinttel bővült (megyei és országos szint). A négy szintű jelzőrendszer működésének eredményeképpen 2016-tól folyamatosan növekedett a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzések száma. Ebben nagy szerepe volt a jelzési kötelezettség jogszabályi szintű megerősítésének, melynek következtében a köznevelés valamint az egészségügyi alapellátás területéről (iskola, házi gyermekorvos, védőnő) érkező jelzések száma is megemelkedett.

2019. február hónap folyamán megjelent a Szakmai ajánlás Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat speciális szolgáltatást biztosítók számára című szakmai szabályzó dokumentum, amely azon túl, hogy a család- és gyermekjóléti központok munkatársai részére részletesen bemutatja az egyes jelzések esetén követendő eljárásrendet, az adekvát segítő munka előmozdítása érdekében – a szakmai megvalósítási tartalmak mellett – javaslatot fogalmaz meg a szolgáltatás biztosításához szükséges dokumentációra, továbbá a szolgáltatás megfelelő biztosításának feltételeire vonatkozóan.

Az új **gyermekjóléti bentlakásos ellátás** törvényi szintű szabályozása elkészült 2019-ben. Az új ellátási forma tervezetten hét közbeni szükség szerinti ellátás biztosítását tenné lehetővé tanítási napokon a gyermek 3. osztályos, vagyis 9 éves korától, idősebb testvérrel való együttes ellátás esetén 7 éves korától, legfeljebb a középiskolai tanulmányai befejezésig, a tanév rendjéhez igazodóan.

- Az **EFOP-2.1.2-16** Gyermekesély programok infrastrukturális háttere konstrukcióban megvalósuló fejlesztés az **integrált térségi gyermekprogramokhoz, az új Biztos Kezdet Gyerekházakhoz**, valamint az 1 000 lakos alatti szolgáltatáshiányos településeken létrejövő "Jó kis hely" fejlesztésekhez biztosítja a szükséges infrastrukturális háttérrel.
- A Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése alintézkedés célja az összesen 112 Biztos Kezdet Gyerekház további fenntartása. Az alintézkedés megvalósításának forrása a 2020. évi hazai költségvetés „Biztos Kezdet Gyerekházak XIV./20/4/2” sora, amelyből egy gyerekház 7,411 millió forint hazai működési támogatásban részesülhet. A legfrissebb adatok szerint a gyerekházakat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma 2018. december 31-én 2 237 fő, közülük 2018-ban 1 340 fő, 2016-ban 1 469 fő volt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (KSH).

Oktatás

3 éves kortól történő kötelező óvodai elhelyezés – ingyenes étkezés kiterjesztése - esélyegyenlőség érvényesülésének elősegítése az óvodai nevelésben – differenciált bérösztönzés - iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató jelzőrendszer fejlesztése – iskolai szegregáció megelőzése – végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése - roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése – tehetséggondozó és ösztöndíjprogramok

- Az iskolai sikeresség megerősítése – kiemelten a hátrányos helyzetű gyermekek sikeres iskolai előrehaladásának erősítése – érdekében bevezetésre került a gyermekek 3 éves

kortól történő, **kötelező óvodai elhelyezése** 2015 szeptemberétől. Az intézkedés eredményeként valamennyi korcsoport óvodai részvételi aránya nőtt: a 3 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 80,3 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 86,6 %-ra nőtt; a 4 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 94,7 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 98,0 %-ra nőtt; az 5 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 95,1 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 97,2 %-ra nőtt.

- A hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatásának támogatása érdekében az óvodáztatás kiterjesztését az **ingyenes étkezés** lehetőségének **kiterjesztése** is követte. Az **óvodai ellátásra fordított GDP-arányos ráfordítás 0,9%**, amely kismértékben meghaladja az **OECD átlagot (0,8%)** (Education at a Glance, 2019 OECD)
- **EFOP-3.1.1.-14** azonosítószámú „**Kisgyermekkorai nevelés támogatása**” című kiemelt uniós finanszírozású projekt célja az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének (Országos Óvodai Alapprogramban rögzített vállalás) további erősítése képzés és támogató szolgáltatások révén, kiemelt figyelemmel a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetésének (a 2015. szeptember 1-jétől hatályos) szakmai támogatására. A program hozzájárul a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, a családok életminőségének javulásához, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő fejlesztésének eléréséhez. A megvalósítás 2016. február 1-én indult, 2018. június 30-án eredményesen lezárult.
- A „**Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása**” **EFOP-3.1.3-16-2016** sz. kiemelt projekt keretében 570 óvodában zajlik képzésekkel és támogató szolgáltatásokkal az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességeinek erősítése. Cél a pedagógiai módszerek megújítása annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, köztük roma gyerekeket nevelő óvodák minél inkább képesek legyenek a hátrányos helyzetű gyermekek eredményes integrált nevelésére, későbbi oktatásra.
- „**A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása**” **EFOP-3.1.5-16-2016** sz. kiemelt projekt keretében 300 alap- és középfokú, valamint 157 óvodai feladatellátási hely részesül komplex, differenciált és folyamatelvű intézményfejlesztésben. A projekt a bevont feladatellátási helyeket az Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató Pedagógiai Rendszer módszertani keretrendszerében támogatja. A Pedagógiai Rendszer alapjául többek között az inklúziós index és az IPR szolgáltak.
2021. április 30-ig 240 intézmény pedagógiai programjába kerül beépítésre, illetve a fejlesztés eredményeként az Oktatási Hivatal módszertani portálján (www.sulinet.hu) a Pedagógiai Rendszerhez kapcsolódó kipróbált módszertani ajánlásokat tesz közzé a projekt.
- Az **iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása** érdekében 2019 januárjától támogató műhelysorozatok megvalósítását kezdte meg az Oktatási Hivatal az **EFOP-3.1.5. projekt** keretében, melyeket az iskolafenntartó tankerületi központok számára szervezett. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a befogadó oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen, és azt elemezni tudja.
- Az „**Esélyteremtés a köznevelésben**” **EFOP-3.1.7-16-2016** sz. kiemelt projekt keretében 150, a homogenizálódó illetve leszakadó közegben működő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket/tanulókat nagy létszámban nevelő-oktató, országos méréseken alulteljesítő köznevelési intézmény vesz részt az Oktatási Hivatal támogatásával az

esélyteremtő nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra kialakításában, megerősítésében. Cél az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer minél szélesebb körben történő terjesztése, az átvétel, beágyazódás támogatása.

- Az **EFOP-3.1.9-17** kódszámú, „**Iskolapad újratöltve – Második esély programok támogatása**” című felhívás megvalósításában 13 szervezet vesz részt. A konstrukció célja középfokú végzettséggel nem rendelkező, tanköteles koron túli fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, érettségi bizonyítvány, szakképesítés megszerzésének támogatása, az egyéni tanulói igényekre reagáló, rugalmas tanulási útvonalakat biztosító, személyközpontú pedagógiai módszerek alkalmazásával. A programban bevont tanulók legalább 30%-a roma származású.
- Az **EFOP-3.1.10-17** kódszámú, „**Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása**” című felhívás célja a köznevelési intézmények támogatása annak érdekében, hogy hátrányos helyzetű tanulóikat segítsék a középiskola sikeres elvégzésében és a felsőoktatásba történő továbbtanulásban.
- A 2018 áprilisában hatályba lépett, a 229/2012. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosítása erősebb garanciát épített be a **köznevelési esélyegyenlőségi tervek** legalább 3 évente történő, kötelező felülvizsgálatának előírásával – ez a rendszeres felülvizsgálat az eddigiekben nem volt előírás. Az intézkedés a befogadó oktatás javítását szolgálja, ezen belül az együttműködő partnerek által végzendő feladatok tervezését, nyomon követését és értékelését is segíti. Az esélyegyenlőségi tervek felülvizsgálatához az EFOP-3.1.5-16 projekt módszertani támogatást nyújt.
- A **GINOP-6.2.3-17** „**A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése és a VEKOP-8.6.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése”** program célja, hogy csökkenjen a szakképzésből kieső diákok száma, hogy segítséget kapjanak az iskolák és a pedagógusok a lemorzsolódás mérséklésére, illetve hogy az oktatás különböző szakaszai közötti, valamint a munka világába történő átmenet könnyebbé váljon. A projektekben választható tevékenység az iskolai lemorzsolódás megelőzésére: a roma tanulók, kiemelten roma lányok számára roma mentori tevékenységek; iskolai kortárs kiközösítés megszüntetésére irányuló és zaklatás ellenes iskolai tevékenységek megteremtése; tehetség gondozás; szabadidő hasznos eltöltését támogató, iskolai kötődést motiváló, tanulást támogató programok szervezése.

A **GINOP-6.2.2/VEKOP-15** kiemelt projekt, és a **GINOP-6.2.3-17**, valamint a **VEKOP-8.6.3-16** pályázatos projektek kiemelt célja a **szakképzésben tanulók végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése és az alapkészségek fejlesztésének támogatása**.

Az Oktatási Hivatal jelentése alapján az ITM által fenntartott szakképző intézmények tekintetében a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma és aránya az intézményi adatszolgáltatás alapján folyamatosan csökken.

- Az **EFOP-1.4.4-17** program a hátrányokkal küzdő 10-18 éves általános iskolás vagy középiskolás roma lányok fejlesztését szolgálja. Cél, hogy minél több roma lány folytassa a tanulmányait a nyolc általános iskolai osztály elvégzése után is. További cél a lemorzsolódással veszélyeztetett lányok tanulási motivációjának és családjaik tanulást szorgalmazó magatartásának erősítése. A konstrukció előzménye a hazai finanszírozású ROMISK-15 és a ROMISK-16 számú Roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzését szolgáló program. A program 2015 ősztől működik hazánkban. A hazai finanszírozású PILOT programok segítségével legalább 750 lányt értünk el a leghátrányosabb helyzetű

településeken. Folytatásul az EFOP-1.4.4-17 Bari Shej – Nagylány – Fata Máré című konstrukció keretösszege 2,68 Mrd Ft, melyből 24 hónapos futamidővel 90 nyertes szervezet valósítja meg tevékenységét. Jelen feltételek mellett legalább 1 800 hátrányokkal küzdő fiatal lány támogatása történik meg.

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét, a lemorzsolódás megelőzését komplex módon szolgáló **Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP)**, Arany János Kollégiumi Program (AJKP) és Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program (AJKSZP) megvalósítása. A 2019/2020. tanévben az AJTP-ben 462, az AJKP-ban 226 fő, az AJKSZP-ben 182 fő 9. évfolyamos tanuló kezdte meg a tanulmányait, összesen több mint 4 000 fő hátrányos helyzetű tanuló vett részt a programokban.
- A **Kollégium Plusz** modellprogram a 2017-es tanévben indult, meghívásos pályázat útján 6 intézménnyel. Az országos lefedettség és későbbi hálózatosodás érdekében további 3 intézmény került bevonásra. A programban jelenleg 6 állami, 2 egyházi és 1 civil fenntartású kollégium vesz részt, nyolc megyében és a fővárosban. A modellprogram mindkét évében 253-265 fő létszám közti tanulót sikerült elérni, valamint közvetett módon a gyerekek szülei, családja. A gyerekek közel 80%-a 11-15 éves korosztályhoz tartozik. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben a tanulók 65%-a részesül. Önidentifikáció alapján a roma származású tanulók aránya 50%. A sajátos nevelési igényű tanulók aránya 33%. A Kollégium Plusz programra 2017-től kezdődően összesen több mint 300 millió forint forrás volt biztosítva.
- A 2018/2019. tanévben az **Útravaló Ösztöndíjprogram** három esélyteremtő alprogramjában összesen 13.829 tanuló vett részt. Ugyanebben a tanévben a Kormány összesen 580 millió forint támogatást biztosított a tanulók és mentorpedagógusok ösztöndíjára, amely fedezi az előző tanévekben-ösztöndíjban részesült tanulók folyamatos támogatását, valamint az újonnan belépők ösztöndíjait.
- A 2018/2019-es tanévben 327 fő kezdte meg tanulmányait a **roma szakkollégiumokban**. Az EFOP 1,151 Mrd Ft-al 9 db, a VEKOP 0,259 Mrd Ft-al 2 db roma szakkollégium fejlesztését támogatta.
- 2018-ban a Nemzeti Tehetség Program nemcsak az NTP-KTK-18 nyílt kategóriával segítette a hátrányos helyzetű és roma fiatalok támogatását, hanem az NTP-RSZKOLL-M-18 meghívásos kategóriával is, melyet kifejezetten a hazai roma szakkollégiumok támogatására hívtak életre. A roma szakkollégiumok támogatására a pályázati konstrukció nevezett kategóriájában a keretösszeg 22.000.000 Ft volt

A foglalkoztatás, képzés, gazdasági integráció

közfoglalkoztatás célzottságának erősítése – aktív munkaerőpiaci eszközök: társadalmi célú vállalkozások támogatása, Munkahelyvédelmi akcióterv, Ifjúsági Garancia, Út a munkaerőpiacra – alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése – digitális kompetenciafejlesztés

- A közfoglalkoztatás céljai között – a korábbi évekhez hasonlóan – kiemelt szerepet kap a halmozottan hátrányos helyzetű álláskereső (különösen az alacsony iskolai végzettségűek, a

megváltozott munkaképességűek, hajléktalanok és romák) foglalkoztatása. A Kormány elfogadta az egyes munkaerő-piaci intézkedésekről szóló 1139/2017. (III. 20.) Kormány határozatot, amely számos intézkedést tartalmaz a közfoglalkoztatás célzottságának erősítése érdekében. A Kormány határozat szerint a 25 év alatti személyek csak abban az esetben kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba, amennyiben az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló munkaerő-piaci program nem kínál számukra egyéb reális lehetőséget. A szakképzettséggel rendelkezők csak abban az esetben kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba, ha a járási hivatal közvetítési kísérlete 3 alkalommal a munkáltató oldalán felmerülő okból sikertelen volt, vagy 3 hónapig nem tudott a járási hivatal az álláskereső számára megfelelő állást felajánlani. (erre a szabályra vonatkozóan a veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni.)

A kormányhatározat előírta, hogy a versenyszférában kialakult munkaerőhiányra figyelemmel a közfoglalkoztatási programokban résztvevők havi átlagos maximális létszáma 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre csökkenjen. A közfoglalkoztatási programok átlagos létszámában ennél jelentősebb csökkenés következett be 2016-tól kezdve: 2017-ben 179,5 ezer fő, 2018-ban 135,6 ezer fő, 2019-ben 106,3 ezer fő, 2020. I-XI hónapban 92,3 ezer fő volt az átlagos létszám.

- A Kormány évente megerősíti szándékát a szociális **szövetkezetek működésének támogatása** tekintetében. Alapvető cél, hogy a - közfoglalkoztatási startmunka mintaprogramok bázisán - meglévő és a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplők legyenek, lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket és emellett járuljanak hozzá a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásához és a helyi társadalomba történő integrációjukhoz.

2020. február 1-jei állapot szerint országosan 80 haszonkölcsön-szerződés hatályos, ily módon a közfoglalkoztatási támogatásból átadott vagyon értéke 2 009 millió forint. A szociális szövetkezet részére átadott vagyon üzleti terv szerinti hasznosítását a haszonkölcsön-szerződés lejártáig a kijelölt állami képviselők kísérik figyelemmel.

Jelenleg a **közfoglalkoztatás alapjain** 270 megalakult **szociális szövetkezet** van az országban. Az önkormányzatok tagságával megalakuló - szociális szövetkezetek jellemzően az értékteremtő közfoglalkoztatási programok alapjain, azok továbbfejlesztése révén jönnek létre. A Belügyminisztérium aktívan részt vett a szociális szövetkezetek működési feltételeinek javítása érdekében történő, összesen 14 Mrd forint hazai forrás biztosításában.

- **A GINOP társadalmi vállalkozásokat ösztönző intézkedések célja** - amelyek jelentős részben támogatják a szociális szövetkezetek fejlesztését is - már működő szervezetek bázisán új társadalmi célú vállalkozások létrehozásának segítése, illetve a már működő társadalmi vállalkozások dinamizálása és stabilizálása piacképes termékek és szolgáltatások előállításának ösztönzése révén, fenntartható üzleti modell alapján, tartós foglalkoztatási lehetőségek létrehozása érdekében. A kiemelt projekt keretében az együttműködő társadalmi vállalkozások 2 520 alkalommal vettek igénybe aktív tanácsadást és 1 720 szervezet már együttműködési megállapodást is kötött az OFA NKft.-vel. Az IFKA által működtetett előminősítési folyamat keretében az IFKA 685 szervezet számára adott ki minősítő tanúsítványt, amelynek birtokában az érintettek benyújthatták támogatási igényüket a GINOP-5.1.3, valamint GINOP-5.1.7 projektekre. A benyújtott projektötletek

kapcsán ezen szervezetek (8 órás munkaviszonyra számítva) **4 571 hátrányos helyzetű személy számára tervezték munkahely megteremtését.**

- A **GINOP 5.1.3 és 5.1.7 pályázati konstrukció keretében** olyan egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok és szövetkezetek nyújthattak be támogatási kérelmet, amelyek rendelkeznek a „PiacTárs” programban előzetesen értékelt projekttervvel, és **vállalták, hogy tevékenységükkel hátrányos helyzetűek foglalkoztatásához járulnak hozzá.** A pályázati felhívások célja, hogy a szervezetek fenntartható munkalehetőséget teremtsenek olyan társadalmi csoportok számára, akik esetében alacsony a munkaerőpiaci kereslet és olyan térségekben, ahol kevés a foglalkoztató. A GINOP jelenleg a társadalmi vállalkozások ösztönzésére több mint 23,6 Mrd forintot biztosít. támogató döntés eddig 431 esetben született 19,4 Mrd Ft összegben
- A **szociális földprogram** a mezőgazdasági termelésre alkalmas környezetben élő hátrányos helyzetű, köztük nagyszámban roma családok megélhetését segítő program. A konyhakerti és kisállattartási szociális földprogram segíti a családok önálló életvitelét és a közösségben erősíti a roma családok elfogadottságát. A 2018-as kiírás a konyhakerti és kisállattartási gyakorlat meghonosítását célozza a hátrányos helyzetű családok megsegítésére irányulóan. Cél továbbra is az önfenntartó képesség megerősítése. A 180 millió forint pályázati keretösszeg 162 szervezet számára biztosította a program megvalósítását. 2018-ban 142 567 csirke, 3 795 kacska, 667 malac, 41 603 tő palánta, 9 520 vetőcsomag került kiosztásra 6 295 családnak. A programba bevont konyhakertek összterülete: 21,8 ha.
A szakképzettséggel rendelkezők csak abban az esetben kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba, ha a járási hivatal közvetítési kísérlete 3 alkalommal a munkáltató oldalán felmerülő okból sikertelen volt, vagy 3 hónapig nem tudott a járási hivatal az álláskereső számára megfelelő állást felajánlani.
25 év alatti személyek abban az esetben kerülhetnek csak bevonásra a közfoglalkoztatási programokba, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló munkaerőpiaci program nem kínál számukra reális egyéb lehetőséget.
- A Kormány 2012. július 4-én fogadta el a **Munkahelyvédelmi akciótervet**, amelynek elsődleges célja a munkahelyek megőrzése, és a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatásának védelme. Ennek érdekében a foglalkoztatás költségeinek csökkentésén keresztül növeli a hátrányos helyzetű vagy egyébként kevésbé versenyképes munkaerőt alkalmazó munkáltatók versenyképességét.
A folyamatosan átalakuló munkaerőpiaci környezetnek megfelelően a munkáltatói kedvezmények újragondolására került sor. 2019-től az átalakítások legfontosabb elemeként bevezetésre került a munkaerőpiacra lépők kedvezménye, melynek célja az újonnan vagy tartós kihagyást követően belépők, illetve a munkapiachoz lazábban kapcsolódó, tartósan nem dolgozó csoportok elhelyezkedésének támogatása. 2019-ben 91 ezer munkáltató 493 ezer munkavállalója után vett igénybe kedvezményt. A fenti kedvezményeken túl 2019-től a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjasok után a munkáltatók és magánszemélyek egyaránt mentesülnek minden korábbi járulékfizetési kötelezettségük alól. Ez utóbbi intézkedés több mint 120 ezer főt érintett 2019-ben és megközelítőleg 104,1 milliárd forintot hagyott a magyar gazdaságban.
- Az **Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program** célja a 25 év alatti fiatalok körén belül a munkaügyi szervezetenél regisztrált fiatalok foglalkoztathatóságának javítása, számukra az

Ifjúsági Garancia, azaz minőségi ajánlat biztosítása aktív munkaerőpiaci eszközökkel. Első lépésként egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki a számukra felmérve, hogy hosszú távon milyen támogatással lehet leginkább javítani az adott fiatal munkaerőpiaci esélyeit. A foglalkoztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak.

A program eredményei 2020. február 1-jéig: az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított programok keretében 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal résztvevő 135 710 fő, míg a programok keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma 95 870 fő.

- A GINOP-5.1.1 és a VEKOP-8.1.1 „Út a munkaerőpiacra” kiemelt projektek a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén. A programok eredményei 2020. február 1-jéig: az NGM és a kormányhivatalok által megvalósított programokban résztvevők száma 162 804 fő, a projektek keretében támogatott foglalkoztatásban részesülők száma 128 530 fő.
- A „**Belépés a digitalizált munka világába**” képzés célja, hogy az egyének (közfoglalkoztatottak) digitális kompetenciája javuljon az új tanulási módszerek és technikák elsajátítása által, amely hatására eredményesebben tudnak alkalmazkodni a munkáltatók által elvárt igényekhez. A digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem („Belépés a digitalizált munka világába”) vonatkozásában meghatározott 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2020. január végére már 1 406 fő volt (140,6 %). A képzés költségei a **GINOP-6.1.1-15 kiemelt** projekt költségvetésében szerepelnek, amelyet a III.9. pontban megadott forrás tartalmaz.

Egészségügy

alapellátás népegészségügyi fókuszú megerősítése – lakóhelyközeli egészségügyi szolgáltatások körének növelése – egészségműveltség fejlesztése – szenvedélybetegségek elleni küzdelem

- A TOP-4.1.1-15, TOP-4.1.1-16, illetve TOP-6.6.1-15, TOP-6.6.1-16 kódszámú, „**Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése**” c. felhívások összesen 41 607 millió forint keretösszeggel kerültek meghirdetésre a kevésbé fejlett régiókban a települési önkormányzatok és nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok számára. A felhívások keretében egészségügyi alapellátás (közfinanszírozott és területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás, védőnői szolgálat, iskola-egészségügyi ellátás) infrastruktúra fejlesztése támogatható. Lehetőség van betöltetlen praxisnak helyt adó helyiség/épületrész/épület fejlesztésére is, hogy megfelelő munkakörülmények kialakításával a praxis még hamarabb betöltésre kerüljön, mely a

támogatás feltételeként is megjelenik. A felhívások keretében 520 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 35 030 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 32 782 millió forint került kifizetésre.

Pest megye célzott támogatási programja keretében került meghirdetésre a PM_EUALAPELLATAS_2017 konstrukció. Célja a Pest megyei egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése, az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése, illetve a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése volt. Az összesen 6,14 Mrd forint támogatási keretből 56 Pest megyei településen javult az egészségügyi alapellátás. A támogatásból összesen 244 egészségügyi alapellátást nyújtó – háziorvosi (92 db), gyermekorvosi (42 db) vagy fogorvosi (36 db) praxis, illetve ügyeleti (6 db) és iskola-egészségügyi (7 db) alapellátás és védőnői (61 db) szolgálat fejlesztését tette lehetővé az érintett településeken.

- **Praxisprogram I.** A program a helyettesítő háziorvosi tevékenység elvégzésére irányul, és háziorvostani szakvizsgálással nem rendelkező orvosoknak szól. Tevékenységüket az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (a továbbiakban: ÁEEK) alkalmazottjaként látják el, és 6 éven belül kötelesek háziorvostani szakvizsgát szerezni. A programban olyan települési önkormányzatok vehetnek részt, ahol legalább 6 hónapja betöltetlen a felnőtt vagy vegyes típusú háziorvosi körzet, és a képviselőtestület döntésében elfogadja a jelöltet.
- A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki az egészségügyi ellátórendszer prevenciós funkcióinak fokozását, valamint a lakosság egészségtudatosságának növelését és az egészség fejlesztését. A cél elérését a Kormány – többek között - az egészségügyi alapellátás üzemeltetői és fenntartói együttműködésével tervezi megvalósítani „**Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – alapellátás fejlesztése**” (EFOP-1.8.2-17, VEKOP-7.2.3-17) felhívásban foglalt feltételek mentén. A Kormány vállalja, hogy min. 70 millió forint, max. 150 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesíti a pályázókat a rendelkezésre álló forrás erejéig
- A Kormány 1234/2017 (IV. 28.) Kormány határozata (a Nemzeti Népegészségügyi Stratégiához kapcsolódó egészségügyi ágazati szakmapolitikai program 2017. és 2018. évre vonatkozó intézkedések I. üteméről) döntése értelmében **mobilszűrő egységek** (buszok) működésbe állítása vált szükségessé, elsősorban a kistépelüléseken élők szélesebb rétegeinek elérése érdekében.

A szűréseken/vizsgálatokon való részvételi arány elérését célozza a „Helybe visszük a vizsgálatokat” program, amely keretében, lakóhelyközeli szolgáltatásként az egyenlő-esélyű hozzáférést 10 db egészségfejlesztési busz és 2020. évtől 9 db, modern mammográfia felszerelt szűrőbusz segíti. Szűrési ütemtervükben a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában meghatározott települések is nevesítésre kerültek.

Az intézkedés - egyszerre népegészségügyi, és egyben egészségügyi ellátási feladatokat is ellátva - összhangban van az ún. Lakóhely Közeli Egészségügyi Szolgáltatások (LESZ modell) koncepciójával (az egészségügyi ellátás szemlélet, működési hangsúlyok illesztése a népegészségügy egészségfókuszú szemléletmódhoz).

- A „**Három Generációval az Egészségért**” Pályázat kiemelt céljai a gyermekkori elhízás és dohányzás megelőzése, a szervezett célzott népegészségügyi szűrővizsgálatokon történő lakossági részvétel növelése, a keringési betegségek időben történő felismerése és hatékony gondozása és a lelki egészség támogatása. A program első fordulójában mintegy 6 milliárd

forintos költségvetési támogatás nyújtására került sor 79 praxisközösség számára, és több mint 130 ezer esetben végeztek el vizsgálatokat, adtak tanácsot. A program második fordulójában hatvannégy praxisközösség nyert el támogatást. A rendelkezésre álló 4,7 milliárd forintból praxisközösségenként átlagosan 74 millió forint támogatás jut a népegészségügyi feladatok hatékonyabb ellátására, illetve prevencióra. Ezzel az ellátási móddal újfajta szemlélet kezd kialakulni és már 1,2 millió ember számára válik könnyebben elérhetővé a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés.

- A **Magyar Falu Program** alapvető célja az 5 000 fő lakosságú kistelepülések hátrányainak enyhítése, így többek között az alapvető szükségletek kielégítését segítő (köz)szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, illetve olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek vonzóvá teszik az ott élők, illetve a letelepedni szándékozók számára ezen településeket, a közszolgáltatást végzők munkakörülményeinek javításához hozzájárulva.
- 2019-ben a Magyar Falu Program keretében a Kormány 4 alprogram meghirdetésével mindösszesen 13 Mrd Ft biztosított alapellátást érintő egészségügyi fejlesztések támogatására. Ezek: Orvosi szolgálati lakás; Orvosi rendelő; Orvosi eszköz; Orvosi ellátás.
- A „**Felzárkózó települések**” program 2019. évben kiválasztott 31 települése közül a Nemzeti Népegészségügyi Központ által megvalósított EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 azonosítószámú, Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése című kiemelt projekt (továbbiakban: Projekt) keretén belül, az A/II. Egészségtudatosság fejlesztése a koragyermekkorban (családtervezéstől a gyermek 6 éves koráig) munkacsoport, koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogramja Somogy és Borsod-Abaúj-Zemplén megye 11 településén már jelen volt. A 2019. évben kiválasztott, de a modellprogram által eddig nem érintett 19 településen is a modellprogram adaptálása a Projekt jelenlegi keretein belül megtörtént. Ezen településeken dolgozó védőnők 36 fő részt vett a Projekt által szervezett módszertani képzésen.

Területi hátrányok csökkentése, lakhatás

komplex telepprogramok – modellprogramok – Magyar Falu Program – “Végtelen lehetőség” modellprogram – Felzárkózó települések

- A Kormány elkötelezett a kistelepüléseken élők számának növelésében, életminőségének javításában, valamint ezzel összefüggésben ezen települések fejlesztésében, melyre tekintettel a Miniszterelnökség a Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos vezetésével kidolgozta, és a Kormány elé terjesztette a **Magyar Falu Program** koncepcióját. A Magyar Falu Program egy olyan komplex, társadalmi és gazdasági célterületekre is kiterjedő programmá vált, mely egy évtizedre elnyúló fejlesztési programot, és ezzel együtt fejlődési lehetőséget biztosít az 5 000 fő és ez alatti települések részére. A 2019. évben indult Magyar Falu Program (mely a lakosság több mint 30 %-át, a települések több mint 91 %-át érinti, ebből 3 150 284 főt közvetlenül is) legfontosabb célkitűzése az 5 000 fő és ez alatti települések népességmegtartó erejének növelése, a kistelepülési életforma erősítése, és a vidéki lakhatási lehetőségek segítése. A Magyar Falu

Program bevezetésével egyedülálló, célzott kormányzati beavatkozás történt az 5 000 fő és ez alatti állandó lakosságszámú településeken.

A Magyar Falu Program a pályázatokon keresztül megvalósuló támogatási rendszerrel, a mellékúthálózat fejlesztésével és a „falusi CSOK” bevezetésével segíti a kistelepüléseken élők életkörülményeinek folyamatos javítását.

- A EFOP-1.5.1-17 „**Végtelen lehetőség**” konstrukció a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén indított modellprogram, melynek célja az érintett területek további leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által kidolgozott „Jelenlét program” kiterjesztésével. 2019 első negyedétől az 5 járási projektet megvalósító szervezet negyedéves szakmai beszámolókat készít az elmúlt 3 hónap tevékenységéről, eredményeiről, nehézségeiről. A beszámolókat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat összegzi, és szakmai értékelést csatol hozzá.
- A Kormány az 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozattal elfogadta a „**Felzárkózó települések**” hosszú távú programját, amelynek értelmében célzott programmal szükséges segíteni az ország 300 leghátrányosabb helyzetű települését. A települések bevonása szakaszosan történik, 2019-ben 31 településen indult el a program karitatív szervezetek bevonásával, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat koordinálásában, a Belügyminisztérium közreműködésével. A program előzményeiként szolgál egyfelől a Tiszabő és Tiszabura településeken 2016-ban elindult komplex felzárkózási program, 2018-ban és 2019-ben EU-s forrásokból, illetve közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően működött tovább. Mindkét településen EU-s forrásból Tanoda és Biztos Kezdet Gyerekház, illetve közfoglalkoztatási forrásból 3 üzem (varroda, asztalos üzem, növényfeldolgozó) létesült. Valamint az EFOP-1.5.1-17 Végtelen lehetőség c. konstrukció is, amelyben karitatív szervezetek dolgozhatták ki az együttműködés alapjait.

A „Felzárkózó települések” program első körében bevont településeken zajló helyi szakmai munka támogatását 2 milliárd forint szolgálja 2019-ben és az idei év első felében (1 milliárd Ft az alapműködést, szolgáltatások kialakítását, további 1 milliárd forint lakhatási, és egyéb, pl. gyermekszemészeti, egyetemisták bevonását célzó modellprogramokat).

A dedikáltan a programra rendelkezésre álló hazai költségvetési forrásokon kívül számos további segítség érkezett a településekre, pl. a „Helybe visszük a vizsgálatokat” program egészségügyi szűrései mentek végbe, az MLSZ és a Belügyminisztérium együttműködésében és támogatásával futballpályák építése zajlik, a Magyar Falu Program keretében pedig összesen 373 millió forint támogatást kaptak a települések különböző fejlesztésekre. A hazai forrásokon kívül továbbá a települések nagy része EU-s forrásokat is felhasznál: 31 település közül 22 település részesült – közvetlenül (főpályázóként vagy konzorciumi tagként) vagy közvetetten (megvalósítási helyszínként) – európai uniós fejlesztési forrásban az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében.

Bevonás, szemléletformálás, diszkrimináció elleni küzdelem

megyei szintű felzárkózáspolitikai támogatása – roma nők aktív szerepvállalásának erősítése – nemzetiségek támogatása – társadalmi felzárkózással kapcsolatos tevékenységek koordinációja – kábítószerhasználat és addiktív problémák megelőzése

- A hazai felzárkózáspolitikai területi (megyei szintekre történő) kiterjesztését szolgálja a **Roma Platform kezdeményezés**, amelyet az Európai Bizottság 2015-ben, majd 2017-ben a tagállami Roma Kontaktpontok számára kihirdetett pályázata támogatott. A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága, mint Magyarország Nemzeti Roma Kontaktpontja pályázatot nyújtott be az Európai Bizottsághoz megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések kialakítására. A pályázat nyert, így az immáron három éve zajló projekt újabb egy éves megvalósítása 2019 augusztusában megkezdődött. A pályázat fő célja, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában megfogalmazott célokat ne csak az állami cselekvés központi eszközeivel szolgáljuk, hanem a különböző szintű területi szereplőket (elsősorban romákat valamint a megyék, járások, települések képviselőit) is bevonjuk a stratégia megvalósításába, a teendőkről való párbeszédbe, sőt az eredmények és kudarcok értékelésébe.
- A kormány kiemelt figyelmet fordít a **roma nők aktív szerepvállalásának erősítésére**, közösségeik, civil szerveződésé válásuk ösztönzésére; foglalkoztatottságuk növelésére, a szociális, egészségügyi, és oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésükre. Uniós támogatással valósult meg a roma nők képzését és szociális és gyermekjóléti/gyermekvédelmi rendszerben való foglalkoztatását támogató „Nő az esély” program, amely mentori támogatással kezeli a bevont roma népesség eltérő kulturális és szociális jellemzőit (pl. roma nők családi szerepei, korai családalapítás, köznevelési részvétel). Az EFOP-1.6.1-VEKOP/16 „**Felzárkózási együttműködések támogatása**” kiemelt konstrukció roma női közösségek megerősítése alprojektje esélyt kínál a roma nők számára a hagyományos, családi szerepeiken túli közösségformáló szerepek betöltésére, amelyek révén nőként és romaként egyaránt javulhat személyes helyzetük is.
- Az **országos nemzetiségi önkormányzatok** által fenntartott intézmények 2018. évi **támogatása** 1 220,2 millió forintot tett ki (ebből az Országos Roma Önkormányzat: 165,9 millió forint, további 12 nemzetiség: 1 054,3 millió forint), amely 1 342,2 millió forintra emelkedett 2019-re (ebből: az Országos Roma Önkormányzat: 182,5 millió forint, további 12 nemzetiség: 1 159,7 millió forint). A nemzetiségi kulturális közösségi események megszervezésére további támogatásokat biztosítanak a nemzetiségi célú előirányzatok, amely egyrészt a szervező nemzetiségi civil szervezetek működési támogatását foglalja magában (2018. évben az EMMI irányítása alatt a 13 hazai nemzetiség vonatkozásában: 500 millió forint, 2019. évben a Miniszterelnökség irányítása alatt a 12 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint), másrészt pedig a nemzetiségi kulturális kezdeményezések támogatását (2018. évben az EMMI irányítása alatt a 13 hazai nemzetiség vonatkozásában: 500 millió forint, 2019. évben a Miniszterelnökség irányítása alatt a 12 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint).

- 2019 augusztusában a Belügyminisztérium felzárkózási szakterületének háttérintézményeként létrehozásra került a **Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság**, amely ellátja a társadalmi felzárkózás képzési, szervezési, területi módszertani és kutatási feladatait. A területi igazgatóságok kapcsolatot tartanak az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, a szociális, oktatási és képzési intézményekkel, kormányhivatalokkal, a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel, kamarákkal, és koordinálják a társadalmi felzárkózással kapcsolatos tevékenységeket.
- A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a **kábítószerhasználat és az addiktív problémák megelőzése** és kezelése érdekében egy munkacsoport kezdte meg működését, amely több hónapos előkészítő munkát követően elkészítette szakmai koncepcióját a hátrányos helyzetű települések szerhasználatának kezelésével kapcsolatban. A feladat az EMMI szakmai koordinációja és az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesületének bevonása mellett valósult meg 2019-ben.
A program keretében, a program indulásaként 10-12 fő addiktológiai konzultáns felkészítésére kerül sor. Ennek keretében az addiktológiai szakemberek információkat kapnak a hátrányos helyzetű települések, illetve a mélyszegénységben élő emberek speciális jellemzőiről, problémáiról. A felkészülést követően képzési program kerül lebonyolításra a 31 településen működő ún. jelenlét programokban dolgozó szociális munkások (2-2 fő) számára, azzal a céllal, hogy a segítő szakemberek interaktív módon elsajátítsák a szenvedélybetegségek megértését szolgáló alapfogalmakat. A képzést az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesület biztosítja, ami 3-4 helyszínen, összesen 62-65 fő számára kerül lebonyolításra. A képzési program mellett 27 településen (további két alkalommal) az addiktológia konzultánsok gyakorlati eszközöket, szakmai támogatást nyújtanak a jelenlét programban részt vevő két szociális munkás számára.
- A 2019. szeptember 15-én lezárult EFOP-1.3.1-15 **Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás** kiemelt programot három kulturális háttérintézmény valósította meg 36 hónap alatt: a Szabadtéri Néprajzi Múzeum keretében működő Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (mint a konzorcium vezetője), továbbá az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár keretében működő Könyvtári Intézet (mint konzorciumi partnerek).
A projekt a kulturális intézményrendszer eszközeivel segítette az önkormányzatok, múzeumok, könyvtárak, közművelődési intézmények, civil szervezetek és a lakosság közötti kapcsolatok megerősödését, továbbá nagymértékben hozzájárult más uniós projektek közösségfejlesztő folyamatainak módszertani támogatásához, az aktív közösségek számának növeléséhez.
Létrejött az országos kulturális közösségfejlesztő mentorhálózat, hiánypótló módszertani útmutatók, online felületek készültek. A szakemberek akkreditált képzési programokat és közösségfejlesztést segítő tananyagokat dolgoztak ki. Hagyományteremtő céllal elindult a **Közösségek Hete** országos rendezvénysorozat.

Koordináció és monitoring

közfoglalkoztatási komplex monitoring rendszer - Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság - társadalmi párbeszéd, partnerségi fórumok – statisztikai infrastruktúra fejlesztése – kutatások – helyi esélyegyenlőségi programok – Kárpát-medencére kiterjesztett felzárkózáspolitikai

- A Közfoglalkoztatási portál (<https://kozfoglalkoztatatas.kormany.hu/>) 2015 óta széleskörű információkat szolgáltat a **közfoglalkoztatás rendszeréről**. Tájékoztatót ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. A közfoglalkoztatással foglalkozó tudományos munkákban egyre többen és egyre gyakrabban hivatkoznak a portál információira.
- 2010-től működik a **Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság (TFCTB)**, melyet a Kormány a romák és a tartósan rászorulóknak életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítása, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére irányuló kormányzati tevékenység összehangolása érdekében hozott létre. Cél, hogy a tárcák intézkedései egymást erősítsék, megvalósuljon a felzárkózásra fordított állami források hatékony felhasználása, és a felzárkózási stratégia mindinkább beépüljön az egyes szakpolitikákba. A Bizottság működése garancia arra, hogy a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, a hátrányos helyzetű térségekben, méltatlan lakhatási körülmények között élő, alacsony képzettségű emberek szociális helyzetének javítása, képzése és munkához juttatása a kormányzat kiemelt kérdései között kapjon helyet.
- A Kormány a „**Legyen jobb a gyermekeknek!**” Nemzeti Stratégiáról 2007-2032 szülő, 47/2007. (V. 31.) OGY határozat alapján létrehozta a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottságot kormányzati, szakmai és civil szervezetek, valamint az egyházak által delegált szakértőkből. A Bizottság feladata a stratégia végrehajtásának monitorozása, a nyomkövetés eszközszerének továbbfejlesztése, a szegény családban élő gyermekek mérő indikátorrendszer fejlesztése, az adatok elemzése. A 25 tagú, évente kétszer ülésező testülethez tanácskozási jogú állandó meghívottak csatlakoznak. A **Roma Koordinációs Tanács (ROK-T)** a cigány népesség hatékony felzárkózásának előmozdítása érdekében teret biztosít a párbeszédre és az együttműködésre a felzárkózáspolitikában szerepet vállaló egyházi és civil szervezetek képviselőinek aktív részvételén keresztül. A Tanács egy 33 tagú testület, melynek tagjai között 7 országos civil szervezet, 5 megyei roma nemzetiségi önkormányzat és 5 egyház képviselője jelenik meg. Állandó meghívottja többek között az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Központi Statisztikai Hivatal, továbbá az Országgyűlés Kulturális Bizottságának és Népjóléti Bizottságának az elnöke. A Tanács szabályozása értelmében évi két alkalommal ülésezik.
- A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága (TFHÁT) folyamatosan építi ki a **határon túli kapcsolatait**, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia és a sikeres felzárkózáspolitikai elemei kapjanak egy Kárpát-medencei beágyazódást, mely segít a határokon túl mélyszegénységben élő nemzetiségieknek, hogy magyarként szocializálódjanak és reményt kapjanak a reménytelenségben.

- A többször módosított egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 31.§-a rendelkezik arról, hogy Magyarország települési önkormányzatainak öt évre szóló helyi **esélyegyenlőségi programot** (HEP) kell elfogadniuk, amelyet kétévente felülvizsgálhatnak.

2013-2018 közötti időszakban valamennyi települési önkormányzat rendelkezett hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal. Második, öt évre szóló HEP-ek 84%-a 2019 végéig elfogadásra került országos esélyegyenlőségi mentorhálózat szakmai segítségével. 2019-ben a mentorhálózat tagjai 378 települést érintően végeztek helyszíni mentorálást, a települési referensek pedig 103 alkalommal vették igénybe az irodai fogadónap formájában nyújtott szolgáltatást.

A **HEP fórum** lehetőséget biztosított arra, hogy a települések vezetése és közszereplői között, új kapcsolat alakuljon ki, megteremtette a közös gondolkodást és a társadalmi párbeszéd alapjait.

A vizsgált időszakban a HEP osztály a mentorhálózat segítségével 17 „Helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésére felkészítő képzést” valósított meg, melynek során 235 önkormányzati HEP-referens szerezt meg a program elkészítéséhez szükséges szaktudást, illetve az ezt igazoló tanúsítványt. A képzés a 2019. évben hozzávetőleg 200 települést érintett.

A HEP-ekkel való munka összehangolásán dolgozik, a településekkel és érintett szervezetekkel való szoros együttműködésen alapuló EFOP-1.6.3-17 - Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása projekt. Ennek keretében a 18 kevésbé fejlett megyében megalakultak a **Megyei Felzárkózási Fórumok**, melyek a hátrányos helyzetű célcsoportok, valamint az állami, egyházi, civil és gazdasági szereplők közötti kommunikációt, együttműködést és koordinációt célozzák meg az esélyegyenlőség javítása és a felzárkózási feladatok támogatása céljából. A program során elkészítik a megyei Szolgáltatási Út Térképet és a Megyei Esélyteremtő Paktumot, mely a szolgáltatási hiányok megoldását célzó együttműködések gyűjteménye.

- A Miniszterelnökség az EMMI szakértőivel együttműködve alakította ki az uniós programokban résztvevők személyi kérdőívének az önkéntes nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdését. Így a kérdőív - a KSH nagymintás adatfelvételeiben alkalmazott kérdésformulának megfelelően - lehetővé teszi a kettős identitás vállalását. Ennek nyomán valamennyi bevonáson alapuló, a társadalmi felzárkózás céljait szolgáló uniós fejlesztési programban mód nyílik a résztvevők önkéntes bevalláson alapuló nemzetiségi identitásáról szóló adatgyűjtésre. Az adatokból információink lehetnek a roma népesség részvételének arányairól az egyes fejlesztési programokban.

2 Beavatkozási területek szerinti áttekintés

A következőkben az intézkedések a különböző beavatkozási területek szerint szerepelnek. Az egyes intézkedések **címében (beleértve a felelősségre és forrásokra vonatkozó hivatkozásokat is)** a jobb beazonosíthatóság érdekében a **Kormányhatározat eredeti, változtatás nélküli szövege jelenik meg.**

A kormányhatározat rendelkezései szerint a jelentés elkészítéséhez a szakterületek adott év március 1-ig állítják össze tájékoztatóikat, így az adatszolgáltatás lezárásának is ez az elvi időpontja.

Jelen nyomkövetési jelentés két évet ölel fel, az intézkedési terv végrehajtása során a **2018-2019-es években elért eredményekről** számol be, elvi időpontként, általánosságban 2020. március elsejére vonatkozóan. A beszámolókat készítő tárcák – adatgyűjtéseiktől, adatkoffásaiktól függően – az ehhez az elvi időponthoz legközelebb eső adatokat közölték a jelentéshez.

2.1 I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 10, a gyermekek jól-létét szolgáló intézkedést tartalmaz, amelyek többek között a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetését, a gyermekétkeztetés kiterjesztését, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer további megerősítését, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek javítását, a Biztos Kezdet Gyerekházak, a Tanodák további működésének támogatását, és a hozzájuk kötődő szolgáltatások elterjesztését, fejlesztését szolgálják. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített konkrét intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják e célok megvalósítását.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
I.1	Koragyermekkorai ellátások bővítése a család- és munka összeegyeztetése érdekében	B
I.2	Koragyermekkorai intervenció megerősítése	B
I.3.a	"Védőháló a családokért" program	B
I.3.b	Kisközösségek fejlesztése	B
I.4.a	Ingyenes szünidei és intézményi gyermekétkeztetés kedvezményezett körének bővítése	B
I.4.b	Alapvető élelmezési és fogyasztási cikkek biztosítása	F
I.5.	A Tanoda program teljes körű területi lefedettséget biztosító, köznevelési, gyermekjóléti és szociális szolgáltatásokkal összehangolt működése alapfeltételeinek megteremtése és annak finanszírozási forrásainak biztosítása.	A (uniós) B (hazai)
I.6. a	A gyermekvédelmi észlelő – és jelzőrendszer további megerősítése. A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése, korai beavatkozás	B

I.6.b	Óvodai és ikolai szociális segítő tevékenység. Szociális humán erőforrás fejlesztése.	B
I.6.c	Szülői kompetenciák fejlesztése a veszélyeztetett gyermekek családban tartásának elősegítése érdekében. Gyermekevédelmi szakellátás és család közötti együttműködés erősítése a szerhasználat megelőzése érdekében	B
I.6.d	A kollégiumi ellátás gyermekjóléti, gyermekevédelmi szerepének erősítése	B
I.7.a	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, pszichés támogatás	B
I.7.b	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, különösen a szexuális bántalmazásra	B
I.8.a	Integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban	C
I.8.b	Gyermekek esélyeit növelő helyi és térségi projektek szakmai-módszertani támogatása	B
I.9.a	Kistélepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelését szolgáló programokhoz kapcsolódó infrastrukturális háttér biztosítása	
I.9.b	Kistélepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése a Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásfejlesztésén keresztül	B
I.9.c	Biztos Kezdet szolgáltatások fejlesztése, Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése	B
I.10	Újonnan létrehozott család- és gyermekjóléti szolgáltatási rendszer áttekintése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

I.1. 2014 és 2016 között a bölcsődei férőhelyek száma több mint 1300-zal bővült, többek között a 19 új bölcsőde létrejöttének köszönhetően. A családi napközis férőhelyek száma 2014 és 2015 között mintegy 300-zal bővült, majd 2016-ra 383-mal csökkent, ennek oka az új bölcsődei ellátási formák tervezett bevezetésével indokolható. Folytatni kell a gyermeknevelés és a munkavállalás összehangolását célzó, szükségletekhez illeszkedő, koragyermekkorai szolgáltatások fejlesztését. Szükséges a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátási formáinak, különösen a bölcsődék férőhelyeinek további bővítése, elsősorban a szolgáltatás- és férőhelyhiányos településeken.

Felelős: emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	Határidő: a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (a továbbiakban: VEKOP) ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek kialakításának támogatása „Bölcsődei fejlesztési program” tárgyú pályázat	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	326	258
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	4 117	410
Alintézkedés neve:	Pest megyei önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék férőhelybővítését és felújítását célzó pályázati kiírás	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	1 282	658
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	554	na
Alintézkedés neve:	Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Új bölcsődei férőhely (TOP-1.4.1-19)		5 962
meglévő korszerűsítése (TOP-1.4.1-19)		1 432
Új bölcsődei férőhely (TOP-6.2.1-19)		1 123
meglévő korszerűsítése (TOP-6.2.1-19)		444

Bölcsődei férőhelyek alakulása:

2017-ben – a még működő családi napközik kivételével – 45 505 bölcsődei ellátást nyújtó férőhely, 2018-ban már összesen 47 814 férőhely, míg 2019 év végére a MÜKENG adatai alapján 51031 bölcsődei ellátást nyújtó férőhely állt rendelkezésre a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátásában.

A jelentés által vizsgált időszakban a Pénzügyminisztérium hazai költségvetési és uniós fejlesztési forrásokkal egyaránt jelentősen támogatta a bölcsődei férőhelyek számának növelését főleg a szolgáltatáshiányos területeken.

A Pénzügyminisztérium a családok támogatására vonatkozó kiemelt kormányzati szándékokra tekintettel 2018. és 2019. években hazai költségvetési forrásból a következők szerint támogatta új bölcsődei férőhelyek létesítését és meglévő intézmények felújítását.

A Kormány a **hazai bölcsődefejlesztési programról szóló 1164/2018. (III. 27.) Korm. határozatban** döntött arról, hogy a **IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben** 53. Bölcsődei fejlesztési program címen 4,5 Mrd forintot biztosít a bölcsődei és mini bölcsődei férőhelyek kialakítására, amely

2019-ben – a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 3. melléklet II. 6. pontja alapján – 1500,0 millió forinttal, 2020-ban – a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI: törvény 3. melléklet I. 10. pont h) alpontja alapján – szintén 1,5 Mrd forint összeggel egészült ki. A Pénzügyminisztérium által kezelt forrás terhére az ország teljes területéről adhattak be pályázatot a települések. A cél a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények, férőhelyek számának növelése, a szolgáltatáshiányos településeken bölcsődei ellátás kialakítása, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő települési önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék, többcélú óvoda-bölcsődéként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyszámának bővítése volt. Az igényelhető támogatás nagysága a pályázó egy lakosra futó adóerő-képességétől, illetve a kialakítandó férőhelyek számától és az építés jellegétől függött.

A pályázatok benyújtása 2020. március 18-áig folyamatos zajlott, a benyújtott pályázatokról a támogató évente több alkalommal, a pályázatok beérkezésének üteméhez igazodva döntött, az utolsó döntés napja 2020. június 4. volt. Eddig meghozott döntések:

a) 2019. január 11-én 13 önkormányzat 249 új férőhely létrehozásához összesen 1,31 Mrd forint támogatásban részesült,

b) 2019. június 12-én 19 önkormányzat 330 új férőhelyszám kialakításához 1,86 Mrd forint támogatásban részesült.

A Költségvetési törvény IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben első ízben 2018. évben létrehozott Bölcsődei fejlesztési program cím terhére biztosított támogatás felhasználási határideje a támogatás folyósításának évét követő második év december 31. volt.

Az uniós fejlesztési források szűkös elérhetőségét kompenzáló, a pest megyei önkormányzatok és vállalkozások fejlesztéseit hazai forrásból támogató **Pest megyei célzott támogatási forrásból** eddig 15,2 Mrd forint értékben 2 pályázati kiírás került kiírásra bölcsődefejlesztés céljára. Mindkét konstrukció célja a bölcsődei ellátás vonatkozásában korábban szolgáltatáshiányos, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő Pest megyei településeken az önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék és többcélú óvoda-bölcsődéként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelybővítése, felújítása volt.

A bölcsőde ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatására irányuló 2018-ban megjelent **PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2018** pályázati kiírásra 53 pályázatot nyújtottak be, 9,2 Mrd forint támogatási igénnyel. A beérkezett, szakmailag jól előkészített települési pályázatok mindegyikének támogatása érdekében a tárca az eredeti 4,5 Mrd forintos támogatási keretösszeget további 4,7 Mrd forinttal megemelte. A PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2018-as konstrukció keretében 2019 végéig 52 kedvezményezettrel kötött támogatási szerződést. A megemelt keretből 52 Pest megyei településen nyílik lehetőség a bölcsődei ellátás fejlesztésére: 1 282 új, korszerű bölcsődei férőhely létesül mintegy 27%-kal megemelve az eddig Pest megyében rendelkezésre álló férőhelyszámot. Emellett 554 már meglévő bölcsődei férőhely kerül korszerűsítésre, az épület felújításával, a szükséges eszközök beszerzésével.

A **PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2019**-es konstrukció keretében 2019. augusztus 27-én, 2,5 Mrd forint hazai költségvetési kerettel megnyílt a második körös bölcsődefejlesztési pályázati kiírás is. A 2019. szeptember végén zárult pályázatra ismét jelentős fejlesztési igény érkezett: 37 pályázat került benyújtásra, mintegy 8,93 Mrd forint támogatási igénnyel. A beérkezett, szakmailag jól előkészített települési pályázatok támogatása érdekében a tárca az eredeti 2,5 Mrd forintos támogatási

keretösszeget további 3,5 Mrd forinttal megemelte. A konstrukció keretében 24 db Pest megyei bölcsődében 658 új férőhely létrehozására nyílt lehetőség.

A Pest megye célzott fejlesztését szolgáló támogatási program keretében meghirdetett PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2018 és a PM_BOLCSODEFJELSZTES_2019 pályázati konstrukciók összességében mintegy 15,2 Mrd Ft összegben 76 Pest megyei bölcsődében 1940 új férőhely létrehozását támogatták.

A 2014-2020 időszak közötti területi operatív programok egyik fő célkitűzése a gazdaságélénkítéshez és a foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása, ennek keretében a gyermekellátási kapacitások bővítése, az általuk nyújtott szolgáltatások minőségének javítása volt.

A **TOP** és **VEKOP** intézkedések keretében meghirdetett, bölcsőde- és óvodafejlesztést egyaránt támogató felhívások az alábbiak:

- **TOP-1.4.1-15 és TOP-1.4.1-16 kódszámú, „A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével”** c. felhívások összesen 71 374 millió forint keretösszeggel. A felhívások keretében 642 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 65 913 M forint szerződött támogatási összeggel, melyből 62 984 millió forint került kifizetésre.
- **TOP-6.2.1-15 és TOP-6.2.1-16 kódszámú, „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése”** c. felhívások összesen 31 044 millió forint keretösszeggel. A felhívások keretében 144 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 29 138 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 28 685 millió forint került kifizetésre.
- **VEKOP-6.1.1-15 kódszámú, „Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése”** c. felhívás 11 174 millió forint keretösszeggel. A felhívás keretében 52 db projekt rendelkezett támogatási szerződéssel, 9 149 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 7 589 millió forint került kifizetésre.

2019. április 1-jén a TOP esetében kizárólag bölcsődefejlesztést támogató felhívások is meghirdetésre kerültek:

- **TOP-1.4.1-19 kódszámú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” c. felhívás**, melynek keretösszege 75 586 millió forint. A pályázati felhívás keretében a 2020 áprilisáig beérkezett 515 támogatási kérelemből 372 pozitív támogatói döntés született 67,2 milliárd forint megítélt támogatási összegben, amelyből 5 962 új bölcsődei férőhely és 1 437 meglévő korszerűsítése valósulhat meg.
- **TOP-6.2.1-19 kódszámú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” c. felhívás**, melynek keretösszege 20 507 millió forint. A pályázati felhívás keretében a 2020 áprilisáig beérkezett 32 támogatási kérelemből 28 pozitív támogatói döntés született 17,8 milliárd forint megítélt támogatási összegben, amelyből 1 123 új bölcsődei férőhely és 444 meglévő korszerűsítése valósulhat meg.

A 2019-ben meghirdetett felhívások támogatják mind a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei férőhelyek bővítésére, kialakítására irányultak, melyek célja a bölcsődei ellátásban mutatkozó területi egyenlőtlenségek mérséklése, valamint a települési önkormányzatok jogszabályból eredő kötelezettsége teljesítésének elősegítése.

A Közép-Magyarországi régió tekintetében nagyon kevés forrás állt rendelkezésre a VEKOP keretén belül fejlesztésekre, ezért a Pest megye Területfejlesztési Konceptiója 2014-2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatásról szóló 1295/2016. (VI. 13.) Korm. határozat rögzítette, hogy a következő időszakban éves költségvetési törvényekben a Pest megyei fejlesztések fejezetre mennyi költségvetési forrást kell biztosítani a Pénzügyminisztériumnak. Ennek keretén belül 2018 őszén a Pest megyei kompenzációs keret terhére 4,5 Mrd forint került meghirdetésre új bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek létrehozására a települési önkormányzatok számára.

A Központi Maradványelszámolási Alapból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezetek közötti átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról szóló **1343/2019. (VI. 11.) Korm. határozat** tartalmazta a Pest megyei fejlesztések előirányzatának 6,6 milliárd forinttal történő emelését.

A családvédelmi akcióterv részét képező kormányzati intézkedésekről szóló **1110/2019. (III. 12.) Korm. határozat** 1. pont a) alpontja alapján a Kormány elfogadta a családvédelmi akciótervet és egyetértett a bölcsődei ellátás – 2022. június 30-áig – 70 000 férőhely rendelkezésre állásához szükséges fejlesztéssel.

A Terület és Településfejlesztési Operatív Programban 2019-ben a forrásátcsoportosításoknak köszönhetően csak bölcsődefejlesztésre 95 Mrd forint támogatási összeg állt rendelkezésre.

A fenti intézkedéseknek köszönhetően várhatóan mintegy **12 ezer új bölcsődei ellátást biztosító férőhely** valósulhat meg.

Jelenleg már közel 49 ezer bölcsődei ellátást biztosító férőhely áll rendelkezésre a 3 év alatti gyermekek napközbeni elhelyezésére a kisgyermekes családok számára. Számos uniós (TOP, VEKOP forrás) és hazai forrás (Pest megyei és országos pályázatok, valamint családi és munkahelyi bölcsőde létrehozására eszközbeszerzés) állt rendelkezésre bölcsődefejlesztésre az elmúlt két évben, amelyek eredményeképpen további férőhelyel bővíthet a jelenlegi bölcsődei ellátórendszer.

I.2. Kiemelt figyelmet kell fordítani a koragyermekkorai intervenció megerősítésére, a gyermekek testi és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések minél korábbi felismerésére és megfelelő kezelésére. A koragyermekkorai beavatkozások fejlesztése érdekében szükséges a szabályozás, a finanszírozás átalakításának vizsgálata, közös szakmai protokollok kidolgozása, közös gyermekút alkalmazása, egységes szűrési, mérési, értékelési rendszer kialakítása és a szakemberek képzése, illetve továbbképzése. Szükséges a különböző ágazatok egységes szemléletének kialakítása és együttműködésük további erősítése.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere

Határidő:
az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
(a továbbiakban: EFOP) tervidőszak
ütemezésének megfelelően folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Koragyermekkori intervenció megerősítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Szervezetfejlesztési intézkedésekkel érintett intézmények száma		

A koragyermekkori intervenció megerősítése több szakterület közös fellépésén alapuló beavatkozást jelent, amely alapvetően egységes szemléletben megvalósítható szervezési, rendszerfejlesztési és szervezetműködtetési tevékenységekre irányul. Ennek érdekében át kell vizsgálni a szabályozás és a finanszírozás átalakításának lehetőségeit, továbbá közös szakmai protokollokat kell kidolgozni, közös gyermekutat kell alkalmazni, illetve egységes szűrési, mérési, értékelési rendszert szükséges kialakítani, és szakembereket kell képezni.

Az intézkedés az **EFOP-1.9.5-VEKOP-16 „A koragyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése”** kiírás keretében valósul meg 5,68 Mrd forintból. A projekt tervezett befejezése 2021. május 1. A projekt átfogó célja a jelenleginél hatékonyabb, közös platformot használó koragyermekkori intervenció rendszerének kialakítása, amelyben a különböző szakterületekhez tartozó szakemberek együttműködése pontosan szabályozott, az ahhoz szükséges protokollok és a szabályozási háttér rendelkezésre állnak, így lehetőség nyílik már a prekoncepcionális szakaszt is magában foglalva a várandósságon keresztül az iskoláskor előtti gyermekek és családjaik hatékonyabb, magasabb színvonalú ellátására, a szükségletekhez igazodó szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításra, különös tekintettel a speciális ellátási szükségletekre.

A fejlesztés további célja, hogy a különböző területek (az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer, a pedagógiai intézmények, illetve a gyógypedagógiai intézmények) szereplői megismerjék és használják egymás fejlesztéseit, eredményeit. A tervezett informatikai hardver- és szoftverinfrastruktúra előkészítése időben és olyan mértékben halad, hogy az meg tud felelni a véglegesített módszertani igényeknek is. Fentiek alapján a projektet kiszolgáló hardvereszközöket, infrastruktúraelemeket véglegesítették, illetve az ehhez tartozó eszközök beszerzése megtörtént bruttó 20 923 785 forint értékben. A KEF-en elérhető, a tárgyban megfelelő szolgáltatási (SW) képességekkel rendelkező szoftvereszközök felmérése, elemzése megtörtént, illetve a KEF-es beszerzés előkészítése és megvalósítása ennek megfelelően megkezdődött.

Fontos feladat, hogy a projektnek mindenben meg kell felelnie a „Különleges személyi adatok védelemének” (1992. évi LXIII. törvény), illetve különösen annak a „Személyes egészségügyi adatok” védelméről szóló valamint egyéb ide vonatkozó jogszabályoknak. Ennek érdekében a konzorciumi egyeztetés döntése alapján a Nemzeti Népegészségügyi Központ az általa megfogalmazott kérdéseket illetékességből továbbította a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökének, kikérve annak állásfoglalását a megfelelő döntéselőkészítés, adatkapcsolati háló létrehozása, felállítása érdekében.

Folyamatban van az az elemző tevékenység, ami feltárja a projekt informatikai tervezési szakaszában azokat a forrásadatokat, amelyeket a „Projekt” valid adatforrásból, hiteles adatként tud kezelni, illetve amelyeket kezelhet.

Elkészült a szükségletfelmérés, amely egy olyan hatásvizsgálatot megalapozó elemzés, mely a koragyermekkorai intervenciórendszer helyzetéről szól, és a fennálló szükségletek meghatározására is kitér.

Az informatikai fejlesztés elvégzése tervezetten ún. agilis módszertannal történik, amely lehetőséget ad arra, hogy a végfelhasználók már a fejlesztés folyamatában megfelelően átlássák a folyamatokat, hogy a szükséges módosításokat dinamikusan lehessen feldolgozni és megvalósítani, valamint, hogy a fejlesztés lezárulta után, a fenntartási időszakban is képes legyen az alkalmazás a változó törvényi, szabályozó, illetve módszertani változások, korszerűsítések lekövetésére, a meglévő alkalmazásba történő beemelésére a fenntartási időszakra vonatkozó előírások maradéktalan betartásával.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ részére az EFOP-1.9.5-VEKOP-16 projektben jóváhagyott költségvetési keret 794 813 231 forint.

I.3. Támogatni kell a családok és a közösségek társadalmi, védelmi szerepét, valamint erősíteni kell a társadalmi szerepvállalást. A célok elérése érdekében biztosítani szükséges konfliktuskezelési, gyermeknevelési tanácsadási és családterápiás szolgáltatásokat, valamint erősíteni szükséges a generációkon átívelő szolidaritást.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	---

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Védőháló a családokért	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott családtámogató szolgáltatást nyújtó szervezetek száma	114	114
Alintézkedés neve:	Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Aktív regisztrációval rendelkező helyi közösségek száma	1 110	1 110

A 7,6 Mrd forintból megvalósuló **EFOP-1.2.1-16 „Védőháló a családokért”** konstrukció általános célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése, a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése olyan komplex szolgáltatások nyújtásával, amelyek – a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítve – egyszerre több oldalról és egymás hatását erősítve kezelik a problémákat. A konstrukció keretében tervezett szolgáltatások kiterjednek a konfliktusok kezelésével kapcsolatos támogató szolgáltatásokra, a gyermeknevelési tanácsadásra, a család és munka összeegyeztetését szolgáló programokra, valamint a fenti célokat szolgáló modellprogramokra.

A projekteket 178 nyertes szervezet valósítja meg.

A 13,626 Mrd forintból megvalósuló **EFOP-1.3.5-16 „Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével”** konstrukció a helyi kisközösségek szerveződését, a fiatalok és idős emberek elérését, részvételének megerősítését segíti elő önkéntes koordinátorok bevonásával vagy közösségfejlesztő programok megvalósításának támogatásával. A projekt támogatási kérelmeinek értékelése megtörtént, hatályos támogatási szerződéssel jelenleg 542 Kedvezményezett rendelkezik. A projektek egy része már megvalósult, 331 Kedvezményezett nyújtotta be a záró beszámolását 2020.12.31-ig.

A fejlesztés további célja, hogy a különböző területek (az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer, a pedagógiai intézmények, a konduktív pedagógiai, illetve a gyógypedagógiai intézmények) szereplői megismerjék és használják egymás fejlesztéseit, eredményeit.

I.4. Jelenleg majdnem félmillió gyerek étkezik ingyen (a bölcsődében naponta négyszer, az óvodában és az iskolában naponta háromszor), továbbá több, mint 150 ezren kedvezményesen kapják az ételt. 2010-hez képest megötszöröződött az ingyen étkező bölcsődések száma, az óvodások esetében 2010-ben tízből három gyermek, 2018-ban már nyolc kapta ingyen a reggelit, az ebédet és az uzsonnát. Ingyenes szünidei gyermekétkeztetésben több, mint 130 ezer rászoruló gyermek részesül valamennyi iskolai szünetben és az óvoda, bölcsőde zárva tartási ideje alatt. Meg kell vizsgálni a térítésmentes vagy kedvezményes gyermekétkeztetésben, valamint az alapvető élelmezési és fogyasztási cikkekben részesülő gyermekek körének bővítési lehetőségeit. Kiemelt figyelmet kell fordítani a leginkább rászoruló, speciális igényekkel rendelkező, valamint a jelenleg a gyermekétkeztetés igénybevételében alulreprezentált csoportba tartozó gyermekekre, fiatalokra.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	folyamatos, illetve a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program ütemezésének megfelelően

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek, tanulók száma (fő)	437 006	423 506
Kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek, tanulók száma (fő)	173 151	178 807
Alintézkedés neve:	Ingyenes szünidei gyermekétkeztetés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A nyári szünetben szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek száma (fő)	122 205	111 019

A szünidei gyermekétkeztetést az év folyamán legalább egy szünidőben biztosító települési önkormányzatok száma (db)	2 290	2 222
Alintézkedés neve:	RSZTOP	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
RSZTOP 1.1.1	386 304	407 785
RSZTOP 2.1.1	25 964	26 492
tanszer RSZTOP 2.1.1	0	30 400 csomag
meleg étel RSZTOP 3.1.1	1 024 000 adag	1 045 000 adag
RSZTOP 4.1.1	113 634 db	10 608 db
Alintézkedés neve:	Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása (pályázat)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Gyermekétkeztetést szolgáló konyha létrehozása vagy bővítése, fejlesztése		

Gyermekétkeztetés feltételeinek fejlesztése hazai forrásból

A központi költségvetés 2015. évtől a települési önkormányzatok számára a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladataik ellátásához a működtetési költségeken felül a gyermekétkeztetés feltételeinek fejlesztéséhez is segítséget nyújt.

A 2015-2017. évben a gyermekétkeztetés feltételeinek javítása és fejlesztése céljából 387 önkormányzat 9 034,6 millió forint támogatásban részesült. 2018-ban 99 önkormányzat 2 991,5 millió forint, 2019-ben 68 önkormányzat 2 055,0 millió forint támogatásban részesült.

A 2018. évi támogatás felhasználási határideje 2020. december 31-e, a 2019. évi támogatásé 2021. december 31-e.

A települési önkormányzat a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 3. melléklet II. 3. pontja alapján 2020-ban is pályázati úton támogatást igényelhet az általa fenntartott és működtetett, a bölcsődei vagy óvodai gyermekétkeztetést kiszolgáló új konyha és kiszolgáló létesítmények létrehozására, az önkormányzat tulajdonában álló konyhák és kiszolgáló létesítmények kapacitásbővítésére, fejlesztésére, valamint a feladat ellátásához szükséges eszközök beszerzésére, a gyermekétkeztetés feltételeinek javítása, kapacitásbővítése, konyhatechnológia fejlesztése céljából.

A bölcsődei vagy óvodai gyermekétkeztetést kiszolgáló konyhákat/étkezőket fenntartó települési önkormányzatokat megillető, pályázat útján igényelhető költségvetési támogatásról a Pályázati Kiírást az államháztartásért felelős miniszter adja ki, a belügyminiszter és az emberi erőforrások minisztere egyetértésével. A települési önkormányzatok az adóerő-képességük figyelembevételével részesülhetnek vissza nem térítendő támogatásban. A projektek keretében lehetővé válik az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek által ellenőrzött HACCP-szabályok, a higiéniai követelmények, valamint a környezetvédelmi szempontok betartása, ami nagy előrelépést jelent a konyhák minőségének javításában.

Az intézményi és szünidei gyermekétkeztetés vonatkozásában 2018-2019-ben nem lépett hatályba új szabályozás.

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) a Leginkább Rászoruló Személyeket Támogató Európai Segítségnyújtási Alap Magyarországon történő felhasználására irányul. Az alap a megfelelő étkezés és az alapvető fogyasztási cikkek hiányát kívánja enyhíteni. Az összesen 34,5 Mrd forint támogatású program keretében az RSZTOP-1.1.1 célja élelmiszersegély biztosítása a szegény, gyermekes családok számára 19,27 Mrd forint keretösszeggel két projektben. Az RSZTOP-1.1.1 program első, 1 Mrd forint támogatású szakasza a Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyékben, kedvezményezett járásokban élő, intézményi ellátásban nem részesülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekes családokat célozza, kiterjesztve az olyan háztartásban élő várandós anyákra, ahol aktív korúak ellátására jogosult személy él. A 2. szakaszban a projekt országos szinten valósul meg, támogatás összesen 18,27 Mrd forint. A célcsoport megegyezik az első szakaszban meghatározottakkal. Az 1. szakasz keretében a csomagosztás 2017. június 8-án megkezdődött. Az első szakaszban 3 megyében összesen 150 567 db élelmiszer-csomag került kiosztásra, majd a projekt zárásra került 2018. júniusában. A második szakasz keretében a 2017. évben 10 701 db, a 2018. évben 386 304 db, míg a 2019. évben 407 785 db csomag került kiosztásra.

Az RSZTOP-2.1.1 program évente egy alkalommal alapvető fogyasztási cikket biztosít szegény, gyermekes családok számára 2,29 Mrd forint keretösszeggel. Ennek keretében a 2018. évben 25 964 db, a 2019. évben 26 469 db alapvető fogyasztási cikket tartalmazó csomag került kiosztásra a rászoruló célcsoport tagjai körében. Az RSZTOP 2.1.1 keretében a KK segítségével 2019.-ben 30 400 fő HHH-s általános iskolai tanuló részesült tanszer támogatásban.

A 4 Mrd forintból gazdálkodó RSZTOP-3.1.1 program célja a közterületen élők számára természetbeni juttatás nyújtása - munkanaponként napi egyszeri meleg egytálétel - és kísérő intézkedés keretében pszichiátriai betegek, mentális problémákkal, függőségekkel küzdő hajléktalan emberek számára terápiás szolgáltatásokat nyújtása szakemberek bevonásával.

Az RSZTOP-4.1.1 program a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára nyújt élelmiszersegélyt 9,99 Mrd forint értékben. Ebben a projektben 2018 során 113 634 db élelmiszer csomag került kiosztásra, míg 2019 során 10 608 db, azaz összesen 124 242 db csomag került kiosztásra.

I.5. Az elért eredmények fenntartása érdekében meg kell teremteni a Tanoda program teljes körű területi lefedettségét biztosító, köznevelési, gyermekjóléti és szociális szolgáltatásokkal összehangolt működésének alapfeltételeit és annak finanszírozási forrásait.

Felelős:

**belügyminiszter
emberi erőforrások minisztere
pénzügyminiszter**

Határidő:

folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Tanoda programok támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont fiatalok (támogatott programokban résztvevő tanulók) száma	8 500 fő	
Támogatott tanodák száma	288 db	
Alintézkedés neve:	Pályázat tanoda szolgáltatást működtető szolgáltatók befogadására és állami támogatására (központi költségvetés)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont fiatalok száma	N.r.	5 137 fő
Tanodák száma	N.r.	186 darab

A **VEKOP-7.3.2-16** azonosító jelű, **Tanoda program támogatása** c. felhívás összesen 530 millió forint forrással került meghirdetésre helyi nonprofit szervezetek számára. A Felhívás alapvető célja a résztvevő hátrányos helyzetű tanulók körében a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint növelése és az iskolai sikeresség előmozdítása a minőségi oktatáshoz, neveléshez való hozzáféréseinek elősegítésével, tanórán kívüli tevékenységek megvalósításán keresztül. A felhívás keretében 14 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 414 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 355 millió forint került kifizetésre. Támogatott projektjek az ütemezésnek megfelelően haladnak, de az elfogadott költségvetések kapcsán sok módosításra, költségátcsoportosításra van szükség. Megoldást jelent a problémára a gyakori egyeztetés, személyes kapcsolattartás a kedvezményezettekkel.

A „Támogatott programokban résztvevő tanulók száma” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 456 fő.

A Tanoda Program az anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő tanulók délutáni, tanodai keretek közötti felzárkózását biztosítja. Azok a tanulók, akik az iskolai feladatok elvégzéséhez, a szülők otthoni segítségét igényelnék, azonban a szülők alacsony iskolai végzettsége valamint anyagi lehetőségeik miatt akadályokba ütköznek, a tanoda program keretein belül segítséget kaphatnak, hogy az iskolai elvárásoknak megfelelően teljesítsenek. A programban általános iskolás alsó és felső évfolyamos, valamint középfokú iskolai tanulók vesznek részt.

A 2015 és 2016 évben kiírt **EFOP-3.3.1-15**; **EFOP-3.3.1-16** és **VEKOP-7.3.2** pályázatok voltak az utolsó felhívások, melyek uniós támogatást biztosítottak a tanodák részére. Ezen pályázatok keretében 288 tanoda működött, melyek jelentős része (226 darab) 2018-ban zárta a projektet. 59 darab tanoda 2019. évben és további 3 darab tanoda 2020 első negyed évében zárta a projektet. Ezek a tanodák 8500 célcsoportbeli tanulót értek el.

Már 2016-ban középtávú célként fogalmazódott meg, hogy az uniós pályázatok lezárását követően hazai finanszírozás biztosítsa a tanodák kiszámítható, folyamatos működését.

A szolgáltatás **hazai rendszerbe történő beemelése** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosításával kezdődött, amely értelmében 2019. január 1-től gyermekek esélynövelő szolgáltatásai – köztük a tanoda – új gyermekjóléti alapellátásként kerül bevezetésre.

A tanodák hazai forrásból történő továbbfinanszírozásának fedezetét 2019. évre szóló költségvetési törvény biztosította. A tanodákkal kapcsolatos feladatokra a költségvetési törvény alapján 2,507 millió forint állt rendelkezésre a 2019. évre.

2019. január 1-jével 196 tanoda pályázata került befogadásra és támogatásra. 2019. december 31-ig 186 darab tanodával történt meg a szerződéskötés mely több mint 5 100 fiatalnak nyújtott segítséget. 2020. január 1-től 185 tanoda szerződése került meghosszabbításra.

I.6. Szükséges a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer további megerősítése. Cél a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése. Támogatni kell a köznevelési intézmények gyermekvédelmi funkcióinak megerősítését, a gyermekvédelmi és köznevelési szakemberek folyamatos továbbképzését, a konfliktuskezelés resztoratív technikáinak bevezetését, valamint a szülői kompetenciák erősítését. Elő kell segíteni a gyermekvédelmi rendszer és a családok közötti aktív együttműködést.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer megerősítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma a 0-17 éves gyermekekkel kapcsolatosan (KSH)	179 924	177 039
Alintézkedés neve:	Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetése 2018. szeptember 1-től	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Új álláshelyek száma (óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység)	1 483	1 445
Betöltött álláshelyek száma (óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység)	465 (31%)*	1 032 (72%)**

*2018. 09. 01-én

**2019. 09. 15-én

A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer 2017. január 1-től a korábbi helyi és járási szint mellett további két szinttel bővült (megyei és országos szint). A jelzési kötelezettség jogszabályi szintű megerősítésének következtében a köznevelés, valamint az egészségügyi alapellátás területéről (iskola, házi gyermekorvos, védőnő) érkező jelzések száma megemelkedett.

Az észlelő és jelzőrendszer által küldött jelzések száma a 0-17 évesekkel kapcsolatosan (KSH):

év	szolgálathoz érkezett jelzés	központhoz érkezett jelzések száma	összesen
2016.	116 858	n.a.	
2017.	114 033	69 928	183 961
2018.	110 868	69 056	179 924
2019.	109 316	67 723	177 039

A jelzőrendszer negyedik szintjéhez, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által működtetett gyermekvédő hívószámra érkezett hívások száma növekedett.

A jelzőrendszer negyedik szintjének, az országos jelzőrendszeri hívószám adatai (SzGyF):

	2018.	2019.
Fogadott hívások száma összesen	732	910
Gyermek veszélyeztetettségről érkező hívások száma	127	183
Elhanyagolás és bántalmazás	73	158
Nemzetközi vonatkozású ügyek	6	14

Az eddigi tapasztalatok alapján a hívószám fontos szerepet tölt be a jelzőrendszer működésében. A gyermekvédő hívószám és a jelzést fogadó szolgáltatók között megvalósuló szakmai kapcsolat egyrészt támogató jellegű, szükség szerint személyes segítséget (szakmai egyeztetés keretében) nyújtó, ugyanakkor szakmai kontrollt is biztosít a jelzőrendszer hatékonyabb működéséhez.

A család- és gyermekjóléti központok a készenléti szolgáltatást 2016. január 1-től biztosítják. 2019. január 1-jén a készenléti szolgáltatást szabályozó, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításával egyértelműsítésre került, hogy a szolgáltatás a gyermekvédelmi problémákban érintett személyek / családok mellett a családsegítés célcsoportjára, tehát a szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyekre / családokra is kiterjed.

2019. február hónap folyamán megjelent a Szakmai ajánlás Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat speciális szolgáltatást biztosítók számára című szakmai szabályzó dokumentum, amely azon túl, hogy a család- és gyermekjóléti központok munkatársai részére részletesen bemutatja az egyes jelzések esetén követendő eljárásrendet, az adekvát segítő munka előmozdítása érdekében – a szakmai megvalósítási tartalmak mellett – javaslatot fogalmaz meg a szolgáltatás biztosításához szükséges dokumentációra, továbbá a szolgáltatás megfelelő biztosításának feltételeire vonatkozóan.

2018. szeptember 1-től országos szinten bevezetésre került az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység**. A segítő szakemberek napi szintű jelenléte az oktatási intézményekben, továbbá az általuk kifejtett professzionális tevékenység a hangsúlyt a prevencióra helyezi, részt vesz a gyermekek egészségfejlesztésében, mindemellett kompetenciát fejleszt, közvetít a gyermek és a szülő, a gyermek és a tanár, a szülő és a tanár közti konfliktusok rendezésében, és nem utolsósorban kapcsolatot épít és tart a társintézményekkel. A szociális szakember bevonása a problémás helyzetek felismerésében és megoldásában kiegyensúlyozottabbá teszi a köznevelési intézmény belső életét, segíti a gyermekek szocializációját, és javítja az iskolai teljesítményüket is, így hozzájárulva a korai iskolaelhagyás megelőzéséhez.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. számú melléklete értelmében a szolgáltatást 1000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítő látja el. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység végzésére a család- és gyermekjóléti központokban közel 1 500 új álláshely jött létre. 2019. szeptember 15-én az álláshelyek 71 %-a volt betöltve, azaz több mint 1 000 szakember segítette egy évvel a feladat országos bevezetését követően az óvodákban, az iskolákban és a kollégiumokban többek között a gyermekek szocializációját, egészségfejlesztését, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzését és a veszélyeztetettség felismerését, hozzájárulva a gyermekek családban történő nevelkedéséhez.

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység végzéséhez a jogszabályban rögzítésre kerültek a megfelelő képesítési előírások. Tekintettel arra, hogy új szolgáltatás bevezetéséről van szó, a segítőnek a foglalkoztatás kezdetétől számított két éven belül speciális hatósági jellegű képzést kell elvégezni az egységes szemlélet és egységes szakmai alapon történő szolgáltatás nyújtás érdekében. A komplex tevékenység ellátásához a szociális segítőnek egy gyakorlatorientált, módszertani alapokat adó képzésre van szüksége, amelyhez az **EFOP-3.8.2-16** és a **VEKOP-7.5.1-16** azonosítószámú „**Szociális humán erőforrás fejlesztése**” című kiemelt konstrukciók keretén belül 2019. decemberére elkészült az Óvodai és iskolai szociális segítő képzés oktatási programja. Az emberi erőforrások minisztere 2019. december 2-án aláírta az oktatási programot.

Az **EFOP-1.9.4-VEKOP-16** „**A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása**” elnevezésű projekt keretén belül kerül fejlesztésre az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység elektronikus jelentési rendszere. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet 2020. év elejétől az igénybevevői nyilvántartásba külön tevékenységként szükséges jelenteni a Központok segítőinek. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység esetében a Gyvt. rendelkezései alapján kell az adatokat nyilvántartásba venni. Az elektronikus adatgyűjtés alapján a jövőben napra készen láthatóvá válik, hogy hány gyermeket, szülőt és pedagógust ér el a szolgáltatás, jellemző módon a segítő tevékenység melyik formáját nyújtják a szakemberek, továbbá milyen problémákra és milyen módszerekkel reagálnak.

A szolgáltatás elindítása óta eltelt bő egy évben az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység beépült a köznevelési intézmények mindennapjaiba. A köznevelési intézmények dolgozói bizalommal fordulnak a segítőkhöz. A gyermekek veszélyeztetettségének jelzésénél egyre inkább kéri a segítők szakmai véleményét a jelzés megfogalmazásában, az észlelés felismeréséhez.

Az **EFOP-3.8.2-16** és **VEKOP-7.5.1-16** „**Szociális humán erőforrás fejlesztése**” című kiemelt projektben tervezett a gyermekvédelmi szakellátási intézményekben, javítóintézetekben szakmai munkaköröket ellátó dolgozók részére szökéspanvenció és a szökésből való visszatérést követő feladatok ellátásához szükséges kompetenciák fejlesztését célzó továbbképzési program kidolgozása, valamint a minősített továbbképzési program térítésmentes biztosítása az ország különböző helyszínein. A kiemelt projekt megvalósítása 2016. október 1-jén kezdődött meg. A megújuló továbbképzési rendszer részeként 2018. július 1-jétől munkakörhöz kötött kötelező továbbképzésként megjelenik a „Kamaszkori problémák kezelése” című továbbképzés, melynek eleme az engedély nélküli eltávazások prevenciója. A képzési tartalom jelenleg kidolgozás alatt áll.

A kiemelt projektben 2018. július 1-jétől munkakörhöz kötött kötelező továbbképzésként megjelenik „A megoldáskeresés családközpontú módszerei” című továbbképzés, melynek célja – többek között – a veszélyeztetett gyermekek családban nevelkedésének elősegítése. A képzési tartalom jelenleg kidolgozás alatt áll.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat 8.2.3. Konfliktusok és az erőszak megelőzése, kezelése; D. A családvédelmi funkciójának növelése alpont szerinti intézkedés megvalósítása keretében a szülői kompetenciák fejlesztésére, erősítésére irányuló modellprogram megvalósítására került sor

- 2017-2018 év során 5 család- és gyermekjóléti központ, illetve a területileg illetékes területi gyermekvédelmi szakszolgálatok,
- 2018. december 01. – 2019. március 31. között 4 család- és gyermekjóléti központ és 1 javítóintézet bevonásával.

Az **EFOP-1.9.4-VEKOP-16** „**A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása**” című kiemelt projekt keretében valósul meg a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek gondozási helyről történő engedély nélküli eltávazásának és az ahhoz kapcsolódó intézményi eljárások teljes körű országos vizsgálata. A kutatás keretében az adatfelvétel megtörtént, jelenleg az adatok értékelése és a zárótanulmány elkészítése zajlik.

Az engedély nélküli eltávazás témájában a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztálya 2018. évben havi rendszerességgel minősített továbbképzési programot biztosított gyermekvédelmi szakellátási szakemberek részére „Szökés vagy engedély nélküli eltávazás?” címen.

Szintén e projekt keretében zajlik a „Jelzőrendszer ismertetése, a Gyermekbántalmazás prevenciója” valamennyi szakember számára kötelező továbbképzés kidolgozása. E továbbképzési kötelezettség azt jelenti, hogy a kötelező továbbképzést elvégezve a szakemberek megszerzik, illetve felfrissítik az alapvető ismereteiket a gyermekvédelmi jelzőrendszerre vonatkozóan, az abból fakadó kötelezettségük tudatosul. A projekt keretében lehetőség lesz a továbbképzésen való térítésmentes részvételre.

Még szintén e programban kerül sor a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek szüleinek, hozzátartozóinak szóló felkészítés kidolgozására és pilot képzés megvalósítására. A felkészítés célja a szülői kompetenciák fejlesztése a családi kapcsolatok fenntartása és a gyermek családba történő visszagondozásának elősegítése érdekében. A fejlesztés előkészítése megkezdődött.

Az **EFOP-1.8.9-17 "Legyen más a szenvedélyed! 2."** standard pályázati konstrukció keretében a szerhasználat megelőzését és visszaszorítását célzó programok körén belül kerül sor mind a gyermekvédelmi szakellátásban, mind a prevenció programok környezetében, vér szerinti családjukban élő gyermekek szüleinek, családjainak bevonására a családi rendszer megerősítése érdekében. „A megvalósuló projektek továbbá hozzájárulnak a gyermekvédelmi rendszer és a családok közötti együttműködés szorosabbá válásához is. A pályázati felhívás 2017. március 27-én került meghirdetésre. A pályázati konstrukció keretében 17 támogatási kérelem nyert befogadást összesen 2 537 789 097 forint támogatási összeggel. A támogatott programok tervezett szakmai és pénzügyi zárásának időpontja 2020. I. negyedév.

Az **EFOP-1.2.7-16 „Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása”** című standard pályázati felhívásban kötelező tevékenységként került meghatározásra a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek, fiatalok szüleinek, hozzátartozóinak kötelező bevonása a pályázati tevékenységekbe, mely a pályázaton támogatást nyert gyermekvédelmi szakellátási intézmények és az általuk ellátott gyermekek szülei, hozzátartozói közötti együttműködés aktívabbá válását is elősegíti a családi kapcsolatok fenntartásának támogatása mellett. A támogatott projektek száma 24 db, 745 388 381 forint támogatási összeggel.

A szociális szakterület tervezi egy új hét közbeni gyermekjóléti bentlakásos ellátás bevezetését, melynek célja a gyermekek családból való kiemelésének megelőzése, a családban nevelkedés támogatása, a családi kapcsolatok erősítése, iskolai sikeresség elősegítése, iskolai lemorzsolódás csökkentése, iskolai végzettség megszerzése.

I.7. Támogatni kell a gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítását, valamint a veszélyeztetett és családjukból kiemelt gyermekek egészséges lelki, pszichés fejlődését. Szükséges a gyermekjóléti- és gyermekvédelmi szakemberek, nevelőszülők és vér szerinti szülők további felkészítése, kompetenciájuk fejlesztése a gyermekbántalmazás megelőzése és kezelése érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	I.7.a. A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, pszichés támogatás	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Elkészült módszertani anyagok	5	
Szakmai munkakörökhöz kapcsolódó képzési programok	5	
Alintézkedés neve:	I.7.b. A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, különösen a szexuális bántalmazásra	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

Gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését szolgáló továbbképzésben részt vevő szakemberek száma

N.r

825 fő

Az **EFOP-3.8.2-16 és VEKOP-7.5.1-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése”** című kiemelt pályázati konstrukciók egyik fő célja a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazat valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatottja továbbképzési rendszerének megújítása. A vonatkozó jogi szabályozás módosítása alapján 2018. július 1-jétől a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazat valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatottja számára megjelennek a pályázati konstrukcióban megvalósuló kiemelt projektek által biztosítottan a valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező, a munkakörhöz kötötten kötelező, továbbá a szabadon választható továbbképzési programok. A valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező és a munkakörhöz kötötten kötelező továbbképzési programokat a kiemelt projektek térítésmentesen biztosítják. Valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező továbbképzésként megjelenik a „Jelzőrendszer ismertetése, gyermekbántalmazás prevenciója” című továbbképzés, továbbá a gyermekvédelmi szakellátás és a javítóintézeti ellátás területeken munkakörhöz kötött kötelező továbbképzésként megjelenik a „Gyermekbántalmazás” elnevezésű, valamint a „Gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését, az ellenük való fellépés” című továbbképzési program. Jelenleg a „Gyermekbántalmazás” és „Jelzőrendszer ismertetése, gyermekbántalmazás prevenciója” című továbbképzés tananyagának fejlesztése zajlott. A gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését, továbbá az ellenük való fellépést szolgáló továbbképzési program 2019. II. félévében meghirdetésre került és 38 képzési csoportban 825 fő induló résztvevőből 821 fő már eredményesen el is végezte, további 1 280 fő jelentkezett a továbbképzésre, így további kb. 60 képzési csoport indításának szervezése folyamatban van.

A Gyermek Számára Biztonságos Internetszolgáltatás megteremtéséről, a tudatos és értékteremtő internethasználatról és Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájáról szóló 1488/2016. (IX. 2.) Korm. határozathoz kapcsolódó Intézkedési Terv (a továbbiakban: DGYS) intézkedéseként nevesített az állami gyermekvédelem rendszerében dolgozók térítésmentes médiaműveltség-képzésének megszervezése és lebonyolítása azon médiaműveltségi területeken, amelyek az érintettek munkájának elvégzéséhez szükségesek.

A gyermekvédelmi szakemberek médiaműveltség-képzése szintén az **EFOP-3.8.2-16 és VEKOP-7.5.1-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése”** c. kiemelt konstrukciókban kerül megszervezésre a gyermekvédelmi intézményekben meghatározott szakmai munkakörök (legalább 550 fő – 500 fő EFOP, 50 fő VEKOP forrásból) számára. Az új továbbképzés neve: Digitális Gyermekvédelmi Továbbképzés (DGYT), a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozóakra vonatkozó hatályos szabályozás szerinti három továbbképzési kategória közül a választható továbbképzési kategóriába került, típusát tekintve szakmai blended learning továbbképzés. A továbbképzés óraszámja 50 óra (30 óra e-learning + 20 óra kontaktóra). A tematika és a tananyag elkészült, az e-learning keretrendszer fejlesztése folyik. 2020. II. félévében megkezdődtek a képzések az országban több helyszínen és csoportban.

Az **Emberi Erőforrások Minisztériumának** (továbbiakban **EMMI**) támogatásából a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány az EMMI Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola Esztergomi Gyermekotthonában, Kalocsai Gyermekotthonában, valamint Zalaegerszegi Gyermekotthonában az emberkereskedelem áldozatává vált és az áldozattá válás veszélyének kitett gyermekvédelmi szakellátásban részesülő kiskorúak speciális ellátásával kapcsolatos programot valósít meg. A program 2017 óta folyamatosan működik az intézmény telephelyein.

A program keretében a gyermekek számára prevenció és segítő munka, egyéni terápiás beszélgetések, csoportos mentálhigiénés foglalkozások, pszichodráma foglalkozások és hosszú távú mentorálás megvalósítására kerül sor.

A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek mellett a program keretében a gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára ismeretátadó, felkészítő programokra kerül sor az alábbi témakörökben:

- az áldozattá válás lelki folyamatai,
- a kiszolgáltatottság kezelése,
- konfliktuskezelési technikák,
- az empátia és elfogadás készségfejlesztése

A program finanszírozása központi költségvetési forrásból, az Emberi Erőforrások Minisztériuma „20/18 Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások fejlesztése” fejezeti kezelésű előirányzat terhére történik. A program megvalósítására az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2017-ben 5 897 000 forint, 2018-ban 5 000 000 forint, 2019-ben pedig 5 605 000 forint támogatást nyújtott.

A program jelenleg is zajlik. A gyermekek számára megvalósításra kerülő programokba bevonásra kerülnek az intézményben ellátott leány és fiú gyermekek egyaránt.

2018. január 1-jével hatályba lépett a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 11. § (1b) bekezdése értelmében a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben és a javítóintézetekben felmerült gyermekbántalmazási esetek kivizsgálásának és kezelésének a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján közzétett intézményi, fenntartói és ágazati módszertan (a továbbiakban: Módszertan) alapján kell megtörténnie. A Módszertan 2018. május 12-én közzétételre került az Emberi Erőforrások Minisztériuma honlapján, 2018. július 1. napjától alkalmazni kell valamennyi nevelőszülői hálózatban, gyermekotthonban, javítóintézetben, ellátási formától és fenntartótól függetlenül.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért felelős Államtitkársága Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztálya folyamatosan monitorozza e kötelezettség teljesítését, indokolt esetben visszajelzést, iránymutatást ad az intézmény fenntartójának. A Módszertan alkalmazása és monitorozása a gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítását szolgálja.

A Gyvt. 2019. január 1-jén hatályba lépett módosítása alapján a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok az elhanyagolt és bántalmazott, közülük is elsősorban a szexuálisan bántalmazott gyermekek vizsgálatát és terápiáját végző szolgáltatást, valamint – hivatalos szerv megkeresésére – az érintett gyermekek meghallgatását elősegítő szolgáltatást működtethetnek fenntartói döntés alapján. E szolgáltatás egyik lehetséges módszere az izlandi eredetű Barnahus-modell, melynek célja a szexuális abúzust elszenvedett gyermek áldozatok megóvása, védelme a bizonyítási és a büntető eljárás során bekövetkező többszöri kihallgatás retraumatizáló hatásától, valamint a gyermek

megóvása az eljárás során jelentkező egyéb, súlyosan traumatizáló tényezőktől (pl.: szembesítés a bántalmazóval). Az új szolgáltatás bevezetése eleget tesz a 2015. évi XCII. törvénnyel kihirdetett, az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye áldozatok segítéséről szóló rendelkezéseinek is.

Ilyen szolgáltatást jelenleg a Vas Megyei Gyermekevédelmi Központ, Általános Iskola és Területi Gyermekevédelmi Szakszolgálat működtet Szombathelyen központi költségvetési támogatás mellett és megkezdődött további három helyszínen (Budapesten, Debrecenben és Miskolcon) a szolgáltatás kialakítása.

A magyar jogrendben egyelőre nincs meg annak lehetősége, hogy a Barnahusban lefolytatott meghallgatás tanúvallomásként is elfogadható legyen. Jelenleg egy, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Igazságügyi Minisztérium szakértőiből álló munkacsoport működik a szükséges jogszabályi módosítások előkészítése érdekében, hogy a Barnahusban lefolytatott meghallgatás tanúvallomásként is elfogadható legyen.

I.8. A gyermekek szegénységének a csökkentése, és a szegénység reprodukciójának megelőzésére hivatott gyerekesély programok a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben jöttek létre és közel százezer gyermeknek és felnőttnek nyújtanak segítséget. Az eddigiekben elért gyermekek mintegy kétharmada hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű volt. A létrehozott eredmények fenntartása érdekében folytatni kell a gyermekekre vonatkozó társadalmi mutatók szempontjából hátrányos helyzetű területek integrált gyermekprogramjait. Szükséges a szolgáltatások fejlesztése, a hozzáférés növelése, a programokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztése, valamint a szolgáltatások, a programok szakmai, módszertani támogatása és nyomon követése.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Integrált térségi gyermekprogramok	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A rászoruló gyermekeket érintő programokat pozitív kimenettel elvégző személyek száma A támogatott műveletek keretében részt vevő 25 éven aluliak száma		
Alintézkedés neve:	Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Azon települések száma, ahol szegregátumok integrálását szolgáló programok valósulnak meg	2	5
A kiemelt projekt által támogatott nyertes helyi projektek szakembereinek tartott, a helyi projektek hatékonyságát növelő képzéseket, továbbképzéseket sikeresen elvégző szakemberek aránya	400	566
Szakmai tanulmányok, értékelések a helyi projektek működési tapasztalatairól mind az	1	9

elődprojektek, mind a kapcsolódó EFOP
 projektek vonatkozásában
 A kiemelt projekt által támogatott nyertes helyi
 projektek szakembereinek tartott, a helyi
 projektek hatékonyságát növelő képzések,
 továbbképzések, valamint szakmai rendezvények

15

64

Az alintézkedés célja az integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban, a 2007-2013-as kistérségi integrált gyerekprogramok (TÁMOP-5.2.3) továbbfejlesztése és további fejlesztendő járásokra való kiterjesztése. Ennek keretében zajlik a fejlesztések megalapozása; a térségi középtávú gyerekszegénység elleni stratégia, cselekvési program, szakmai fórumok és együttműködések kialakítása, a szolgáltatásfejlesztés és a hátrányos helyzetben, szegregátumokban élő gyermekek és szülők bevonását könnyítő közösségi háttér és programok biztosítása, a hiányzó szolgáltatások és szakemberek pótlása, a meglévők megerősítése.

Az **EFOP-1.4.1-15** illetve **EFOP-1.4.1-17 „Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projektek célja a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozását, a gyermekek esélyeinek növelését célzó helyi/térségi/járási projektek számára szakmai és gyakorlati módszertani támogatás nyújtása. Segíti többek között az integrált térségi gyerekprogramok előkészítését, megvalósítását és nyomonkövetését, valamint szakmai-módszertani támogatást nyújt a meglévő és hazai támogatást élvező, továbbá az újonnan létesülő Biztos Kezdet Gyerekházaknak, Jó Kis Helyeknek.

Az **EFOP-1.4.2-16 „Integrált térségi gyermekprogramok”** felhívás 2016 áprilisában jelent meg 31, részben olyan kedvezményezett járás számára, ahol a programnak már van előzménye. A felhívás kerete 15 Mrd forint volt, a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó, 2016 nyarán megjelent felhívás ide vonatkozó kerete pedig 3 Mrd forint.

I.9. Fejleszteni és támogatni kell a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatást, valamint gondoskodni kell a hazai működési támogatásban részesülő gyerekházak biztonságos és átlátható működtetéséről fenntarthatóságuk érdekében. A gyerekházak száma a 2013. decemberi 58-ról 2018-ra 176-ra nőtt, évente mintegy 2500 kisgyermek látogatja őket rendszeresen szüleivel. Azokon a szolgáltatáshiányos kistélepüléseken, ahol magas a rászoruló (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő) gyerekek aránya, szakmai, módszertani háttérrel támogatott, minden érintett korosztályra kiterjedő gyermek- és ifjúsági szolgáltatásokat kell kialakítani. Gondoskodni kell ezen szolgáltatások infrastrukturális fejlesztéséről.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Biztos Kezdet Gyerekházak és a "Jó kis hely" fejlesztésekhez szükséges infrastrukturális háttér biztosítása*	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Biztos Kezdet Gyerekházak száma	75	82
Alintézkedés neve:	Kistelepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése a Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásfejlesztésén keresztül*	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Az újonnan kialakított (tárgyévben újonnan kiadott működési engedéllyel rendelkező) Biztos Kezdet Gyerekházakban foglalkoztatottak száma (fő), tárgyév december 31-én	11	91
A projektbe bevont gyerekek száma (fő)	95	739
Biztos Kezdet Gyerekházak rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma (fő), december 31-én	65	443
A résztvevők közül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya (%)	51	270
Alintézkedés neve:	Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése **	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A Biztos Kezdet Gyerekházak rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma (fő), tárgyév december 31-én	2 172	1936
A gyerekházak rendszeresen igénybe vevő gyermekek közül (tárgyév december 31-én) jegyzői határozatban megállapított hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	1 232	1161

* A megadott adatok az EFO-1-4-3-16 konstrukció keretében létrejött Biztos Kezdet Gyerekházakra vonatkoznak

** A központi költségvetésből biztosított Biztos Kezdet Gyerekházak éves adatait tartalmazza

Az **EFO-2.1.2-16 „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere”** konstrukcióban megvalósuló fejlesztés az integrált térségi gyermekprogramokhoz, a Biztos Kezdet Gyerekházakhoz, valamint az 1 000 lakos alatti szolgáltatáshiányos településeken létrejövő "Jó kis hely" fejlesztésekhez biztosítja a szükséges infrastrukturális hátteret.

A gyermekek esélyeit növelő helyi, térségi projektek szakmai-módszertani támogatása alintézkedés a gyerekszegénység elleni programok (az integrált térségi gyermekprogramok, az 1 000 lakos kistelepülésekre irányuló „Jó kis hely” gyerek- és ifjúsági szolgáltatások, valamint az újonnan létesülő

Biztos Kezdet Gyerekházak) szakmai támogatását valósítja meg annak érdekében, hogy a programok elérjék a leginkább rászorulókat, és fenntartható fejlesztéseket eredményezzenek.

A kistélepléseken élő gyerekek esélyeinek növelése alintézkedés EU-s forrásból valósul meg az EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely - Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása” felhívás keretében, összesen 5,5 Mrd forint támogatással. Mivel a konstrukcióban nem külön komponensként szerepel a kistéleplésen élő gyermekek esélyeinek a növelése, ezért a támogatás keretösszege indikatív szám. A gyermekek életszakaszaihoz illeszkedő, az életszakaszváltások problémáin átsegítő, integrációt erősítő szolgáltatások kiépítésével, és azok infrastrukturális hátterének kialakításával kívánja elérni, hogy a szolgáltatáshiányos, hátrányos helyzetű, szegregált kistélepléseken élő gyermekek és szüleik integrációja megvalósulhasson.

A Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásainak fejlesztése, valamint 1 000 és 4 000 lakos közötti hátrányos helyzetű településekre való kiterjesztése valósul meg az intézkedésben. Célja, hogy a hátrányos helyzetből induló, köztük roma gyermekek a lehető legfiatalabbi életkortól kezdve szüleik bevonásával kapjanak megfelelő segítséget a családi környezetből és szegénységből fakadó hátrányaik csökkentéséhez. A fejlesztést tartalmazó EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása” felhívás 2016. szeptember 27-én jelent meg, a fejlesztésre rendelkezésre álló ESZA forrás és a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó EFOP-2.1.2-16 forrás hozzávetőleg 2,5 Mrd forint. Minthogy más fejlesztéssel együtt szerepel az EFOP-1.4.3-16 felhívásban, ez a szám indikatív.

A **Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése** alintézkedés célja a Biztos Kezdet Gyerekházak további fenntartása, számuk 2019-ben 110 volt. Az alintézkedés megvalósításának forrása a 2020. évi **hazai költségvetés** „Biztos Kezdet Gyerekházak XIV./20/4/2” sora, amelyből egy gyerekház 7,411 millió forint hazai működési támogatásban részesülhet.

A legfrissebb adatok szerint a gyerekházakat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma 2018. december 31-én 2 172 fő, közülük 2018-ban 1 232 fő, 2016-ban 1 340 fő volt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (KSH).

I.10. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2016. január 1-jétől bevezetett módosítása eredményeként a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a család- és gyermekjóléti központ a korábbi szolgáltatásainak bázisán, erőforrásait hatékonyabban elosztva kötelező önkormányzati feladatként működik. Az integráltan létrejövő szolgáltatás településszinten elérhető kötelező szolgáltatássá vált az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatási tartalommal. A további fejlesztések érdekében meg kell vizsgálni a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében nyújtott szolgáltatásokat, különös tekintettel a család- és gyermekjóléti központok általános és speciális szolgáltatásait, a területi egyenlőtlenségek figyelembevétele mellett meg kell tervezni a további erőforrások bevonásának lehetőségét. Javítani kell a szolgáltatások elérhetőségét. Erősíteni kell a meglévő szolgáltatásokat.

Felelős: emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A szociális ágazat szolgáltatási rendszerének fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	214	55
Új álláshelyek száma (fogyatékosügyi tanácsadó pilot program, EFOP-1.9.2-VEKOP-16)	44 (2018. április 1-jétől)	44
Létrehozott információs és koordinációs pontok (EFOP-1.9.2-VEKOP-16)	N.r.	22 db
Új álláshelyek száma (szociális diagnózist készítő esetmenedzser, EFOP-1.9.4-VEKOP-16)	197	197

A TOP-4.2.1-15, TOP-4.2.1-16, TOP-6.6.2-15, TOP-6.6.2-16 kódszámú, **„Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése”** c. felhívások 30 321 millió forint keretösszeggel kerültek meghirdetésre a települési önkormányzatok, nonprofit szervezetek, egyház, civil szervezetek és alapítványok számára. A felhívások támogatják a **család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ fejlesztését** is. A felhívások keretében 355 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 25 543 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 22 931 millió forint került kifizetésre.

A fent megadott indikátor az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolóiban jelentett tényértéken alapul.

„A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 880 fő.

Az **EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 „A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése”** MONTÁZS megnevezésű kiemelt projekt 2017 április 1-jén indult el. A 51 hónap időtartamú pilot program célja, hogy országos szolgáltatói hálózat kialakítása révén, tanácsadással, információnyújtással, a már meglévő szolgáltatások fejlesztésével, valamint új szolgáltatások kialakításával segítse a fogyatékkal élő személyek közszolgáltatásokhoz, információkhoz, ellátásokhoz való hozzáférését.

Erre alapozva a projekt országszerte 22 információs és koordinációs pontot (IKOP) hozott létre és működtet, amelyek egységes tudásbázissal rendelkező, lehetőleg egységes, de a helyi igényekre alapozott szolgáltatási struktúrát biztosítanak a fogyatékos személyek és családtagjaik, valamint intézményi ellátásban részesülő fogyatékos személyek számára, a folyamatosan aktualizált információs bázisra épülve a kiválasztott család- és gyermekjóléti központokban.

EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-00001 kódszámú **„A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása”** kiemelt projekt keretében, a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás rendszerének átszervezése során az egyik legfontosabb változás a szociális diagnózis készítésének

bevezetése volt. 2019. január 1-jétől – a korábbi év modellkísérletét követően - minden család- és gyermekjóléti központnak hazai finanszírozásból biztosított kötelező feladata a szociális diagnózis felvétele, amelyhez a központi költségvetés egy munkatárs bérét biztosítja. Ezáltal 197 új álláshely jött létre.

A szociális diagnózis célja, hogy tényszerűen feltárja az igénylő egyén / család helyzetét, állapotát, életkörülményeit; felmérje a támogatást igénylő életterületeket, illetve – az esetleges kockázatok és elérhető természetes erőforrások figyelembevételével – meghatározza a támogatás mértékét; támogatást nyújtson a problémák és nehézségek azonosításában, valamint azok kezelése érdekében megállapításra kerüljenek az igénybe venni javasolt ellátások, szolgáltatások. A szociális diagnózist felvevő esetmenedzser a pénzbeli és természetbeni támogatások, az egészségügyi, köznevelési, munkaerőpiaci és karitatív szolgáltatások, valamint adott településen, járásban és megyében az önkormányzati, állami, egyházi és civil fenntartásban működő szociális és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók elérhetőségének birtokában, felvilágosítást nyújt az egyes szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint szükség szerint közreműködik a szolgáltatóval, intézménnyel történő kapcsolatfelvételben. A szociális diagnózis elkészítése irányított személyes interjúkn alapul, melynek során a szakember bevonja az ellátást igénylőt a diagnózis készítésébe. Ily módon a szociális diagnózis megalapozza az egyén szociális támogatását, segítségét és a majdani szolgáltatónál a szolgáltatási terv elkészítését, valamint annak megvalósítását.

Mindezek mellett a szociális diagnózis felvétele révén beazonosíthatóvá válnak a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások terén mutatkozó igények és esetleges kapacitáshiányok. A szociális diagnózisban a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások iránt megállapított szükségletek a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások fejlesztésének alapjául szolgálhatnak. Az országos szolgáltatás fejlesztés mellett a diagnózisok települési és intézményi szinten is generálhatnak szolgáltatásfejlesztést a hiányzó szolgáltatások tekintetében. A diagnózisok eredményét többek között a település szolgáltatástervezési koncepciójának elkészítése során is szükséges figyelembe venni.

2019-ben a finanszírozási rendszerhez történő befogadásra irányuló kérelmek nagy számban kerültek pozitív elbírálásra, és ezáltal nagy számban indulhattak el államilag támogatott új szociális és gyermekjóléti szolgáltatások. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben hozott döntései alapján összesen 131 szolgáltatás került befogadásra, mely 70 (egyházi 30, nem állami 40) fenntartót érintett.

A befogadott szolgáltatások éves költségvetési vonzata 1 451 973 979 Ft. (Egyházi fenntartók esetében 948 803 353 Ft, míg a nem állami fenntartók esetében 503 170 626 Ft.) volt.

A döntések meghozatalában fő prioritást élvezett, hogy a rászorulóknak a szolgáltatás eléréséhez a családjából, lakókörnyezetéből ne kelljen kiszakadnia, ezért alapszolgáltatásokon belül az időskorúak és a fogyatékosok nappali ellátása, valamint a támogató szolgálatok megerősítése történt meg a benyújtott kérelmek pozitív elbírálásával.

Fontos szempont volt továbbá a krízishelyzetben lévő vagy abba az irányba sodródó családok esetében a család összetartásához, megerősödéséhez, tartalékaik újraképezéséhez szükséges átmeneti gondozást nyújtó szolgáltatások támogatása. Erre tekintettel a gyermekek átmeneti otthona és a családok átmeneti otthona szolgáltatásokra irányuló kérelmek is pozitív elbírálásban részesültek, mely összesen 141 férőhelyszámot érint.

2.2 II. Az oktatás területét érintő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 17 oktatási intézkedést tartalmaz, melyek a minőségi, befogadó neveléshez való egyenlő esélyű hozzáférést, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének támogatását és a lemorzsolódás, végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, tehetséggondozást tűzik ki célul. A nevesített intézkedésein kívül további intézkedések is szolgálják e célokat.

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
II.1.a.	Az óvodáztatás további megerősítése (infrastrukturális feltételeinek megteremtése)	B
II.1.b.	Az óvodáztatás további megerősítése (személyi feltételeinek megteremtése)	
II.2.	Az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének támogatása (EFOP-3.1.1)	A
II.3.	Az óvodai nevelés hátránykompenzáló képességének növelése óvodai fejlesztő programokkal és támogató szolgáltatásokkal	A
II.4.	A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés folytatása	B
II.5.	A befogadó nevelés gyakorlatának erősítése, deszegregációs folyamatok támogatása	B
II.6.a	A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia végrehajtása - a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése	B
II.6.b.	Roma lányok felzárkózásának segítése – az iskolai lemorzsolódás csökkentése	A
II.7.	A pedagógiai szakszolgálati ellátások, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók minőségi befogadó neveléshez való hozzáféréseinek fejlesztése	B
II.8.a	Köznevelési esélyteremtést szolgáló célzott programok megvalósítása – Arany János Programok	B
II.8.b	Az egyéni és komplex támogatást nyújtó, iskolai előrehaladást segítő, illetve az ösztöndíjprogramok folytatása és továbbfejlesztése (Útravaló Ösztöndíjprogram).	A – uniós B - hazai
II.8.c	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességének elősegítése és a lemorzsolódás megelőzése	B
II.9.	Befogadó nevelési gyakorlat terjesztését szolgáló továbbképzési programok megvalósítása. Tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása	B
II.10.	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása, tehetséggondozás. Ösztöndíjrendszer fejlesztése	B
II.11	Roma szakkollégiumok támogatása	B
II.12.	Roma nemzetiségre vonatkozó tartalmak megjelenítése az oktatásban, tananyagokban	A
II.13	A hallgatói ösztöndíj és juttatásrendszer reformja	B
II.14	A lakosság prevenciós célú egészségfejlesztése komplex testmozgás és szabadidősport programok révén.	B
II.15.	Tehetséggondozás a HHH, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.16.	Tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentése	B

II.17	A deszegregációt szolgáló célzott adatgyűjtések, felmérések folytatása lehetőségeinek vizsgálata	B
A	Megvalósult	
B	A megvalósítás terv szerint halad	
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest	
D	Megvalósult módosított tartalommal	
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben	
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik	
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest	
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra	
I	Teljes egészében törlésre került	

II.1. Felzárkózási szempontból alapvetően fontos eredmény hogy öt helyett már három éves kortól kötelező az óvodába járás. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében javítani kell az óvoda hátránykompenzáló képességét, és a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő óvodáztatásának infrastrukturális és személyi feltételeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Óvodafejlesztések, új óvodai (és bölcsődei) férőhelyek létrehozása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (TOP és VEKOP programok)	245	272
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (TOP és VEKOP programok)	12 488	3 198
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (PM_OVODAFEJLESZTES_2017)	802	
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (PM_OVODAFEJLESZTES_2017)	4 576	
Alintézkedés neve:	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának személyi feltételeinek megteremtése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Főfoglalkozású pályakezdő óvodapedagógus		400 fő
Szakképesítést szerzett óvodai dajkák száma	4545	5 322 fő

Az óvodai (és bölcsődei) férőhelybővítést Európai Uniósi forrásból támogatott felhívások is segítik.

TOP-1.4.1-15 és TOP-1.4.1-16 kódszámú, **„A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével”** c. felhívások összesen 71 374 millió forint keretösszeggel. A felhívások keretében 642 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 65 913 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 62 984 millió forint került kifizetésre.

TOP-6.2.1-15 és TOP-6.2.1-16 kódszámú, **„Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése”** c. felhívások összesen 31 044 millió forint keretösszeggel. A felhívások keretében 144 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 29 138 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 28 685 M Ft került kifizetésre.

VEKOP-6.1.1-15 kódszámú, **„Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése”** c. felhívás 11 174 millió forint keretösszeggel. A felhívás keretében 52 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 9 149 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 7 589 millió forint került kifizetésre.

A 3 éves kortól kötelező óvodába járás következtében az óvodák esetében is van néhány olyan térség, vagy település, ahol a fejlesztés férőhelyhiány leküzdése céljából a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) előírásainak betartása miatt indokolt. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési források biztosítását ezen különbségek felszámolására, ezért a felhívások támogatják mind az új, mind a fejlesztett óvodai férőhely kialakítását.

A fent megadott indikátorok az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolóikban jelentett tényértéken alapulnak.

Az „Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 2 761 fő.

A „Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 58 768 fő.

Az **„Önkormányzati tulajdonú óvodai ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében”** című **PM_OVODAFEJLESZTES_2017** azonosító számú felhívást 2017 őszén tette közzé a tárca – a Pest megye célzott költségvetési támogatás terhére. A Pályázat meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg: 6,0 Mrd forint volt. A kiírásra összesen 76 db pályázat érkezett be összesen 11,735 Mrd forint értékben. A támogatási keret közel kétszeres túligénylésére tekintettel 2018 márciusában döntött a támogatási keret 1,187 Mrd forinttal történő megemeléséről, így a közel 7,2 Mrd forintos keretből 43 Pest megyei településen összesen 802 új óvodai férőhely létesül és további 4 576 óvodai férőhely fejlesztésére nyílt lehetőség.

Az iskolai sikeresség megerősítése – kiemelten a hátrányos helyzetű gyermekek sikeres iskolai előrehaladásának erősítése – érdekében bevezetésre került a gyermekek 3 éves kortól történő,

kötelező óvodai elhelyezése 2015 szeptemberétől. Az intézkedés eredményeként valamennyi korcsoport óvodai részvételi aránya nőtt:

- a 3 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 80,3 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 83,1 %-ra nőtt,
- a 4 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 94,7 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 97,7 %-ra nőtt,
- az 5 évesek részvételi aránya a 2014/2015. évi 95,1 %-ról a 2018/2019. nevelési évre 95,7 %-ra nőtt.

A hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatásának támogatása érdekében az óvodáztatás kiterjesztését az ingyenes étkezés lehetőségének kiterjesztése is követte. Az óvodai ellátásra fordított GDP-arányos ráfordítás 0,9%, amely kismértékben meghaladja az OECD átlagot (0,8%) (Education at a Glance, 2019 OECD)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 94.§ (3) g. pont szerint a munkavégzés sajátos körülményeire tekintettel az óvoda fenntartója a tv. szerint meghatározottaknál magasabb mértékű illetménypótlékot, keresetkiegészítést határozhat meg a fokozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nevelők részére.

A Kormány az Óvodai nevelés országos alapprogramjának és az erre épülő helyi óvodai pedagógiai programok hatékony megvalósítása érdekében a 2019. évi költségvetésben összesen, mintegy 4 milliárd forint összegben megemelte az óvodák működési támogatását 81.700 Ft/fő/évről 97.400 forint/fő/év összegre.

A Köznevelési Információs Rendszer összesített adatai alapján az elmúlt 9 évben a **pályakezdő óvodapedagógusok létszámnövekedése** tapasztalható: 2010-ben 190 óvodapedagógus kezdte el pályakezdőként hivatását, 2019-ben ez a létszámarány a duplájára emelkedett, amikor 400 pályakezdő főfoglalkozású óvodapedagógus lépett be a köznevelési rendszerbe.

Míg 2010-ben 1 381 hallgató kezdhetette meg főiskolai óvodapedagógus hallgatóként tanulmányait, addig 2019-ben a felvett óvodapedagógus hallgatók száma 1 982 fő, azaz az elmúlt 9 évben 601 fővel növekedett az óvodapedagógus felsőfokú képzésbe felvett hallgatók létszáma.

A nevelőmunkát segítő, **pedagógiai asszisztensek** száma szintén emelkedett: 2019-ben 2 772-en végezték el tanulmányaikat. A szakképesítést szerzett óvodai dajkák száma szintén évről évre növekszik: 2019-ben 5 322 fő szerzett szakképesítést. Ők valamennyien érdemben segítik az óvodapedagógusok mindennapi intézményes nevelő munkáját.

Az óvodapedagógusok módszertani fejlesztése uniós finanszírozású projektekből valósul meg. (lásd. a II.2. pontban).

II.2. Az eddigi óvodapedagógus képzéseket és módszertani fejlesztéseket folytatva komplex módszertani fejlesztésekkel tovább kell erősíteni az óvoda hátránykompenzáló képességét. Támogatni kell az intézményeket a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő minőségi óvodai nevelésében és az óvodai fejlődésük nyomon követésében.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere

Határidő:
az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének támogatása (EFOP_3.1.5 kiemelt projekten belüli alprojekt)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Elkészült pedagógus továbbképzési program (EFOP-3.1.1-14)	9 db (2016-2018)	
Továbbképzésen részt vett óvodapedagógusok száma (EFOP-3.1.1-14)	3 400 fő (2016-2018)	n.r.
Intézményi részvétel a támogatott programokban (EFOP-3.1.5-16)	157	u.a.

Az **EFOP-3.1.1.-14-2015-00001 azonosítószámú „Kisgyermekkorai nevelés támogatása”** című kiemelt uniós finanszírozású projekt célja az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének (Országos Óvodai Alapprogramban rögzített vállalás) további erősítése képzés és támogató szolgáltatások révén, kiemelt figyelemmel a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetésének (a 2015. szeptember 1-jétől hatályos) szakmai támogatására. A program hozzájárul a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, a családok életminőségének javulásához, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő fejlesztésének eléréséhez. A megvalósítás 2016. február 1-én indult, 2018. június 30-án eredményesen lezárult.

A projekt keretében kifejlesztésre és akkreditálásra került 8 db 30 órás pedagógus-továbbképzési program, a képzők képzésére 1 db 30 órás pedagógus-továbbképzési program. A program keretében olyan ismeretekre is szert tettek a résztvevők, amelyek az eddig megszerzett pedagógia és képzői tudásukat új, korszerű módszertanokkal, esélyteremtő attitűddel kiegészítve lehetővé teszi számukra, az ismeretek átadását a hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodapedagógusok számára. Több mint 4 400 fő óvodapedagógus részvételével megvalósultak a pedagógus továbbképzések. A projekt megvalósítása során 18 megyei konferencia keretében kiemelt figyelmet szántak az óvodapedagógusokkal és köztisztviselőkkel való személyes találkozásnak, ahol bemutatták tematikus képzéseik felépítését, a 146 képzési helyszínt felölelő teljes képzési repertoárt. 25 workshop keretében lebonyolításra kerültek a hálózatos együttműködést támogató szakmai rendezvények. Több mint 1 000 fő részvételével megvalósult a köztisztviselői képzés. A köztisztviselői képzés hasznossága a dokumentum-sablonok és az óvodai nevelés iránti érzékenyítésben is megnyilvánult.

2016 végén meghirdetésre került az **EFOP-3.1.5-16 számú projekt „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”** címmel. A támogatási szerződés 2016 decemberében aláírásra került. A Felhívásba 2017. május 23-án bekerültek az óvodákat érintő tevékenységek, ez alapján a szerződésmódosítás 2017. augusztus 10-én hatályba lépett. A projekt területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszer fejlesztése által és ágazati, helyi közösségi együttműködések hozzájárulásával olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok támogatását valósítja meg, amelyek a köznevelési intézményrendszer széles spektrumát fedik le az óvodától a középiskoláig. A fejlesztés eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás

csökkentésére irányuló intézkedésekhez kapcsolódóan többek között preventív, minőségi és befogadó koragyermekkorai nevelést támogató tevékenységek valósulnak meg óvodai feladatellátási helyeken.

A projekt óvodákat érintő intézkedései a tervek szerint elindultak 2018 augusztusában. A fejlesztés célja komplex intézményi fejlesztési koncepciók kidolgozása és a köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési tervek továbbfejlesztése a befogadó óvodai nevelés érdekében.

2019-ben az óvodai komplex fejlesztések terén a 157 óvodai nevelést folytató intézmény helyzetelemzése lezárult, amelynek alapján elkészültek az intézményfejlesztési tervek. Az intézkedési tervek végrehajtása a tervezett ütemezéssel tud haladni. Az intézményvezetők, óvodapedagógusok módszertani felkészültségének támogatása workshopokon megkezdődött, 2020-ban folytatódik, valamint megvalósul módszertani továbbképzésük.

II.3. Folytatni kell a sikeresen kiépített óvodai fejlesztő programot, képzésekkel és támogató szolgáltatásokkal szükséges erősíteni az óvoda esélyteremtő szerepét, pedagógiai módszerekben való megújulását annak érdekében, hogy az óvoda alkalmassá váljon a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelésére, támogassa a gyermekek óvodai beilleszkedését és elősegítse a későbbi iskolai sikerességét.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont intézmények száma (db)	570	
Továbbképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő)	1 143	
Támogatott programokban részt vevő gyermekek száma (fő)	5 680	

Az **EFOP-3.1.3-16** program célja az esélyegyenlőség érvényesülésének elősegítése az óvodai nevelésben. Ennek keretében hozzájárul ahhoz, hogy a köznevelési intézményrendszer alkalmassá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelésére, támogassa a gyermekek óvodai beilleszkedését. Kiemelt cél, hogy a hátrányos helyzetű, köztük roma/cigány gyermekeket nevelő óvodák a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés során alkalmasak legyenek a magas színvonalú pedagógiai munkára. Célja az eltérő fejlődési ütemű gyermekek inkluzív nevelése, személyiségfejlesztése, a jó gyakorlatok terjesztése, a korszerű hátránykompenzációs és esélyteremtő pedagógia célirányos beépítése az óvodai pedagógiai programokba.

A képzések célcsoportját azon intézmények képezik, ahol az ellátott hátrányos helyzetű vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya meghaladja a 15%-ot,

és/vagy az adott intézmény társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott településen van.

A programot az Oktatási Hivatal – kiemelt eljárásrendben – 2016. november 16-tól -2020. december 29-ig terjedő időszakban valósítja meg. A konstrukció forráskerete 4,2 Mrd forint.

Célcsoportja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek, közvetett célcsoport óvodapedagógusok, dajkák, szülők.

570 óvoda/feladatellátási hellyel működik együtt a projekt. 2017. október 25-ig 22 óvodapedagógus csoport továbbképzése valósult meg.

Az óvodákkal való együttműködés rendszere, a konzulensi hálózat (5 területi egység, 5 vezető konzulens irányításával) és az óvodai csoportok kialakítása lezárult, jelenleg 92 csoportban 90 konzulens segíti a munkát. A fejlesztési folyamat tematikájának kereteit a szakmai munkacsoport határozta meg. A konzulensek kapcsolatfelvétele az óvodákkal megtörtént 2018 január hónapban, valamennyi hozzájuk tartozó intézményt felkerestek.

Gyakorlatvezető óvónők és 25 fő anyanyelvi dajka felvétele lezárult. Az egyéni és csoportos fejlesztő eszközök kiosztásához szükséges előkészítő munkák megkezdődtek.

2019. decemberig 95 rendezvény zajlott le, többek között 27 helyszínen egészségfejlesztés témában műhelyfoglalkozások, júniusban 26 helyszínen workshopok lezajlottak.

A bevont óvodák részéről július - augusztus hónapokban 161 kirándulás valósult meg 5680 gyermek részvételével, amelyhez a projekt autóbust biztosított.

1 100 gyermek fejlődésének nyomonkövetéséhez 4 egymást követő adatfelvétel történt 2019. decemberig.

Pilot programok közül az óvoda-iskola átmenet és az ágazatok közötti együttműködés témák feldolgozása lezárult és megkezdődött az egésznapos óvodai nevelés előkészítése.

Az óvodák 2019 júniusában, másfél éves tényfeltáró munkájuk eredményeként (a környezeti tényezők elemzésével) elkészítették az önértékelést. A tudatos helyzetelemzésre építve határozza meg az óvoda a változást igénylő nevelési tartalmakat, pedagógiai tevékenységeket és működési feltételeket.

A tevékenységhez kapcsolódóan megvalósult az egységes tartalmú nyomonkövető adatbázis létrehozása 1 113 hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek adataival. Az első, bázis adatfelvétel 2018 októberében megtörtént, 2019. júniusig további két adatfelvételre került sor, a projekt zárásáig még két adatfelvétel valósul meg.

Hálózati tanulást segítő tevékenységek: 3 db hálózat került felállításra, amelynek célja a hálózati tanulás segítése (Intézményi, Konzulensi, Módszertani intézményi hálózat).

Létrejött hálózatok:

- Intézményi hálózat: 561 óvoda csoportokba szerveződve működik együtt, összesen 92 csoportban. Egy csoportban 5-7 óvoda tartozik

- Konzulensi hálózat: 90 fő konzulens bevonásával (megbízási szerződés alapján), közülük 5 fő vezető konzulens.
- Módszertani intézményi hálózat: létrejött az óvodai módszertani intézményhálózat (Módszertani központokban: hospitálási lehetőség, szakmai konzultáció biztosítása, megismerhetők az esélyteremtő pedagógiai eljárások)

Hátránykompenzáló tevékenységek támogatásával komplex zenés, bábszínházi, és színházi programok valósultak meg. 2019. márciustól júniusig 45 program került lebonyolításra 7 906 gyermek részvételével. A programok 2020 júniusáig folytatódnak, a tervek szerint összesen 150 rendezvényre kerül sor. 2019 nyarán az óvodák lehetőséget kaptak kirándulások szervezésére, amelyek időpontját és helyszínét maguk választották meg (116 kiránduláson 5 680 gyermek vett részt).

Az óvodák által kiválasztott gyermekbarát csoportszobai és egyéni fejlesztő eszközök megrendelése és kiszállítása több ütemben történik. Az eszközök egy része kiszállításra került az óvodákba 2019 márciusában és júliusában. A maradék eszközök 2019 végéig minden intézménybe megérkeznek.

Pedagógiai szükséglet szerinti fejlesztéshez szakértői szolgáltatások biztosításának előkészítése megkezdődött, a tényleges óvodai megvalósítás tervezetten ütemterv szerint 2019 novemberében megkezdődött.

Szupervízió keretében esetmegbeszélések zajlanak havi gyakorisággal, amelyek beépülnek a konzulensek munkájába.

Robotika óvodásoknak, valamint Meseterápia óvodásoknak elnevezésű modellprogramok megvalósítására tervezetten 20-20 óvoda bevonásával kerül sor.

A program anyanyelvi (vagy roma dajka) foglalkoztatását is támogatja: 65 fő roma dajka alkalmazása valósult meg.

Az Esély-Csip csirip óvodai magazin a bevont óvodák számára folyamatos tájékoztatás érdekében jött létre, a magazin kéthavonta megjelenő szakmai módszertani online kiadvány.

560 óvoda, közel 20 100 gyermek és 1143 óvodapedagógus vesz részt a programban.

II.4. A köznevelés esélyteremtő képességének további növelése és a szegregáció csökkentése érdekében folytatni kell a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést, melynek alapelve az oktatás méltányosságának erősítése, a tanulók iskolai sikerességének elősegítése, a tanulói előrehaladást támogató korszerű módszerek alkalmazása, a társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányok enyhítése.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter agrárminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Köznevelési intézmények befogadóvá válásának elősegítése komplex fejlesztéssel	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Tanulmányi eredményt javító intervenció programon résztvevő tanulók	1 529	1 651
Tanulói motivációt növelő beavatkozásban részesülő tanulók száma	1 327	1 874
A tanuló szociális helyzetéből adódó hátrányának kompenzálását csökkentő beavatkozás – pedagógus továbbképzésen résztvevő pedagógusok száma	752	971

A **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet** 171. §-a rögzíti a képesség-kibontakoztató és az integrációs felkészítés (Integrációs Pedagógiai Rendszer; IPR) megszervezésének célját, alapelveit és az alapelveknek megfelelő pedagógiai keretrendszer elemeit:

Az általános iskola és a közép fokú iskola a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A jogszabály rögzíti a képességkibontakoztató felkészítés keretében az iskola által biztosítandó tevékenységeket:

- a) a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok,
- b) a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő program,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység.

Rögzíti továbbá a pedagógus feladatát: a pedagógiai rendszernek megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így: egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő kompetenciafejlesztés, az önálló tanulást segítő tanulói fejlesztés, az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon, a tanulói teljesítmény értékelése, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel, mentori, tutori tevékenységek ellátása, a tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás.

Az utóbbi években a köznevelési intézményekben végrehajtott magas számú infrastruktúrafejlesztés hatására az átlagosnál gyengébb infrastrukturális állapotú épületek aránya csökkent. A 2018-2019-ben az iskolákban biztosított WiFi és széles sávú internethálózat, valamint a több mint 100 000 digitális eszköz iskolákba juttatása hozzájárult ahhoz, hogy a pedagógusok hatékonyabban segítsék diákjaik ismeretszerzését. A közelmúlt jelentős járványügyi kihívásai felgyorsították a digitális módszertan használatát, amelyhez módszertani ajánlások kerültek kiadásra, a digitális tananyagok, az ajánlott online felületek és a közösségi média adta lehetőségeket hatékony és eredményes alkalmazása érdekében.

Az intézmények – gazdasági lehetőségeikhez mérten – támogatták a pedagógusok IKT eszközhasználatát és a versenyeken, tesztekben való részvételt, valamint a tanórákon interaktív feladatok megoldására való ösztönzést. Ehhez hathatós segítséget nyújtott az EFOP-3.1.10-17 azonosítószámú, „Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása” című programban való részvétel, melynek keretében az intézmények informatikai eszközparkjának megújítására, a tanulók számára is elérhető IKT eszközökkel való felszerelésére és az élményközpontú tananyagok fejlesztésére – melyek egy része majd IKT alapú tananyag lesz – nyílt lehetőség.

Az iskolák igyekeztek megteremteni a szükséges infrastrukturális háttérrel, hogy a tantermek többségében rendelkezésre álljon digitális technika, internet vagy az épületek többségre kiterjedő wifi lefedettség. Ugyanis csak ezen az úton biztosítható a tanárok számára az E-Kréta napló-ügyintézési felület elérése.

Azokban az intézményekben, ahol a technikai feltételek adottak voltak, ott a tanulók hathatós segítséget kaptak a gépkezelői jogosítvány megszerzéséhez szükséges KRESZ tanfolyam e-learning formában való elvégzéséhez. A Vidékfejlesztési Program keretében szervezett felnőttképzések esetében pedig lehetőség volt online tananyag biztosítására. Így nyílt alkalom a pedagógusok számára is az Entrepreneur+ „Vállalkozói kompetenciák fejlesztése, tananyagfejlesztés” programban való részvételre.

Néhány intézmény a honlapján elektronikus tananyagok elérését biztosította, valamint az idegen nyelv tanítását tették szemléletesebbé és gyakorlat orientálttá a Quizlet applikáció segítségével. Sok esetben volt tapasztalható, hogy a közösségi média alkalmazásával, zárt csoporton keresztül történt a házi feladat számonkérése, ezzel is a digitális eszközök tanulást segítő használatára készítette a tanulókat.

Ugyanakkor az intézmények nagy hangsúlyt fektettek az informatika és osztályfőnöki órák keretében széles felvilágosító tevékenység végzésére, így kívánták felhívni a tanulók figyelmét a digitális tér veszélyeire.

II.5. Erősíteni kell a köznevelés intézményrendszerének hátránykompenzáló képességét, a befogadó nevelés gyakorlatának erősítésével, a szegregációs folyamatok támogatásával fejleszteni szükséges az iskolai eredményesség tekintetében alulteljesítő intézményeket.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere agrárminiszter pénzügyminiszter	az EFOP és a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (a továbbiakban: GINOP) ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Az oktatás hátránykompenzációs szerepének javítása, a szegregációs folyamatok csökkentése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Résztevő feladatellátási hely (EFOP-3.1.5)	89 db	38 db

Az Oktatási Hivatal a Pedagógiai Oktatási Központok (továbbiakban POK) aktív közreműködésével kiemelt figyelmet fordít azokra az intézményekre, amelyek az országos kompetenciamérés eredményei alapján az elmúlt években tartósan alulteljesítőnek mutatkoztak.

Az érintett intézmények (feladatellátási hely) fenntartóit a POK-ok megkeresték, és pedagógiai-szakmai együttműködést ajánlottak az alulteljesítő iskolák szakmai-módszertani támogatásában. A megkeresés kulcseleme az az ajánlat, mely szerint minden, a feladatellátási helyre vonatkozó helyzetfeltárás alapján szükséges és indokolt segítséget a POK-ok helybe visznek, tehát egyrészt a pedagógusoknak nem kell távolabbra utazniuk például egy szakmai műhelyre, másrészt a beavatkozások az iskola egészét célozhatják, koherensen és komplex módon. Az intézmények célzott támogatására a POK-ok jellemzően szaktanácsadókból és szakreferensekből álló csoportokat alakítottak ki. A hiányzó alapkompenciákat fejlesztő programok meghatározásához hatékony módszerek megismertetését, a befogadó együttnevelést célzó pedagógus továbbképzések jelentős támogatást nyújtottak a szakképzésben tanító pedagógusoknak is.

Az Oktatási Hivatal készített egy strukturált javaslatcsomagot a POK-ok számára, amelynek alapján minden POK maga döntötte el, hogyan támogatja az érintett intézményeket, figyelemmel arra is, az adott feladatellátási hely részese-e valamelyik futó EFOP projektnek, illetve a konkrét igények kielégítésére milyen lehetőségei vannak. Ez a célzott program 2018 januárjában indult, és az akkor érintett 89 feladatellátási helyből mindössze 28 volt a következő évi kompetenciamérésen is alulteljesítő. További 38 új feladatellátási hely volt érintett 2019-ben, így – már beépítve a korábbi tapasztalatokat – ezekben az intézményekben folytatódik a program.

Az alacsony teljesítők aránya csökkent a PISA2015 és PISA2018 mérések eredményeinek összehasonlításában:

2. képességszint alatt teljesítők aránya	2015	2018
szövegértés	27,5%	25,3%
matematika	28,0%	25,6%
természettudomány	26,0%	24,1%

(OECD PISA2015, 2018)

Hazánk esetében a családi háttér iskolai teljesítményre gyakorolt hatásának mértéke a PISA2018 mérés szerint a teljesítménykülönbségek 19,1 százalékát magyarázza. 2015-ben ez a mutató 21,6 százalék, 2012-ben 23, 2009-ben pedig 26 százalék volt. Magyarország tehát javítani tudott az oktatás esélyteremtő képességének mértékén, a családi háttér miatti különbségek a korábbiaknál kisebb szerepet játszanak a tanulók teljesítményében.

Deszegregációs folyamatok támogatása:

1.

“A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP-3.1.5-16 sz. kiemelt projekt keretében 300 alap- és középfokú, valamint 157 óvodai feladatellátási hely részesül komplex, differenciált és folyamatelvű intézményfejlesztésben. A projekt a bevont

feladatellátási helyeket az Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató Pedagógiai Rendszer módszertani keretrendszerében támogatja. A Pedagógiai Rendszer alapjául többek között az inklúziós index és az IPR szolgáltak.

2021. április 30-ig 240 intézmény pedagógiai programjába kerül beépítésre, illetve a fejlesztés eredményeként az Oktatási Hivatal módszertani portálján (<http://www.sulinet.hu>) a Pedagógiai Rendszerhez kapcsolódó kipróbált módszertani ajánlásokat tesz közzé a projekt.

Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében 2019 januárjától támogató műhelysorozatok megvalósítását kezdte meg az Oktatási Hivatal a **projekt** keretében, melyeket az iskolafenntartó tankerületi központok számára szervezett. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a befogadó oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen és azt elemezni tudja. A módszertani támogatás során kiemelt figyelem irányult az oktatási szegregáció miatt bírósági döntéssel érintett tankerületek bevonására, deszegregációs intézkedéseik végrehajtásának megtámogatására.

A műhelymunkákon többek között az alábbi beavatkozások lehetőségeit tekintették/tekintik át, dolgozzák fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett:

- innovatív pedagógiai eszközök és módszerek bevezetése: tanulói igényekhez való igazodás, a tanulók motivációjának és együttműködésének növelése
- intézkedések bevezetése a korai iskolaelhagyás kiváltó okainak kezelésére
- az oktatási szakemberek képzése az oktatás terén jelentkező hátrányok és a korai iskolaelhagyás középpontba állításával
- szegregációs index alkalmazása
- egyéni támogatás a hátrányos helyzetű és roma tanulóknak (szegregálódott környezetből integrált környezetbe átkerült tanulók támogatása)
- minőségértékelés
- mediátorok és mentorok képzése és foglalkoztatása
- iskola utáni és extrakurrikuláris tevékenységek
- interkulturális tevékenységek a kultúrák közötti megértés javítása érdekében
- a szülők és a szakemberek kapcsolatának javítása (aktív szülői részvétel az iskolában)

A műhelymunkákon megszerzett tudás elismerését jelenti – és a részvételt is ösztönzi -, hogy a műhelysorozat továbbképzési akkreditációval rendelkezik, a pedagógusok kötelező továbbképzési keretébe beszámít.

2. A 2018 áprilisában hatályba lépett, a 229/2012. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosítása erősebb garanciát épített be a köznevelési esélyegyenlőségi tervek legalább 3 évente történő, kötelező felülvizsgálatának előírásával – ez a rendszeres felülvizsgálat az eddigiekben nem volt előírás. Az intézkedés a befogadó oktatás javítását szolgálja, ezen belül az együttműködő partnerek által végzendő feladatok tervezését, nyomon követését és értékelését is segíti. Az esélyegyenlőségi tervek felülvizsgálatához az EFOP-3.1.5. projekt módszertani támogatást nyújt.

II.6. Célzott intézkedésekkel kell támogatni a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét, különös tekintettel a szakképzésre. Kiemelt figyelmet kell fordítani továbbra is a roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzésére, folytatni a megkezdett programokat, melyek az elmúlt évben 1800 lányt értek el a leghátrányosabb helyzetű településeken.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	az EFOP és GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia végrehajtása - a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Korai iskolaelhagyás megelőzését támogató ESL (Early School Leaving) modul	N.r.	1
Készségfelmérésekbe bevont tanulók	45 061 fő	41 394+40 460 fő
Méréseken részt vett intézmények	429 fő	438+422 db
Alintézkedés neve:	A korai iskolaelhagyás megelőzését szolgáló intézkedések	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése érdekében megfelelő pedagógia eszközök és módszerek terjesztése és kiválasztásának a segítése az országos szaktanácsadói hálózaton keresztül –szaktanácsadói látogatás	122 db	104 db
Általános, a lemorzsolódás csökkentését célzó beavatkozás-Célirányos műhelyfoglalkozások száma	101 db	97 db
A korai jelző és pedagógiai támogató informatikai rendszer működtetésének segítése rendszeres tájékoztatókkal, szakmai napokkal (programok száma)	71 db	65 db
Bari Shej programba bevont roma lányok száma	1 780 fő	
A programot megvalósító szervezetek száma	87 db	

Az Oktatási Hivatal adatszolgáltatása alapján a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2017-ben 10,85%, 2018-ban 8,86%, 2019-ben 7,46% volt.¹ A ténylegesen lemorzsolódott tanulók aránya enyhén csökkent az elmúlt években, a 16-24 éves korosztályon belül középfokú végzettség nélkül a 2014/2015. tanévben 7,2%, a 2017/2018. tanévben 6,7 %, míg a 2018/2019. tanévben 6,6 % volt a lemorzsolódás mértéke.

Az összes iskolatípus közül a szakközépiskolákban a legmagasabb a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya, a 2017/2018-es tanévben 13,78% (az általános iskolákban 11,39%, a szakgimnáziumokban 9,08%, míg a gimnáziumokban mindössze 4,29%). A középfokú iskolákban a 9. évfolyamon tanulók körében a legmagasabb a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya.

A **korai iskolaelhagyás megelőzését** célzó, **szakképzésben megvalósuló** program célcsoportja a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter fenntartásába kerülő szakképzési feladatokat ellátó oktatási intézményeket tömörítő szakképzési centrumok (40 db a kevésbé fejlett régióban és 8 a közép-magyarországi régióban található), továbbá az Agrárminisztérium fenntartásában álló szakképzést végző intézmények és azok pedagógusai, a szakképzési centrumok tanulói, kiemelten a roma származású tanulók, valamint a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók. Közvetett célcsoportként a szakképzési centrumok tanulóinak családjai jelenhetnek meg. A program célja, hogy csökkenjen a szakképzésből kieső diákok száma, hogy segítséget kapjanak az iskolák és a pedagógusok a lemorzsolódás mérséklésére, illetve hogy az oktatás különböző szakaszai közötti, valamint a munka világába történő átmenet könnyebbé váljon.

A **GINOP-6.2.2/VEKOP-15** kiemelt projekt, és a **GINOP-6.2.3-17**, valamint a **VEKOP-8.6.3-16** pályázatos projektek kiemelt célja a **szakképzésben tanulók végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése** és az **alapkészségek fejlesztésének támogatása**. A GINOP-6.2.2/VEKOP-15 projekt keretében kidolgozott módszertanok és továbbképzési programok alapján megvalósuló konkrét, szakképzési centrum, és szakképző intézmény szintű beavatkozások a GINOP-6.2.3-17 és a VEKOP-8.6.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” című felhívások keretében támogatott projektekből történnek.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét alapvetően az alábbi két programelem támogatja:

1. A Regisztrációs és tanulmányi alarendszer (KRÉTA) részeként kialakításra és a szakképzési centrumok tagintézményeiben 2019-ben bevezetésre került a korai iskolaelhagyás megelőzését támogató ESL (Early School Leaving) modul, mely lehetőséget nyújt a szakképző intézményekben tanulók tanulmányi eredményeinek, mulasztásainak nyomon követésére, értékelésére, ezáltal a

¹ Lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer.

korai iskolaelhagyással, lemorzsolódással veszélyeztetettek figyelemmel kísérésére, korai jelzőrendszer működtetésére.

2. A tanulók tudás- és képességszintjének, illetve fejlődésének mérését segítő, digitális környezetben működő mérés-értékelési keretrendszer kialakítása keretében a 9. osztályos tanulók év eleji készségfelmérése és az egyedi fejlesztés mérése nyomon követése valósul meg. Az adatszolgáltatásig három mérés történt.

Az első (papíralapú) országos mérés 2018. szeptember 25-én 45 061 tanuló bevonásával lezajlott, az eredmények feldolgozása 2018. október 31-ig elkészült. A mérésen összesen 429 intézmény vett részt 44 szakképzési centrumból és 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból. A 9. osztályos tanulók év eleji mérésének kiemelt célja a jelentős kompetenciahátránnyal küzdő tanulók feltárása és a készségek, képességek tanórai, illetve tanórán kívüli fejlesztése tanulócsoporthoz keretében. Összességében eddig 1 983 tanulócsoporthoz került kialakításra.

A második (online) mérés 2019. május 27-31. között került lebonyolításra. A mérésen összesen 438 intézmény vett részt, 44 szakképzési centrumból és 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból. 41 394 tanuló vett részt a mérésben. A 9. osztályos tanulók év eleji mérésének célja a kompetenciák fejlődésének nyomonkövetése, fejlesztés folytatása.

A harmadik (online) mérés, melynek célja a 9. osztályos tanulók év eleji mérése, 2019. szeptember 23. és 27. között valósult meg. A mérésben összesen 40 460 tanuló 422 intézményből vett részt, melyek 40 szakképzési centrumból, 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból és 5 egyetemből (egyes szakképző intézmények fenntartóváltása kapcsán) kerültek ki.

Mindhárom mérést követően az eredmények összesítése, értékelése megtörtént.

Az Oktatási Hivatal jelentése alapján az ITM által fenntartott szakképző intézmények tekintetében a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma és aránya az intézményi adatszolgáltatás alapján folyamatosan csökken, mely több összetevőre vezethető vissza:

- a jelzőrendszer (ESL) bevezetésével az intézményekben a korábbinál nagyobb figyelmet kap a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatása
- a lemorzsolódással kiemelten veszélyeztetett intézmények célzott szakmai támogatása Európai Unió támogatással megvalósuló pályázatok keretében.

Mivel a pályázatos projektek esetében - bizonyos összeghatárig – az igényelt támogatás 100%-a előlegként lehívható volt, a forrásfelhasználás (Forrás összege éves bontásban) az így kifizetett támogatási összegeket is tartalmazza.

A **GINOP-6.2.3-17 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése** és a **VEKOP-8.6.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése”** című felhívás keretében 2018-ban megkezdődött a projektek megvalósítása. A GINOP és VEKOP felhívásra támogatási kérelmet benyújtó szakképzést folytató intézmények projektjeinek fizikai megvalósítása legkésőbb 2021. június 30-ig tart. A projektek keretében többek között az alábbi tevékenységek valósulnak meg: az alapkészségek fejlesztése céljából tanulócsoporthoz kialakítása és működtetése, pályaaorientáció és tanulói életpálya építés, szakmai műhelyek, komplex pedagógiai és módszertani fejlesztések. A szakképzési centrumokban Digitális Közösségi Alkotóműhelyek jönnek létre, amelyek olyan nyitott

közösségi és oktatási tér, amelyben projekt alapú oktatás, saját motivációból eredő kísérletezés, nem ipari, hanem egyedi, gyors prototipizálás és oktatás zajlik.

A projektekben választható tevékenység az iskolai lemorzsolódás megelőzésére: a roma tanulók, kiemelten roma lányok számára roma mentori tevékenységek; iskolai kortárs kiközösítés megszüntetésére irányuló és zaklatás ellenes iskolai tevékenységek megteremtése; tehetséggondozás; szabadidő hasznos eltöltését támogató, iskolai kötődést motiváló, tanulást támogató programok szervezése.

A szakképzést folytató intézményekben megvalósításra kerülő, a végzettség nélküli lemorzsolódás megelőzését szolgáló projektek szakmai-módszertani támogatását a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal megvalósításában lévő **GINOP-6.2.2-VEKOP-/15 azonosító számú „A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése”** c. kiemelt projekt biztosítja.

Számos szakképző iskola a 9. évfolyamot kezdő tanulók számára beszoktatási hetet vagy gólyatábort szervezett, amely alkalmakkor az új iskolát kezdő diákok megismerkedtek a tanárokkal, az iskola, a tanműhely, a tanüzem épületével, a tangazdaság területével és az általuk választott szakmával – kicsit másképp. Így lehetőség nyílt arra, hogy az évfolyamot tanító pedagógusok is megfigyelhették a tanulókat és ahol erre szükség mutatkozott, ott közös stratégiát dolgoztak ki a fejlesztésükre, integrálásukra vonatkozóan. Kiscsoportos foglalkozásokon igyekeztek a hátrányos helyzetű tanulók személyiségfejlesztésében mentorokon keresztül eredményt elérni.

Ugyanakkor a hátrányos helyzetű tanulók kollégiumi elhelyezése kapcsán kiemelten foglalkoztak a bentlakással együtt járó szocializáció elősegítésével (a rendszeres tisztálkodásra, a körlet rendbe tételére, a rendszeres étkezésre való szoktatással). Központi szerepet kapott az iskolát kezdő, 9. évfolyamon tanuló diákok számára hatékony tanulási technikák megismertetése, amely a szaktanárok segítségével túl kiegészült az iskolapszichológus által szervezett foglalkozások vagy osztályfőnöki órák alkalmával, POK segítők együttműködésével.

A legtöbb intézmény étkezési támogatással, ösztöndíjjal, tanulmányi kirándulások költségeinek részbeni vagy teljes kifizetésével, a jogosítvány megszerzéséhez nyújtott támogatással, utazási támogatással segítette a nehéz körülmények között élő tanulókat. Egyes intézmények az Arany János Kollégiumi Programhoz csatlakoztak a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának érdekében.

A fentiekén túl minden évfolyamon felzárkóztató órákat tartottak, illetve a tehetséges tanulók versenyfelkészítése, érdeklődési körüknek megfelelő tehetséggondozás valósult meg. Az életesélyek javítása és a megfelelő modellkövetés érdekében a diákok a pályaorientációs napokon a hozzájuk hasonló helyzetből indult, a gazdasági életben sikeressé vált emberekkel ismerkedhettek meg. A programokra meghívták és az interakciós lehetőségeket kihasználva igyekeztek bevonni a tanulók szüleit is.

Nagy érdeklődéssel zajlottak a rendőrségi és védőnői prevenciós foglalkozások, mentálhigiénés foglalkozások, ugyanakkor kevés érdeklődés mutatkozott a meghirdetett szakkörök tekintetében. Viszont a tanulók szívesen vettek részt városi rendezvényeken, közösségépítő programokon, színházlátogatáson, alternatív sportprogramokon. A pedagógusok tanulás-módszertani

segítségnyújtással, felzárkóztatással, korrepetálással, az élménypedagógia eszköztárával alkalmazásával igyekeztek a szakmai képzésbe integrálni a hátrányos helyzetből induló tanulókat. A jövőben fejlesztendő a tanulmányi versenyek, szakmai előadások iránti igény felkeltése, hogy egyre több tanuló kerüljön bevonásra az EUROSILLS és WORLDSILLS programokba is.

Az intézmények közül 26 iskola volt részese a Határtalanul! programnak és 19 iskola vett részt Erasmus+ programban. Az agrárszakképző intézmények nyitottságát és pályázási kedvét mutatja, hogy 13 iskola mindkét programban részt vett. A programok segítségével 2534 tanuló és 517 tanár vagy szakoktató kapott lehetőséget arra, hogy tudását és ismereteit külföldön bővítsék és betekintést nyerjenek más országok oktatási rendszerébe, illetve gazdálkodási szokásaiba. A programok többsége hosszú távú, 1-2 éves időtartamú, melyek nagyobb lehetőséget hordoznak az elmélyültebb tudás megszerzésére. Ugyanakkor kiemelt célkitűzés, hogy tanulók tanulmányaik alatt az 1-3-6 hetes szakmai gyakorlataik közül legalább egy alkalommal külföldön is tapasztalatot szerezzenek.

A pedagógusok számára a legtöbb intézmény lehetőséget biztosított tanulás-módszertani képzések, továbbképzések látogatására. Néhány iskolában ifjúságvédelmi felelős alkalmazásával vagy segítő közreműködésével tartották a kapcsolatot a rászorulókkal és a családsegítővel, illetve pályaaorientációs programokat szerveztek a szülők és a tanulók részére. Sok esetben a fejlesztőpedagógus bemutató órát tartott kollégáinak a hátránykompenzációval kapcsolatban.

A felhívás keretében az agrárszakképző iskolák konzorciumi formában voltak jogosultak támogatási kérelmet benyújtani. 5 agrárszakképző iskolát tömörítő konzorcium részesült támogatásban a kevésbé fejlett régiókban: GINOP-6.2.3-17 „Együttműködés a dunántúli agrárszakképzés fejlesztéséért: fejlesztő foglalkozások kompetenciamérés és szociális háttér alapján kiválasztott tanulóknak” című, GINOP-6.2.3-17-2017 "A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése", GINOP-6.2.3-17 "Alapkompetenciafejlesztéssel a lemorzsolódás ellen az FM nyugat-magyarországi szakiskoláinak együttműködésében", GINOP-6.2.3-17" A szakképző intézmények átfogó megújítása az alapkészségek fejlesztése és a lemorzsolódás csökkentése érdekében" és GINOP-6.2.3-17 "Szentannai Középiskola által vezetett konzorcium Szakképzési intézményrendszerének átfogó fejlesztése"

Mások a Tanoda program keretében tartottak pályaaorientációs foglalkozást kifejezetten a hátrányos helyzetű diákok számára, hogy ezzel is segítsék a választott szakma iránti elkötelezettségüket, illetve hogy támogassák az iskola elvégzése utáni, munkavállalóként történő elhelyezkedésüket.

A **VEKOP-8.6.3-16** azonosító jelű „**A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése**” c. felhívás összesen 2 430 millió forint forrással került meghirdetésre a szakképzési centrumok számára. A felhívás célja a HÍD programban illetve a szakképzésben tanulók alapkészségeinek fejlesztése a szakképzés eredményesebbé tétele, az iskolai teljesítmény növelése, valamint az egész életen át tartó tanulásra – ennek részeként az érettségi vizsgával záruló adó képzésbe lépésre – való képesség kialakítása érdekében. A felhívás keretében 9 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 2 428 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 2 319 millió forint került kifizetésre.

„A kompetencia-alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken résztvevő szakemberek száma (PO862)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 846 fő.

„Az intézkedés keretében kidolgozott új tananyagok, módszertanok száma (PO861)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 107 db.

„A kompetencia-alapú képzésekben bevezetett új tananyagok, módszertanok száma (PR861)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 71 db.

„A kompetencia-alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken képesítést, tanúsítványt szerző szakemberek száma (PR862)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 777 fő.

Az E-Krétában működő ESL modul előre jelzi a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat, így az osztályfőnökök időben fel tudják venni a kapcsolatot a megfelelő szakmai szolgálattal vagy kérhetik fejlesztő pedagógus, szociális munkás támogató tevékenységét.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás² alakulása (%)

	2018	2019*
Magyarország	12,5	11,8
EU átlag (EU 28)	10,5	10,3

Forrás: KSH Munkaerő-felmérés; Eurostat, LFS, 2020;

A gazdasági versenyképesség növelésének célkitűzéséhez illeszkedően a hazai köznevelésben rendszerszintű intézkedések zajlanak a végzettségi szint javítása, a lemorzsolódás megelőzése érdekében. A Kormány Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégiát fogadott el (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.), mely a következő átfogó célkitűzések eléréséhez járul hozzá:

- Felső középfokú végzettség megszerzésének, a képzettségi szint növelésének ösztönzése
- Az oktatási rendszer fejlesztése a képzettségi szint emelése érdekében, a minőségi, befogadó oktatáshoz való hozzáférés javítása
- Az egyéni szükségletekre reagáló intézményrendszer megerősítése

A **Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia** végrehajtásának főbb – folyamatban lévő – intézkedései és eredményei:

- Az iskolai sikeresség megerősítése érdekében bevezetésre került a gyermekek 3 éves kortól történő, kötelező óvodai elhelyezése 2015 szeptemberétől, az óvodai részvétel ezt megelőzően 5 éves kortól volt kötelező. Az eltelt időszakban valamennyi korcsoportban nőtt az óvodai részvétel, a 4-6 éves gyermekek 95,6%-a vesz részt óvodai nevelésben, amely meghaladja az ET2020 stratégia célkitűzését (95,4%) (Eurostat, 2019).
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer került bevezetésre, mely azonosítja és személyre szabott támogatást biztosít azon tanulók számára, akik lemorzsolódással veszélyeztetettek, és azon iskolák számára, amelyek a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók magas arányával jellemezhetők. Az eddigi adatok, tapasztalatok alapján a jelzőrendszer bevezetésével az intézmények maguk is intenzívebben keresik azokat a támogatási formákat, amelyekkel eredményesebbek lehetnek. A rendszer működésének eddigi adatai alapján a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2017-ben 10,85%, 2018-ban 8,86%, 2019 júniusában 7,46% volt.
- Célzott intézkedések irányulnak az alacsonyan teljesítő iskolák fejlesztésére az oktatás eredményességének javítása érdekében. Ezen intézmények olyan célzott, intézményi és fenntartói szintű beavatkozások megtételére lettek kötelezettek, amelyek érdemben reagálnak a feltárt problémákra és fejlesztést igénylő területekre. Folyamatban lévő intézkedések irányulnak a befogadó oktatás erősítésére. A beavatkozások megvalósítását a pedagógiai-szakmai szolgáltatások hálózata segíti.

A PISA2018 eredményei alapján a korábbi évekhez képest jobban teljesítettek a teszteken a 15 éves magyar tanulók. Magyarország a résztvevő 79 országból a szövegértésben a 29-38. helyet (2015-ben 35-47.), a matematika területén a 31-37. helyet (2015-ben 35-39.), a természettudományokban a 29-34. helyet (2015-ben 34-39.) érte el. Csökkent 2015-höz képest az alulteljesítők aránya: a szövegértés területén 27,5% helyett 25,3% (OECD átlag: 22,7%), a természettudomány területén 26% helyett 24,1% (OECD átlag: 22%), a matematika terén 28% helyett 25,6% (OECD átlag 24%) teljesített a második képességszint alatt. A mindhárom területen alulteljesítő tanulók aránya 15,5%, az OECD átlag 13,3%. A családi háttérnek Magyarországon valamennyi mérés szerint átlag feletti hatása van a tanulók teljesítményére, a 2018-as mérés szerint a teljesítménykülönbségek 19,1 százalékát ez magyarázza. Ez egyértelmű javulás: 2015-ben ez a mutató 21,6%, 2012-ben 23%, 2009-ben pedig 26% volt.

- 2019-ben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók 73%-a integrált keretek közt részesül nevelésben, oktatásban. (Csak az általános iskolai tanulók integrált oktatását tekintve, a körükben 2005-höz képest 49 %-ról 2019-re 72 %-ra nőtt az integráltan oktatott tanulók aránya.) (Köznevelés-statisztikai adatgyűjtés)
- Az oktatásra fordított kormányzati kiadások a GDP 4,9%-át tették ki 2016-ban és 5,1%-át 2017-ben, amely meghaladja az EU 4,7%-os, illetve 4,6%-os átlagát. Reálértékben az oktatásra fordított kiadások 23,5%-kal nőttek a 2014-2016. időszakban. Az adatok magukban foglalják a szektorra fordított uniós támogatásokat is (Oktatási és Képzési Figyelő, 2018.,

2019.; Európai Bizottság)

Az **EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ – NAGYLÁNY - FÁTĀ MÁRÉ Roma lányok iskolaelhagyásának megelőzése** program a hátrányokkal küzdő 10-18 éves általános iskolás vagy középiskolás roma lányok támogatását és készségfejlesztését szolgálja. Cél, hogy minél több roma lány folytassa a tanulmányait a nyolc általános iskolai osztály elvégzése után is. További cél a lemorzsolódással veszélyeztetett lányok tanulási motivációjának és családjaik tanulást szorgalmazó magatartásának erősítése.

A program 2015 ősztől működik hazánkban. A hazai finanszírozású Pilot programok segítségével legalább 750 lányt sikerült elérni a leghátrányosabb helyzetű településeken.

A hazai program folytatásaként, immár uniós finanszírozással az EFOP-1.4.4-17 Bari Shej – Nagylány – Fata Máré című konstrukcióban, 24 hónapos futamidővel 90 nyertes szervezet valósítja meg tevékenységét. Jelen feltételek mellett legalább 1 800 hátrányokkal küzdő fiatal lány készségfejlesztése történik meg. A konstrukció keretösszege 2,68 Mrd forint.

A program nem csupán oktatási típusú tevékenységet vállal fel, hanem komplex, személyiségfejlődést szem előtt tartó szolgáltatást ad:

A program kulcsmegvalósítói a mentorok, ennek keretében egyéni és családi mentorálás biztosított a célcsoport számára a támogatási időszak alatt folyamatosan. E mellett alkalom nyílik csoportos foglalkozás működtetésére is kétheti rendszerességgel - amelynek célja a tapasztalatok megosztása, a horizontális tanulás biztosítása, a prevenció és a hátránykompenzáció biztosítása - a projektbe közvetlenül bevont lányok és mentoraik számára, szükség szerint szakemberek részvételével.

A bevont lányok önismereti és pályaeorientációs foglalkozásokon vesznek részt, mely hozzájárulhat a lemorzsolódás kockázatának csökkentéséhez.

A program hangsúlyos elemét képi az áldozattá válás megelőzését célzó tréningek szervezése, a családi és női szerepekkel foglalkozó csoportok működtetése eseti szakértők meghívásával, melybe a családtagok bevonására is lehetőség nyílik.

Lényeges, hogy a program keretében a helyi közösség szemléletformálására is sor kerüljön, célunk ilyen módon is elősegíteni a társadalmi integrációt.

A megvalósítók a programba pozitív mintával élenjáró roma nőket vonnak be, mely lehetővé teszi a példaértékű életutak bemutatását a lányok számára, valamint a kötelező tevékenységek közt roma női civilszervezetekkel való kapcsolatfelvétel és partnerségi viszony kialakítása is szerepel.

A lányok szociális támogatására is lehetőség van.

II.7. Az integrált nevelésben, oktatásban részt vevő, valamint a pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő gyermekek, tanulók aránya illetve száma folyamatosan növekszik. A 2016/2017. tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 68%-a integrált keretek közt részesült nevelésben, a pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma meghaladta a 450 000 főt. A továbbiakban is biztosítani kell a teljes körű pedagógiai szakszolgálati ellátásokhoz való hozzáférést, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóknak a minőségi befogadó neveléshez, és az oktatáshoz való hozzáférést.

Törekedni kell a feladatellátás feltételeinek javítására, és az ellátás teljes körűségének és megkülönböztetés-mentességének a biztosítására.

Felelős:

Határidő:

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Pedagógiai szakszolgálati intézmények által ellátottak	490 000 fő	503 000 fő

Az EFOP-3.1.10-17 kódszámú, „**Lépj egy fokkal feljebb!** – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása” c. felhívás összesen 731 millió forint forrással került meghirdetésre. A VEKOP-7.3.6-17 azonosító jelű, „**Lépj egy fokkal feljebb! - Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása**” c. felhívás pedig összesen 1 193 millió forint forrással került meghirdetésre a nevelési-oktatási intézmények és fenntartóik számára. Mindkét felhívás célja elsősorban a középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése, mely hozzájárul a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének növeléséhez, a felsőfokú, vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növeléséhez. A konstrukció keretében 12 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 329 millió forint szerződött támogatási összeggel. Az EFOP felhívás keretében 26 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel.

A VEKOP-7.3.6-17 azonosító jelű, Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása c. felhívás összesen 1.193 millió Ft forrással került meghirdetésre a nevelési-oktatási intézmények és fenntartóik számára. A felhívás célja elsősorban a középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése, mely hozzájárul a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének növeléséhez, a felsőfokú, vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növeléséhez. A felhívás keretében 12 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 329 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 222 millió forint került kifizetésre.

Számos iskola biztosított szoros együttműködést gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai és módszertani intézménnyel vagy készségfejlesztő, fejlesztő nevelési-oktatási intézménnyel, amely kooperációk az SNI-s és a BTM-s tanulók személyre szabott fejlesztését szolgálták. Ennek eredményeként gyorsabban és eredményesen tudtak reagálni a tanulók szociális, családi problémáira. A Bűnmegelőzési Tanácsadói programban való részvétel segítségével pedig többször és eredményesen tudtak beavatkozni a tanulók lemorzsolódásának (kiiratkozás, iskolaváltás) megakadályozására.

Szinte minden intézmény igyekezett szakmai támogatással, más szakmai intézményekkel való kapcsolattartással, tanodás diákokkal és szülőkkel történő szoros kapcsolattartással, differenciálással, alapítványi ösztöndíjakkal, karitász szervezetek által felajánlott segélyekkel, csomagok szétosztásával, tartós tankönyvek igénybe vételével segíteni a témában érintett tanulókat.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vevő, valamint a pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő gyermekek, tanulók aránya illetve száma az elmúlt időszakban tovább emelkedett. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében az integrált ellátás aránya így a 2018/2019-es tanévben 70%, a 2019/2020-as tanévben 71%. Szintén emelkedett a pedagógiai szakszolgálati intézmények által ellátottak száma, ez a 2018. októberi adatközlés szerint 490 ezer, a 2019. októberi adatközlés szerint 503 ezer gyermek, tanuló volt.

A gyógypedagógiai, illetve a szakszolgálati intézményrendszer fejlesztését két projekt - **EFOP-3.1.6. és EFOP-4.1.6.** - is szolgálja, melyek együttes keretösszege 13 Mrd forint. A pályázott résztvevőprogramok: infrastruktúra-fejlesztés, diagnosztikai és fejlesztő eszközök beszerzése, IT-fejlesztés, módszertani anyagok kidolgozása, képzések támogatása, szülősegítő és szemléletformáló programok szervezése. Az EFOP-3.1.6. és EFOP-4.1.6. projektek nyertes programjainak megvalósítása jelenleg zajlik. A köznevelésben gyógypedagógus/konduktor munkakörben foglalkoztatott szakemberek száma 9 728 fő, amely a 2010/2011-es tanévben még csak 5 695 fő volt, így az elmúlt kilenc évben rendkívül jelentősen javult az ellátottság. Míg 2006 előtt csak két felsőoktatási intézmény képzett gyógypedagógusokat, 2019 szeptemberétől már nyolc, 2020-tól pedig kilenc egyetemen folyik gyógypedagógus-képzés, ami a vidéki szakember-ellátottság javítása szempontjából kulcskérdés. A képzőintézmények számának növekedésén túl jelentősen megemelkedett a gyógypedagógus alapképzésre felvett hallgatók száma, míg 2013-ban 937, 2019-ben 2 098 hallgató kezdte meg a tanulmányait.

II.8. Az iskolai előrehaladást segítő, illetve az ösztöndíjprogramokban már eddig is több tízezer hátrányos helyzetű és roma fiatal kapott támogatást tanulmányai folytatásához. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése érdekében – ahogyan a korábbi években - szükség van az egyéni és komplex támogatást nyújtó programok folytatására, és továbbfejlesztésére (Tanoda program, Útravaló Ösztöndíjprogram, Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj Program, Arany János Kollégiumi Program, Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program, Arany János Tehetséggondozó Program, Kollégium Plusz Program, Második esély programok).

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Útravaló ösztöndíjprogram Ösztöndíj és mentorálási támogatás hátrányos helyzetű tanulóknak (EFOP és VEKOP)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott tanulók	4 205 fő ill. 5 899 fő	
Támogatott mentorok	1 455 fő ill. 1 976 fő	

Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a középiskolába és Út az érettségéhez (hazai)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott tanulók	3 042 ill. 4 151 fő	
Támogatott mentorok	1 304 ill. 1 660 fő	
Alintézkedés neve:	Tanoda program támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (PO732)	0	0
Alintézkedés neve:	Második esély	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Második Esély típusú programokban résztvevők száma (PO735)	0	0
Alintézkedés neve:	Iskolapad újratöltve –Második esély programok támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Alintézkedés neve:	Arany János Programok megvalósítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Alintézkedés neve:	Kollégium Plusz modellprogram (hazai forrás)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	-	-
Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a szakmához alprogram	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott tanulók	- fő	2 882 fő
Támogatott mentorok	1 267 fő	1 178 fő

Az **EFOP-3.1.4-15** és a **VEKOP-7.3.1-17** azonosító jelű **“Ösztöndíj és mentorálási támogatás hátrányos helyzetű tanulóknak – Útravaló ösztöndíjprogram”** c. felhívások alapvető célja az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a középiskolába és Út az érettségéhez alprogramjainak megvalósítása a hátrányos helyzetű, kiemelten roma tanulók ösztöndíjának és mentorálásának biztosítása, egy támogató, segítő, tanulást motiváló rendszer államilag koordinált fenntartása és a mentorok munkájának szakmai támogatása, nyomon követése.

Az **EFOP-3.1.4-15** felhívás összesen 5 900 millió forint forrással, míg a **VEKOP-7.3.1-17** 207 millió forint forrással került meghirdetésre az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Klebelsberg Központ számára. Mindkét felhívás keretében 1-1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel.

Útravaló Ösztöndíjprogram (2018/2019. tanév és 2019/2020. tanév)

A **2018/2019. tanévben** az Útravaló Ösztöndíjprogram három esélyteremtő alprogramjában összesen 13 829 tanuló vett részt.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a szakmához alprogramjának keretein belül a 2018/2019. tanévben a Kormány összesen 580 millió forint támogatást biztosított a tanulók és mentorpedagógusok ösztöndíjára, amely fedezi az előző tanévekben ösztöndíjban részesült tanulók folyamatos támogatását, valamint az újonnan belépők ösztöndíjait.

A 2005 óta hazai forrásból működő Ösztöndíjprogram két alprogramját (Út a középiskolába és Út az érettségihez) a 2016/2017., 2016/2018. és 2018/2019. tanévekre 1,5 milliárd forint uniós finanszírozásra történő költségvetési áttérítés érintette. Az Út a középiskolába és az Út az érettségihez alprogramok az EFOP-3.1.4-15 és a VEKOP-7.3.1-17 számú „Ösztöndíj és mentorálási támogatás hátrányos helyzetű tanulóknak - Útravaló ösztöndíjprogram” elnevezésű kiemelt projektek keretében valósultak meg.

A 2018/2019. tanévben 1 020 910 500 forint tanulói, 685 300 000 forint mentori ösztöndíj került kifizetésre, összesen 1 706 210 500 forint összegben. Előbbi két alprogram forrása azonban a 2019/2020. tanévben újra központi költségvetésben biztosított. A Kormány az Út a középiskolába és az Út az érettségihez alprogramok 2019/2020-as tanévének, 2019. szeptember 1-től 2019. december 31-ig tartó időszakának támogatására 680 millió forintos keretösszeget határozott meg.

Az Út a középiskolába alprogram keretében összesen 5 899 tanuló részesült támogatásban, ebből az új belépő tanulók száma 4 277 fő, továbbfutó tanulók száma pedig 1 622 fő. Az alprogramban támogatott mentorok száma 1 976 fő. A résztvevő diákok közül 5 143 fő nyilatkozott roma származásáról.

Az Út az érettségihez alprogram keretében összesen 4 205 tanuló részesült támogatásban. Az összes támogatott tanulóból 2 468 fő újonnan belépő és 1 737 fő továbbfutó. Az alprogramban támogatott mentorok száma 1 455 fő. A résztvevő diákok közül 2 884 tanuló nyilatkozott roma származásáról.

Az Út a szakmához alprogram 2018/2019. tanévben összesen 3 725 tanuló, azon belül 1 634 továbbfutó és 2 091 új belépő tanuló-mentor pár támogatása valósult meg. Az alprogramban támogatott mentorok száma 1 267 fő. Az alprogramban 2 915 roma tanuló részesült támogatásban.

Az Ösztöndíjprogram 3 alprogramjára összesen a 2019/2020. tanév őszi és tavaszi féléveire vonatkozóan 2 335 000 000 forintos keret állt rendelkezésre, mely 10 075 tanuló támogatását teszi lehetővé.

A **2019/2020. tanévben** az Út a középiskolába és az Út az érettségihez alprogramok támogatása összesen 1 695 000 000 forint keretösszeggel a hazai költségvetésből biztosított, mely összesen 7 193 továbbfutó és újonnan belépő tanulót ér el. (675 millió forint 2019. szeptember 1-től 2019. december 31-ig és 1,020 millió forint 2020. január 1-től 2020. december 31-ig)

Az „Út a szakmához” alprogram működésének finanszírozása a 2019/2020. tanévben összesen 640 millió forint keretösszegeből valósulhat meg. A támogatott tanulói létszám – új belépők és továbbfutó tanulók – összesen: 2 792 fő.

A középfokú végzettség megszerzésére irányuló támogatásokra sokkal magasabb számú érvényes pályázat érkezett be, mint amekkora keretösszeg a rendelkezésünkre állt. Az Út a középiskolába, Út az érettségéhez alprogramoknál 3 678 tanuló került tartaléklistára, az Út a szakma alprogramnál pedig 1 574 tanuló. Az Út a szakmához alprogramban támogatott 2 792 tanulón felül a tartaléklistáról további 90 tanuló támogatása vált lehetővé, mert az Út a diploma alprogramra beérkezett érvényes pályázatok nem merítették ki az ott rendelkezésre álló keretösszeget.

Az **EFOP-3.3.1-15** kódszámú, **“Tanoda programok támogatása”** c. felhívás összesen 5 180 millió forint forrással került meghirdetésre, majd a keret összeg megemelésre került, 5,3 mrd forintra. A felhívás keretében 177 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 5 179 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 4 851 millió forint került kifizetésre.

Az **EFOP-3.3.1-16** kódszámú, **“Tanoda programok támogatása”** c. felhívás összesen 1 816 millió forint forrással került meghirdetésre. A felhívás keretében 97 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 1 816 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 1 813 millió forint került kifizetésre.

A **VEKOP-7.3.2-16** azonosító jelű, **Tanoda program** támogatása c. felhívás összesen 530 millió forint forrással került meghirdetésre helyi nonprofit szervezetek számára. A Felhívás alapvető célja a résztvevő hátrányos helyzetű tanulók körében a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint növelése és az iskolai sikeresség előmozdítása a minőségi oktatáshoz, neveléshez való hozzáférésük elősegítésével extrakurrikuláris tevékenységek megvalósításán keresztül. A konstrukció keretében 14 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 414 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 355 millió forint került kifizetésre. Támogatott projektek az ütemezésnek megfelelően haladnak, de az elfogadott költségvetések kapcsán sok módosításra, költségátcsoportosításra van szükség. Megoldást jelent a problémára a gyakori egyeztetés, személyes kapcsolattartás a kedvezményezettekkel.

Mindhárom felhívás alapvető célja a résztvevő hátrányos helyzetű tanulók körében a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint növelése és az iskolai sikeresség előmozdítása a minőségi oktatáshoz, neveléshez való hozzáféréseinek elősegítésével extrakurrikuláris tevékenységek megvalósításán keresztül.

Az **EFOP-3.1.9-17** kódszámú, **“Iskolapad újratöltve – Második esély programok támogatása”** c. felhívás összesen 469 millió forrással került meghirdetésre. A beszámoló időpontjában 13 db projekt rendelkezett hatályos támogatási szerződéssel.

A **VEKOP-7.3.5-17** azonosító jelű, **“Iskolapad újratöltve - Második esély programok támogatása”** c. felhívás összesen 400 millió forint forrással került meghirdetésre a köznevelési intézmények és fenntartók számára. A Felhívás alapvető célja a középfokú végzettséggel nem rendelkező, tanköteles koron túli fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, érettségi bizonyítvány, szakképesítés megszerzésének támogatása, mely szorosan kapcsolódik a korai iskolaelhagyók számának csökkentéséhez és a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése VEKOP célkitűzéshez is. A

felhívás keretében 6 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 233 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 146 millió forint került kifizetésre.

A fent megadott indikátorok az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolókból jelentett tényértékeken alapulnak.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény biztosította lehetőségek alapján a tanulószervezetek adta előnyök a tanulási ösztönzők rendszerének fenntartásában jelentős szerepet játszottak az eltelt időszakban is. A jobb tanulmányi eredményt elért tanulók tanulószervezeteik által jelentős támogatásra, emelt juttatásokra tehetek szert, a hiányszakmát tanulók támogatása pedig – nem szociális alapon – a **Szabóky Adolf Szakképzési ösztöndíjnak** köszönhetően volt biztosított. A Szabóky Adolf Szakképzési ösztöndíjról szóló általános szabályokat a 252/2016. (VIII.24.) Korm. rendelet tartalmazta, a hiányszakmák körét minden évben Kormányrendelet határozta meg. A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálybalépésével 2020. február 15-én hatályát veszítette a Korm. rendelet.

Több iskola – akár saját alapítványán keresztül – is igyekezett megteremteni a szociális és tanulmányi ösztöndíjak adományozásának, valamint a külföldi tanulmányutakon vagy balatoni nyaraláson való részvétel lehetőségét, ezzel is motiválva a tanulókat a magasabb tanulmányi eredmények elérésére.

Az iskolák külön figyelmet fordítottak arra is, hogy az ösztönző programok eredményeit tájékoztató szinten ismertessék az illetékes gyermekvédelmi szervekkel, hatóságokkal, ezzel is mélyítve a kialakított közvetlen kapcsolatot a szakellátóval, gyermekvédelemmel.

Az iskolák a **TÁMOP-3.3.13-13** azonosítószámú „**Eötvös József Program – Pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet fejlesztése és Projektháló**” című kiemelt projektek keretében szerveztek felzárkóztató, HHH-s tanulók integrációjára vonatkozó programokat, valamint szakmai kapcsolattartásra törekedtek egyéb szakképző intézményekkel, bővítve ezzel a jó gyakorlatok cseréjét és esetmegbeszéléseket tartottak.

Ezen kívül tanári továbbképzéseket szerveztek pedagógusok bevonásával, "Magatartási és tanulási problémák definiálása és feloldása a mindennapi pedagógiai gyakorlatban" címmel, valamint együttműködtek a Pedagógiai Szakszolgálattal a korai jelzőrendszer keretében is.

Sokan éltek a lehetőséggel és részt vettek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése, motivációjuk és önértékelésük erősítése céljából indított és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő Útravaló Ösztöndíjprogram Projektirodája kezelésében pályázható ösztöndíj programban. Az ösztöndíj iránt érdeklődő pedagógusoknak, pedagógushallgatóknak, szakembereknek és tanulóknak a 2018/2019 tanévben is lehetőségük volt jelentkezni az „Út a középiskolába” és az „Út az érettségizéshez” esélyteremtő alprogramokra. Ezen kívül az Erasmus+ pályázat által, az arra jogosult tanulók számára több hetes külföldi szakmai gyakorlaton való részvételi lehetőség is rendelkezésre állt.

A Tanoda és a GINOP pályázatoknak köszönhetően a tanárok 80%-a részt vett az elmúlt két évben valamilyen továbbképzésen és minden esetben tartottak a nevelőtestület számára beszámolót, amelyeken a többi pedagógus is megismerhette a továbbképzések anyagát, az új szemléleti, módszertani eszközöket, illetve több helyen elkezdtek kialakítani egy közös tudásbázist is

Arany János Programok megvalósítása

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét, a lemorzsolódás megelőzését komplex módon szolgáló Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP), Arany János Kollégiumi Program (AJKP) és Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program (AJKSZP) megvalósítása. A 2019/2020. tanévben az AJTP-ben 462, az AJKP-ban 226 fő, az AJKSZP-ben 182 fő 9. évfolyamos tanuló kezdte meg a tanulmányait, összesen több mint 4 000 fő hátrányos helyzetű tanuló vesz részt a programokban.

A 2019. évi monitoring vizsgálat megállapításai, indikátorok:

Arany János Tehetséggondozó Program - 25%-ban hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, 70%-ot meghaladóan rászoruló tanulók:

- felsőfokú továbbtanulás: a végzettek 77%-a jutott be a felsőoktatásba, 72%-uk diplomát adó képzésbe, 11% tanul a szakképzésben.
- tanévi lemorzsolódási arány: 2%
- emelt szintű érettségis tettek aránya: 46,3%
- ECDL vizsga: 96,4% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 80,6% (végzős évfolyam)
- mérés: 23 intézménypárból 19-ben végeznek méréseket

Arany János Kollégiumi Program - közel 100%-ban hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók:

- felsőfokú továbbtanulás: a végzettek (2017/2018.) 56%-a (2016/2017.: 63%) tanult tovább, ebből 71% OKJ képzésben, 29% felsőfokú tanulmányokat folytat. A végzősök 24%-a dolgozik
- tanévi lemorzsolódási arány: 8,4%
- emelt szintű érettségis tettek aránya: 11%
- ECDL vizsga: 37% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 50% (végzős évfolyam)
- mérés: minden intézménypár végez bemeneti mérést – matematikából, szövegértésből, idegen nyelv területén.

Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program - 70% halmozottan hátrányos helyzetű tanuló – 40% gyermekvédelmi szakellátásban lévő tanuló -, 30% hátrányos helyzetű tanuló

- továbbtanulás: a végzettek (2017/2018.) 30%-a tanult tovább érettségis adó képzésben és szakképzésben, a végzősök 50%-a dolgozik, 4% vesz részt közmunkában

- tanéven belüli létszámcsökkenés: 9%
- ECDL vizsga: 21% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 6% (végzős évfolyam)
- mérés: minden intézmény pár végez bemeneti mérést – matematikából, szövegértésből, idegen nyelv területén.

A **Kollégium Plusz** modellprogram a 2017-es tanévben indult, meghívásos pályázat útján 6 intézménnyel. Az országos lefedettség és későbbi hálózatosodás érdekében további 3 intézmény került bevonásra. A programban jelenleg 6 állami, 2 egyházi és 1 civil fenntartású kollégium vesz részt, nyolc megyében és a fővárosban. A modellprogram mindkét évében 253-265 fő létszám közti tanulót sikerült elérni, valamint közvetett módon a gyerekek szüleit, családját. A gyerekek közel 80%-a a 11-15 éves korosztályhoz tartozik. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben a tanulók 65%-a részesül. Önidentifikáció alapján a roma származású tanulók aránya 50%. A sajátos nevelési igényű tanulók aránya 33%. A kollégiummal azonos településen állandó lakhellyel rendelkező tanulók aránya 31%, a járásban élők 37%, a járáson kívülről kollégiumi ellátást igénybevevők aránya 32%. Externátusi ellátást a tanulók 13%-a vesz igénybe. A Kollégium Plusz programra 2017-től kezdődően összesen több mint 300 millió forint forrás volt biztosítva.

II.9. A hátrányos helyzetből fakadó, a sikeres iskolai előrehaladást gátló tényezők komplex kezelésére a korábbiakban eredményesen kidolgozott gyakorlatorientált továbbképzési programok segítségével erősíteni kell a befogadó nevelési gyakorlat terjesztését, megismertetését a köznevelésben, szakképzésben dolgozó pedagógusokkal, szakmai segítőkkel.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Pedagógiai Oktatási Központok támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Feladatellátási hely (EFOP 3.1.5.)	300	
Alintézkedés neve:	Pedagógusok, a köznevelésben közreműködő szakmai segítők gyakorlatorientált felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére – EFOP 3.1.2.	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Továbbképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő)	6 000	10 700
Új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma (db)	151	634
Újjonnan kidolgozott, akkreditált továbbképzések száma (db)	21	72

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése érdekében az Oktatási Hivatal **Pedagógiai Oktatási Központjai** segítséget nyújtottak a megfelelő pedagógiai eszközök és módszerek terjesztésében és kiválasztásában az országos szaktanácsadói hálózaton keresztül: szaktanácsadói látogatásokkal, csoportos műhelyfoglalkozásokkal, egyéni konzultációkkal vagy tanórai látogatásokkal, szinte valamennyi tantárgy vonatkozásában. A vezetői együttműködés és a tantestületi team munkák kezdeményezése is egyre hangsúlyosabbá válik.

Számos célirányos, akkreditált pedagógus-továbbképzéssel, célirányos műhelyfoglalkozásokkal igyekeztek a pedagógiai oktatási központok támogatni a pedagógusok munkáját. A leggyakrabban előforduló továbbképzések témájukban foglalkoznak a tanulás hatékonyabbá tételével, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók; a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók; a sajátos nevelési igényű tanulók eredményes nevelésével, oktatásával, egyes tantárgyak szakmai módszertanának megújításával, a konfliktusok kezelésével, a pedagógusok kiégésének megelőzésével és az IKT eszközök különféle területeken való használatával. A 2018/2019. tanévben először kerültek megszervezésre az **ENABLE (European Network Against Bullying in Learning and Leisure Environments) antibullying** (iskolai bántalmazás/zaklatás) program alkalmazására felkészítő pedagógus-továbbképzések. (Oktatási Hivatal, 2019.)

Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében 2019 januárjától támogató műhelysorozatok megvalósítását kezdte meg az Oktatási Hivatal az **EFOP-3.1.5. "Tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása"** projekt keretében, melyeket az iskolafenntartó tankerületi központok számára szervezett. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a befogadó oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen és azt elemezni tudja. A módszertani támogatás során kiemelt figyelem irányult az oktatási szegregáció miatt bírósági döntéssel érintett tankerületek bevonására, deszegregációs intézkedéseik végrehajtásának megtámogatására.

A műhelymunkákon többek között az alábbi beavatkozások lehetőségeit tekintették/tekintik át, dolgozzák fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett:

- innovatív pedagógiai eszközök és módszerek bevezetése: tanulói igényekhez való igazodás, a tanulók motivációjának és együttműködésének növelése
- intézkedések bevezetése a korai iskolaelhagyás kiváltó okainak kezelésére
- az oktatási szakemberek képzése az oktatás terén jelentkező hátrányok és a korai iskolaelhagyás középpontba állításával
- szegregációs index alkalmazása
- egyéni támogatás a hátrányos helyzetű és roma tanulóknak (szegregálódott környezetből integrált környezetbe átkerült tanulók támogatása)
- minőségértékelés
- mediátorok és mentorok képzése és foglalkoztatása
- iskola utáni és extrakurrikuláris tevékenységek
- interkulturális tevékenységek a kultúrák közötti megértés javítása érdekében
- a szülők és a szakemberek kapcsolatának javítása (aktív szülői részvétel az iskolában)

A műhelymunkákon megszerzett tudás elismerését jelenti – és a részvételt is ösztönzi -, hogy a műhelysorozat továbbképzési akkreditációval rendelkezik, a pedagógusok kötelező továbbképzési keretébe beszámít.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét elősegítő **EFOP-3.1.2-16 „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében”** című konstrukció 2017. január 1-én indult és várhatóan 2021. decemberében ér véget. A projekt az Eszterházy Károly Egyetem vezetésével további hat pedagógusképzésben aktívan résztvevő egyetem és az Oktatási Hivatal konzorciumában valósul meg. A konzorcium olyan pedagógiai módszertan kidolgozására és országos elterjesztésére vállalkozik, amely komplexen, preventív jelleggel kezeli a végzettség nélküli iskolaelhagyást heterogén tanulócsoportok bevonásával. A projekt céljai közvetlenül a végzettség nélküli iskolaelhagyásnak kitett, az iskolai kudarc szempontjából veszélyeztetett tanulók csoportjának támogatását szolgálják. A kitűzött célt a projekt azzal éri el, hogy olyan pedagógusképzési és továbbképzési tartalmakat fejleszt, amelyek elsajátításával és a pedagógiai gyakorlatban történő elterjesztésével erősíthető meg a differenciális, személyközpontú, nyitottságra ösztönző intézményes pedagógiai gyakorlat.

A konstrukció keretében várhatóan országosan 35 000 pedagógus kap felkészítést befogadó, nevelési módszerek alkalmazására. 2017-ben kidolgozásra került a Komplex alaprogram koncepciójának első változata, 7 db pedagógus-továbbképzés került benyújtásra akkreditálásra. A Komplex Alaprogram a fejlesztési időszakot (2017. január - 2018. augusztus) és a kipróbálási szakaszt (2018. szeptember - 2019. június) követően a kiterjesztés szakaszába lépett (2019. szeptember - 2021. augusztus). A bevezetési és kiterjesztés közötti intervallumban, a korrekciós fázisban a Tudástárban található 3 000 foglalkozás és óraterv átdolgozásra került. 72 db 30-60-90 órás Modellértékű Nevelési Program, illetve a 120 órás (Komplex alaprogram-KAP) pedagógus továbbképzési program továbbképzési anyagainak elkészítése és akkreditálása megtörtént 2018-2019-ben. A KAP teljesítéséhez alábbi 7 db, egyenként 30-30 órás akkreditált pedagógus továbbképzés áll rendelkezésre, amelyből 4-et szükséges a pedagógusoknak elvégeznie: Komplex Alaprogram Koncepció (KAK) – kötelező alapozó képzés, Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban módszertani képzés (DFHT) – kötelező alapozó képzés, Logikaalapú alprogram, Digitális alapú alprogram, Életgyakorlat-alapú alprogram, Művészet alapú alprogram, Testmozgás alapú alprogram.

A projekt által kifejlesztésre került egy Szakmai Támogatórendszer, amely a pedagógusok segíti a módszer elsajátításában és a gyakorlati megvalósításban.

Számos iskola törekedett a partnerségi megállapodásaiban foglaltaknak megfelelően folyamatos kapcsolattartásra a megyei gazdálkodókkal, erdészetekkel, önkormányzatokkal, egyházakkal, szakirányú egyetemekkel, főiskolákkal és egyéb, a képzésben segítséget vagy támogatást nyújtó szervezetekkel. Így került megvalósításra a belső mentorálás rendszerének fenntartása, valamint külső mentorok bevonásával az integrálás hatékonyabb kivitelezése.

Kiemelt jelentőségű volt az iskolák társadalmi beágyazódásának folyamatos erősítése, a korábban kialakított jó partnerkapcsolatok további ápolása és azok szélesítése, különös figyelemmel a potenciális külső szakmai gyakorlati helyszínekre.

Kiemelkedő, hogy több iskola is felismerte a „jó gyakorlatok” összegyűjtésének jelentőségét. Tanári továbbképzések és szaktanácsadók közreműködése formájában szerveztek programokat a tanítás-tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Az iskolák igyekeztek a konfliktuskezelés hatékonyságát újabb drámapedagógiai módszerekkel fokozni. Ugyanakkor különös figyelmet fordítottak az oktatásban az interaktív alkalmazások használatára is.

II.10. Tovább kell növelni a felsőfokú végzettséggel rendelkező romák számát, ennek érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a roma hallgatók készségfejlesztésére, tehetséggondozására, a karrier-tanácsadásra, mentori, tutori támogatásra. A korábbi években több ezer hátrányos helyzetű, elsősorban roma hallgatót értek el a különböző támogató programok, ösztöndíjak. Támogatni kell az ezzel kapcsolatos szakmai együttműködéseket, bővíteni, fejleszteni a felsőoktatási ösztöndíjrendszert.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, illetve a Hallgatói Mentorprogram esetében, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Nemzeti Tehetség Program NTP-ADY-M „A határon túli tehetséges magyar középiskolás tanulók támogatása” – Ady Endre ösztöndíj	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Nyertes pályázatok száma	6 db	6 db
Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a diplomához alprogram	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott tanulók	927 fő	736 fő

Az Útravaló Ösztöndíjprogram **Út a diplomához** alprogramjának célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, ezen belül is kiemelten a roma/ hallgatók felsőoktatási esélyegyenlőségének javítása, felsőfokú végzettséghez jutásának támogatása.

A program keretében összesen 944 db formailag megfelelő és érvényes pályázat került benyújtásra. A résztvevők közül összesen 267 fő vallotta magát romának.

2018/2019. tanév: Az alprogram keretein belül a 2018/2019. tanévben a Kormány összesen 262 millió forint támogatást biztosított.

2019/2020. tanév: Út a diplomához alprogram 2019. őszi és 2020. tavaszi félévének finanszírozására felhasználható keretösszeg 260 millió forint. 736 db érvényes pályázat érkezett be, összesen 229 113 718 forint forrásigénnyel.

Az Útravaló ösztöndíjprogram Út a diplomához alprogramja hátrányos helyzetű hallgatók részére biztosít önköltség- vagy ösztöndíj-támogatást.

	Beérkezett pályázat (db)	Beérkezett pályázati igény (Ft)	Összes nyertes (db)	Összes nyertes (Ft)
UTR-UF-12	557	95 491 599	399	78 978 000
UTR-UF-13	438	78 251 700	330	66 509 000
UD-13	1230	262 353 565	587	133 136 333
UTR-UD-14	1 236	309 131 366	823	201 534 790
UTR-UD-15	1 566	407 124 210	1 031	266 768 364
UTR-UD-16	1245	316 817 505	893	226 659 657
UTR-UD-17	1 214	340 199 912	1 043	291 728 412
UTR-UD-18	1098	313 544 084	927	261 900 236
UTR-UD-19	845	263 476 718	(736)	(229 113 718)

Az elmúlt években az Innovációs és Technológiai Minisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI), a Klebelsberg Központ (KK) és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) összefogott és létrejött a **Tanítsunk Magyarországotért kezdeményezés**. A Tanítsunk Magyarországotért célcsoportját a kistelepülésen élő általános iskolás tanulók képezik. A melléjük szegődő mentorok feladata segíteni őket abban, hogy képesek legyenek kihozni magukból a maximumot – legyen az szakmaszerzés, érettségi, továbbtanulás, sport, művészetek és a végén elhelyezkedés a munkaerőpiacon.

Négy fő pilléren nyugszik a Tanítsunk Magyarországotért program: egyetemi mentorprogram, középiskolás mentorprogram, HÖÖK mentorprogram és vállalati mentorprogram.

A Tanítsunk Magyarországotért program eddigi, közel másfél éves működése alatt 38 kistelepülés fiataljai számára nyújtott szocializációs, tanulmányi és pályorientációs segítséget.

II.11. Fejleszteni kell a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok – ezen belül kiemelten a roma hallgatók – diplomaszerezése érdekében létrehozott intézményeket, programokat. A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat (KRSZH) a közös jövőt építő roma értelmiség képzése érdekében 2011-ben indult el, 2017-ig már több mint kétszáz diplomás fiatalot bocsátott ki. Biztosítani kell a roma szakkollégiumok működését, fenntarthatóságát és ki kell alakítani minősítési rendszerüket.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve: Indikátor megnevezése		Indikátor értéke

roma szakkollégiumok támogatása	11 db*	11 db
Szakkollégiumi tagság létszáma		
Roma szakkollégiumi programban részt vevő hallgatók		327 fő**
A roma szakkollégium által támogatott és diplomát szerző fiatalok száma	55 fő	55 fő
A középfokú oktatási intézményekben tanulók számára szervezett szakmai rendezvények, alkalmak száma	99 db	99 db

* A második tanév (= negyedik szemeszter) végére el kell érnie az új szakkollégium esetében a 25 főt, a már működő szakkollégium esetében a 30 főt

** (2018/2019-es tavév)

A 2011/2012-es tanévben 53 fővel 4 nagyvárosban kezdték meg munkájukat a **roma szakkollégiumok**. Roma szakkollégiumok 2011. évtől Nyíregyházán, Miskolcon, Szegeden, Debrecenben, Budapesten működnek egyházi fenntartásban. Ezekon felül 2013-tól Pécsset, Egerben Hajdúböszörményben és Kaposváron is működnek felsőoktatási intézmény által fenntartott roma szakkollégiumok. 2015-ben újabb roma szakkollégiummal bővült a hálózat, Debrecenben, 2016-ban pedig Budapesten. 2018-ban az Evangélikus Egyház új szakkollégiumot alapított Pécsen.

A 2018/2019-es tanévben 327 fő kezdte meg tanulmányait a roma szakkollégiumokban.

Az EFOP (1,151 Mrd forint támogatási összeg, 9 db roma szakkollégium) és a VEKOP (0,259 Mrd Ft, 2 db roma szakkollégium) jelenleg összesen 1,41 Mrd forint támogatást biztosít 11 db Roma Szakkollégium fejlesztésére, 327 diák bevonásával.

Az EFOP-3.4.1-15 kódszámú, **“Roma szakkollégiumok támogatása”** c. felhívás összesen 1.2 mrd forint , **míg a VEKOP-7.4.1-16 azonosító jelű, Roma szakkollégiumok támogatása** c. felhívás összesen 300 millió forint forrással került meghirdetésre a felsőoktatási intézmények valamint diákokhoz és azok fenntartói számára. A Felhívások alapvető célja a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók számára olyan komplex hallgatói szolgáltatások kifejlesztése, továbbfejlesztése és biztosítása, amelyek hozzájárulnak felsőfokú tanulmányaik sikeres befejezésének előmozdításához, a lemorzsolódás csökkentéséhez, illetve társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk megerősítéséhez.

A központi költségvetésből 2018-ban 140 millió forint, 2019-ben 550 millió forint állt rendelkezésre a szakkollégiumok támogatására.

II.12. 2015-től kezdődően a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékén dolgozó szakértőkből álló munkacsoport által több mint 260 tankönyv vizsgálata történt meg a tankönyvi tartalmaknak a roma nemzetiséggel, a roma holokauszttal kapcsolatos felülvizsgálata keretében. A megkezdett munka nyomán folytatni kell a nemzetiségi – köztük a roma nemzetiségre vonatkozó - tartalmak megjelenítését az oktatásban, tankönyvekben és pedagógusképzésben, valamint a nevelést-oktatást segítő szakmák képzéseiben. A tankönyv- és digitálistartalom-fejlesztés során kiemelt figyelmet kell fordítani a korrekt, integrált, tudományosan alátámasztott és konszenzuson alapuló tananyagtartalmak kialakítására.

Támogatni szükséges a nyelvi, történelmi, társadalmi-gazdasági háttérkutatókat, a nemzetiségi – kiemelten – a roma kutatócsoportok működését.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

2018-tól az állami tankönyvfejlesztés feladatát az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatási és Fejlesztési Intézet (a továbbiakban: EKE OFI) látta el. A Pécsi Tudományegyetemmel kiépített korábbi kapcsolat megmaradt, azonban a tankönyvek fejlesztését az EKE OFI saját hatáskörben belső szakértői igénybevételével végezte. A fejlesztés során a jelölt időszakban is, ezt követően is kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetű csoportok, a nemzetiségek tankönyvekben történő megjelenítésére.

II.13. A társadalmi-gazdasági hátrányokkal induló hallgatók diplomaszerezési esélyeinek javítása érdekében szükséges a jelenlegi felsőoktatási ösztöndíj- és hallgatói juttatásrendszer reformja, az ösztöndíjak célzottá tétele, különös figyelemmel a szociális helyzetre, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók fokozott támogatására.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A hallgatói ösztöndíj és juttatásrendszer általános reformja	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bursa Hungarica programban részt vevő önkormányzatok		2 244
Bursa Hungarica ösztöndíjban részesültek		19 008

A **hallgatói normatíva** két lépcsőben emelkedett: 2018. szeptember 1-jétől 119 000 forintról 128 520 forintra, majd 2020. február 1-jétől 166 600 forintra. Ezzel a lépéssel megvalósul a szociális és tanulmányi ösztöndíj növekedése, a hallgatók sikerességét is segítve. 2018-ban a hallgatói normatív támogatás összesen 14,4 Mrd forint volt.

A Bursa Hungarica 2019. évi pályázati fordulójához 2 540 települési és 3 megyei önkormányzat csatlakozott. Ebből 2 244 települési önkormányzat támogatóként vesz részt a programban, 19 008 pályázót juttatva Bursa Hungarica ösztöndíjhoz. A Bursa Hungarica ösztöndíjprogram 2020-as pályázati fordulójához 2 535 önkormányzat csatlakozott. A 2019. évi pályázati fordulóban az önkormányzati támogatás tíz havi összege: 1 096 705 000 forint. A 2018/2019. tanév II. félév esetén a pályázati fordulóban az intézményi ösztöndíj öt havi összege: 446 973 500 forint.

2018. évi támogatott pályázatok		
támogatott pályázatok száma (db)	Önkormányzati támogatás (Ft/öthavi)	Intézményi támogatás (Ft/öthavi)

18 370	498 996 500	415 952 000
489	13 084 000	10 955 000
18 859	512 080 500	426 907 000
2018/2019. tanév I. félévi támogatott pályázatok		
támogatott pályázatok száma (db)	Önkormányzati támogatás (Ft/öthavi)	Intézményi támogatás (Ft/öthavi)
18 600	505 180 000	421 243 500
658	17 410 000	14 642 000
695	17 235 000	15 084 000
658	14 966 500	13 742 000
20 611	554 791 500	464 711 500
2018/2019. tanév II. félévi támogatott pályázatok		
támogatott pályázatok száma (db)	Önkormányzati támogatás (Ft/öthavi)	Intézményi támogatás (Ft/öthavi)
18 048	521 959 500	413 893 000
504	13 499 000	11 290 000
642	15 992 000	13 950 500
376	8 430 000	7 840 000
19 570	559 880 500	446 973 500

II.14. Célzott programokkal kell továbbra is támogatni a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, különösen roma fiatalok diák- és szabadidősportban való részvételét. Szükséges a szabadidősport tevékenységek elterjesztése, a széleskörű hozzáférés biztosítása a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A felnőtt lakosság prevenciók célú egészségfejlesztése a szabadidősport révén	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
CO16 Fogyatékossgal élő résztvevők	2 221	2 221
Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban részt vevő személyek	24 055	24 055

Az EFOP-1.8.6.-17 „A felnőtt lakosság prevenciók célú egészségfejlesztése a szabadidősport révén,, projekt célja, hogy olyan egészségfejlesztő testmozgás és szabadidősport programok valósuljanak meg Magyarországon, melyek a kevésbé fejlett régiókban mind térségi és mind helyi szinten hozzájárulnak a kínálat bővüléséhez, a polgárok életminőségének javulásához.

A komplex lakossági testmozgásprogramok és szabadidősport események megvalósítása kapcsán cél, hogy a projektek mérhető módon ösztönözzék és segítsék a lakosság fizikai aktivitását, a minőségi sportszolgáltatásokhoz való gyors és egyenlő esélyű hozzáférést, valamint a szakemberek, sportszolgáltatók közötti tudatos tapasztalatcserét, a szemléletformálást. A lakosság élethosszig tartó, rendszeres testmozgásra ösztönzése Magyarország (és Európa) gazdaságának és versenyképességének növeléséhez és a foglalkoztatási mutatók javításához is elengedhetetlen.

A kevésbé fejlett régiókban és a kedvezményezett járásokban, településeken erre különösen szükség van a különböző szolgáltatási színvonal miatt, hiszen elégséges szabadidősport kínálatot jellemzően (csak) a nagyobb, jellemzően városi rangú települések képesek kínálni ennek megfelelően a nem városi rangú, kisebb lakosságszámú és kisebb gazdasági teljesítőképességű településeken az elégséges kínálat a legtöbb esetben nem, vagy nem megfelelően biztosított a lakosság számára.

A projekt ennek érdekében biztosítani kívánja a szociális, egészségügyi és a társadalmi kirekesztés elleni fellépést szolgáló közösségi és közcélú szolgáltatásokhoz, ezen belül a szabadidősportozáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, annak mennyiségi és minőségi javítását.

A projekt keretében jelenleg 36 hatályos támogatási szerződés keretében valósulnak meg fejlesztések.

A 36 projekt teljes, leszerződött támogatási összege 9,54 Mrd forint. A projektek a hatályos támogatási szerződések alapján 2020-ban és 2021-ben fognak befejeződni, a projektek megvalósítása folyamatos.

II.15. Több területen is eredményesen működik tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében. Az elért eredmények tapasztalatai nyomán a tehetségfejlesztő pontok, műhelyek, képzési és fejlesztési központok kialakítása és működtetése során elő kell segíteni a tehetséggondozás, tehetségazonosítás és fejlesztés szakmai megalapozottságát, a tevékenység-struktúra gazdagítását, az esélyteremtést. Továbbra is biztosítani kell a hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok komplex tehetséggondozó programokban való részvételét, különös tekintettel a célzottan, de nem kizárólagosan romáknak szóló tehetséggondozó programokra.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
NTP-KTK nyílt pályázat: „A hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő tehetséggondozó programok	25 db nyertes pályázat	21 db nyertes pályázat

támogatása

NTP-RSZKOLL-M-18 pályázat: „A hazai roma szakkollégiumok támogatása”, NTP-SZKOLL-19 „A hazai szakkollégiumok támogatása”	11 db nyertes pályázat	5 db nyertes pályázat
NTP-KTK-M pályázat: „A hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok támogatása”	10 db nyertes pályázat	2 db nyertes pályázat
Nemzeti Tehetség Program 2019 évi egyedi támogatásai	3 db	
NTP-ADY-M „A határon túli tehetséges magyar középiskolás tanulók támogatása”	6 nyertes pályázat	6 nyertes pályázat

A Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukciója igazodik ahhoz, hogy a 2017-2018. és a 2019-2020. évi cselekvési program II. 1. b. pontja szerint „[t]ámogatni kell a hazai és határon túli tehetséggondozó szakemberek, pedagógusok, HR szakemberek és vezetők képzését.” Eszerint hirdette meg az Emberi Erőforrások Minisztériuma az NTP-TSZPK-M pályázati felhívást 2018-ban és 2019-ben is, melyen az alábbi meghívott szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

1. **Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége**, Budapest (2019-ben elnyert összeg: 5 millió forint, 2018-ban elnyert összeg: 11 millió forint)
2. **Új Nemzedék Központ Nonprofit Közhasznú Kft.**, Budapest (2019-ben és 2018-ban elnyert összeg: 13 millió forint)

A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége támogatott tevékenysége többek között a Közép-magyarországi régióban a „*Felkészítés tehetségsegítő tutori feladatok végzésére*” megnevezésű 30 órás továbbképzés megvalósítása legalább 5 tutor számára, a Tehetségház területén a képzési és műhelyfoglalkozásokhoz kapcsolódó keretrendszer biztosítása a Kárpát-medencei tehetségálózat tevékenységének támogatására, továbbá a képzési és műhelyfoglalkozások tárgyi és környezeti feltételeinek akadálymentesítése, a tehetséggondozás szervezeti rendszeréhez való egyenlő hozzáférési esélyeinek javítása, illetve az innovatív tanulási környezet kialakításának támogatása az esélynövelés érdekében. A projekt csoportos műhelymunkák során elsajátított ismeretek, módszertanok, gyakorlati technikák alkalmazásával segíti a tehetséges diákok, különösen a hátrányos helyzetű fiatalok tehetségének sikeres kibontakoztatását, személyiségfejlesztését, motivációjának előmozdítását és önértékelését. Az Új Nemzedék Központ Nonprofit Közhasznú Kft, 2019-től a Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft. az **EFOP-3.2.1 „Tehetségek Magyarországa” kiemelt projekt** keretében kifejlesztett tehetségszűrési, -azonosítási rendszer alapján, a méréseket támogató képzéseket valósít meg a Közép-Magyarországi régióban, különös tekintettel a mérési felelősöket felkészítő 30 órás **pedagógus-továbbképzésekre**. A program a jó gyakorlatok elterjesztése és a tehetséggondozó tevékenységekben való rögzülése céljából tapasztalatátadó, ismeretbővítő, tehetségterületenkénti módszertani, szaktárgyi tehetséggondozást célzó, valamint a tanórán kívüli tehetséggondozás módszertanát átadó képzéseket szervez, továbbá külön képzési programokat biztosít a hátrányos helyzetűekkel foglalkozók számára a Nemzeti Tehetség Program kétéves cselekvési tervében meghatározott szakmai szempontok mentén.

A Nemzeti Tehetség Program az érintett EFOP-3.2.1 „Tehetségek Magyarországa” kiemelt projekten túl hatékonyan támogatja a hazai Tudományos Diákköri műhelyeket és rendezvényeiket (NTP-HHTDK), valamint a hazai és határon túli pályakezdő, kiemelkedően tehetséges fiatalok példaértékű innovációit (NTP-PKTF-M) és a minősített tehetséggondozó műhelyeket (NTP-MTM-M).

A Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának a 2017-2018. és 2019-2020. évi cselekvési programjáról szóló kormányhatározatok értelmében (2017-2018. évi cselekvési program: 1728/2016. (XII. 13.) Korm. határozat; 2019-2020. évi cselekvési program: 1686/2018. (XII. 17.) Korm. határozat) a Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukciójában az I.1. k) pontban rögzítettek szerint „a hazai és határon túli magyar kettős vagy többszörös különlegességű magyar tehetségeket támogató, integráló környezetben megvalósuló tehetségsegítő programokat;” támogatni kell a Nemzeti Tehetség Program hazai forrásából. A 2019-2020. évi cselekvési programban kiemelten szerepel a III.5. bekezdésben, hogy a Programban „[b]iztosítani kell a tehetséggondozó szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést, kiemelkedően a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok és a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendelet alapján a kedvezményezett járásokhoz tartozó települések tekintetében.” (Lásd:

[https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CS_P_16862018.%20\(XII.%202017.\)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf](https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CS_P_16862018.%20(XII.%202017.)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf), ill.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A16H1728.KOR&txtreferer=00000001.TXT>)

(Az MNTFS II.8. intézkedésénél ismertetett NTP-KTK nyílt és meghívásos pályázati kategória indikátorait itt nem tüntetjük fel.)

A II.8. intézkedésnél korábban nem ismertetett további hátrányos helyzetű és roma tanulókat segítő pályázatok valósultak meg 2018. és 2019. években a Nemzeti Tehetség Program forrásából:

2018:

1. Csete Balázs Általános Iskola (NTP-KTK-18 pályázati kategória – lásd bővebben II.8. intézkedés fentebb: 1 030 000 forint, Pályázat címe: „*»Adj esélyt!«-programsorozat a jászkiséri roma és halmozottan hátrányos helyzetű tehetségekért*”)
2. Záhonyi Árpád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (NTP-TFJ-18 pályázati kategória: 640 000 forint, Pályázat címe: „*Credo - Hátrány kompenzálás a művészet eszközeivel*”)
3. Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács (NTP-ADY-M-18 pályázati kategória: 9 400 000 forint, Pályázat címe: „*Ösztöndíjtámogatás szociálisan hátrányos helyzetű tehetséges tanulók részére*”)

2019:

1. Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács (NTP-ADY-M-19 pályázati kategória: 9 400 000 forint, Pályázat címe: „*Ady Endre ösztöndíj tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetű tanulóknak*”)
2. Szigetvári Tankerületi Központ Nagypeterd-Rózsafai Általános Iskola (NTP-KTK-19 pályázati kategória: 1 millió forint, Pályázat címe: „*Hátrányos helyzetű, roma tanulók tankocka és játék alapú komplex tehetséggondozása*”)
3. "Veled az úton" Egyesület (NTP-KNI-19 pályázati kategória: 854 ezer forint, Pályázat címe: „*Komplex tehetséggondozó program az ilki hátrányos helyzetű tehetségígérettek számára*”)

4. Kaposvári Gazdaságfejlesztési és Innovációs Közhasznú Nonprofit Kft. (NTP-MTTD-19 pályázati kategória: 1 290 000 forint, Pályázat címe: „»E-Talent« - Hátrányos helyzetű és tehetséges gyerekek számára kialakított foglalkozások Kaposváron”)
5. Nem Adom Fel Alapítvány (NTP-MŰV-19 pályázati kategória: 1 millió forint, Pályázat címe: „»Ide lábam, ne tova!« hátrányos helyzetű gyerekek néptánc tanítása”)
6. Vadvirág Alapítvány a sérült gyermekek integrációjának támogatására (NTP-OTKP-19 pályázati kategória: 1 100 000 forint, Pályázat címe: „Hátrányból előny és tehetség”)

További, a hátrányos helyzetű és roma fiatalokat is segítő ösztöndíjrendszer, mely a Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukciójában valósul meg:

Az **NTP-ADY pályázati kategóriát** a határon túli tehetséges magyar középiskolás tanulók támogatására hívták életre, és a 2017-2018., valamint 2019-2020. évi cselekvési program I.3. pontjával összhangban ahhoz a célkitűzéshez illeszkedik, hogy „[s]egíteni kell a kiemelkedően tehetséges hazai és határon túli magyar fiatalokat egyéni igényeiknek megfelelően egyedi fejlesztéssel, ösztöndíj típusú támogatással.” A tanulók által ösztöndíjként elnyerhető támogatás 100.000 Ft-nak megfelelő valuta/tanuló volt a 2018/2019-es és a 2019/2020-as tanévre. Nincs adatszolgáltatásunk arról, hogy hány roma tanuló nyert el ösztöndíjat a rendszerben, de a pályázatot kizárólag olyan, a határon túli magyar nyelvű közoktatásban résztvevő tanuló nyújthatja be, aki szociálisan hátrányos helyzetű fiatal. A meghívásos pályázati kategóriában az **Ady Endre-ösztöndíj** tanulói pályázati dokumentációjának kidolgozására, az ösztöndíjasokkal való kapcsolattartásra stb. 2018-ban és 2019-ben is 6-6 szervezet került meghívásra:

1. Erdélyi Tehetségsegítő Tanács (9 400 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 700 ezer forint)
2. „Genius” Jótékonyági Alapítvány (2 600 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 200 ezer forint)
3. Mentor Tehetségsegítő Tanács (3 450 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 250 ezer forint)
4. Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács (9 400 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 700 ezer forint)
5. Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (3 450 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 250 ezer forint)
6. Vajdasági Tehetségsegítő Tanács (4 200 000 forint, (ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 400 ezer forint)

(Transzparencia:

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_m_18/ady_m_18/palyazati_kiiras_ntp_ady_m_18.pdf

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_m_19/ntp_ady_m_19/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ady_m_19.pdf)

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Nemzeti Tehetség Programban hirdeti meg a **Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíjat**, szintén a 2017-2018. és 2019-2020. évi cselekvési program I.3. pontja alapján, mely szerint „[s]egíteni kell a kiemelkedően tehetséges hazai és határon túli magyar

fiatalokat egyéni igényeiknek megfelelően egyedi fejlesztéssel, ösztöndíj típusú támogatással.” A pályázaton az „A1” komponens esetében legalább 100 000 forint, illetve legfeljebb 300 000 forint vissza nem térítendő támogatás igényelhető. Az „A2”, „B” és „C” komponens esetében legalább 100 000 forint, illetve legfeljebb 1 000 000 forint vissza nem térítendő támogatás igényelhető. A befogadott pályázatok a rendelkezésre álló forrás kimerüléséig részesülhetnek támogatásban. 2018-ban a keretösszeg 345 millió forint volt, 2019-ben pedig 350 millió forint.

(Transzparencia:

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_18/nfto_18/palyazati_kiiras_ntp_nfto_18.pdf

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_19/ntp_nfto_19/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_nfto_19.pdf

A 2018. évi pályázati felhívás során 885 nyertes pályázat számára 381 405 000 forint folyósításáról, míg a 2019. évi pályázati felhívás során 863 nyertes pályázat számára 338 654 000 forint folyósításáról született támogatói döntés. A két év során összesen 1 748 tehetséges magánszemély részesült 720 059 000 forint támogatásban. Az adatszolgáltatás jelen pillanatában nem rendelkezünk arról tájékoztatással, hogy közülük hány támogatott volt roma vagy hátrányos helyzetű.

A Nemzeti Tehetség Program 2017-2018. évi cselekvési program I.1. k) pontjában a 1728/2016. (XII. 13.) Kormányhatározat kimondta, hogy „támogatni kell a hazai és határon túli magyar kettős vagy többszörös különlegességű magyar tehetségeket támogató, integráló környezetben megvalósuló tehetségsegítő programokat.” A Nemzeti Tehetség Program cselekvési programja és stratégiai célkitűzése szerint eredményesen hozzájárult a 2018. és 2019. évek vonatkozásában is a roma és hátrányos helyzetű fiatalok támogatásához, különösen a II.8.b „A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét és a lemorzsolódás megelőzése” megnevezésű MNTFS intézkedés „2.2. A roma és mélyszegénységben élő gyerekek oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása.” cél hatékony megvalósításához. A Nemzeti Tehetség Program hátrányos helyzetű és roma fiatalokat segítő eredményeit az alábbiakban részletezzük.

A Nemzeti Tehetség Program NTP-KTK-19 nyílt kategóriájának „A” komponensében 11 db nyertes pályázat született, melyek együttesen 11 millió forint összegű támogatást nyertek el. Ugyanebben az évben az NTP-KTK-19 kategória „B” komponensében, melynek felhívása szorosan kapcsolódik a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatásához (hiszen az EMMI a pályázati kiírást az EMET honlapján az alábbi megszövegezést beépítve tette közzé: „Roma és/vagy szociokulturálisan hátrányos helyzetű fiatalok számára szervezett, legalább 30 órás, tanórán kívüli, integrált környezetben megvalósuló, komplex tehetséggondozó program megvalósítása, melynek eredményeként tárgyasult alkotás (pl. kiállítás, interaktív bemutató stb.) jön létre. A komplex tehetséggondozó program megvalósításakor legalább egy foglalkozás előadójának olyan roma vagy korábban szociokulturálisan hátrányos helyzetű, országosan ismert személyt kell meghívni, akinek életútja pozitív példaként szolgálhat.” Lásd:

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_19/ntp_ktk_19/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ktk_19_vegleges.pdf

10 db nyertes pályázat együttesen 10 millió forint összegű támogatást nyert el. Ezek közül kiemelten kapcsolódik az alábbi három szervezet támogatása a roma fiatalok segítéséhez:

1. Napkerék Egyesület (2019-ben elnyert támogatás: 1 millió forint, Pályázat címe: „Egyszer volt, hol nem volt!”)
2. Roma Tehetségsegítő Közhasznú Egyesület (2019-ben elnyert támogatás: 1 millió forint, Pályázat címe: „Ároktői karének”)
3. Zombai Romákért Egyesület (2019-ben elnyert támogatás: 1 millió forint, Pályázat címe: „Küzdünk az aranyért!”)

2018-ban a Nemzeti Tehetség Program nemcsak az **NTP-KTK-18** nyílt kategóriával segítette a hátrányos helyzetű és roma fiatalok támogatását, hanem az **NTP-RSZKOLL-M-18** meghívásos kategóriával is, melyet kifejezetten a **hazai roma szakkollégiumok támogatására** hívtak életre. A roma szakkollégiumok támogatására a pályázati konstrukció nevezett kategóriájában a keretösszeg 22 millió forint volt (Transzparencia:

http://www.emet.gov.hu//userfiles/felhivasok/NTP/ntp_m_18/rszkoll_m_18/palyazati_kiiras_ntp_rszkoll_m_18.pdf.

A pályázaton az alábbi intézmények/szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

4. Budapesti Református Cigány Szakkollégium, Budapest (2 millió forint, Pályázat címe: „RefoRom Alkotóház-és Galéria”)
5. Debreceni Egyetem Gyermekevelési és Felnőttképzési Kar- Lippai Balázs Roma Szakkollégium, Debrecen (2 millió forint, Pályázat címe: „Interetnikus kutatás megvalósítása a Lippai Balázs Roma Szakkollégiumban”)
6. Eszterházy Károly Egyetem – Egri Roma Szakkollégium, Eger (2 millió forint, Pályázat címe: „Érzékenyítés és beavatkozás az Egri Roma Szakkollégium segítségével”)
7. Evangélikus Roma Szakkollégium, Nyíregyháza (2 millió forint, Pályázat címe: „Felelősségvállalás önmagunkért és másokért”)
8. Görögkatolikus Egyetemi és Főiskolai Kollégium, Cigány Szakkollégium, Miskolc (2 millió forint, Pályázat címe: „Érték - közösség – tehetség”)
9. Jezsuita Roma Kollégium és Szakkollégium, Budapest (2 millió forint, Pályázat címe: „Háló, ami megtart”)
10. Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégium, Kaposvár (2 millió forint, Pályázat címe: „TeKERSZ: Tehettség gondozás a Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégiumban”)
11. Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium, Szeged (2 millió forint, Pályázati címe: „Roma tehetségek szerepe Európa jövőjének formálásában - tehetségek a Szokereszben.”)
12. Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium, Debrecen (2 millió forint, Pályázat címe: „Tehetiséggel, hittel a cél felé”)
13. Wáli István Református Cigány Szakkollégium, Debrecen (2 millió forint, Pályázat címe: „Jó hírt WISZünk.”)
14. Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs (2 millió forint, Pályázat címe: „Szakkollégisták az akadémiai kiválóságért”)

2019-ben az **NTP-RSZKOLL-M** kategória nem került meghirdetésre, de az **NTP-SZKOLL-19** nyílt pályázati kategória nyertesei között megtalálható a **SZKOLL-19** kategória korábbi meghívásos résztvevőinek megközelítőleg 50%-a. A pályázati kategória releváns nyertes pályázói az alábbiak:

1. Görögkatolikus Roma Szakkollégium (3 millió forint, Pályázat címe: „Értékünk a tehetségünk”)

2. Jezsuita Roma Kollégium és Szakkollégium (1 millió forint, Pályázat címe: „Többet tudni (adni)”)
3. Pécsi Tudományegyetem Wlislócki Henrik Szakkollégium (1,6 millió forint, Pályázat címe: „Reziliencia és empowerment - Roma/cigány hallgatók tudományos és szakmai felvérteződése”)
4. Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégium (1 950 000 forint, Pályázat címe: „KERESteződések. Felzárkóztatás és tehetségsegítés a Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégiumban”)
5. Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium (3 millió forint, Pályázat címe: „Sikeres roma fiatalok - tehetségek a SZOKERESZBEN”)

A nyílt pályázati kategóriában a roma szakkollégiumok által elnyert támogatási összegben az egyes pályázókat tekintve a 2018. évi támogatási összeghez képest számottevő csökkenés nem figyelhető meg.

2018-ban a Nemzeti Tehetség Program **NTP-KTK-M-18 pályázati kategóriában** „a hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok” támogatására az alábbi részkomponensekkel hirdetett meg pályázatot az Emberi Erőforrások Minisztériuma. Az „A” komponens esetében a **„12-22 év közötti roma és/vagy hátrányos helyzetű zenei tehetségek felkutatása**, a felvételi meghallgatások lefolytatása, a kiemelkedő zenei tehetségek – rangos szakmai zsűri általi – kiválasztása” volt a kiemelt feladat, a „B” komponens esetében pedig egy kötelezően megvalósítandó tevékenységre (**„Roma és/vagy szociokulturálisan hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkutatása, kiválasztása, valamint bevonása olyan, legalább 60 órás, modell értékű, komplex tehetséggondozó programba**, amely segítséget nyújt a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez, és hídépítő szerepet tölt be az iskola, a tehetséges fiatal családja és a humán szolgáltató központok között.”) lehetett támogatást elnyerni. A „C” komponens esetében többek között kiemelhetőek az alábbi, MNTFS szempontjából releváns feladatelemek: „kiemelkedően tehetséges roma fiatalok felkutatása, kiválasztása és bevonása olyan modell értékű, komplex mentorprogramba, amely a kiemelkedően tehetséges roma fiatalokat segíti a pályaválasztásban, a tárgyalóképes idegennyelv-tudás megszerzésében, hazai vagy külföldi felsőoktatási intézménybe történő felvételi felkészülésben”. (Transzparencia:

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_m_18/ktk_m_18/palyazati_kiiras_ntp_ktk_m_18.pdf

A pályázaton az alábbi szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

„A” komponens:

- a. Snétberger Zenei Tehetség Kiemelten Közhasznú Alapítvány, Felsőörs (140 millió forint, Pályázat címe: „»A zene felemel« - Snétberger zenei tehetségprogram”)

„B” komponens:

- a. „ANOSZTRU” Országos Cigány Egyesület, Nagykanizsa (5 millió forint, Pályázat címe: „Hétvégi Kollégium”)
- b. Amaro Trajo „Életünk” Roma Kultúráért Alapítvány, Mátészalka (8 millió forint, Pályázat címe: „Tégy az álmodért! - Kreatív tehetséggondozó divatműhely fiataloknak”)
- c. Művész Gyermekéért Közhasznú Nonprofit Kft., Budapest (8 millió forint, Pályázat címe: „Támogatás a színpadra vezető úton 2.”),

- d. PALAM ET PUBLICE – NYILVÁNOSAN Alapítvány, Budapest (11 millió forint, Pályázat címe: „Komplex tehetséggondozás a domonyi HHH-s gyerekek, családok számára”)
- e. Pisont István Tehetségkutató, Fejlesztő és Gondozó Alapítvány, Gádos (8 millió forint, Pályázat címe: „A mi csapatunk”)
- f. Szama Da Noj – Vigyázz Reánk Egyesület, Gilvánfa (5 millió forint, Pályázat címe: „Ahogy éltünk, ahogy élünk, ahogy élni szeretnénk-HHH tanulók tehetséggondozása pályázatok keretében”)
- g. Zene a Jövőért Közhasznú Alapítvány, Budapest (8 millió forint, Pályázat címe: „Új Világ”)

„C” komponens:

- h. Milestone Consulting Kft.(Milestone Intézet), Budapest (6 millió forint, Pályázat címe: „Roma Ösztöndíjprogram, Tudáskikötő”)
- i. Tihanyi Alapítvány, Budapest (13 millió forint, Pályázat címe: „Roma Tehetség Program”)

2019-ben az **NTP-KTK-M-19 pályázati kategóriában** „a hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok” támogatására meghirdetett pályázatot letisztultabb profillal hirdette meg a Minisztérium.

Az „A” komponensben „A **12-22 év közötti roma és/vagy hátrányos helyzetű zenei tehetségek felkutatása**, a felvételi meghallgatások lefolytatása, a kiemelkedő **zenei tehetségek** – rangos szakmai zsűri általi – kiválasztása” megnevezésű támogatási feladat volt a célkitűzés, míg a „B” komponens esetében „[a] **roma/és vagy hátrányos helyzetű, középiskolai vagy egyetemi tanulmányokat folytató tehetséges fiataloknak személyre szabott képzés nyújtása**, ezáltal továbbtanulásuk lehetőségének biztosítása, különös tekintettel egyetemekre való bekerülésük támogatása. [és] A tehetséges roma fiatalok neves külföldi egyetemeken való továbbtanulása, azaz a program sikeressége egyfajta mintaként szolgálhat a roma fiatalok számára.”

(Transzparencia:

http://www.emet.gov.hu//_userfiles/felhivasok/NTP/ntp_m_19/ntp_ktk_m_19/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ktk_m_19.pdf

A pályázaton az alábbi szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

1. „A” komponens: - Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft., Felsőörs (140 millió forint, Pályázat címe: „»A zene felemel« - Tehetséggondozó és esélyteremtő program a Snétberger Központban”)
2. „B” komponens: - Tihanyi Alapítvány, Budapest (19 millió forint, Pályázat címe: „A hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok támogatása”)

Az áttekintést követően megállapítható, hogy 2018. és 2019. évek vonatkozásában az együttes keretösszeg 444 millió forint volt, és az elnyert támogatási összeg nevezett években együttesen 447 millió forint összeget adott ki.

Megjegyzendő, hogy a Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukcióban a vizsgált pályázati kategóriákon túl is megítéltek támogatást roma tehetségeket segítő programokra. Ilyen volt például az NTP-TÁB-19 kategóriában az Amaro Trajo Életünk Roma Kultúráért Alapítvány nyertes pályázata (3 300 000 forint, Pályázat címe: „Éld az álmod! Kreatív Tehetséggondozó Tábor Fiataloknak”) vagy az NTP-TFV-19 kategóriában a Roma Szakkollégiumok Egyesület nyertes pályázata (5 millió forint, Pályázat címe: „Roma szakkollégiumok alumni hálózata”).

A XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma 20/4/5 címrendi besorolású, Nemzeti Tehetség Program megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat terhére egyedi támogatás formájában az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta az alábbi roma fiatalok tehetséggondozása érdekében megvalósuló projekteket 2019-ben:

1. Anosztru Országos Cigány Egyesület: Hétvégi Szakkollégium szakmai program megvalósítása (Támogatási összeg: 5 millió forint)
2. Amaro Trajo Életünk Roma Kultúráért Alapítvány: Közös Álmunk! - Kreatív tehetséggondozó divatműhely fiataloknak program (Támogatási összeg: 4,7 millió forint)
3. PALAM ET PUBLICE NYILVÁNOSAN Alapítvány: A domonyi közösségi ház megkezdett munkálatainak befejezése (Támogatási összeg: 6,5 millió forint).

II.16. A kulturális intézményrendszer célzott programjaival továbbra is támogatni kell a különböző társadalmi hátrányok okán a gyermekek és a fiatalok körében kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentését, a hátrányok kompenzálását. Ennek érdekében folytatni és fejleszteni kell a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának növelésére és kínálatának bővítésére, kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozására szóló programokat. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni az egész életen át tartó tanulás elvére.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Kulturális intézmények a köznevelés szolgálatában	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Nyertes projektek száma (VEKOP-7.3.4)	27 db	
Nyertes pályázatok száma (EFOP-3.3.2)	277 db	

Az intézkedés megvalósulását lehetővé tevő fejlesztések alapvető célja a kulturális intézmények nem formális és informális tanulásban, valamint az egész életen át tartó tanulásban betöltött szerepének erősítése, egyrészt a szolgáltatások és programok, másrészt az infrastrukturális feltételek megújítása révén.

A **VEKOP-7.3.4-17** azonosító jelű, **“Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért”** c. felhívás összesen 750 millió forint forrással került meghirdetésre a kulturális intézmények és fenntartók számára. A felhívás célja hogy támogassa a nevelési-oktatási intézmények tanulóinak és az óvodás gyermekek óvodai foglalkozáson kívüli kompetenciafejlesztését, ismeret- és tudásgyarapítását, az olyan nem formális és informális tanulási alkalmakkal, melyeket kulturális intézmények valósítanak meg számukra. A konstrukció hozzá kíván járulni a területi

egyenlőtlenségek és a szociokulturális hátrányok csökkentéséhez, valamint további átfogó cél a kulturális intézmények által nyújtott kínálat bővítése, az alapellátás fejlesztése a nevelési-oktatási intézmények igényei szerint. A felhívás keretében 27 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 667 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 394 millió forint került kifizetésre.

Az „Informális és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok száma (PO733)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 22 905 fő.

Az intézkedés célja a különböző társadalmi hátrányok tekintetében kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a hátrányok kompenzálása a kulturális intézmények sajátos eszközeivel. Ennek érdekében valósul meg a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának és kínálatának fejlesztése, valamint a kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozása, együttműködésben a köznevelési intézményekkel.

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 3.3. intézkedése - egyrészt célozva a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, valamint növelve a minőségi oktatáshoz való hozzáférést - a köznevelési intézményekkel szoros együttműködésre alapozva támogatja a kulturális intézményekben megvalósuló tanórán kívüli nem formális és informális tanulási alkalmakat (pl. szakkör, tábor, témanap). Ennek köszönhetően a nevelési-oktatási intézmények tanulói (beleértve az óvodásokat is) a kulturális intézményekben (múzeum, könyvtár, közművelődési intézmény) számos tanulási programon vehetnek részt.

A kulturális ágazat 7,59 Mrd forint uniós forrást (EFOP, illetve VEKOP) tervezett e célok elérésére.

Az **EFOP-3.3.2 „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért”** című felhívásra beérkezett 392 db kérelemből 277 db kapott támogatást, (ennek tükör felhívásaként a VEKOP is megjelentetett ugyanilyen című pályázatot a fővárosra és Pest megyére vonatkozóan – lásd feljebb). A konstrukció kulturális intézmények számára biztosít lehetőséget arra, hogy a köznevelési intézmények tanulói számára, a nevelési-oktatási intézményekkel szoros együttműködésben tanórán kívüli ismeretszerzést elősegítő programokat valósítsanak meg. 2018-ban a legtöbb projekt elindult, időtartamuk 12-36 hónap, jellemzően 2019 végén még megvalósítás alatt álltak. Tekintve, hogy egy adott projekten belül a kulturális intézménynek minimálisan öt nevelési-oktatási intézménnyel kellett együttműködési megállapodást kötnie, az együttműködések száma meghaladja az ezret.

Az 1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozattal elfogadott, Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája alapján megalkotott Cselekvési Terv szerint „a kulturális intézmények szerepe az egész életen át tartó tanulásban azért is jelentős, mert különösen a közművelődési és a könyvtári intézmények szinte teljességében országos lefedettséget mutatnak, így az egész életen át tartó tanulást biztosító szolgáltatásaik jól elérhetők. Különösen fontos ez a hátrányos helyzetű, vagy a kevesebb közlekedési kapcsolattal rendelkező településeken.”

A célokat kulturális ágazat szakpolitikai felelősségi körébe tartozó, az **EFOP-3.7.3 “Az egész életen át tartó tanulóhoz hozzáférés biztosítása”** című felhívás támogatta 7,65 Mrd forinttal, a támogatott

projektek száma 130 db, megvalósításuk folyamatban van. A tanulási programokba bevont személyek legalább felének hátrányos helyzetűnek kell lennie.

II.17. A korábbi kutatások eredményei, tapasztalatai nyomán a továbbiakban is vizsgálni kell az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülményeket, illetve a szegregációs folyamatokat, a deszegregációs intézkedéseket, a deszegregációt szolgáló célzott adatgyűjtések, felmérések folytatásának lehetőségeit. Adatokkal alátámasztott helyzetképet kell kialakítani a hatékony hátránykompenzációs és deszegregációs intézkedések kidolgozásához, megvalósításához.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Iskolai szegregáció megelőzése, hátránykompenzációs intézkedések kidolgozása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Tanulási programokban részt vett személyek száma		
Támogató műhelysorozat száma	N.r.	

Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében 2019 januárjától **támogató műhelysorozatok** megvalósítását kezdte meg az **Oktatási Hivatal**, melyeket az iskolafenntartó tankerületi központok számára szervezett. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a befogadó oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen és azt elemezni tudja. A műhelymunkákon több kapcsolódó téma mellett a **szegregációs index** alkalmazásának lehetőségeit tekintik át, dolgozzák fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett.

2.3 III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 16 foglalkoztatáshoz kapcsolódó intézkedést tartalmaz, amelyek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatását célozzák többek között a munkalehetőségek bővítésével, készség- és kompetenciafejlesztést, illetve foglalkoztatást megvalósító programokkal, a munka és a magánélet összeegyeztetését segítő programokkal valamint a munkaerő mobilitásának támogatásával.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előre-haladás
III.1	A társadalmi vállalkozások, köztük a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek kialakítása, a már meglévők további támogatása.	B
III.2	A hátrányos helyzetűek munkalehetőségeinek bővítése.	C
III.3	Szociális földprogramok folytatása, fejlesztése	B
III.4	Nyílt munkaerőpiacra történő visszakerülés növelése a közfoglalkoztatásban	B
III.5	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése	B
III.6	Munkahelyvédelmi Akcióterv	B
III.7	Ifjúsági Garancia munkaerő-piaci program	B
III.8	Hátrányos helyzetűek aktív munkaerő-piaci programja	B
III.9	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja	B
III.10	Munka és magánélet összeegyeztetését szolgáló projektek	B
III.11	A munkaképes korú népesség digitális kompetenciáinak fejlesztése	B
III.12	Nő az esély – képzés és foglalkoztatás	C
III.13	"Aktívan a tudásért"	C
III.14	Hátrányos helyzetű emberek, romák munkalehetőségeinek bővítése a szociális gazdaság eszközeivel. Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	H
III.15	Hátrányos helyzetűek foglalkoztatása állami beruházásokban	B
III.16	A munkaerő mobilitásának támogatása	F

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

III.1. Jelenleg hazai forrásból háromszáz közfoglalkoztatás alapjain létrejött szociális szövetkezet működik. Önállósodásuk és fenntarthatóságuk megalapozása érdekében támogatni és bővíteni kell a társadalmi vállalkozások, köztük a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek körét a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra jutása érdekében.

Felelős: belügyminiszter pénzügyminiszter	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szövetkezetek száma	200	270*
Fókusz program keretében támogatott szociális szövetkezet száma		180
Fókusz program keretében támogatott szociális szövetkezetben foglalkoztatott hátrányos helyzetűek száma		1 303

*összesen

A Kormány évente megerősíti szándékát a szociális szövetkezetek működésének támogatása tekintetében. Alapvető cél, hogy a - közfoglalkoztatási startmunka mintaprogramok bázisán - meglévő és a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplők legyenek, lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket és emellett járuljanak hozzá a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásához és a helyi társadalomba történő integrációjukhoz.

2020. február 1-jei állapot szerint országosan 80 haszonkölcsön-szerződés hatályos, ily módon a közfoglalkoztatási támogatásból átadott vagyon értéke 2 009 millió forint. A szociális szövetkezet részére átadott vagyon üzleti terv szerinti hasznosítását a haszonkölcsön-szerződés lejártáig a kijelölt állami képviselők kísérik figyelemmel.

Jelenleg a közfoglalkoztatás alapjain 270 megalakult szociális szövetkezet van az országban. Az önkormányzatok tagságával megalakuló - szociális szövetkezetek jellemzően az értékteremtő közfoglalkoztatási programok alapjain, azok továbbfejlesztése révén jönnek létre. A Belügyminisztérium aktívan részt vett e szociális szövetkezetek működési feltételeinek javítása érdekében történő, összesen 14 Mrd forint hazai forrás biztosításában.

A „**Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek**” (Fókusz) támogatási program keretében jelenleg 180 kedvezményezett szociális szövetkezet valósítja meg pályázati programját, 1 303 fő hátrányos helyzetű ember munkaviszonyban történő foglalkoztatásával. Ezen szervezetek olyan kapacitás és erőforrás-hiányos területeken képesek fenntartható megoldásokat

biztosítani, amelyek a hagyományos üzleti szereplők számára nem, vagy kevésbé vonzóak. A Fókusz program megvalósítása alatt a kedvezményezett szociális szervezetek jövőbeni szerepének erősítése, a tevékenység végzéséhez rendelkezésre álló termelői kapacitások fejlesztése, illetve piaci pozicionálásuk érdekében további alprogramok kerültek meghirdetésre (Fókuszban a piac; Igénykosár).

A fejlesztések a leghátrányosabb helyzetű embereket érik el, azonban a szociális szervezeteknek a gazdasági életképességük biztosítása mellett továbbra is szükséges a foglalkoztatási lehetőségek hosszú távú fenntartásának támogatása. A termékek és szolgáltatások értékesítéséből származó bevételeik csak részben biztosítják a bérekhez szükséges forrásokat, miközben költségvetésükben ez a költség a legnagyobb mértékű, az összes ráfordítás közel fele (48%). Több szociális szervezet esetében elmondható, hogy termelési kapacitásukat nem használják ki teljes egészében a felvevőpiac korlátozottsága és a rendelkezésre álló (szakképzett) munkaerő hiánya miatt.

A foglalkoztatási célok eléréséhez szükséges fejlesztés komplex – szakpolitikákon átívelő – megközelítést igényel, a gazdasági élet és a helyi társadalom szereplőivel strukturált együttműködést tesz szükségessé, miközben a tevékenységeket oly módon kell megszervezni és működtetni, hogy azok hosszútávon hozzájáruljanak a szociális szervezetek fenntarthatóságához.

A szociális szervezetek iránti érdeklődés változó, ugyanakkor az is látható, hogy a szociális szervezet megalapításához és működésének elindításához jelentős szakmai, pénzügyi és nem utolsósorban állami segítségre van szükség. Ezt a tény feltételezi, hogy az „önszerveződés” elsősorban állami ösztönzésre indul el.

A közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szervezetek száma az elmúlt időben kb. 10%-kal csökkent. Tekintettel arra, hogy nem minden megalakult szociális szervezet tudta elkezdni a tényleges tevékenységét, illetve több esetben nem valós piaci igényekre reagáltak, így az elmúlt években több szociális szervezet is megszüntetésre került. A fenntarthatóság érdekében a hangsúlyt a jövőben kevésbé a szociális szervezetek számának növelésére, sokkal inkább a már működőkre kell fókuszálni, őket jövedelmezően működőképessé tenni, a meglévő tevékenységeik bővítését és piacát támogatni. Ezért elsősorban nem a sok szociális szervezet a cél, hanem a meglévők stabil, strukturált, hálózatban történő prosperáló működésének a biztosítása.

III.2. Továbbra is ösztönözni kell a hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatására lehetőséget adó társadalmi vállalkozások alakulását, és támogatni szükséges ezen vállalkozások hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságát.

Felelős: pénzügyminiszter **Határidő:** a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A támogatott társadalmi vállalkozások	n.a.	426

száma (db)	
Társadalmi vállalkozások által létrehozott munkahelyek száma (db)	n.a.

Az intézkedés kiemelt célja a társadalmi célú vállalkozások ösztönzése és támogatása révén olyan szervezetek foglalkoztatási potenciáljának megerősítése, amelyek ötvözik az üzleti, valamint a társadalmi szempontokat. A társadalmi vállalkozások erősítésével olyan társadalmi célokkal összefüggő fenntartható munkalehetőségek létrehozása a cél, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítanak jövedelemszerző tevékenységet. Ez a társadalmi felelősségvállalással összefüggő munkahelyteremtési tevékenység különösen fontos az alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben. A megjelenés időpontja a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016 (I. 18.) Korm. határozat szerint 2016. április volt. A felhívás 2016. június 10-én lett meghirdetve. A pályázatok benyújtásának feltétele a GINOP-5.1.2 kiemelt projekt keretében való minősítés sikeres megszerzése. 662 szervezet esett át sikeresen a minősítésen, így 33,3 milliárd forint fejlesztési forrás felhasználására adhatnak be a szervezetek támogatási kérelmet

A **GINOP-5.1.3-16 „Társadalmi célú vállalkozások támogatása”** című felhívás keretében 2019. december 31-ig 176 társadalmi vállalkozás részesült támogatásban, összesen 7,17 Mrd forint értékben.

2017 márciusában jelent meg a **GINOP-5.1.7-17 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése”** című felhívás, mely váltja a GINOP-5.1.3 konstrukciót, a támogatásra a 2020. január 6-i keretemelést követően rendelkezésre álló keretösszeg ebben az esetben 16,463 Mrd forint. 2019. december 31-ig 236 szervezet rendelkezett támogatási szerződéssel 11,94 Mrd forint értékben. Az intézkedés ütemezetten halad, végrehajtási kockázatot nem hordoz.

A két kapcsolódó felhívás keretében (GINOP-5.1.3-16 és GINOP-5.1.7-17) összesen legalább 2 800 új munkahelyet hoznak létre a szociális gazdaságban.

A GINOP társadalmi vállalkozásokat ösztönző intézkedések célja már működő szervezetek bázisán új társadalmi célú vállalkozások létrehozásának segítése, illetve a már működő társadalmi vállalkozások dinamizálása és stabilizálása piacképes termékek és szolgáltatások előállításának ösztönzése révén, fenntartható üzleti modell alapján, tartós foglalkoztatási lehetőségek létrehozása érdekében.

Az intézkedés első fázisában az OFA (Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft) - IFKA (Iparfejlesztési Közalapítvány) konzorcium a „Piactárs” kiemelt projekt (GINOP-5.1.2-16) keretében szakmai tanácsadással segíti a társadalmi vállalkozásokat a szervezetfejlesztésben, tevékenységük üzleti és társadalmi fenntarthatóságának átgondolásában, valamint megtervezésében. A kiemelt projekt keretében az együttműködő társadalmi vállalkozások 2 520 alkalommal vettek igénybe aktív tanácsadást és 1 720 szervezet már együttműködési megállapodást is kötött az OFA NKft.-vel. Az IFKA által működtetett előminősítési folyamat keretében az IFKA 685 szervezet számára adott ki minősítő tanúsítványt, amelynek birtokában az érintettek benyújthatták támogatási igényüket a GINOP-5.1.3, valamint GINOP-5.1.7 projektekre. A benyújtott projektötletek kapcsán ezen

szervezetek (8 órás munkaviszonyra számítva) 4 571 hátrányos helyzetű személy számára tervezték munkahely megteremtését.

A projekt második fázisában a GINOP 5.1.3 és 5.1.7 pályázati konstrukció keretében olyan egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok és szövetkezetek nyújthattak be támogatási kérelmet, amelyek rendelkeznek a „PiacTárs” programban előzetesen értékelt projektertervvel, és vállalták, hogy tevékenységükkel hátrányos helyzetűek foglalkoztatásához járulnak hozzá. A pályázati felhívások célja, hogy a szervezetek fenntartható munkalehetőséget teremtsenek olyan társadalmi csoportok számára, akik esetében alacsony a munkaerőpiaci kereslet és olyan térségekben, ahol kevés a foglalkoztató. A GINOP jelenleg a társadalmi vállalkozások ösztönzésére több mint 23,6 Mrd forintot biztosít. Támogató döntés 2019. december 31-ig 427 esetben született 19,12 Mrd forint összegben. A GINOP-5.1.7-17 konstrukció lehetőséget ad arra is, hogy a társadalmi vállalkozások e célok érdekében a program keretében igényelt vissza nem térítendő támogatást a GINOP-8.8.1-17 konstrukció keretében meghirdetésre került foglalkoztatási célú hitellel egészítsék ki.

III.3. Évente mintegy 150-160 település vesz részt szociális földprogramban, mely által mintegy 7500 családban kerül a konyhakert megművelésre. A szociális földprogramok további támogatásával erősíteni kell a vidék megtartó és a családok önfenntartó képességét a hátrányos helyzetű térségekben.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Szociális földprogramok folytatása, fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
nyertes szervezetek száma	162	190
bevont családok száma	8 000	8 000

A szociális földprogramot, amely mezőgazdasági termelésre alkalmas környezetben élő hátrányos helyzetű, köztük nagyszámban roma családok megélhetését segítő program. A konyhakerti és kisállattartási szociális földprogram segíti a családok önálló életvitelét és a közösségben erősíti a roma családok elfogadottságát. A programok központi költségvetési forrásból kerülnek támogatásra.

A 2018-as szociális földprogram főbb mutatói:

A 2018-as kiírás a konyhakerti és kisállattartási gyakorlat meghonosítását célozza a hátrányos helyzetű családok megsegítésére irányulóan. Cél továbbra is az önfenntartó képesség megerősítése.

A 180 millió forint pályázati keretösszeg 162 szervezet számára biztosította a program megvalósítását.

2018-ban 142 567 csirke, 3795 kacska, 667 malac, 41 603 tő palánta, 9520 vetőcsomag került kiosztásra 6295 családnak. A programba bevont konyhakertek összterülete: 21,8 ha.

A 2019. évi szociális földprogram elvárásai megegyeznek a 2018-ban meghirdetett elvárásokkal.

A 2019-es program főbb adatai:

A pályázat 2018. december 20-án került meghirdetésre.

A pályázati felhívás keretében támogatott projektek megvalósítási időszaka: 2019. március 1. - 2020. február 28.

Rendelkezésre álló keretösszeg: 180 000 000 forint

A befogadott pályázatok száma: 202 db /Támogatási összeg igény: 243 533 900 forint/

Nyertes szervezetek száma: 190

A megvalósítást illetően jelenleg érdemi adatok nem állnak rendelkezésre. Az összegzett beszámoló 2020 tavaszán esedékes.

III.4. A sikeres programok tapasztalatainak felhasználásával ki kell dolgozni a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra jutását támogató jogszabályok társadalmi hatásainak nyomonkövetését szolgáló módszereket.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter belügyminiszter emberi erőforrások minisztere igazságügyi miniszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Közfoglalkoztatásból kilépők közül a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedettek aránya	18,2%	15,3% (I-VI. hó adat)
Elhelyezkedési juttatást igénybe vevők		17 000
Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program keretében csoportos foglalkozáson részt vett	59 412	76 925
Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program keretében egyéni tanácsadáson részt vett	67 871 fő	47 025 fő

A Belügyminisztérium rendszeresen vizsgálja a közfoglalkoztatási eszközökből kikerülő személyek későbbi munkaerő-piaci részvételét. Az ún. **nyomonkövetéses vizsgálatok** eredményei megmutatják, hogy hányan vettek részt ezekben a programokban, s közülük a kilépést követő 180. napon milyen arányban dolgoztak a munkaerő-piacon, bejelentett normál munkaviszonyban, vagy saját vállalkozásban, illetve közfoglalkoztatás-jellegű munkaviszonyban, továbbá milyen arányban kerültek vissza az álláskereső nyilvántartásba a program befejezése után 6 hónappal. A nyomonkövetéses vizsgálat az összes, közfoglalkoztatási programból kilépő résztvevőre irányul.

A vizsgálatba vont személyek és a támogatási folyamat legfontosabb adatait és jellemzőit az eljárás keretében a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfélkezelési rendszerének aktuális adatai alapján határozzuk meg. Amennyiben egy egyén a vizsgált időszakban (évben) több támogatásban vett részt, akkor többször kerül be a vizsgálati eljárásba. Ennek során egyéni szinten, tételesen vizsgáljuk az egyén státuszát a rendelkezésre álló adminisztratív adatbázisok alapján: a támogatásokra vonatkozó munkaügyi nyilvántartások támogatásainak névsoraiban, a nyilvántartott álláskereső állományában és a NAV biztosítottak bejelentésének adatbázisában (A munkáltató vagy a kifizető által foglalkoztatott biztosítottak adatai, T1041). A vizsgálat eredményeképpen megállapítjuk, hogy az egyén a támogatásból kikerülést követő 180. napon rendelkezett bejelentett foglalkoztatási jogviszonnyal vagy aktív álláskeresőként szerepelt a nyilvántartott álláskereső adatbázisában. A vizsgálatban meghatározott 180 napos, 6 hónapos várakozási idő és a vizsgálat időigénye miatt a közfoglalkoztatási támogatások nyomon követési eredményei azok befejeződését követően 8 hónappal később válnak elérhetővé.

Közfoglalkoztatásból kilépők nyomon követési eredményei, 2018 – 2019. I. félév

támogatás vége		A közfoglalkoztatási programokból kilépők létszáma foglalkoztatási jogviszonyuk szerint a kilépéstől számított 180. napon (fő)					A kilépők közül elhelyezkedettek aránya (%)	
		nyílt munkaerőpiac	közfoglalkoztatásban	álláskereső	nem ismert	Összesen	nyílt munkaerőpiac	közfoglalkoztatásban
2018	férfi	25 372	72 185	26 830	18 801	143 188	17,7	50,4
	nő	33 258	95 088	31 222	19 607	179 175	18,6	53,1
	Összesen	58 630	167 273	58 052	38 408	322 363	18,2	51,9
	25 év és alatta	5 900	6 569	5 167	5 854	23 490	25,1	28,0
	26 - 50 év	39 660	97 402	32 077	22 130	191 269	20,7	50,9
	50 év felett	13 070	63 302	20 808	10 424	107 604	12,1	58,8
	Összesen	58 630	167 273	58 052	38 408	322 363	18,2	51,9
	alapfokú, vagy az alatti	24 642	97 197	39 814	24 803	186 456	13,2	52,1
	középfokú	31 396	67 557	17 294	12 795	129 042	24,3	52,4
	felsőfokú	2 592	2 519	944	810	6 865	37,8	36,7
Összesen	58 630	167 273	58 052	38 408	322 363	18,2	51,9	
2019.	férfi	12 907	39 659	14 650	10 922	78 138	16,5	50,8
	nő	18 455	55 614	19 262	12 973	106 304	17,4	52,3
	Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7
	25 év és alatta	2 611	3 504	2 542	3 145	11 802	22,1	29,7
	26 - 50 év	20 887	54 726	18 275	13 325	107 213	19,5	51,0
	50 év felett	7 864	37 043	13 095	7 425	65 427	12,0	56,
	Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7
alapfokú, vagy az alatti	13 659	57 217	23 576	15 473	109 925	12,4	52,1	
középfokú	16 666	37 010	10 053	8 050	71 779	23,2	51,6	

felsőfokú	1 037	1 046	283	372	2 738	37,9	38,2
Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7

A Kormány a közfoglalkoztatást átmeneti megoldásnak tekinti, amely segély helyett munkát és fizetést biztosít az álláskereső számára. Célja az elsődleges munkaerőpiaci integráció és reintegráció által az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés. A gazdaság tartós növekedési pályára állásával dinamikusan nőtt a versenyszféra munkaerő-kereslete, ami kiszélesítette a közfoglalkoztatásban dolgozók elhelyezkedési esélyeit az elsődleges munkaerőpiacon. A magyar gazdaság helyzetének erősödésével a Kormány lehetőséget teremtett a közfoglalkoztatottak piaci alapú munkavállalására.

Ennek érdekében megjelent az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről szóló 1139/2017. (III. 20.) Korm. határozat, amely a **közfoglalkoztatás reformját** tartalmazza. A Korm. határozat közfoglalkoztatásból nyílt munkaerőpiacra való visszatérést segítő főbb intézkedései:

- A versenyszférában kialakult munkaerő-keresletre figyelemmel a közfoglalkoztatási programokban résztvevők havi átlagos maximális létszáma 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre csökkent.
- A szakképzettséggel rendelkezők csak abban az esetben kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba, ha a járási hivatal közvetítési kísérlete 3 alkalommal a munkáltató oldalán felmerülő okból sikertelen volt, vagy 3 hónapig nem tudott a járási hivatal az álláskereső számára megfelelő állást felajánlani.
- 25 év alatti személyek abban az esetben kerülhetnek csak bevonásra a közfoglalkoztatási programokba, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló munkaerőpiaci program nem kínál számukra reális egyéb lehetőséget.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adminisztratív adatai szerint, amíg a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 2016-ban 223 ezer fő volt, addig 2019-re 106,3 ezer főre csökkent. Az erősen lecsökkent létszámmal működő közfoglalkoztatási programokban rosszabb szocio-demográfiai helyzettel rendelkező személyek dolgoznak, így a továbbiakat tekintve nem az a reális cél, hogy tovább javuljon a közfoglalkoztatásból való kilépési ráta, hanem az, hogy a közfoglalkoztatásban lévők helyzetét úgy lehessen javítani szolgáltatásokkal és célzott képzésekkel, ami segíti őket a munkaerő-piacra való kijutásban.

2016-ban indult a „**Közfoglalkoztatásból a versenyszférába**” program, amelynek célja, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban vegyenek részt, hanem a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését.

A program keretében elhelyezkedési juttatás biztosított, a támogatás a közfoglalkoztatottat ösztönzi, aki a versenyszférában történő elhelyezkedése esetén támogatásban részesül. 2018. november 1-jétől az elhelyezkedési juttatás összege a korábbi mértékének kétszeresére, 45 600 forint/hó-ra emelkedett, továbbá elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosult, aki mezőgazdasági idenymunkában vesz részt. Az elhelyezkedési juttatást az adatszolgáltatás időpontjáig közel 17 000 fő vette igénybe és helyezkedett el az elsődleges munkaerőpiacon.

A program keretében munkaerőpiaci szolgáltatásokat (pszichológiai, álláskereső tanácsadás, munkatanácsadás stb.) is biztosítunk, amelyek növelik a közfoglalkoztatottak önbizalmát, motivációját, mindezek elengedhetetlenek a sikeres és eredményes álláskeresőzéshez. Csupán a

munkaerőpiaci szolgáltatásoknak köszönhetően 2018-ban 6 733 fő, 2019-ben 8 904 fő, tehát eddig közel 16 ezer közfoglalkoztatott helyezkedett el. A program 2020. december 31-ig meghosszabbításra került, amely a Nemzeti Foglalkoztatási Alap forrásait felhasználva 1,486 Mrd forintból valósult meg.

III.5. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma 2016-ban megközelítőleg 100 ezer fő volt. Ennek biztosítására, hogy a közfoglalkoztatási programok a leghátrányosabb helyzetű lakossági csoportokat is biztonsággal elérjék szakpolitikai módszertant és nyomonkövetési rendszert kell működtetni.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma	75 665 fő	68 355 fő
A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számának változása az előző évhez képest		-9,7%
A különböző célcsoportokból közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos száma	135 620 fő	106 259 fő

A közfoglalkoztatás elsősorban a munkaerőpiacon saját maguktól elhelyezkedni nem tudó álláskeresőket célozza, hangsúlyozottan a foglalkoztatási, gazdasági szempontból hátrányos helyzetű településeken. A közfoglalkoztatás főbb adatairól rendszeresen, havonta és részletesen évente tájékoztató készül, mely a Közfoglalkoztatási Portálon, valamint a Belügyminisztérium intranetes felületén kerül publikálásra. (A Portál és az intranetes felület részletesebb leírása a VII/5. intézkedésnél olvasható). A Belügyminisztérium vezetése részére havonta rövid, informatív tájékoztató (dashboard) készül a közfoglalkoztatás főbb folyamatairól és a foglalkoztatáspolitikai aktuális trendjeiről.

A közfoglalkoztatásról készített beszámoló tartalmazza az érintett személyek és foglalkoztatók legfontosabb jellemzőit, területi és egyéb bontásokban, idősorai pedig lehetővé teszik a közfoglalkoztatás változásainak bemutatását.

A közfoglalkoztatásra vonatkozó adatok forrását a kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai által használt ügyviteli rendszer háttéradatai jelentik. A nyilvántartási, ügyviteli rendszer (munkaügyi IR) háttéradatain alapuló Adattárházban havi, heti frissítésű adatkockák részletesen mutatják be a közfoglalkoztatottak, munkáltatók, álláskeresők jellemzőit, illetve a közfoglalkoztatási ügymenet

minden elemének részleteit. A közfoglalkoztatásban résztvevők támogatást követő nyomkövetésére kialakított eljárás módszertanáról és legfrissebb eredményeiről a III. 4. intézkedésnél számoltunk be.

Az álláskeresők és közfoglalkoztatottak létszámának alakulása 2018 – 2019-ben

Az álláskeresők 27,2%-a, összesen 68,4 ezer fő részesült FHT-ban 2019-ben. Számuk 2018 és 2019 között 9,7%-kal csökkent. A tartós álláskeresők száma 2019-ben 68,1 ezer fő volt, az összes álláskereső 27,1%-a tartozott ide ebben az évben. 2018-hoz képest a tartós álláskeresők száma 0,8%-kal csökkent. A közfoglalkoztatásba lépők között a közvetítéskor FHT-ban részesülők száma 2018 és 2019 között 49,4 ezerről 36 ezer főre csökkent. A 2019. évi közfoglalkoztatottak 33,9%-a volt FHT-ra jogosult a közfoglalkoztatásba való belépését megelőzően.

A közfoglalkoztatás esetén nem csak a létszám csökkent erőteljesen 2017 és 2019 között, hanem az ott dolgozók összetétele is átalakult. Korábban is magas volt a kedvezőtlenebb munkaerő-piaci helyzetű személyek aránya a közfoglalkoztatottakon belül, azonban 2017 és 2019 között 81,6%-ról 85,6%-ra emelkedett a hátrányos helyzetű településeken élők aránya, 55,7%-ról 59,5%-ra nőtt a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya és 32,9%-ról 37,3% fölé emelkedett az 50 éven felüli személyek aránya. Az érintett személyek profiling besorolása is azt mutatja, hogy a közfoglalkoztatásban dolgozók összetétele foglalkoztathatóság szempontjából romlott ebben az időszakban. Az önálló álláskeresők aránya alig 3,5%-ra csökkent a 2017-es 7,5%-ról, miközben a közfoglalkoztatással segíthető besorolású személyeké 61,9%-ról 71,8%-ra emelkedett.

Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma, végzettség, lakóhely jellege, kor és profiling besorolás szerint 2017 – 2019 (fő, %)

		2017	2018	2019	2017	2018	2019
Iskolai végzettség	Alapfokú	99 997	78 055	63 214	55,7	57,6	59,5
	Középfokú	75 518	55 225	41 690	42,1	40,7	39,2
	Felsőfokú	3 977	2 340	1 355	2,2	1,7	1,3
	összesen	179 492	135 620	106 259	100,0	100,0	100,0
Hátrányos helyzetű települések az egyén lakcíme szerint	Hátrányos helyzetű	146	113	90 956	81,6	83,5	85,6
	Nem hátrányos helyzetű	408	241	15 303	18,4	16,5	14,4
	összesen	179 492	135 620	106 259	100,0	100,0	100,0
korcsoport	25 év alatt	12 950	6 179	4 175	7,2	4,6	3,9
	25-50 év	107 492	80 731	62 451	59,9	59,5	58,8
	50 év felett	59 049	48 709	39 633	32,9	35,9	37,3
	összesen	179 492	135 620	106 259	100,0	100,0	100,0
Profiling	Önálló álláskereső	13 524	6 128	3 749	7,5	4,5	3,5
	Segítséggel elhelyezhető	52 876	34 343	26 104	29,5	25,3	24,6
	Közfoglalkoztatással segíthető	111 165	94 697	76 254	61,9	69,8	71,8
	nem besorolt	1 926	452	152	1,1	0,3	0,1
	összesen	179 492	135 620	106 259	100,0	100,0	100,0

	összesen	179	135	106	100,0	100,0	100,0
		492	620	259			

III.6. A Munkahelyvédelmi Akciótervnek köszönhetően 2016-ban 152 ezer munkáltató 883 ezer munkavállaló foglalkoztatásához kapott segítséget. Az Akcióterv munkaerőköltség-csökkentést szolgáló eszközeivel tovább kell javítani a hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók versenyképességét.

Felelős:

pénzügyminiszter

Határidő:

folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Munkahelyvédelmi akcióterv	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott munkaadók száma (ezer db)	145,4	91,0
Támogatott munkavállalók száma (ezer fő)	908,1	493,0

A Kormány 2012. július 4-én fogadta el a **Munkahelyvédelmi akciótervet**, amelynek elsődleges célja a munkahelyek megőrzése és a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatásának védelme. Ennek érdekében a foglalkoztatás költségeinek csökkentésén keresztül növeli a hátrányos helyzetű vagy egyébként kevésbé versenyképes munkaerőt alkalmazó munkáltatók versenyképességét.

Az Akcióterv a 25 év alatti és 55 év feletti munkavállalók, a pályakezdők, a tartósan munkanélküliek, a GYES/GYED-ről visszatérők és a képzettséget nem igénylő munkakörben, új elemként 2015. július 1-jétől a mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatását is segíti a munkáltatói teher (szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás) mérséklésével. 2015-ben a versenyszférában országosan 142 ezer vállalkozás 824 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 56 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget. A növekedés 2016-ban és 2017-ben is folytatódott. 2016-ban 152 ezer munkáltató 883 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 59 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget, míg 2017-ben 150 ezer munkáltató 907 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 24 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget. Ez a tendencia 2018-ban is kitartott és mintegy 145 ezer munkáltató 908 ezer munkavállalója részesült munkahelyvédelmi kedvezményben.

A folyamatosan átalakuló munkaerőpiaci környezetnek megfelelően a munkáltatói kedvezmények újragondolására került sor. 2019-től az átalakítások legfontosabb elemeként bevezetésre került a munkaerőpiacra lépők kedvezménye, melynek célja az újonnan vagy tartósan kihagyást követően belépők, illetve a munkapiacra lazábban kapcsolódó, tartósan nem dolgozó csoportok elhelyezkedésének támogatása. Az új kedvezmény minden munkavállalóra vonatkozik, aki a munkába állást megelőző kilenc hónapból hat hónapban nem rendelkezett munkajövedelemmel, így kiváltja a pályakezdők és a tartós munkanélküliek kedvezményét, valamint az anyasági ellátások kedvezményeit – megtartva a nagycsaládosoknak járó meghosszabbított jogosultsági időt is.

Ugyanakkor a kedvezmény lehetőséget biztosít egy, a munkaerőpiachoz ugyancsak lazábban kapcsolódó csoport, a korábban tartósan inaktívak bevonására is a kedvezményezettnek körébe. Az új kedvezmény adminisztrációs szempontból is jelentős egyszerűsítést jelent, hiszen az újonnan bejelentett munkavállalók esetében az adóhatóság automatikusan vizsgálja a kedvezményre való jogosultságot, és értesíti a munkáltatót arról, hogy a kedvezmény érvényesíthető. A kedvezmények érvényesítésének felső korlátja a korábbi 100 ezer forintról a mindenkori minimálbér összegére nőtt. Így a szakképzettséget nem igénylő és mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatottak, a munkaerőpiacra lépők, a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők, a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók, valamint a közfoglalkoztatottak után a munkáltatók 2019-től a minimálbér (vagy a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók esetében a minimálbér kétszerese) erejéig érvényesíthetnek 50 vagy 100 százalékos mértékű kedvezményt. A pályakezdő 25 év alatti munkavállalók esetében a munkaerőpiacra lépők újonnan bevezetett kedvezménye a korábbinál nagyobb mértékű támogatást jelent. 2019-ben 91 ezer munkáltató 493 ezer munkavállalója után vett igénybe kedvezményt.

A fenti kedvezményeken túl 2019-től a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjasok után a munkáltatók és magánszemélyek egyaránt mentesülnek minden korábbi járulékfizetési kötelezettségük alól. Ez utóbbi intézkedés több mint 120 ezer főt érintett 2019-ben és megközelítőleg 104,1 Mrd forintot hagyott a magyar gazdaságban.

III.7. Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében minőségi foglalkoztatási ajánlatot kell nyújtani a 25 év alatti álláskeresők számára. Az Ifjúsági Garancia programba több mint 117 ezer 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal lépett be, míg a program keretében támogatott foglalkoztatásba vont résztvevők száma 83 ezer fő felett volt.

Felelős:	Határidő:
penzügyminiszter	a GINOP és a VEKOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Programba vontak száma GINOP 5.2.1	104 491 fő	129 038 fő
Programba vontak száma VEKOP 8.2.1	5 440 fő	6 233 fő
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma GINOP 5.2.1	70 449 fő	90 609 fő
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma VEKOP 8.2.1	4 146 fő	4 881 fő

Az Európai Unió Tanácsának 2013. évi Ifjúsági Garancia ajánlása nyomán kiépített **Ifjúsági Garancia Rendszeren belül**, annak egyik foglalkoztatási elemeként valósul meg az **Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program**. A program az Európai Szociális Alap és az Európai Ifjúsági Kezdeményezés

társfinanszírozásával indult el 2015 januárjában. Az uniós forrásból finanszírozott munkaerőpiaci programokra országosan 178,63 Mrd forint áll rendelkezésre, mely forrás a tervek szerint legalább 129 600 huszonöt év alatti fiatal munka világába való belépését és/vagy szakképesítésének megszerzését segíti elő 2022. december 31-ig.

Az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program célja a 25 év alatti fiatalok körén belül a munkaügyi szervezetnél regisztrált fiatalok foglalkoztathatóságának javítása, számukra az Ifjúsági Garancia, azaz minőségi ajánlat biztosítása aktív munkaerőpiaci eszközökkel. Első lépésként egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki a számukra felmérve, hogy hosszú távon milyen támogatással lehet leginkább javítani az adott fiatal munkaerőpiaci esélyeit. A foglalkoztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak.

A program eredményei 2020. február 1-jéig: az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a Pénzügyminisztérium és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított programok keretében 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal résztvevő 135 710 fő, míg a programok keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma 95 870 fő.

III.8. A hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra történő bejutása, illetve visszatérése érdekében komplex, aktív munkaerőpiaci programokat kell működtetni. A programokban résztvevők száma 150 ezer fő felett van.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter	a GINOP és VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Út a munkaerőpiacra	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Programba vontak száma GINOP 5.1.1	126 223 fő	162 202 fő
Programba vontak száma VEKOP 8.1.1	9 906 fő	13 152 fő
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma GINOP 5.1.1	88 915 fő	118 383 fő
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma VEKOP 8.1.1	6 949 fő	9 397 fő

A **GINOP-5.1.1** és a **VEKOP-8.1.1** „Út a munkaerőpiacra” kiemelt projektek a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén.

A programok eredményei 2020. február 1-jéig: az Pénzügyminisztérium és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított programokban résztvevők száma 162 804 fő, a projektek keretében támogatott foglalkoztatásban részesülők száma 128 530 fő.

A **TOP-5.1.1-15, TOP-5.1.1-16, TOP-5.1.2-15, TOP-5.1.2-16, TOP-6.8.2-15, TOP-6.8.2-16** azonosító jelű, "Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések", "Helyi foglalkoztatási együttműködések" és a "Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében" c. felhívások összesen 98 640 millió forint forrással kerültek meghirdetésre a megyei, megyei jogú városi és helyi önkormányzatok számára. A felhívások célja, hogy térségi és helyi szintű foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési programok kidolgozásával és megvalósításával járuljanak hozzá az Európa 2020 stratégia megvalósításához. A felhívások keretében 133 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 89 537 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 88 247 millió forint került kifizetésre. A PO21 „Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma” kimeneti program indikátor biztonságos teljesítése érdekében sor került 10,38 Mrd forint átcsoportosításra a foglalkoztatási együttműködések támogatása felhívások keretéből a bölcsődei férőhelyek támogatását szolgáló felhívásokra.

A fent megadott indikátorok az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolóikban jelentett tényértéken alapulnak.

TOP esetében:

„A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma (PO25)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 60 315 fő.

„A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (PR25)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 23 502 fő.

„A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma (PR26)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 11 283 fő.

VEKOP esetében:

„Az NGM által megvalósított programokban résztvevő munkanélküliek beleértve a tartós munkanélkülieket is (PO811)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 14 170 fő.

„Az NGM által megvalósított programokban résztvevő, alacsony (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező személyek (PO812)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 4 648 fő.

„Az NGM által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (PR814)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 4 251 fő.

„Az NGM által megvalósított program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma (PR811)” indikátor esetében a támogatási szerződések alapján vállalt célérték 7 028 fő.

III.9. A munkaerőpiaci hátrányokkal küzdők, kiemelten a közfoglalkoztatottak részére képzési

lehetőséget és a képzéshez kapcsolódó mentori szolgáltatást nyújtó GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt programba 2016. év végéig 34 413 fő, majd 2017. évben további 30 028 fő került bevonásra, azaz összességében több, mint 64 ezer főre emelkedett a projektbe 2017. december 31. napjáig bevontak összlétszáma. Az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében továbbra is biztosítani kell a képzési lehetőségeket és képzési folyamatot támogató hatékony munkaerőpiaci programokat, mentorálást

Felelős: innovációért és technológiáért felelős miniszter belügyminiszter	Határidő: a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:*	2018	2019
Alintézkedés neve:	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésben résztvevők száma összesen	83812	94106
<i>ebből: Képzésben résztvevő közfoglalkoztatottak száma</i>	83290	93345
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma (a programba lépéskor legfeljebb alacsony (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők)	77513	94106
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma:	72368	83370
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb alacsony (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma összesen	67019	75390
Digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem – „Belpés a digitalizált munka világába” képzésben résztvevők	83812	94106

- Kumulált éves adatok

A GINOP-6.1.1-15 "Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerőpiaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére. A kiemelt projekt a hátrányos helyzetű, munkaképes korú személyeket, köztük kiemelten a közfoglalkoztatottakat célozza, és a kedvezményezett járásokra fókuszál. A kiemelt projekt keretében megvalósuló program bővíti a hozzáférést a munkaerőpiaci keresleten alapuló, az elhelyezkedési esélyeket növelő képzési programokhoz, amelyek az állam által elismert szakképesítésre, részsakképesítésre, szakképesítés ráépülésre, munkakör vagy munkatevékenység végzéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére,

fejlesztésére, azaz egyéb szakmai képzésre, egyéb képzésre és hatósági képesítések megszerzésére irányulhatnak. A program lehetőséget kínál a korábbi munkaerőpiaci képzési programokban, kompetenciafejlesztésben részesült felnőttek számára szakmai képzésekbe történő belépésre, amennyiben a közfoglalkoztatott esetében a közfoglalkoztató az ismételt képzésben való részvételt támogatja és a képzéssel a munkaerőpiacon tovább javulhatnak esélyei.

A program 2016-2021. között nyújt lehetőséget az alacsony iskolai végzettségű közfoglalkoztatottak képzésének támogatására. A fizikai megvalósítás eredetileg 2018. december 31-ig tervezett vége első alkalommal 2019. december 31-ig került meghosszabbításra, majd a Felhívás 2019. június 20-án hatályba lépett módosítása értelmében a határidő 2020. december 31-re módosult. A felhívás keretösszege 30 Mrd Ft-ról 31,15 Mrd Ft-ra emelkedett, ezzel egyidejűleg a képzésben résztvevők számának célértéke 85 000 főről 87 200 főre, a képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma 68 000 főről 69 760 főre emelkedett. A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma (a programba lépésekor legfeljebb alapfokú ISCED1 vagy alsó középfokú ISCED2 végzettséggel rendelkező résztvevők célindikátora 80 000 fő. Esetükben a tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők indikátorszámára 64 000 fő.

Továbbá, a Felhívás fent említett 2019. június 20-ai módosításban egy új mutató is meghatározásra került.

A 2018-2019. években képzésbe vontak létszáma 29 665 fő (másodjára bevontak nélkül), ami a célérték 34%-a. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időszakban 24 537 fő, ami a célindikátor 30,7%-a. A sikeresen végzettek száma 35 904 fő, így a célérték 51,5%-a szerzett bizonyítványt vagy tanúsítványt. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időszakban 30 524 fő, ami a célindikátor 47,7%-a.

A program indításától 2020. január 31-ig a képzésbe vontak létszáma 94 546 fő (másodjára bevontak nélkül), ami a célérték 108,4%-a. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma (jelzett időpontban 84 816 fő) 2019. augusztus óta a célindikátor (80 000 fő) felett van. A sikeresen végzettek számossága 2018 októberétől szintén meghaladja a kitűzött célértéket (69 760 fő), ugyanis 84 284 fő (120,8%) szerzett bizonyítványt vagy tanúsítványt.

A digitalizált munkavégzésre felkészítő **„Belépés a digitalizált munka világába”** képzés keretében a leghátrányosabb helyzetű településeken élők a legkorszerűbb digitális eszközök használatával ismerkedhetnek meg, ami jelentősen növeli munkaerőpiaci esélyeiket. A 120 órás időtartamú képzési program pilot programként valósul meg. A képzési program tematikájában szerepel az informatikai és kommunikációs eszközök használata az ügyintézés, a munka, a tanulás során; a korszerű eszközök használatának megismerése (kiemelt tekintettel az érintőképernyős és robotikai eszközökre; a tanuláshoz és a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése informatikai környezetben; valamint a műszaki készségek fejlesztése a munkaerőpiaci igényeknek megfelelően. Az 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2020. január végére már 1 406 fő volt (140,6%). Mindezek alapján a kiemelt projekt valamennyi indikátora 100% felett teljesült.

Az indított tanfolyamok többsége államilag elismert – a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő – OKJ-s szakképesítés, vagy ún. betanító jellegű szakmai képzés, amelyek jó eséllyel biztosíthatják a későbbi

nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedést. Emellett a célcsoport alacsony képzettségére tekintettel felzárkóztató, képességfejlesztő programok is szükségszerűen jelen vannak.

A hatályos képzési jegyzékeken széleskörű képzési paletta áll rendelkezésre a célcsoport számára. A jegyzékeken összességében nagyobb arányban szerepelnek a munkaerő-piaci igényekre reagáló, államilag elismert szakképesítések (OKJ): 49,1% és az egyéb szakmai képzések (B körös): 17,6%, továbbá az egyéb (D körös) 24,2%, a Hatósági + OKJ 8,9%, és a Hatósági képzések 0,2% is megtalálhatóak. A legnépszerűbb OKJ-s szakirányok: építő- és anyagmozgató gép kezelője; konyhai kiségitő; parkondozó; mezőgazdasági munkás; zöldség- és gyümölcsfeldolgozó.

A jövőben is kiemelten fontos célkitűzés a közfoglalkoztatásban résztvevők képzésének támogatása, amely az elavult tudás felfrissítésével vagy a hiányzó ismeretek megszerzésének támogatásával a későbbi elhelyezkedést segítheti.

A képzés eredményes megvalósulását mentori szolgáltatás is támogatja. A kiemelt projektbe bevonásra kerülő ügyfelek olyan hátrányokkal érkeznek, amelyek enyhítésében, orvoslásában a mentori tevékenység nélkülözhetetlen. Az eredményesség érdekében a mentor személyes segítségnyújtása kiemelt fontossággal bír, elsődleges és legfontosabb szerepe az ügyfelek képzésben tartása, a képzés eredményes befejezése, a lemorzsolódás minél hatékonyabb megakadályozása. A problémák feltárása és megoldása során a mentor szoros kapcsolatot alakít ki a képző intézmény és a képzésben résztvevő között, igény esetén a segítő folyamatba a közfoglalkoztató, munkaadó vagy más szociális intézmény bevonása is megtörténhet. A szolgáltatás a képzés teljes időtartama alatt, a kevésbé fejlett régiók mind a 18 megyéjében elérhető.

A projekt kezdete óta 2019. december végéig a közfoglalkoztatottak képzésének sikeres befejezését átlagosan 113 fő mentor segítette, a bevontak 96,5%-a 90 802 fő részesült mentori szolgáltatásban.

III.10. Továbbra is támogatni kell a munkavállalók munkahelyi és magánéleti kötelezettségeinek sikeres összehangolását a rugalmas foglalkoztatási formák, megoldások fejlesztésével, minél szélesebb körben való elterjesztésével.

Felelős: pénzügyminiszter
Határidő: a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	GINOP 5.3.2. „Rugalmas foglalkoztatás elterjesztése”	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A támogatásban részesült, a rugalmas foglalkoztatással összefüggő fejlesztést végrehajtó munkáltatók száma (db)		543*
A munka és a magánélet összehangolását segítő programot pozitív munkaerő-piaci kimenettel záró (munkahelyét megtartott, munkába visszatért vagy újból		3 601*

elhelyezkedett) résztvevők száma (fő)

*Teljes programra vonatkozó számadat

Az összesen 8,4 Mrd forint támogatási összegű **GINOP-5.3.1-14 és GINOP-5.3.2-16 "A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban"** konstrukciók célja a munkahelyi és családi, magánéletbeli kötelezettségek összehangolásának megkönnyítése a rugalmas foglalkoztatási formák és rugalmas foglalkoztatási megoldások elterjedtségének növelésén keresztül. A GINOP-5.3.1 felhívás keretében nyertes szervezetek elvégezték 795 kis- és középvállalkozás átvilágítását, amelynek eredményeként átszervezési tervet készítettek részükre a rugalmas foglalkoztatás megvalósításához, így több mint 24 000 munkavállaló munkáltatóját érinthetik az átvilágítások. A kis- és középvállalkozások közvetlen forráshoz jutását biztosító GINOP-5.3.2.-16 felhívásra 654 kkv nyújtotta be támogatási kérelmét, melyből 518 szervezet jutott összesen 6,3 Mrd forint támogatáshoz. A támogatott vállalkozások 9858 munkavállaló részvételét rögzítették a program keretében és 3 601 fő pozitív munkaerőpiaci kimenettel zárta részvételét.

III.11. A korábbi időszakban kidolgozásra került Infokommunikációs Egységes Referenciakeretrendszer használata lehetővé teszi, hogy a digitális képzésekbe belépő állampolgárok tudását egységes eszközökkel mérjék fel. Erre, illetve az eddig elért eredményekre építve a hátrányos helyzetű felnőttek, köztük kiemelten az alacsonyan képzettek és a közfoglalkoztatottak digitális kompetenciáinak fejlesztése érdekében célzott felnőttképzési programokat kell indítani.

Felelős:	Határidő:
innovációért és technológiáért felelős miniszter belügyminiszter pénzügyminiszter	a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Digitális kompetencia fejlesztés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésben résztvevők száma összesen (GINOP-6.1.2-15)	148 642	201 004
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma összesen (a programba lépéskor legfeljebb alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők) (GINOP-6.1.2-15)	60 189	88 367
A képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma (GINOP-6.1.2-15)	136 140	188 881
A képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel	54 799	82 241

rendelkező résztvevők száma (GINOP-6.1.2-15)

Képzésben résztvevők száma (VEKOP-8.5.4)

2 528

0

A **GINOP-6.1.2-15 és VEKOP-8.5.4-17 „Digitális szakadék csökkentése”** konstrukciók elsődleges célja a hátrányos helyzetű, digitális készségekkel nem rendelkező, munkavállalási korú, különösen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosság körében a digitális írástudatlanság az elsődleges digitális megosztottság csökkentése a digitális alapkompenciák fejlesztése által, amely hozzájárul a gazdaság versenyképességének növeléséhez. További kiemelkedően fontos cél a digitális kompetenciák fejlesztése a szakképzésben oktatók körében elsődlegesen annak érdekében, hogy az általuk oktatott tanulók digitális kompetenciái még a munkaerőpiacra való kilépést megelőzően megfelelően fejlődhessenek, továbbá annak érdekében, hogy a tanulói digitális kompetenciafejlesztéshez szükséges digitális pedagógiai módszertani képzéseket sikeresen tudják elsajátítani, illetve annak érdekében, hogy a szakképzésben a legújabb, digitális technológiára épülő szaktudás kerülhessen átadásra, hozzájárulva a munkaerőpiaci igények minél jobb kielégítéséhez.

A 2015. július 1-jén megkezdett **GINOP-6.1.2-15 „Digitális szakadék csökkentése”** című kiemelt projekt 260 000 felnőtt alapvető digitális kompetenciáinak fejlesztését vállalta az alábbi részcélok mentén:

- Az ország kevésbé fejlett régióinak területén élők, különös tekintettel a kedvezményezett járásokban élők digitális szemléletformálása és írástudásának növelése, IKT kompetenciáik fejlesztése.
- Az elsődleges digitális megosztottság csökkentése a hátrányos helyzetű, digitális készségekkel nem rendelkező lakosság, munkavállalási korú, különösen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosság körében.
- A másodlagos (használati) és harmadlagos (minőségi) digitális megosztottság csökkentése a hátrányos helyzetű, digitális készségekkel nem rendelkező lakosság, munkavállalási korú, különösen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosság körében.

A programba bevont célcsoportok munkavállalási korú (16-65 év közötti), alacsonyan képzett, a programba lépéskor legfeljebb alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettségű, a kevésbé fejlett régiókban (Észak-magyarországi, Észak-alföldi, Dél-alföldi, Közép-dunántúli, Nyugat-dunántúli, Dél-dunántúli) magyarországi lakóhellyel rendelkező magánszemélyek.

A projektben definiált feladatok két egymásba fonódó szakaszban valósulnak meg; a támogatásra rendelkezésre álló keretösszegeből (22,9 Mrd forint) 8,95 Mrd forintot a 2015. április 2-án megjelent, első szakaszra vonatkozó felhívás biztosított.

A projekt kiemelt feladatai: IKER 1. és IKER 2. szintű képzési tananyagok készítése, képzések megvalósítása, képzési tapasztalatok gyűjtése, tananyagok, képzési programok szükség szerinti felülvizsgálata, frissítése, a hozzá kapcsolódó kontextuált eszközök kialakítása, oktatói felkészítők, mérő- és értékelő rendszerek kidolgozása.

Az „Első lépések a digitális világba” (IKER 1. szint), valamint „Önállóan használom az informatikai eszközt” (IKER 2. szint) című képzések, egységes képzési programok alapján, egyenként 35 óra időtartamban valósulnak meg felnőttképző intézmények közreműködésével. A gyakorlatorientált, könnyen elsajátítható képzési program lehetővé teszi, hogy alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők is használni tudják a világháló adta lehetőségeket. A képzés biztos felhasználói alapokat ad, elvégzésekor követelmény a záró számonkérés sikeres teljesítése. A képzéseken megszerzett tudás segíti a számítógépen, tableten vagy okostelefonon történő kapcsolattartást, ügyintézés, a tudásgyarapítást, azaz javíthatja az életminőséget, és növeli a munkába történő elhelyezkedés esélyét.

A magánszemélyek képzésekbe történő bevonását, továbbá a képzésekben való benntartását a Digitális Jólét Program (DJP) mentorai segítik.

A GINOP-6.1.2-15 kiemelt projekt 2019. december 31-ig 273 képző intézménnyel kötött együttműködési megállapodást, a képző intézmények 37 képzési körben 23 348 db képzést valósítottak meg, melyek keretében mindösszesen 201.004 fő digitális kompetenciafejlesztése történt meg. A képzést 188 881 fő végezte el sikeresen, melyről tanúsítványt is kaptak. A képzésben résztvevők közül 88 367 fő a képzésbe való belépéskor legfeljebb alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkezett, közülük 82 241 fő szerzett tanúsítványt. A képzés sikeres elvégzésére vonatkozó létszámadatok éves bontásban meghaladhatják az adott évben képzésben résztvevők számát, mivel a képzés ideje a naptári éveken átnyúlhat, így a sikeres teljesítés a következő évben történik.

A **„Belépés a digitalizált munka világába”** képzés célja, hogy az egyének (közfoglalkoztatottak) digitális kompetenciája javuljon az új tanulási módszerek és technikák elsajátítása által, amely hatására eredményesebben tudnak alkalmazkodni a munkáltatók által elvárt igényekhez. A képzés az alábbi tematika mentén épül fel:

- Az informatikai és kommunikációs eszközök használata az ügyintézés, a munka, a tanulás során. (30 óra)
- Korszerű eszközök használatának megismerése (kiemelt tekintettel érintőképernyős és robotikai eszközök (30 óra)
- A tanuláshoz és a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése informatikai környezetben (30 óra)
- Műszaki készségek fejlesztése a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően (30 óra)
- Felnőttképzést kiegészítő tevékenység (40 óra) (Képzés hatékonyságának növelése 24 óra időtartamban, az elsődleges munkaerőpiacra való kivezetést segítő munkavállalás elősegítése 16 óra időtartamban).

A digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem (**„Belépés a digitalizált munka világába”**) vonatkozásában meghatározott 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2020. január végére már 1 406 fő volt (140,6 %). A képzés költségei a **GINOP-6.1.1-15** kiemelt projekt költségvetésében szerepelnek, amelyet a III.9. pontban megadott forrás tartalmaz.

A **VEKOP-8.5.4-17** azonosító jelű, „**A digitális munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése a Közép-Magyarországi Régióban**” c. felhívás összesen 1 300 millió forint forrással került meghirdetésre a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal és a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium számára. A felhívás célja a lakosság digitális kompetenciájának növelése, amely elengedhetetlen a munkavállaláshoz, ezáltal képzett munkaerő biztosítása a gazdaság számára, növelve a gazdaság versenyképességét, egyben bővítve a foglalkoztatottak létszámát. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 1 300 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 555 millió forint került kifizetésre.

A programban a munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésben részt vevők száma 2018. év végéig 2 528 fő volt.

III.12. Évek óta folynak az elsősorban roma nők társadalmi elfogadásának és foglalkoztatásának javítását célzó beavatkozások. Ennek eredményeként több mint 1000 roma asszony szerzett szakképesítést, a képzettek közül 499 fő a szociális és gyermekjóléti rendszerben került foglalkoztatásra. Az elért eredmények nyomán folytatni kell a roma nők felzárkózását segítő foglalkoztatási és képzési programokat.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Roma nők felzárkózását segítő foglalkoztatási programok	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
OKJ végzettséget szerzők száma		802 fő
Továbbfoglalkoztatottak száma		385 fő

Az **EFOP-1.1.2-16** azonosító számú **“Nő az esély - képzés és foglalkoztatás”** című projekt 2016. november 1. napján kezdődött 2021. december 31. napig tart, országosan 66 foglalkoztatási szintéren, 1077 fő célcsoporttag bevonásával. Keretemelést követően a támogatási összeg: 8.620.286.516 forint.

A programnak két prioritása van. Az egyik a foglalkoztatás, a másik, a foglalkoztatásba ágyazott képzés. A foglalkoztatások a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában lévő intézményekben történnek, Együttműködési Megállapodás alapján. A projektben két munkakörben történik a foglalkoztatás:

- gyermek- és ifjúsági felügyelő,
- valamint szociális gondozó és ápoló.

A foglalkoztatások 2017. február hónapban, a képzések pedig 2017. július hónapban kezdődtek. A megszerzhető végzettségek OKJ-s szintűek. A képzési modulok mindkét szakirányú képzettség esetében tartalmazták/tartalmazzák a képzést kiegészítő, a munkaerő-piaci igényekhez és az egyéni nyelvi tudáshoz igazodó idegen nyelvi kompetenciafejlesztést, illetve készségfejlesztést.

A 2018-2020. évben EFOP-1.1.2-16 és EFOP-1.1.3-17 projektben foglalkoztatott célcsoporttagok közül OKJ végzettséget szerzők száma 802 fő.

A 24 hónapos támogatott foglalkoztatás 24 helyszínen már lezárult, a kötelező egy éves továbbfoglalkoztatás folytatódik, mely 385 fő célcsoporttagot érint. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben kerülnek foglalkoztatásra a célcsoporttagok, szociális gondozó és ápoló szakirányban 355 fő, gyermek és ifjúság felügyelőként 30 fő. A továbbfoglalkoztatottak közül 80% nő (311 fő), 20% férfi (74 fő).

Az EFOP-1.1.2-16 Nő az esély - képzés és foglalkoztatás című projektbe bevonásra került emberek a projektbe kerülésük előtt vagy regisztrált munkanélküliek vagy a közfoglalkoztatottak voltak.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben a beszámoló időpontjáig 119 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább.

A **VEKOP-7.1.1-16 „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás”** c. felhívás összesen 250 millió forintforrással került meghirdetésre a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság számára. A felhívás célja a célcsoport (elsősorban roma nők) képzése a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a köznevelési szolgáltatásokat végző intézményeknél, szervezeteknél történő foglalkoztatásuk érdekében valamint a célcsoport (elsősorban roma nők) foglalkoztatásba ágyazott képzése, valamint továbbfoglalkoztatása a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatást nyújtó (szolgáltatói nyilvántartásba vett) intézményekben. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 249,9 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 249,9 millió forint előleg került kifizetésre. A támogatott projekt megvalósítása késésben van a szakmai koncepció módosítása miatt.

III.13. A 2013. és 2015. között megvalósult, mentorálással támogatott programokban az alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek részére szervezett kompetenciafejlesztő képzéseken több mint 26 ezer fő vett részt, a képzéseket sikeresen elvégzők aránya 85% felett alakult. A programok befejezését követően pedig legalább 5000 fő számára adódott a munkaerőpiacon elhelyezkedési lehetőség. Az alapfokú iskolai végzettség megszerzését segítő, munkavállalásra alkalmassá tevő, egymásra épülő képzésekkel, önálló életvitelt segítő programokkal kell a továbbiakban is növelni a hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatási esélyeit.

Felelős:
belügyminiszter

Határidő:
az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Aktívan a tudásért	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Programba vont személyek	6 831 fő	4 865 fő
Képzésbe bevontak	4 650	1 451
Képzést sikeresen elvégzők	5 376*	910**
Munkagyakorlaton résztvevők	560	335

*A tanúsítványt szerettek száma azért több, mert több képzésbe vonásra 2017-ben kerül sor.

**A látszólag nagy különbség oka, hogy több képzés 2020-ban zárult.

Az **EFOP-3.7.1-17 „Aktívan a tudásért”** kiemelt projekt ütemezés szerint került megvalósításra 2018 nyaráig. Az akkor életbe léptetett létszámstop következtében 2018 júniusától 2019 júliusáig mindösszesen csupán 30 képzést sikerült indítani.

2019. január 1-jétől hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében az EFOP-3.7.1-17 Aktívan a tudásért kiemelt projekt az oktatói létszám biztosítására központosított álláshely kódokat igényelt (ÁNYR kód). 2019. augusztus 1-jével a kiemelt projekt az akkor megalapított belügyminisztériumi háttérintézményhez, a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatósághoz került. A projektgazda személyében bekövetkező változás a képzések ütemezett megindulását eredményezte. ÁNYR kód hiányában oktatóként a szeptemberi képzésekben a kiemelt projekt megyei referensei és tanácsadói vettek részt.

Éves szinten a képzések indítása így alakult: 2018-ban összesen 242, 2019-ben 73 képzés tudott elindulni.

2020. március 31-én a projektbe bevontak száma a projekt kezdete óta mindösszesen 1 9434 fő. Közülük képzésbe került 8 997 fő. A képzéseket sikeresen 7 456 fő végezte el. Munkatapasztalat szerzésre 1 108 főnek volt lehetősége.

III.14. A leghátrányosabb helyzetű csoportok foglalkoztatása érdekében, az eddigi sikeres programok tapasztalatai nyomán erősíteni kell a szociális gazdaságot a non-profit szervezetek és a gazdasági vállalkozások együttműködése révén.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítésére	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Megvalósító szervezetek	17 db	

Az intézkedés alapja a kormány aktív munkaerő-piaci stratégiája amely hozzájárul a **szociális gazdaság** (köztes gazdaság) fejlesztéséhez. A szociális gazdaságban rejlő erőforrások kiaknázása az elmúlt időszakban megkezdődött, azonban sok esetben kevésbé fenntartható modellek kipróbálásával, alacsony koncentráció mellett mentek végbe a fejlesztéspolitikai beavatkozások, mivel a területen működő szervezetek a felaprózott támogatások mellett, rendszeresített szakmai segítség nélkül maradtak. Az EU-csatlakozást követően kísérleti programok sokasága tesztelte az innovatív, a szociális gazdaság fogalomkörébe sorolható, a helyi körülményekhez adaptálható szervezeti és működési formákat. Rendelkezésre állnak a külföldi és hazai jó tapasztalatok leírásai, ám mindezen eredmények mellett a hazai szociális gazdaság szektor kiépülése lassan és ellentmondásokkal terhelt halad.

A 2000-es évektől kezdve elindult a köztes szektor szervezeteinek fejlesztése, jórészt a jelenlegi Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) szerepvállalásával, s megtörténtek a kezdeti lépések a hálózatosodásra, ernyőszervezetek létrehozására. Több szakpolitika is látja a szociális gazdaságban rejlő - kihasználatlan - lehetőségeket és erőforrásokat, de a különböző területek (pl. vidékfejlesztés, szociális ellátások, gazdaságfejlesztés) innovációi, tervei nem érnek össze, nincs köztük szinergia (pl. vidékfejlesztés, szociális, gazdaság stb.) Hiányoznak azok a kedvező, támogató környezeti feltételek, amelyek elősegítik a szociális gazdaság és szervezetei - köztük a szövetkezetek - fejlődését és új társadalmi integrációs modellek megjelenését és megerősödését.

A szociális gazdaság szervezetei által végzett tevékenységek a kielégítetlen lokális szükségletekre reagálnak, mint például az idős-, kisgyermek ellátás, településüzemeltetési feladatok, illetve a munkalehetőségekben leginkább hiányt szenvedő térségekben a szociális földprogramok, helyi gazdaságfejlesztés stb. A szociális gazdaság szervezetei foglalkoztatottaik nagy részét a helyi lakosok közül választják ki, s rendszerint együttműködnek a települési közösség fejlődéséért dolgozó szervezetekkel (az önkormányzati és vállalkozói szektorral), ezáltal a szociális szövetkezetek lehetőséget nyújtanak a közösségeknek arra, hogy tevékeny részt vállaljanak az őket érintő döntések meghozatalában.

Nemzetközi tapasztalatok bizonyítják, hogy a szociális gazdaság megvalósítására nincs egyetlen helyes stratégia, működésének szabályozása nemzeti szinten rendkívül differenciált, az ilyen típusú vállalkozások országonként más-más szervezeti és jogi formával, státussal rendelkeznek. Európai Unió szinten a szociális gazdaság szervezetei egyértelműen prioritást élveznek, tekintve, hogy egyszerre tudnak reagálni a foglalkoztatás alacsony szintjéből fakadó jövedelmi problémákra, a helyi gazdaság fejlesztési szükségleteire és a társadalom egyéb szükségleteire.

Az **EFOP-1.11.1-17** „Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítése és a leghátrányosabb helyzetű csoportok elhelyezkedése érdekében non-profit szervezetek és vállalkozások együttműködése révén” konstrukció olyan társadalmi és gazdasági integrációt szolgáló megoldások kereséséhez járul hozzá, melyek a leghátrányosabb helyzetű embereket, a nyílt munkaerőpiacra nem, vagy nehezen integrálható csoportokat támogatják, képessé teszik a szociális gazdaság, valamint az annak eszközeivel létrejövő munkalehetőségek biztosításával, egyúttal folyamatos tanácsadást, egyénre szabott szociális és mentális, valamint ügyviteli-gazdálkodási segítséget kínálva számukra. Cél, hogy

az érintettek egy átmeneti időszakot követően fokozatosan képessé váljanak a munkaerőpiacon való megkapaszkodásra, s a célcsoport tagjai nem pusztán a gazdasági élet, de mellette a helyi közösség teljes jogú tagjaivá is váljanak.

A program keretösszege: 778 154 460 forint, 16 szervezet megvalósításában zajlik.

A program indikátora: munkaerőpiaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma: 453 fő.

III.15. Az állami és önkormányzati beruházások megvalósításában törekedni kell a beruházás környezetében élő hátrányos helyzetű emberek minél nagyobb arányú foglalkoztatására. A hatályos magyar közbeszerzési szabályok mára biztosítják a lehetőséget arra, hogy az ajánlatkérők szociális szempontokat is figyelembe vegyenek közbeszerzési eljárásaikban. E folyamatok minél pontosabb adatokkal való nyomon követéséről gondoskodni kell.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	folyamatos

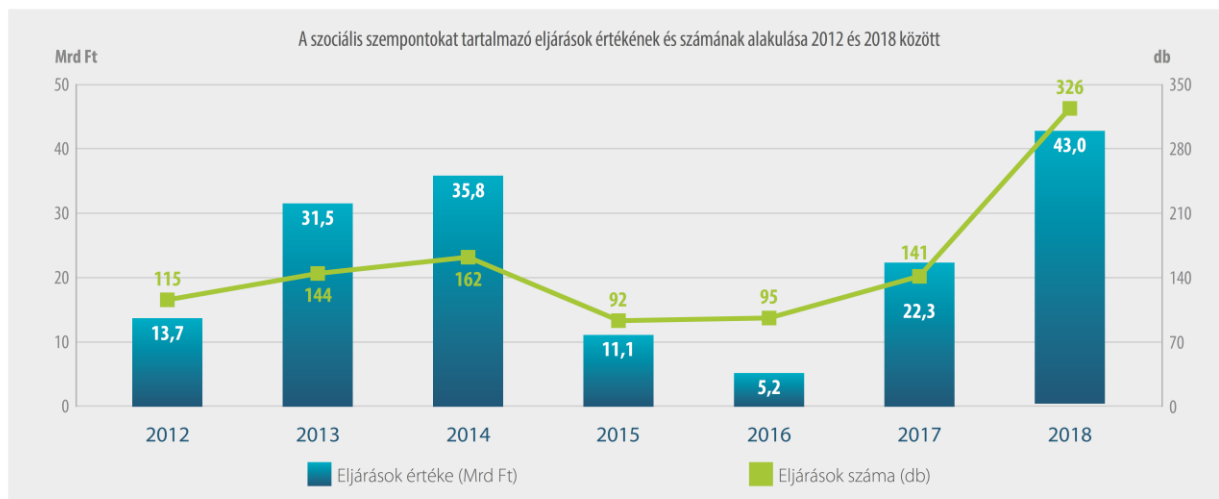
Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Szociális szempontokat tartalmazó közbeszerzések (nemzeti eljárásrendben)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Eljárások száma	326 db	n.a.

Az uniós közbeszerzési irányelvek egyik kiemelt célja a zöld, szociális és innovatív szempontok, követelmények közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásának egyszerűsítése rugalmasabb, könnyebben alkalmazható szabályok meghatározásával. Az irányelvekkel való összhang biztosítása érdekében a 2015. november 1-jén hatályba lépett új közbeszerzési törvény, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) számos olyan rendelkezést vezetett be, amelyek minden eddiginél szélesebb körben teszik lehetővé zöld, szociális és innovatív szempontok előírását a közbeszerzési eljárásokban.

A Kbt. értelmében az ajánlatkérők nemcsak szerződéses feltételként [Kbt. 132. §], kizáró okként [Kbt. 63. § (1) bek.] vagy alkalmassági követelményként írhatnak elő környezetvédelmi vagy szociális követelményeket, hanem arra is lehetőségük van, hogy a közbeszerzési eljárásban részvétel jogát, illetve a szerződés teljesítését fenntartsák olyan gazdasági szereplők számára, amelyek megváltozott munkaképességű, fogyatékos vagy hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztatnak [Kbt. 33-34. §].

A Kbt. 76. § (1) bekezdése külön kiemeli, hogy az ajánlatkérő köteles az eljárást megindító felhívásban meghatározni azt a szempontot vagy szempontokat, amelyek alapján a számára - az adott esetben szociális, társadalmi és környezetvédelmi szempontból is - gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kiválasztja (értékelési szempontok).

A Közbeszerzési Hatóság statisztikákat készít a magyarországi közbeszerzésekről, amelyek a zöld és szociális közbeszerzések vonatkozásában is tartalmaznak adatokat. Az alábbi grafikon az ún. **szociális szempontokat tartalmazó eljárások** adatait mutatja be a nemzeti eljárásrendben lefolytatott eredményes közbeszerzéseket számba véve a 2012-2018. évek vonatkozásában (az uniós értékhatárokat elérő értékű eljárásokról – a hirdetményminták sajátosságai miatt – nem állnak rendelkezésre ezen adatok):

Forrás: a Közbeszerzési Hatóság 2018. évi beszámolója az Országgyűlés részére (az adatgyűjéts időpontjában a Hatóság 2019. évi beszámolója még nem állt rendelkezésre)

A Kbt. 2019. december 19-től hatályos 195. § (8) bekezdése értelmében a közbeszerzésekért felelős miniszter (Miniszterelnökséget vezető miniszter) az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (a továbbiakban: EKR) működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása körében statisztikai adatokat gyűjt a közbeszerzési eljárásokról, melyeket rendszeres időközönként közzétesz.

Jelenleg előkészítés alatt áll az EKR statisztikai funkcióinak továbbfejlesztése.

III.16. A foglalkoztatottság növelése érdekében a térségi elszigeteltséget oldó, a munkaerő mobilitását segítő megoldásokat kell kidolgozni.

Felelős:
 innovációért és technológiáért felelős
 miniszter
 pénzügyminiszter

Határidő:
 folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	„Munkásszállások kialakítása” elnevezésű központi munkaerőpiaci program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A támogatás segítségével megvalósított, átadott munkásszállások száma	0	5

A munkavállalók lakhatási feltételeinek biztosítása jelentősen hozzájárul mobilitási hajlandóságuk erősödéséhez és ezáltal a munkaerőhiány kezeléséhez, továbbá a teljes foglalkoztatottság elérésére irányuló foglalkoztatáspolitikai célok megvalósításához. A munkaerőpiaci mobilitást elősegítő munkásszállás építéséhez nyújtható támogatásról szóló 23/2017. (II. 3.) Korm. rendelet 2017. március 1-jei hatályba lépésével egy olyan aktív foglalkoztatáspolitikai eszköz bevezetésére került sor, amellyel egy központi munkaerőpiaci program keretében kezdetben önkormányzatok vagy önkormányzati társulások részesülhetnek támogatásban munkásszállások építéséhez.

A támogatás alanyi köre a 161/2018. (IX. 7.) Korm. rendelet hatályba lépésével, 2018. szeptember 15-étől kiterjesztésre került a helyi önkormányzat, illetve önkormányzati társulás 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaságokra, majd a 226/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet hatályba lépésével, 2019. október 10-étől a magántulajdonban álló, legfeljebb 12 000 főt foglalkoztató és legalább három lezárt üzleti évvel rendelkező gazdasági társaságokra is. A program forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alaprésze terhére kerül biztosításra.

Támogatás legalább 80 fő elszállásolására alkalmas munkásszállások építéséhez vagy felújításához, valamint a beruházás célját szolgáló új tárgyi eszközök beszerzéséhez igényelhető. Az építési költségekhez vissza nem térítendő támogatás, a beruházás célját szolgáló új tárgyi eszközök beszerzéséhez pedig visszatérítendő támogatás vehető igénybe. A kérelmeket a területileg illetékes kormányhivatalhoz kell benyújtani; a támogatásról mérlegelési jogkörben a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter dönt. A támogatás terhére 100% előleg adható.

A támogatás jogcíme önkormányzatok, önkormányzati társulások és ezek tulajdonában álló gazdasági társaságok esetében helyi infrastruktúrára irányuló támogatás, a támogatásintenzitás maximális mértéke 80%. Magántulajdonban lévő gazdasági társaságok esetében a támogatás regionális beruházási támogatásként kerül biztosításra, a támogatás nyújtásakor hatályos regionális támogatási térkép szerinti maximális támogatásintenzitásban, amely régióként eltérő.

A támogatás maximális mértékének megállapítására két szempont, az egy m²-re jutó fajlagos költség, illetve az egy munkásszállási férőhelyre jutó kalkulált költség együttes figyelembevételével alapján kerül sor. Az egy m²-re jutó fajlagos költség munkásszállás építése esetén maximum 373 000 forint, munkásszállás céljából igénybe vehető ingatlan felújítása esetén maximum 267 000 forint lehet, egy munkásszállási férőhely kalkulált költsége munkásszállás építése esetén maximum 3 730 000 forint, munkásszállás céljából igénybe vehető ingatlan felújítása esetén maximum 2 670 000 forint lehet.

A beruházást a támogatási igény benyújtását követően, de legkésőbb a hatósági szerződés megkötését követő 4 hónapon belül meg kell kezdeni, és meglévő ingatlan felújítása esetén, annak megkezdésétől számított egy éven belül, új munkásszállás építése esetén két éven belül be kell fejezni. A támogatás igénybevételének további feltétele legalább 4 fő állásukereső alkalmazása a munkásszállás üzemeltetése céljából. A pályázónak a létrehozott munkásszállást legalább tíz éven keresztül működtetnie kell.

A program 2017 májusa és szeptembere között megvalósult első kiírása során nyolc munkásszállás megvalósítására összesen mintegy 2077 millió forint összegű támogatás került megítélésre. Ennek eredményeképpen négy új építésű, illetve négy felújított munkásszálláson összesen 950 férőhely kerülhet kialakításra.

A program 2018 januárja és 2018 márciusa között megvalósult második üteme keretében három (egy új építésű és két felújított) munkásszálláson 500 férőhely kialakításához összesen mintegy 894 millió forint összegű támogatás került biztosításra.

A 2018 novembere és 2019 májusa között megvalósult harmadik kiírás keretében megkötött, érvényes hatósági szerződések alapján összesen tíz (hat felújítandó és négy új építésű) munkásszálláson 1 676 férőhely kerülhet kialakításra, összesen mintegy 5276 millió forint összegű támogatás igénybevételével.

2019. október 10-én a program negyedik alkalommal is meghirdetésre került, ezúttal 5 Mrd forintos keretösszeggel. A negyedik kiírás keretében a pályázatok benyújtására 2019. október 10. és 2020. május 15. között van lehetőség.

A program 2020. január 22-én hatályba lépett módosítása következtében már azok a vállalkozások is pályázhatnak munkásszállások kialakítására, amelyek a támogatással megvalósuló munkásszálláson nem a saját munkavállalóikat, hanem a térség más munkaadóinak dolgozóit tervezik elszállásolni.

2.4 IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 13 egészségügyi intézkedést tartalmaz, amelyek az egészségi állapotban megmutatkozó társadalmi hátrányok csökkentését, a betegségek megelőzését és gyógyítását célozzák a hatékony egészségfejlesztés, egészségvédelem eszközeivel és a betegellátás fejlesztésével. A nevesített intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célok megvalósítását.

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
IV.1.1.	Praxisprogram I-II.	B
IV.1.2.	Praxisközösségek létrehozása	B
IV.2.1.	Egészségfejlesztési irodák hálózatának fejlesztése	B
IV.2.2.	„Három Generációval az Egészségért” Program	B
IV.2.3.	“Helybe visszük a vizsgálatokat!” Program	B
IV.3.	A teljes körű egészségfejlesztés támogatására, együttműködést támogató, megyei szintű szabadidős közösségi programok, valamint komplex testmozgás- és egészségfejlesztési programok terén elért eredmények nyomán további programokat kell megvalósítani a nevelési-oktatási intézményekben tanulók – kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetűek – számára.	A
IV.4.1.	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére - szűrés, honlap fejlesztés, Iránytű program (Nemzeti Népegészségügyi Központ éves költségvetése terhére)	B
IV.4.2.	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére - egészségtudatos magatartás és lelki egészség támogatása (EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 terhére)	B
IV.5.	A tudatos családtervezés és gyermekvállalásra való egészségtudatos felkészülés érdekében a kamasz korosztály részére magas szakmai színvonalú, a felelős párkapcsolatra, családi életre felkészítő és szexuális edukációs programokat kell szervezni, valamint támogató programokat, tanácsadást kell biztosítani a gyermekvállalás előtt álló párok számára, kiemelt figyelemmel azokra a térségekre, ahol a korai gyermekvállalás és a koraszületések száma magas.	B
IV.6.1.	Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság működtetése	B
IV.6.2.	Családbarát Szüléset Pályázati Program	B
IV.7.	Pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek részére nyújtott ellátások fejlesztése	B
IV.7.1.	Gyermekek lelki egészségének javítására és társas készségeiknek fejlesztésére irányuló pedagógus képzési program	B
IV.7.2.	A szegregátumokban tapasztalható szerhasználat megelőzését és kezelését célzó szakmai program kialakítása	B
IV.8.	A dohányzásra történő rászakás megelőzése és a leszokás támogatása	B

	érdekében tovább kell növelni az evidencia alapú, széles körű, esély-egyenlő hozzáféréssel, térítésmentesen biztosított szolgáltatások, programok körét.	
IV.9.	Folytatni kell az önkéntes, térítésmentes oltásként bevezetett humán papilloma vírus elleni védőoltást az érintett korosztályba tartozó lányok körében. Az átoltottság növelése érdekében a legfontosabb kapcsolódó üzeneteket el kell juttatni a hátrányos helyzetű térségek lakossága részére.	B
IV.10.	Folytatni kell az egészségügyi szakdolgozók célirányos képzését a szocio-kulturális különbségekből eredő ellátási módok elsajátítása, az előítéletesség visszaszorítása érdekében.	B
IV.11.	Pályaválasztást támogató ösztöndíj programot kell indítani az iskolarendszerű nappali képzésre járók számára az egészségügyi humán erőforrás utánpótlásának biztosítása érdekében.	B
IV.12.	A betegek biztonsága és az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében javítani kell az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjét és a jól képzett munkavállalók arányát.	B
IV.13.	Az ápolók tudásának naprakészen tartása érdekében a korábban végzetek számára EU konform ápolói végzettség megszerzését célzó felzárkóztató programot kell indítani.	A

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

IV.1. Az egészségügyi alapellátásban javult a háziorvosi ellátáshoz való esély-egyenlő hozzáférés azon intézkedések eredményeként, amelyek a betöltetlen háziorvosi praxisok számának csökkentését célozták. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítása érdekében ösztönző, támogató programokkal kell továbbcsökkenteni a tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek számát.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	
IV.1.1. Alintézkedés neve:	Praxisprogram I-II.	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A kedvezményezett járásokban, a Praxisprogram I-II. keretében, újonnan	25	12

betöltött praxisok száma (db) (E.alap terhére)

Praxisközösségek létrehozása

IV.1.2. Alintézkedés neve:

Indikátor megnevezése

Indikátor értéke

Praxisközösségben működő praxisok száma (db)

264

IV.1.1. Alintézkedés bemutatása

A háziiorvosi és fogorvosi pályázatoknak köszönhetően a tartósan betöltetlen háziiorvosi és fogorvosi körzetek betöltésének, valamint a háziiorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatására történtek intézkedések.

Praxisprogram I.

A program a helyettesítő háziiorvosi tevékenység elvégzésére irányul, és háziiorvostani szakvizsgával nem rendelkező orvosoknak szól. Tevékenységüket az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (a továbbiakban: ÁEEK) alkalmazottjaként látták el, és 6 éven belül kötelesek háziiorvostani szakvizsgát szerezni. A programban olyan települési önkormányzatok vehetnek részt, ahol legalább 6 hónapja betöltetlen a felnőtt vagy vegyes típusú háziiorvosi körzet, és a képviselőtestület döntésében elfogadja a jelöltet. Ez esetben az önkormányzat feladatátvállalási szerződést köt az ÁEEK-val helyettesítő háziiorvosi ellátásra. A csatlakozás folyamatos.

Praxisprogram I.	Hátrányos helyzet	Megye	Járás	Lakosság szám	Év		összes
					2018	2019	
Fejlesztendő járás		Bács-Kiskun	Kunszentmiklósi	1 344		1	1
Fejlesztendő járás - összesen						1	1
Kedvezményezett járás		Békés	Békési	1 192	1		1
		Borsod-Abaúj-Zemplén	Kazincbarcikai	1 191		1	1
		Nógrád	Rétsági	1 110	1		1
		Pest	Nagykátai	2 185	1		1
				2 720	1		1
	Zala	Zalaszentgróti	1 130	1		1	
Kedvezményezett járás összesen					5	1	6
Komplex programmal fejlesztendő járás		Szabolcs-Szatmár-Bereg	Záhonyi	1 220			
Komplex programmal fejlesztendő járás - összesen					1		1
Nem kedvezményezett		Fejér	Dunaújvárosi	2 171	1		1
		főváros	Budapest 10. ker.	1 636		1	1
		Pest	Budapesti	1 498	1		1
			Gödöllői	2 514		1	1
Nem kedvezményezett - összesen					2	2	4
Összesen					8	4	12

Praxisprogram II.

Ebben a programban klinikai szakképesítéssel rendelkező orvosok végezhetnek háziiorvosi tevékenységet. A háziiorvosi tevékenység megkezdésének a feltételei:

- Klinikai szakképesítés (34 féle szakképesítés, szakvizsga birtokában betölthető a praxis)
- egyéni képzési terv elfogadása;
- praxisjog megszerzése;
- sikeres társadalombiztosítási ismeretek vizsga;
- önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés;
- az Állami Egészségügyi Ellátó Központ megkötött képzési szerződés;
- érvényes működési engedély;
- finanszírozási szerződés.

Praxisprogram II.	Hátrányos helyzet	Megye	Járás	Év			Lakosság szám
				2018	2019	Összes	
Fejlesztendő járás	Jász-Nagykun-Szolnok	Kunszentmártoni	1		1	34 590	
	Zala	Letenyei		1	1	15 859	
Fejlesztendő járás - összesen			1	1	2		
Kedvezményezett járás	Bács-Kiskun	Kiskunfélegyházi		1	1	38 413	
	Békés	Orosházi		1	1	50 308	
	Borsod-Abaúj-Zemplén	Sárospataki		1	1	25 179	
	Hajdú-Bihar	Hajdúszoboszlói	1		1	43 677	
	Jász-Nagykun-Szolnok	Tiszafüredi	1		1	19 338	
	Pest	Ceglédi		1	1	2	91 195
		Nagykátai			1	1	76 430
Szobi				1	1	25 451	
Kedvezményezett járás - összesen			3	6	9		
Komplex programmal fejlesztendő járás	Baranya	Sellyei	1		1	15 369	
	Borsod-Abaúj-Zemplén	Encsi		1	1	22 608	
		Szerencsi	1		1	37 589	
	Hajdú-Bihar	Berettyóújfalui	1		1	46 010	
		Nyíradonyi	1		1	30 458	
	Heves	Hevesi	1		1	34 720	
	Somogy	Csurgói		1	1	16 384	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Fehérgyarmati			1	1	41 667	

Komplex programmal fejlesztendő járás - összesen			5	3	8	
Nem kedvezményezett	Baranya	Pécsi	1		1	180 046
	Borsod-Abaúj-Zemplén	Miskolci		1	1	240 148
		Tiszaújvárosi	1		1	32 426
	Budapest	Budapesti	5		5	1 714 903
	Fejér	Móri	1	1	2	34 745
		Székesfehérvári		1	1	164 281
	főváros	Budapest 11. ker.		1	1	160 724
		Budapest 18. ker.		1	1	100 308
	Győr-Moson-Sopron	Győri		1	1	212 227
		Mosonmagyaróvári		2	2	78 204
		Soproni	3	1	4	99 847
	Heves	Gyöngyösi		1	1	70 919
	Komárom-Esztergom	Esztergomi	1		1	96 255
		Komáromi		1	1	40 019
		Tatabányai	1		1	85 449
	Pest	Érdi	1		1	126 749
		Gyáli	1		1	44 538
		Monori	1		1	69 524
		Szigetszentmiklósi	2		2	123 124
	Somogy	Fonyódi		1	1	34 289
Tolna	Szekszárdi	1		1	58 826	
	Tolnai		1	1	18 706	
Veszprém	Ajkai	1	1	2	41 797	
Zala	Nagykanizsai	1	1	2	76 513	
Nem kedvezményezett - összesen			21	15	36	
Összesen			30	25	55	

Fogászat támogatása

2019-ben a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel finanszírozási szerződésben álló fogászatok 1 500 000 forint egyszeri támogatásban részesültek, összesen 4,4 Mrd forint értékben.

Önkormányzati tulajdonú egészségügyi-alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében (PM_EUALAPELLATAS_2017)

A fejlesztési program keretében 2017 őszén meghirdetett pályázati kiírás célja az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése, az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése, illetve a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése volt Pest megye területén. Az alapellátáshoz sorolt szolgáltatások fejlesztésének keretében a háziorvosi szolgálatnak (felnőtt, gyermek, vegyes praxis), a fogorvosi szolgálatnak, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti

ellátásnak és a védőnői szolgálatnak helyt adó épületek, épületrészek fejlesztésére, új épület építésére, továbbá a működő iskolaorvosi rendelők infrastruktúra fejlesztésére is lehetőség van annak érdekében, hogy minden településen, minden lakos számára a megfelelő infrastrukturális ellátottság mellett álljanak rendelkezésre az egészségügyi szolgáltatások. A 4,81 Mrd forintos pályázati keretre Pest megye települési önkormányzatai pályázhattak, egyenként 10-200 millió forint támogatási összeggel. A nyertes pályázatokról szóló 2018. márciusi döntés alapján a Pénzügyminisztérium keretemeléssel együtt 6,14 Mrd forint támogatási keret terhére nyújtott támogatást 60 pályázat számára, melynek eredményeként 56 Pest megyei településen javul az egészségügyi alapellátás. A támogatásból összesen 244 egészségügyi alapellátást nyújtó – háziorvosi (92 db), gyermekorvosi (42 db) vagy fogorvosi (36 db) praxis, illetve ügyeleti (6 db) és iskolaegészségügyi (7 db) alapellátás és védőnői (61 db) szolgálat fejlesztését teszi lehetővé az érintett településeken.

A háziorvosi és fogorvosi pályázatoknak köszönhetően a tartósan betöltetlen háziorvosi és fogorvosi körzetek betöltésének, valamint a háziorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatására történtek intézkedések.

IV.1.2. Alintézkedés bemutatása

Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – alapellátás fejlesztése (EFOP-1.8.2-17, VEKOP-7.2.3-17)

A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki az egészségügyi ellátórendszer prevenciók funkcióinak fokozását, valamint a lakosság egészségtudatosságának növelését és az egészség fejlesztését. A cél elérését a Kormány – többek között - az egészségügyi alapellátás üzemeltetői és fenntartói együttműködésével tervezi megvalósítani jelen Felhívásban foglalt feltételek mentén.

A Kormány vállalta, hogy min. 70 millió forint, max. 150 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesíti a pályázókat a rendelkezésre álló forrás erejéig.

A háziorvosi praxisokban történik a legtöbb orvos-betegtalálkozás, ami a betegellátás mellett lehetőséget adhat betegségmegelőzésre is, azonban hatékony intervencióra nem minden esetben kerül sor.

A lakosság egészségtudatos magatartásának kialakítása és a betegségek, valamint az egészségkockázatok korai felismerésének érdekében fontos, hogy a népegészségügyi, preventív célú szolgáltatások az alapellátás szerves része legyenek. A praxisközösségek, melyek területenként jelenthetnek háziorvosi, házi gyermekorvosi és vegyes praxisközösségeket, összekapcsolva a védőnői hálózattal népegészségügyi, prevenciók feladatokat ellátva csökkenthetik a betegbeáramlást a rendszerbe, valamint növelik a terápiás együttműködés szintjét.

A praxisműködés modelljeinek és támogatásának továbbfejlesztéséhez szükséges módszertani fejlesztések és megvalósítási keretek az EFOP-1.8.0-VEKOP-17 „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” felhívás keretein belül kerültek kidolgozásra. Ehhez kötötten a praxisközösségi működés keretében folyamatos együttműködés és adatszolgáltatás elvárás a kedvezményezettek részéről, amihez az adatrögzítési keretrendszert az EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 projekt biztosítja.

Átfogó cél, hogy javuljon a lakosság egészségi állapota, növekedjen a születéskor várható élettartam és az egészségben eltöltött életevek száma, a fejlesztés járuljon hozzá az alapellátás prevenciók fókuszú áthangolásához, és ezáltal a lakosság egészségtudatosságának növeléséhez, valamint a megelőzéssel kapcsolatos területi egyenlőtlenségek csökkentéséhez.

Rész cél:

- Javuljon az egészségügyi alapellátási és népegészségügyi feladatok összehangolása az egészségügyi ellátás betegségcentrikus és a népegészségügy egészségcentrikus szemléletmódjának ötvözésével;
- Kibővített alapellátási szolgáltatások nyújtása az alapellátás szereplői között kialakult új együttműködési keretek között;
- Erősödjön az alapellátó rendszer prevenciók tevékenysége a praxisok által nyújtott preventív szolgáltatások kibővítésével és a praxisok együttműködési modelljeinek ellátórendszerbe történő beépítésével;
- Az alapellátási kompetencia keretein belül a praxisok minél szélesebb körben képesek legyenek definitív ellátást nyújtani a betegek számára, valamint a magasabb progresszivitási szintű és költségesebb ellátási szinteket tehermentesítve magasabb színvonalon működő, folyamatos házi orvosi ellátást biztosítani a lakosság számára;
- Javuljon a betegellátáshoz való hozzáférés és ezáltal csökkenjenek a betöltetlen praxisokból eredő területi különbségek.

A praxisközösség kialakításánál a következő feltételeknek kellett megvalósulnia:

- A praxisközösségben legalább öt házi orvosi praxisnak részt kell vennie.
- A praxisközösséget alkotó házi orvosi praxisok legfeljebb két, egymással határos járásban működhetnek.
- A praxisközösség által ellátandó lakosság száma minimálisan 6 ezer fő.
- Amennyiben az önkormányzat ellátási területén betöltetlen praxis van, akkor az ahhoz tartozó lakosság bevonása a praxisközösségi szolgáltatásokba.
- A praxisközösség által ellátott lakoságnak magába kell foglalnia gyermek és felnőtt lakoságot is.

EFOP-1.8.2-17 és a VEKOP-7.2.3-17 pályázat kedvezményezettjei

Projekt azonosítószáma	(Fő)kedvezményezett neve	Praxisközösségben működő praxisok száma	Ellátandó lakosság	Bejelentett lakosság	Fizikai befejezés időpontja
EFOP-1.8.2-17-2017-00002	Mórahalom Városi Önkormányzat	8	10 384	11 389	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00003	Nagydobsza Község Önkormányzata	5	8 766	8 279	2020.06.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00004	Derecske Város Önkormányzata	6	8 325	8 747	2020.05.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00005	MediQual Egészségügyi és Szolgáltató Bt.	7	9 432	9 612	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00006	Heves Város Önkormányzata	11	15 353	15 370	2019.09.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00008	NYÍR-MEDICINA 2003 Humán Egészségügyi Szolgáltató Bt.	5	10 356	11 324	2019.10.31

EFOP-1.8.2-17-2017-00009	Székkutas Községi Önkormányzat	10	13 131	12 750	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00010	Berettyóújfalu Város Önkormányzata	7	12 757	14 840	2019.12.01
EFOP-1.8.2-17-2017-00011	Pécsvárad Város Önkormányzata	5	6 650	6 904	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00012	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata	7	11 388	13 004	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00013	Abaliget Község Önkormányzata	5	6 619	6 080	2020.07.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00014	Hort Nagyközségi Önkormányzat	7	12 517	13 866	2019.10.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00015	Harkány Város Önkormányzata	5	6 215	8 858	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00016	Jászapáti Városi Önkormányzat	5	9 941	9 229	2019.08.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00017	Gyöngyöspata Város Önkormányzata	5	7 633	8 008	2019.10.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00018	Fehér Medical Kft.	7	11 489	12 910	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00019	Lőrinci Városi Önkormányzat	7	10 410	12 689	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00020	MEDI-CSI 2000 Egészségügyi Szolgáltató Bt.	5	7 974	8 052	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00021	Jánoshalmi Kistérségi Egészségügyi Központ Nonprofit Közhasznú Kft.	7	5 095	5 204	2020.04.03
EFOP-1.8.2-17-2017-00022	Bácsalmási Egészségügyi Szolgáltató Kft.	10	11 132	12 328	2020.04.03
EFOP-1.8.2-17-2017-00023	Csongrád Városi Önkormányzat	10	13 060	13 360	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00024	TOP-INVEST 2001. Házi orvosi és Szolgáltató Kft.	5	6 942	8 436	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00026	SAMAN Oktató És Szolgáltató Bt.	7	10 145	12 673	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00027	Fam-Med Házi orvosi Kft.	5	7 285	7 595	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00028	Besenyszög Város Önkormányzata	6	9 513	11 096	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00029	Bocskai kert Községi Önkormányzat	6	12 082	16 023	2020.05.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00030	Szany Nagyközség Önkormányzata	8	16 416	18 534	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00031	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	8	13 517	14 405	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00032	Tiszasziget Község Önkormányzata	7	11 729	14 780	2020.08.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00033	Zomba Község Önkormányzata	5	4 957	5 381	2020.07.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00034	Kásád Községi Önkormányzat	5	5 283	6 740	2020.06.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00036	Orosháza Város Önkormányzata	9	13 736	16 700	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00037	Kisköre Városi Önkormányzat	6	6 990	7 343	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00038	Tiszasüly Községi Önkormányzat	6	10 121	13 727	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00040	Rósa Egészségügyi Szolgáltató Bt.	10	12 023	14 079	2021.04.01
EFOP-1.8.2-17-2017-00042	SERVICE-MED Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	6	8 365	13 072	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00043	GA-MED Egészségügyi Szolgáltató Bt.	11	18 225	20 943	2020.02.28

EFOP-1.8.2-17-2017-00045	Dr. Farkas és Társa Egészségügyi Szolgáltató Kft.	8	11 352	12 505	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00046	Sándorfalva-Szatymaz-Dóc Települések Egészségügyi Alapellátásának Közös Fejlesztéséért Önkormányzati Társulás	7	9 705	12 585	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00047	Bükkösd Községi Önkormányzat	5	8 028	9 109	2020.08.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00048	Királyegyháza Községi Önkormányzat	5	7 114	8 155	2020.07.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00049	Velencei-Tavi Kistérségi Járóbeteg Szakellátó Közhasznú Nonprofit Kft.	6	13 405	14 187	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00051	Harsány Község Önkormányzata	5	7 273	8 193	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00052	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	5	9 924	9 069	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00053	Borsodnádásd Város Önkormányzata	5	7 150	7 193	2020.02.29
VEKOP-7.2.3-17-2017-00001	JUNIMED Egészségügyi Szolgáltató Kft.	7	12 792	13 811	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00005	Doktor HÁ Egészségügyi Szolgáltató Kft.	7	17 487	15 056	2020.08.31
VEKOP-7.2.3-17-2017-00007	Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzata	8	9 133	6 716	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00009	Gyógyulj-Med Kft.	7	10 998	13 376	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00010	Szent Kristóf Szakrendelő Újbudai Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	9	15 467	14 928	2020.12.31
VEKOP-7.2.3-17-2017-00012	CO-MEDI-CATUS Gyógyító és Kereskedelmi Szolgáltató Kft.	8	19 076	18 943	2020.09.30

VEKOP-7.2.3-17-2017-00010 felhívás 970 millió forint keretösszeggel került meghirdetésre. 6 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 859 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 560 millió forint került kifizetésre.

A **TOP-4.1.1-15, TOP-4.1.1-16, illetve TOP-6.6.1-15, TOP-6.6.1-16** kódszámú, **„Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése”** c. felhívások összesen 41 607 millió forint keretösszeggel kerültek meghirdetésre a kevésbé fejlett régiókban a települési önkormányzatok és nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok számára. A felhívások keretében egészségügyi alapellátás (közfinanszírozott és területi ellátási kötelezettséggel rendelkező házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, alapellátáshoz kapcsolódó házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás, védőnői szolgálat, iskola-egészségügyi ellátás) infrastruktúra fejlesztése támogatható. Lehetőség van betöltetlen praxisnak helyt adó helyiség/épületrész/épület fejlesztésére

is, hogy megfelelő munkakörülmények kialakításával a praxis még hamarabb betöltésre kerüljön, mely a támogatás feltételeként is megjelenik. A felhívások keretében 520 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 35 030 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 32 782 millió forint került kifizetésre.

IV.2. Az egészségügyi ellátórendszer prevenció kapacitásának támogatására létrejött egészségfejlesztési irodák hálózatának fejlesztése, a megkezdett szűrővizsgálatok folytatása, újabb praxisközösségek alakítása hozzájárul az egészségtudatos életvezetés kialakításához, továbbfejlesztéséhez. A lakóhely-közei egészségügyi szolgáltatásokra alapozva, azok körének bővítésével célzott programokat kell működtetni a hátrányos helyzetű lakossági csoportok – kiemelten a roma nők – számára az egészséges életmód népszerűsítése és a szűrővizsgálatokon való nagyobb arányú részvétel érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
IV.2.1. Alintézkedés neve:	Egészségfejlesztési irodák hálózatának fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban részt vevő személyek száma (EFI-hálózat fejlesztése)	63 690 (EFOP 1.8.19.-17*) 36 967 (EFOP 1.8.20-17*) 28 279 (VEKOP 7.2.2.-17**)	
Az Egészségfejlesztési Iroda által illetve közreműködésével megvalósított életmódváltást elősegítő programokon résztvevő kliensek (fő)	135 718 (EFOP 1.8.19.-17*) 64 699 (EFOP 1.8.20-17*) 51 235 (VEKOP 7.2.2.-17**)	
Megvalósított színtér (közösségi, iskolai, munkahelyi) egészségfejlesztési programok (EFI-hálózat fejlesztése)	6 303 (EFOP (1.8.19.-17*) 598 (VEKOP 7.2.2.-17***)	
Életmódváltást elősegítő programokkal elért települések (EFI-hálózat fejlesztése)	1 049 db (EFOP 1.8.19.-17*) 1 000 db (VEKOP 7.2.2.-17***)	
EFI-ben életmódváltó programba bevont kliensek száma**** (32 370 fő (TÁMOP 6.1.2./11/3) 15 534 fő (TÁMOP 6.1.2./LHH/11/B)	
IV.2.2. Alintézkedés neve:	Három generációval az Egészségért program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Kedvezményezett járások területén létrejött konzorciumok száma („Három Generációval az Egészségért” program)	15 db	9 db
Kedvezményezett járások területén működő konzorciumok eddig elvégzett teljesítmény adatai („Három Generációval az Egészségért” program)	54646 fő	Indikátorok még nem ismertek (2020. december 31. után)

IV.2.3. Alintézkedés neve:

Helybe visszük a vizsgálatokat! program

Indikátor megnevezése**Indikátor értéke**Szűrésen, tanácsadáson való részvétel
összesen

12 000 fő

„Felzárkózó települések” hosszú távú
programjában megnevezett 300
legnehezebb helyzetű településéből 31
településen

2 329

2018 és 2019 kumulált, elfogadott** Beérkezett tényérték 2020. februárban*****A VEKOP-7.2.2-17 felhívás szerint a projektek fizikai zárásának időpontjára elérendő számszerűsített szakmai célok.******TÁMOP esetében a fenntartási időszakban a Kedvezményezettek által lejelentett adatok az EFOP IH részéről még nem kerültek ellenőrzésre***Megjegyzés: A TÁMOP 6.1.2./LHH/11/B pályázat keretében létrejött EFlk a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben működnek.****IV.2.1. Alintézkedés bemutatása**

A népegészségügyi rendszer megújítására a 2007-2013 tervezési ciklus forrásai nyújtottak jelentős mértékű forrásokat, melyeket a szaktárca egységes rendszerben, országos és területi szinteket érintően, az azok közti kapcsolódási pontokat figyelembe véve tervezett meg 7,2 Mrd forint keretösszeg felhasználásával. A pályázatok keretében 2013-tól összesen 61 EFl jött létre egyenként 120 millió forint támogatási összeggel, melyek ma már fenntartási időszakban működnek, működési költségeiket a pályázati forrásokat követően központi költségvetés biztosítja (25,2 millió forint/év/EFl).

Az EFlk hálózatának bővítése és valamennyi járásra való kiterjesztése érdekében a 2014-2020 tervezési ciklusban 5,4 Mrd forint értékben állt pályázati lehetőség új járásokban további EFlk létrehozására. Ebben a körben a konvergencia régió (3,7 Mrd forint) mellett, a **VEKOP-7.2.2-17** felhívás keretében már a KMR régió is nyújthatott be pályázatot (1,07 Mrd forint szerződött támogatási összeg, amelyből 847 millió forint került kifizetésre), így az újonnan létrejött 53 EFlből 12 db a KMR régióban, ebből fele Budapest kerületeiben jött létre. VEKOP-7.2.2-17 esetében az „Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevők száma” indikátor a támogatási szerződések alapján vállalt célértéke 106 604 fő.

Újdonság volt, hogy a Norvég Finanszírozási Mechanizmus tapasztalataira építve Lelki Egészség Központ funkcióval bővült az EFlk feladatköre, erre a korábban létrejött EFlk is nyújthattak be pályázatot, - igaz, nem kötelező jelleggel - így a 61 EFlből 38 esetében épült be a LEK funkció a tevékenységükbe.

Jelenleg 112 járásban működik egészségfejlesztési iroda, ebből 93 EFl rendelkezik lelki egészségfejlesztő funkcióval is. Az EFlk térképes megjelenítése és a kontakt adatok az alábbi linken érhetőek el:

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/efi>

Az Egészségfejlesztési Irodák megjelenése a népegészségügyi ellátórendszerben a preventív szolgáltatások (kockázatbecslés, életmód-tanácsadás és életmód-váltó programok, közösségi

egészségfejlesztési tevékenységek) tömeges és egységes szakmai színvonalú megjelenését jelentette.

Lakosság közeli és térítésmentes egyéni és közösségi egészségfejlesztési szolgáltatások megvalósításával és széles partnerhálózat kialakításával, az adott járás közösségének aktív és integrált részét képezi. Ennek köszönhetően a lakosoknak az a része is könnyebben elérhető, akik eddig nem voltak motiváltak az egészségfejlesztési programokba történő részvételben vagy nem jutottak el hozzájuk az országos népegészségügyi kommunikációban megfogalmazott üzenetek.

Ehhez kapcsolódva az Egészségfejlesztési Irodáknak az egészség-egyenlőtlenségek csökkentésében is kiemelt szerepe van, már csak azzal is, hogy hozzáférést biztosítanak a hátrányos helyzetű csoportok számára olyan egészségfejlesztési programokhoz, melyek eddig számukra kevésbé voltak elérhetőek, vagy csak olyan anyagi ráfordítás mellett, mely a hátrányos helyzetükből fakadóan hosszútávon nem volt fenntartható.

A 2018 és 2019. évre meghatározott kötelező feladatok között külön megjelent a szociálisan hátrányos helyzetűekre irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatása, megvalósításában való részvétel, természetesen elérhető az egyéni egészségfejlesztési szolgáltatások keretében a lakosok állapotfelmérése és kockázat esetén a házi- orvoshoz/szakorvoshoz irányítás, az ellátórendszerben való eligazodás támogatása is, mely a roma lakosság számára komoly segítséget jelent.

A jelentés szempontjából kiemelendő közösségi egészségfejlesztési programok 2019. évi adatai (nem kizárólag csak roma lakosság) az Egészségügyért Felelős Államtitkár által 2019. évre előírt kötelezően megvalósítandó feladatok tükrében:

	Szociálisan hátrányos helyzetűekre irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai megvalósítása	Krónikus irányuló egészségfejlesztési tevékenységek megvalósítása	betegekre közösségi szakmai	Egészségkockázatok csökkentésére irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek szakmai megvalósítása
Megvalósított programok száma	2 548 db	3 978 db		8 700 db
Ebből a komplex programmal fejlesztendő járásokban megvalósított programok száma	223 db	1 213 db		1 993 db
a programokon résztvevők száma	39 932 fő	40 604 fő,		162 589 fő
ebből a komplex programmal fejlesztendő járásokban megvalósított programokon résztvevők száma	8 511 fő	6 838 fő		29 197 fő

Az EFI-k által végzett szakmai tevékenységek

1. Közösségi egészségfejlesztési szolgáltatások – célcsoportos (gyermek, család, idős, hátrányos helyzetű, krónikus beteg, iskola, munkahely, mentális)
2. Egyéni egészségfejlesztési szolgáltatások – egyéni kockázatok felmérése, ez alapján rövid intervenció, az alapellátás, szakellátás felé történő irányítás
3. Egészségkommunikáció - Internetes megjelenés, közösségi csoportok, ismeretterjesztő előadások, helyi egészségkommunikációs kampányok
4. Együttműködés – Érdekcsoport térképek, járási egészségszövetségek, interszektoriális együttműködések, járási egészségtervek készítésében részvétel, területi EFI-csoport kialakítása

Az egészségügyért felelős államtitkár minden tárgyév elején közzéteszi az EFIK által adott évben elvégzendő feladatokat, valamint kiemelt feladatokat jelöl meg az adott év népegészségügyi stratégiai prioritásai mentén.

IV.2.2. Alintézkedés bemutatása

„Három generációval az egészségért” program I-II.

A „Három Generációval az Egészségért” Pályázat kiemelt céljai a gyermekkori elhízás és dohányzás megelőzése, a szervezett célzott népegészségügyi szűrővizsgálatokon történő lakossági részvétel növelése, a keringési betegségek időben történő felismerése és hatékony gondozása és a lelki egészség támogatása. Háziorvosi praxisközösségek, vagy azokkal szerződéses kapcsolatban álló önkormányzati társulások pályázhattak. Olyan praxisközösségek jelentkezhettek, amelyekben legalább öt háziorvos dolgozik együtt, valamint feltétel volt, hogy munkájukba vonjanak be más szakembereket is, például dietetikust, gyógytornászt vagy mentálhigiénikus szakembert. A program forrásai lehetőséget adnak a megelőzést szolgáló eszközök, műszerek beszerzésére is.

A program első fordulójában mintegy 6 Mrd forintos költségvetési támogatás nyújtására került sor 79 praxisközösség számára, és több mint 130 ezer esetben végeztek el vizsgálatokat, adtak tanácsot. A program második fordulójában hatvannégy praxisközösség nyert el támogatást. A rendelkezésre álló 4,7 Mrd forintból praxisközösségenként átlagosan 74 millió forint támogatás jut a népegészségügyi feladatok hatékonyabb ellátására, illetve prevencióra. Ezzel az ellátási móddal újfajta szemlélet kezd kialakulni és már 1,2 millió ember számára válik könnyebben elérhetővé a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés.

A kedvezményezett járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 15 praxis közösség (88 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 9 praxis közösség

A fejlesztendő járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 4 praxis közösség (22 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 4 praxis közösség

A komplex programmal fejlesztendő járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 1 praxis közösség, (5 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 6 praxis közösség

A Három generációval az egészségért program I. körében a konzorciumok jellemzően 2019. év júliusában, vagy ettől későbbi időpontban kezdték meg a tevékenységüket.

ALFALFA Bt.	Tiszakanyár	Kedvezményezett járás
Bartik-Med Bt.	Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás
Dr. Csákó és Társa BT	Téglás	Kedvezményezett járás
H-DIAL Bt.	Tiszakécske	Kedvezményezett járás
Szob Város Önkormányzata	Szob	Kedvezményezett járás
VIVA-MED Kft.	Szentes	Kedvezményezett járás
ÁTÁNY KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT	Átány	Komplex programmal fejlesztendő járás
HOM-MED Kft.	Petőfiszállás	Kedvezményezett járás
PHARMA MEDICAL Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Balkány	Fejlesztendő járás
MESTER CURE Háziiorvosi Kft.	Zákányszék	Kedvezményezett járás
HUMAZOL BT.	Kiskunhalas	Kedvezményezett járás
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Csenger	Fejlesztendő járás
Hajdúhadház Város Önkormányzata	Hajdúhadház	Kedvezményezett járás
Dr. Csépanyi Éva	Somoskőújfalú	Kedvezményezett járás
Dr. Nagy Dóra	Nova	Kedvezményezett járás
VIGIMED Bt.	Csongrád	Kedvezményezett járás
KOMORÓCZY Kft.	Érpatak	Fejlesztendő járás
ÁDÁM-MED KFT.	Dávod	Kedvezményezett járás

A IV.2.2 „Három generációval az egészségért” program I.

kedvezményezett, fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járások területén működő konzorciumok eddig elvégzett teljesítmény adatait az alábbi 5 táblázat összegzi

		Kardiovaszkuláris rizikóstratifikáció és intervenciós osztályba sorolása 6-18 év között	Kardiovaszkuláris rizikóstratifikáció és intervenciós osztályba sorolása 40 év felett	Boka-kar-index szűrése magas kardiovaszkuláris kockázat esetén 40 év felett, vagy 65 év felett (összesen)
Kenderes	Fejlesztendő járás	79	836	718
Szentlőrinc	Kedvezményezett járás	210	1 618	1 114
Tiszakanyár	Kedvezményezett járás	87	100	190
Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás	854	971	137
Téglás	Kedvezményezett járás	1	849	556

Tiszakécske	Kedvezményezett járás	304	734	555
Szob	Kedvezményezett járás	23	444	198
Szentes	Kedvezményezett járás	348	747	241
Átány	Komplex programmal fejlesztendő járás	83	231	211
Petőfiszállás	Kedvezményezett járás	8	685	353
Balkány	Fejlesztendő járás	210	519	148
Zákányszék	Kedvezményezett járás	38	423	327
Kiskunhalas	Kedvezményezett járás	105	794	36
Csenger	Fejlesztendő járás	133	330	54
Hajdúhadház	Kedvezményezett járás	185	832	191
Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás	165	69	150
Nova	Kedvezményezett járás	61	689	115
Csongrád	Kedvezményezett járás	5	71	23
Érpatlak	Fejlesztendő járás	96	345	120
Dávod	Kedvezményezett járás	342	610	340

		Vaszkuláris demencia szűrése 55 év felett	Pitvarfibrilláció szűrése 65 év felett	Lakossági népegészségügyi szűrések I. vastagbél-daganat szűrése
Kenderes	Fejlesztendő járás	437	301	95
Szentlőrinc	Kedvezményezett járás	670	592	525
Tiszakanyár	Kedvezményezett járás	211	144	173
Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás	457	564	0
Téglás	Kedvezményezett járás	329	344	206
Tiszakécske	Kedvezményezett járás	536	274	287
Szob	Kedvezményezett járás	97	193	221
Szentes	Kedvezményezett járás	554	675	59
Átány	Komplex pr. fejl. járás	28	62	0
Petőfiszállás	Kedvezményezett járás	158	86	234
Balkány	Fejlesztendő járás	64	65	94
Zákányszék	Kedvezményezett járás	248	40	7
Kiskunhalas	Kedvezményezett járás	565	0	0
Csenger	Fejlesztendő járás	58	25	0

Hajdúhadház	Kedvezményezett járás	175	246	68
Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás	94	156	136
Nova	Kedvezményezett járás	358	383	0
Csongrád	Kedvezményezett járás	45	19	12
Érpatak	Fejlesztendő járás	139	109	59
Dávod	Kedvezményezett járás	408	441	44
		Lakossági népegészségügyi szűrések II. Mammographia átszűrtség emelése	Lakossági népegészségügyi szűrések III. méhnyak cc. Szűrése 25-65év között	Lakossági népegészségügyi szűrések IV. tüdődaganat szűrésr (alacsony dózisú CT)
Kenderes	Fejlesztendő járás	58	74	0
Szentlőrinc	Kedvezményezett járás	144	241	334
Tizsakanyár	Kedvezményezett járás	40	36	16
Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás	17	0	0
Téglás	Kedvezményezett járás	86	0	0
Tizsakécske	Kedvezményezett járás	93	109	0
Szob	Kedvezményezett járás	13	89	0
Szentes	Kedvezményezett járás	76	49	0
Átány	Komplex programmal fejlesztendő járás	11	27	0
Petőfiszállás	Kedvezményezett járás	52	0	0
Balkány	Fejlesztendő járás	52	105	5
Zákányszék	Kedvezményezett járás	6	21	9
Kiskunhalas	Kedvezményezett járás	0	0	0
Csenger	Fejlesztendő járás	2	3	0
Hajdúhadház	Kedvezményezett járás	47	31	22
Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás	109	106	33
Nova	Kedvezményezett járás	2	0	0
Csongrád	Kedvezményezett járás	7	7	0
Érpatak	Fejlesztendő járás	97	124	0
Dávod	Kedvezményezett járás	104	121	0

		Krónikus vírusos májgyulladás rizikótényezőinek felmérésére (hepatitisz B és C vírus kockázatbecslés) 18 év felett	Egészségértés felmérése	Alkoholfüggőség felmérése
Kenderes	Fejlesztendő járás	2	29	9
Szentlőrinc	Kedvezményezett járás	313	2074	313
Tiszakanyár	Kedvezményezett járás	83	72	299
Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás	0	312	0
Téglás	Kedvezményezett járás	0	0	0
Tizsakécske	Kedvezményezett járás	393	737	619
Szob	Kedvezményezett járás	0	0	0
Szentes	Kedvezményezett járás	0	596	1
Átány	Komplex programmal fejlesztendő járás	0	66	71
Petőfiszállás	Kedvezményezett járás	98	665	112
Balkány	Fejlesztendő járás	73	127	155
Zákányszék	Kedvezményezett járás	0	368	23
Kiskunhalas	Kedvezményezett járás	0	620	0
Csenger	Fejlesztendő járás	57	550	0
Hajdúhadház	Kedvezményezett járás	337	648	231
Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás	115	187	170
Nova	Kedvezményezett járás	0	202	0
Csongrád	Kedvezményezett járás	0	16	127
Érpatak	Fejlesztendő járás	169	319	168
Dávod	Kedvezményezett járás	15	358	110

		Külső színtereken végzett egészségmegőrző programok III. gyermekkori elhízást megelőzését célzó tevékenységek	Külső színtereken végzett egészségmegőrző programok IV. leszokás támogatás 18 év felett	Külső színtereken végzett egészségmegőrző programok VI. rendszeres örömteli, életvitelszerű testmozgás megvalósulását elősegítő tevékenységek 18 év felett
Kenderes	Fejlesztendő járás	1	73	186
Szentlőrinc	Kedvezményezett járás	50	137	434
Tiszakanyár	Kedvezményezett járás	110	15	16

Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás	123	5	1
Téglás	Kedvezményezett járás	366	62	356
Tiszakécske	Kedvezményezett járás	322	111	215
Szob	Kedvezményezett járás	1	2	12
Szentes	Kedvezményezett járás	509	33	139
Átány	Komplex pr. fejl. járás	0	6	8
Petőfiszállás	Kedvezményezett járás	61	41	173
Balkány	Fejlesztendő járás	125	60	91
Zákányszék	Kedvezményezett járás			
Kiskunhalas	Kedvezményezett járás	424	30	960
Csenger	Fejlesztendő járás	27	31	95
Hajdúhadház	Kedvezményezett járás	4	87	195
Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás	115	48	130
Nova	Kedvezményezett járás	2	1	5
Csongrád	Kedvezményezett járás	13	8	15
Érpatak	Fejlesztendő járás	57	97	225
Dávod	Kedvezményezett járás	60	2	3

A **Három generációval az egészségért program II. nyertesei** most kezdik meg a munkát, a pályázat megvalósításának ilyen korai szakaszában a teljesítményre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Kedvezményezettek elsődlegesen az ellátási területükön élő pácienseket vonják be, de a program nem kötötte ki, hogy kizárólag az adott praxishoz bejelentkezett páciensek vehetnének részt. Így a hozzáférő lakosok számát csak becsülni lehet, kb. 1500 Fő/praxis értékkel.

„Három generációval az egészségért” program II. konzorciumai a kedvezményezett, fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járások területén

Székhely	Státusz
Hajdúszoboszló	Kedvezményezett járás
Székely	Fejlesztendő járás
DUNATETÉTLÉN	Kedvezményezett járás
Orosháza	Kedvezményezett járás
Pusztadobos	Komplex programmal fejlesztendő járás
Karcag	Fejlesztendő járás
Madaras	Komplex programmal fejlesztendő járás
Madaras	Komplex programmal fejlesztendő járás
Orosháza	Kedvezményezett járás
Nyírtét	Fejlesztendő járás
Tiszabездéd	Komplex programmal fejlesztendő járás
Kiskunfélegyháza	Kedvezményezett járás
Kaposszekcső	Kedvezményezett járás
Kelebia	Kedvezményezett járás
Nyírbogát	Komplex programmal fejlesztendő járás
Cegléd	Kedvezményezett járás

Boldogkőváralja	Komplex programmal fejlesztendő járás
Jásztelek	Kedvezményezett járás
Tokaj	Fejlesztendő járás

A 2018 évben kiírt pályázat keretében - 2019. évi megvalósítással - 79 konzorcium kezdte meg a területi munkát.

Az alapellátás fejlesztés részeként a **Magyar Falu Program keretében** 190 orvosi rendelő épülhet vagy újulhat meg, összesen 4,1 Mrd forint értékben. 785 kistelepülésen nyílik lehetőség orvosi eszközök beszerzésére, összesen 2 Mrd forint értékben. Szolgálati lakások építésére 13 önkormányzat nyert el támogatást 3,1 Mrd forint keretösszegben.

IV.2.3. Alintézkedés bemutatása

A Kormány 1234/2017 (IV. 28.) Kormány határozata (a Nemzeti Népegészségügyi Stratégiához kapcsolódó egészségügyi ágazati szakmapolitikai program 2017. és 2018. évre vonatkozó intézkedések I. üteméről) döntése értelmében mobil szűrő egységek (buszok) működésbe állítása történt meg, elsősorban a kistelepüléseken élők szélesebb rétegeinek elérése érdekében.

A szűréseken/vizsgálatokon való részvételi arány emelését célozza a **„Helybe visszük a vizsgálatokat” program**, amely keretében, lakóhelyközeli szolgáltatásként az egyenlő-esélyű hozzáférést 10 db egészségfejlesztési busz és 2020. évtől 9 db, modern mammográffal felszerelt szűrőbusz segíti. Szűrési ütemtervükben a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában meghatározott települések is nevesítésre kerültek.

2018. évben:

A 2018-as évben csaknem 150 program valósult meg, alkalmanként átlagosan kb. 80 fő résztvevővel (12 000 fő).

Megvalósításban részt vettek az Egészségfejlesztési Irodák, a Nógrád Megyei Kormányhivatal, a Vas Megyei Kormányhivatal, illetve néhány esetben Kistérségi Járóbeteg-szakellátó Központ, Önkormányzatok és egyéb intézmények.

Továbbá az Országos Sportegészségügyi Intézet kérésére a megvalósító jogelőd Nemzeti Népegészségügyi Központ biztosított 1 db egészségfejlesztő vizsgálóbust a sportolók sportorvosi vizsgálatához.

2019. évben:

- A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozatban nevesített 300 településből 31 településen 2 329 fő vizsgálata,
- a gazdaság élénkítés keretében nevesített 50 településből 9 településen 609 fő vizsgálata,
- egyéb programok keretében, a fentiekén kívül - a kormányhivatalok, egészségfejlesztési irodák, egészségfejlesztési tevékenységet végző alapítványok programjaihoz csatlakozva - összesen 88 helyszínen 7 705 fő vizsgálatba vonása történt meg.

Minden településen egységesen biztosított volt az általános állapotfelmérésen, kardiológiai-, és nőgyógyászati vizsgálaton való részvétel, ezen kívül az arra jogosultaknak a vastagbélszűrési egységcsomag átvétele.

A további vizsgálatok a Nemzeti Népegészségügyi Központtal szerződéses jogviszonyban álló helyi/megyei egészségügyi szolgáltató szabad kapacitásának függvényében voltak biztosítottak (angiológiai, bőrgyógyászati, fül-orr-gégészeti vizsgálatok, valamint dietetikai tanácsadás).

Az általános állapotfelmérésen - általános és kardiológiai regisztrációt követően - szinte valamennyi páciens részt vett, amely magában foglalja: a vércukor és koleszterin meghatározást, vérnyomásmérést, testtömeg index (BMI) kalkulációt, haskőfogát mérést, testösszetétel analízist, EKG és boka-kar index vizsgálatot, valamint egy, az életmódra és családi előzményekre is kitérő kardiológiai kockázatbecslés kérdőív kitöltését.

A felsorolt vizsgálatok és a kérdőív eredményei alapján került meghatározásra, hogy kinél indokolt kardiológiai szakvizsgálat elvégzése.

A további betegút biztosítása az együttműködő helyi/megyei egészségügyi szolgáltatókon keresztül megoldott, továbbá valamennyi házi orvos tájékoztatást kapott (kérve a mozgósítást és a nyomonkövetést), hogy az általa ellátott településen mikor és hol lesznek a vizsgálatok elérhetőek.

A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában nevesített településeken zajló „Helybe visszük a vizsgálatokat” program a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal, az érintett önkormányzatokkal, kormányhivatalokkal, házi orvosokkal, a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező egészségügyi szolgáltatókkal (kórház), az Egészségfejlesztési Irodákkal, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézettel szoros együttműködésben valósult meg.

A 31 település lakosainak vizsgálata 37 szűrési napon történt. A szűrési napok számának meghatározásánál rendező elv volt az ezer fő lélekszámú településeknél 1 szűrési nap, míg az ezer feletti lélekszám esetén 2 szűrési nap került meghatározásra.

A program során az együtt futó három általános szűrőegység összesen 18 057 km tett meg.

Az egyes szűrési napokon napi 10 órában átlagosan 20 fő dolgozott, ezzel hozzávetőleg 7 400 munkaórát teljesítve.

IV.3. A teljes körű egészségfejlesztés támogatására, együttműködést támogató, megyei szintű szabadidős közösségi programok, valamint komplex testmozgás- és egészségfejlesztési programok valósultak meg, már közel 300 köznevelési intézmény és több mint ezer segítő szakember közreműködésével. Az elért eredmények nyomán további programokat kell megvalósítani a nevelési-oktatási intézményekben tanulók – kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetűek – számára.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Egészségfejlesztési programok köznevelési intézményekben	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

A Magyar Diáksport Napja népszerűsítése feladathoz kapcsolódó programok száma (Európai Diáksport Napja – Magyarország)	124 db
Lakossági (diák) elérés	34 671 fő
az online és média aktivitások száma	4 926 db
a tájékoztatók, kampányok száma	6 230 db
Elért iskola (Európai Diáksport Napja – Magyarország)	1 200 db
Elért gyermekek száma	400 000 fő

A Magyar Diáksport Napja egy, a Magyar Diáksport Szövetség által 2006-ban útnak indított kezdeményezés, melynek lényege, hogy évente legalább egy napon a testmozgás jegyében tematizálja a magyarországi iskolák tevékenységét, olyan tárgyköröket feldolgozva, mint az önkéntesség, az alulról szerveződő (grassroots) sport, a társadalmi befogadás vagy éppen az egészségfejlesztő testmozgás (HEPA - health-enhancing physical activity).

A kezdeményezés sikerét elismerve minden év szeptember utolsó péntekét az Országgyűlés a 30/2017. (XII. 13.) OGY határozatával a Magyar Diáksport Napjává nyilvánította.

A jelentkező iskolák számára a hagyományos diáksport napi futótávon (amely az adott évszámnak megfelelő méter távolságot jelenti) túl az iskoláknak a kezdeményezés keretében egy 120 perces testmozgásprogramot szükséges megvalósítaniuk, így rendkívül sokszínű szabadidősport programok valósulnak meg évről-évre.

Az MDSZ évről - évre három kiemelt, flagship eseményt valósít meg Magyarországon azért, hogy felhívja a figyelmet a kezdeményezésre, valamint a rendszeres testmozgás fontosságára. Az eseményeken rendszerint a hazai és az európai szakpolitikai képviselők, sportolók és példaképek is részt vesznek.

2018-ban 1 200 iskola regisztrált az eseményre és 913 iskolai beszámoló érkezett be.

Az esemény előkészítésére 7 db egész napos szemléletformáló workshop került megrendezésre 2018. augusztus 27 és szeptember 13 között országosan 7 helyszínen, 74 fő részvételével.

Olyan sportági vagy nem sportági mozgásprogramok kerültek megvalósításra, melyek figyelembe vették a gyerekek mozgásos, értelmi és érzelmi fejlettségét. A sportági versenyek megfelelő, korosztályhoz illesztett méretű pályán, létszámmal, eszközökkel és szabályokkal kerültek lebonyolításra. Megvalósult a játékdominancia elve, amely életkortól függetlenül hatja át a grassroots szellemiségű gyermeksportot. A játékoság magában hordozza a változatos és rendszeres eszközhasználatot, a páros és csoportos feladat végrehajtásokat, a pozitív interakciókat és kommunikációt a pedagógus részéről, ezek az eseményeken domináltak és többségében meg is valósultak.

A kiemelt, sajtónyilvános események 2018. szeptember 28-án, Budapesten, Mezőtúron és Szegeden valósultak meg. Mindhárom helyszínen az egyetlen ajánlott programelem az adott évnek megfelelő futótáv, a 2 018 méter teljesítése volt, a 120 perc mozgás mellett. Továbbá az MDSZ színes, a

grassroots filozófia elvei alapján összeállított programokat javasolt, amelyeket az intézmény pedagógusai valósítottak meg.

BUDAPEST (Városliget): a Városligeti Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 750 diákja mozgott 120 percen át. A 2018 méteres futást több mint 700 tanuló teljesítette.

MEZŐTÚR: Mezőtúri Református Kollégium, Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola és Óvoda közel 700 diákja vett részt. A 2018 méteres futást közel 700 tanuló teljesítette.

SZEGED: Rókusvárosi II. Számú Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola közel 500 diákja vett részt.

2019.

Az Európai Diáksport Napja – Magyarország keretében 2019-ben 1306 iskola regisztrált az eseményre. A regisztrált iskolák közül 1 100 iskola küldött beszámolót is az esemény megvalósításáról az essd.eu/hu hivatalos weboldalon keresztül.

Ezzel 8%-os növekedést értek el a regisztrált iskolák és 20,5%-os növekedést a beszámolót is készítő iskolák számát tekintve az előző évhez képest, így a támogatás felhasználásához kapcsolódó, korábbi évek tapasztalataira épülő stratégiai programok (előkészítés, többszintű award rendszer, flagship események megrendezése és aktív promóciós és kommunikációs kampány lebonyolítása) kiemelten eredményesnek bizonyult.

Az MDSZ a 2019. szeptember 27-én megrendezett eseménysorozattal – az előző évekhez hasonlóan – ismét csatlakozott az Európai Bizottság által útjára indított Európai Sporthét #BeActive kezdeményezéshez, amelynek az eseménysorozat az elmúlt két évhez hasonlóan 2019-ben is az egyik legnagyobb résztvevőszámú rendezvénye volt.

Az MDSZ három kiemelt helyszínen (Budapest, Kisvárd, Eger) szervezett sajtónyilvános eseményt az Európai Diáksport Napja alkalmából. A három helyszínre kiemelt díszvendégek, neves élsportolók kerültek meghívásra. Mindhárom helyszínen – ahogy a többi csatlakozó iskola részére is - az egyetlen ajánlott programelem az adott évnek megfelelő futótáv, a 2 019 méter teljesítése volt, a 120 perces mozgás mellett.

A Magyar Diáksport Napja népszerűsítése feladathoz kapcsolódó programok száma 124 db, lakossági (diák) elérés: 34 671 fő

Egészségkommunikációs aktivitások:

- az online és média aktivitások száma: 4 926 db
- a tájékoztatók, kampányok száma: 6 230 db

BUDAPEST: 2019-ben a BVSC sportpályán került megrendezésre, amelyen 650 diák mozgott 120 percen át.

Az idei évben a budapesti kiemelt eseményen 8 általános- és középiskola diákjai vettek részt.

KISVÁRDA: 20 iskola, közel 400 diák

EGER: 20 megyei iskolából közel 400 diák

IV.4. A védőnők a népegészségügy és a prevenció magasan képzett szakemberei, akik egyenlő esélyű hozzáférést biztosítva, lakóhely-közeli szolgáltatást nyújtva közreműködnek a nő-, anya-, és a család egészségének védelmében. Ennek fenntartása és fejlesztése érdekében folyamatosan biztosítani kell a korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadását a hátrányos helyzetű szülők és hátrányos helyzetű településeken dolgozó szakemberek részére.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

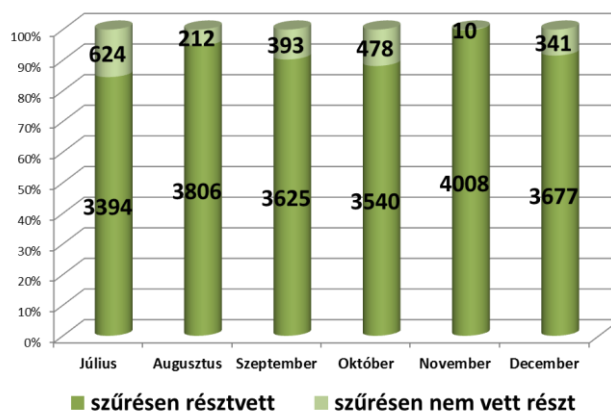
Indikátor/Év:	2018	2019
IV.4.1. Alintézkedés neve:	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére (szűrés, honlap fejlesztés, Iránytű program)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Honlap szülői látogatottsága (hazai forrásból, Nemzeti Népegészségügyi Központ)	197 250 fő	208 746 fő
Szülői kérdőívet kitöltők arány (%)	87 %	90 %
0-18 éves gyermekek átszűrtsége (%)	97 %	98 %
Képzésen résztvevők száma	247 fő	277 fő
IV.4.2. Alintézkedés neve:	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére (egészségtudatos magatartás és lelki egészség támogatása)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésen résztvevők száma (EFOP-1.8.0-VEKOP-17)		179 fő
„Egyéni és közösségi egészségfejlesztés módszertan – Kommunikációs tréning” képzések száma		14 db

IV.4.1. Alintézkedés bemutatása

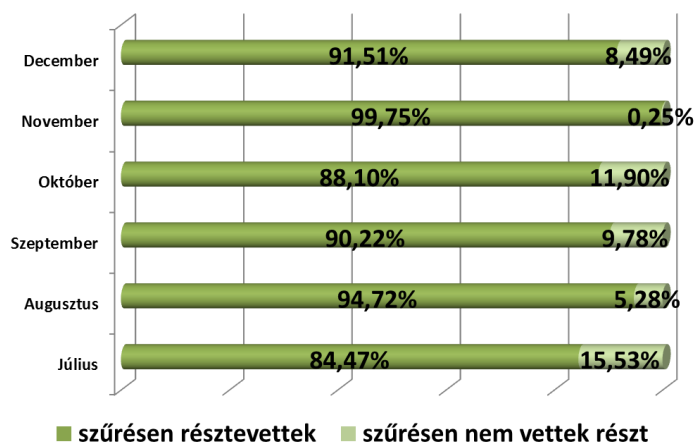
1. Az életkorhoz kötött védőnői szűróvizsgálatok bevezetése 2017. szeptember 1-től jogszabályban rögzített, a szülők és a védőnők megkezdtek a szülői megfigyelésen alapuló kérdőív alkalmazását.

A 0-7 éves gyermekek szülői megfigyelésen alapuló védőnői **szűróvizsgálatának felmérése** 2018. július 1.-2018. december 31-ig szűrésre kötelezett gyermekek esetében történt meg, területi védőnői adatszolgáltatás keretében.

A szűrésre kötelezettek közül szűrésen részt vettek száma és aránya az alábbi két diagramon tekinthető meg.

1. ábra 2018. év második félévében koragyermekkorai szűrésre kötelezettek és szűrésen megjelentek száma

2. ábra 2018. év második félévében koragyermekkorai szűrésre kötelezettek és szűrésen megjelentek aránya

2. Honlapok látogatottsága

Honlapokra a szűrési tájékoztató és a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívek kihelyezésre kerültek. A szülők és a védőnők támogatása érdekében a www.gyermekalapellatas.hu és a www.koragyermekkor.hu honlapokra kihelyezésre került a szűrést segítő tartalom. A szülői honlapon képekkel kiegészítve, szemléletes, a megfigyelést segítő kérdőív került kihelyezésre. A területi védőnők részére tájékoztató anyag került megküldésre, amely a szülők tájékoztatását segíti a szülői kérdőív bevezetéséről.

Koragyermekkorai szülői honlap látogatottsága:

2018.évben 197 250,

2019. évben 208 746 látogatója volt.

3. Iránytű - komplex védőnői továbbképzés szervezése védőnők részére:

2015-ben megvalósult Iránytű képzés komplex rendszerszemlélettel tekintette át a családok gondozásának, segítésének szakmai tartalmait, folyamatait, tevékenységét, ezen belül a koragyermekkorai szűrővizsgálati módszereket.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ felmérte azon védőnők számát, akik a képzés megvalósulását követően kerültek a rendszerbe, vagy korábban egyéb indokból nem volt lehetőségük

elvégezni a képzést. Ennek alapján megtervezésre került a továbbképzés azon védőnők részére, akik nem vettek részt a komplex tanfolyamon.

Országosan 1 093 fő védőnő jelentkezett a kiegészítő képzésre. Védőnői komplex továbbképzés azt célozta meg, hogy a területen dolgozó védőnők megismerkedjenek a TÁMOP 6.1.4. Koragyermekkori Program főbb módszertani fejlesztéseivel, ezáltal rendszerszemléletre tegyenek szert a koragyermekkori pszichomotoros fejlődés vizsgálata és az abban észlelt fejlődési elakadások tekintetében, és képessé váljanak ezeknek az új ismereteknek a gyakorlati alkalmazására az alapellátás során.

2018-2019. években a Nemzeti Népegészségügyi Központ 524 fő védőnő részére szervezte meg a korszerű módszertan alkalmazásának ismereteit átadó továbbképzést:

Év	Helyszín	Részt vett megye	Részt vettek száma
2018.	Nyíregyháza	Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar megye	164
2018.	Békéscsaba	Békés, Csongrád-Csanád megye	83
2019.	Szombathely	Somogy, Baranya, Zala, Veszprém, Fejér, Győr-Moson-Sopron, Vas, Tolna megye	277
	Kaposvár		
	Budapest		
Összesen:			524

IV.4.2. Alintézkedés bemutatása

Az **EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 az Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése** c. kiemelt projekt keretében az Egészséget támogató társadalmi környezet és magatartás támogatása valósul meg a családtervezéstől a gyermek 6 éves koráig témakör célja az egészségtudatos magatartás és lelki egészség támogatása korszerű ismeretekkel, módszerekkel, magasabb minőségű népegészségügyi szolgáltatásokkal a gyermeket vállaló párok és a 0-6 éves korcsoport számára, elsősorban a család, szülők bevonásával. A beavatkozás során fókuszba kerül az egészséges családi élet támogatása a hagyományos anya-, csecsemő-, gyermekvédelmi feladatokon túlmutató egészségfejlesztési tartalmak integrálásával a rutin védőnői tevékenységbe.

A védőnők képzési programjának fő célja a célpopulációval, azok családtagjaival foglalkozó területi védőnők ismereteinek, eszköztárának bővítése annak érdekében, hogy a várandós „szülők” és kisgyermekes szülők, az egészségesebb gyermek nevelésében támogató szerepet vállalhassanak.

A projektben kidolgozott szakmai, módszertani elemek újítást vezetnek be az alapellátásban dolgozó szakemberek mindennapi munkájában.

Az ellátórendszerben dolgozók szakmai ismereteinek aktualizálása, bővítése elősegítheti, illetve hozzájárulhat az ellátórendszeri szolgáltatások minőségének javulásához. Az ellátást igénybevevő egészségkultúrája ennek köszönhetően még inkább javulni fog.

A projektelem elősegíti a védőnői ellátás módszertanának fejlesztését, megújítását, a népegészségügyi szempontból fontos témakörök vonatkozásában. A védőnő szakmai felkészültsége jó alapot biztosít a projektben tervezett szakmai építkezésre, de a prevenció munkája újfajta szemléletét és eszközeit meg kell ismertetni a szakemberekkel. A képzés során tovább erősíthetők a kommunikációs, egészségfejlesztő készségek.

IV.5. Az eddigi sikeres programok tapasztalatai nyomán, a tudatos családtervezés és gyermekvállalásra való egészségtudatos felkészülés érdekében a kamasz korosztály részére magas szakmai színvonalú szexuális edukációs programokat kell szervezni, valamint támogató programokat, tanácsadást kell biztosítani a gyermekvállalás előtt álló párok számára, kiemelt figyelemmel azokra a térségekre, ahol a korai gyermekvállalás és a koraszületések száma magas.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Egészségtudatos családtervezés elősegítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Modellprogramban bevont védőnői körzetek száma (db)	300	319
Modellprogramban részt vett védőnők száma (fő)	300	332
Minimálintervencióban részesültek száma (fő)	5 209	8 026
Kiadványok száma (db)		1

Az **EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 az Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése** c. kiemelt projekt keretében 2018. február 01-től indult a „Koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram” (továbbiakban: modellprogram). A koraszülöttség, kis súlyú újszülöttek arányának előfordulásában jelentős területi egyenlőtlenség feltárására kutatás zajlott. A modellprogram az országban három célterületen (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Somogy megye, Budapest X. XVII. és XVIII. kerület) kerül megvalósításra, ahol a koraszületés előfordulási gyakorisága, a veleszületett fejlődési rendellenesség gyakorisága az országos átlag feletti. A kutatások eredményeként célzott intervencióra került sor, melynek első lépéseként elkészült a koraszületés prevenció módszertana. A program során az ellátórendszerben dolgozók szakmai ismereteinek naprakésszé tétele, bővítése hozzájárul a várandósgondozás, illetve egészségügyi ellátás minőségének javulásához képzéseink által. Az ellátást igénybevevők egészségkultúrája, prevenció attitűdje ennek köszönhetően javul, illetve fejlődik, ami jelentősen hozzájárulhat a koraszülés megelőzéséhez. A projekt keretében megtörténik a védőnők felkészítése az egészséges családi életet támogató széleskörű egészségfejlesztési tevékenységre, illetve sor kerül

ezeknek a feladatoknak az integrálására az alapfeladatok közé, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekvállalás időszakára.

A gyermekvállalás előtt álló párok részére elkészült Tájékoztató a gyermeket vállaló párok részére c. kiadvány.

https://efop180.antsz.hu/attachments/article/300/tajekoztato_gyermeket_varo_paroknak.pdf

A Felzárkózó települések program 2019. évben kiválasztott 31 települése közül a Nemzeti Népegészségügyi Központ által megvalósított EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 azonosítószámú, Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése című kiemelt projekt (továbbiakban: Projekt) keretén belül, az A/II. Egészségtudatosság fejlesztése a koragyermekkorban (családtervezéstől a gyermek 6 éves koráig) munkacsoport, koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogramja Somogy és Borsod-Abaúj-Zemplén megye 11 településén már jelen volt. A 2019. évben kiválasztott, de a modellprogram által eddig nem érintett 19 településen is a modellprogram adaptálása a Projekt jelenlegi keretein belül megtörtént. Ezen településeken dolgozó védőnők 36 fő részt vett a Projekt által szervezett módszertani képzésen.

IV.6. A szoptatástámogatás alapvető primer prevenciós tevékenység, és az egyik legköltséghatékonyabb egészségügyi intézkedés. Az egészségügyi szakemberek segítséget nyújthatnak a nőknek a szoptatással kapcsolatos döntéseikben és a szoptatási sikeresség érdekében, ezért a már megvalósult, közel ezer főt érintő, szoptatást támogató szakmai képzéseket folytatni szükséges. Támogatni kell a szoptatás anyja és gyermeke testi és lelki egészségére gyakorolt hatására vonatkozó hatékony tudásátadást, különösen a hátrányos helyzetű térségekben élő várandós anyák és családjuk számára.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
IV.6.1. Alintézkedés neve:	Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság működtetése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzések száma (db)		1
Képzésen részt vettek szám (fő)		80
IV.6.2. Alintézkedés neve:	Családbarát Szüléset Pályázati Program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Családbarát Szüléset pályázati támogatásban részesült kórházak száma (db)	44	53

IV.6.1. Alintézkedés bemutatása

A szoptatás számos betegséggel szemben védelmet nyújt mind a gyermek (légúti- és emésztőrendszeri fertőző betegségek, allergia, elhízás, cukorbetegség, stb.), mind az anya (emlőrák, petefészekrák, stb.) esetében, ami legtöbb esetben arányos a szoptatás időtartamával. Fontos az anya és gyermek lelki egészsége szempontjából is. A sikeres szoptatás három alappilléren, a WHO/ UNICEF Bababarát Kórház Kezdeményezés megvalósításán, az egységes szakmai irányelveken és szemléletmódon, továbbá az anyatejet helyettesítő termékek marketingjének szigorú szabályozásán nyugszik. A szoptatástámogatás alapvető primer prevenciós tevékenység és az egyik legköltséghatékonyabb egészségügyi intézkedés. Az egészségügyi szakembereknek egyedülálló befolyása van a nőknek a szoptatással kapcsolatos döntésére és szoptatási képességére. Ugyanakkor az egészségügyben dolgozók számottevő része nem rendelkezik kellő elméleti és gyakorlati ismerettel ahhoz, hogy e speciális területre vonatkozó problémákat orvosolja. Ezért az egészségügyi dolgozók tudásának további növelése ezen a területen elengedhetetlen, szükséges ahhoz, hogy mélyreható ismeretekre tegyenek szert a szoptatás menedzsment tárgyában. Mindezen ismeretek széles körben történő elterjesztése érdekében növelni szükséges a szoptatás elméleti és gyakorlati oktatásában részt vett szakemberek számát.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (3) bekezdés i) pontja alapján az egészségügyért felelős miniszter felhatalmazást kapott, hogy a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság (a továbbiakban: SzTNB) működésére vonatkozó szabályokat rendeletben állapítsa meg. A korábbi Bizottsági feladatokra alapozva, de más jogállással, kibővített feladatkörrel, és új tagokkal látja el a feladatait jövőben az SzTNB. A Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról szóló 25/2019 EMMI rendelet 2019. november 15-én megjelent.

2018-2019. években, az SZTNB szoptatás támogatása tárgyában végzett tevékenysége:

- A szoptatásra vonatkozó statisztikák nyomon követése

A kórházból hazabocsájtott kizárólagosan szoptatott/kizárólagosan anyatejesen táplált újszülöttek aránya:

- 2018-ban: 61,6% volt, a legmagasabb Borsod-Abaúj-Zemplén megyében: 97,7%, legalacsonyabb Baranya megyében: 27,9%
- 2019-ben 65,0% volt, a *legmagasabb Borsod-Abaúj-Zemplén megyében: 97,1%, a legalacsonyabb Baranya megyében volt: 30,9%.*

A 6 hónapos korig tartó kizárólagos szoptatás/kizárólagos anyatejes táplálás arányának, valamint a 12 hónapos korig anyatejet kapó csecsemők arányának nyomon követése:

- 2018-ban az első életévüket betöltött csecsemők közül a 6 hónapos korig kizárólagos szoptatott/kizárólagos anyatejes táplálásban részesültek aránya 48,9% volt, *a legmagasabb Budapesten volt: 60,2%, a legalacsonyabb Jász-Nagykun-Szolnok megyében volt: 29,2%.*
- 2018-ban 12 hónapos korig anyatejet kapó csecsemők aránya 36,6% volt, *a legmagasabb Budapesten volt 45,1%, a legalacsonyabb Békés megyében volt 25,4%.*

A 2019. évi adatok feldolgozása folyamatban van.

- 2018-ban a várandós anyák szoptatásra való felkészítéséhez szakmai iránymutatás kiadása a védőnők és vezető védőnők számára az egységes feladatellátás és szakmai felügyelet érdekében.

- 2019-ben szakmai felügyelet keretében a területi védőnők ellátó-helyének (védőnői tanácsadóban), valamint a kórházi védőnők ellátó-helyének (a szülészeten) vizsgálata a szoptatást támogató környezet szempontjából.
- 2019-ben „Szoptatással kapcsolatos ismeretek bővítése” című képzés szervezése kórházi és vezető védőnők részére.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ és a Családbarát Ország Nonprofit Kft. az EFOP-1.2.6-VEKOP-17-2017-00001 azonosítószámú, Családbarát ország megnevezésű kiemelt projekt keretein belül Szoptatással kapcsolatos ismeretek bővítése címmel 40 órás szabadon választható elméleti és gyakorlati egészségügyi továbbképzést valósított meg, 82 fő részére. A képzés 4 csoportban - 8 képzési napon történt, amelyen kórházi védőnők és megyei vezető védőnők vettek részt.

IV.6.2. Alintézkedés bemutatása

Magyarország Kormánya kiemelt célként határozza meg a családbarát értékrend, a család- és gyermekbarát szemlélet minél szélesebb körű megvalósulását, valamint ezek érdekében családbarát intézkedések és szabályozási környezet létrehozását. A Kormány támogatja a hazai szülészeti ellátásnak a családok igényeit kielégítő, az új családtag születését, a család bővülését, a pozitív szülési és szoptatási élményt, a gyermekágyas időszak komfortérzetet növelő fejlesztését, a korai kötődés kialakulását, a gyermekek legjobb esélyét az egészséges életkezdethez, azaz azt, hogy a hazai szülészeti ellátás minél inkább családbarát módon működjön.

Fentiek megvalósítása érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2 ütemben hirdette meg a **családbarát szülészeti pályázati programot a családbarát, családközpontú szülészeti ellátás országos szintű megvalósítása érdekében.**

A pályázat I. ütemében a pályázó intézmények elsősorban infrastruktúra-fejlesztésre, és eszközbeszerzésre kaphattak támogatást.

A pályázat II. ütemében az intézmények főképp képzési és eszközbeszerzési támogatást kaphattak, infrastruktúra-fejlesztés igény ebben a szakaszban kisebb mértékben jelentkezett.

Hangsúlyt kapott a pályázatban a képzések támogatása, amelynek keretében a jelentkezők felsőoktatási és civil szervezetek által szervezett oktatáson vehetnek részt 2020. és 2021. években.

Ilyen pl. a perinatális (szak)tanácsadó, és laktációs szaktanácsadó képzés, korszerű szoptatási ismeretek képzés, a bababarát cím megszerzésére indított tanfolyam, vagy az ellátás a gyermek megszületésétől a kórház elhagyásáig című képzés, amely az alábbi modulokból áll:

- 1) családközpontú császármetszés,
- 2) aranyóra és rooming-in,
- 3) a család egység/családi kötelék támogatása a korai gyermekágy idején,
- 4) szoptatástámogatás,
- 5) hatékony kommunikáció a szülőszobán és gyermekágyon (normatív folyamatban és akut problémánál);

6) fogyatékkal élők felkészítése és szüléskísérése;

A pályázati program I. ütemének keretében 44 kórház összesen 6 359 210 000 forint támogatásban részesült. A pályázati program II. ütemében 53 intézmény összesen 3 338 937 000 forint központi költségvetési támogatásban részesülnek.

IV.7. Növelni kell a prevenció programok elérhetőségét a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó fiatalok és szüleik egészségkultúrájának és egészségtudatosságának fejlesztése érdekében, továbbá javítani kell az addiktológiai ellátórendszer hozzáférését az addiktológiai problémák hatékony kezelése érdekében. A kábítószer-probléma korai azonosítása érdekében támogatni kell a helyi szakemberek addiktológiai témájú képzését, továbbképzését, és a szolgáltatások nyújtása során törekedni kell a regionális koordinációs központokkal történő szoros együttműködésre.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
IV.7.1. Alintézkedés neve:	Gyermekek lelki egészségének javítására és társas készségeiknek fejlesztésére irányuló pedagógus képzési program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Gyermekek lelki egészségének javítására és társas készségeiknek fejlesztésére irányuló pedagógus képzési programba (10 BAZ megyei és 11 Budakörnyéki Önkormányzati Társulás területén lévő iskolából) bevont pedagógusok száma	48 fő	
IV.7.2. Alintézkedés neve:	A szegregátumokban tapasztalható szerhasználat megelőzését és kezelését célzó szakmai program kialakítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Elkészült kutatások száma	1 db	
Elkészült szakmai koncepció száma	2 db	

IV.7.1. Alintézkedés bemutatása

Az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet Országos Dohányzás Leszokást Támogató Módszertani Központ 2019. januárban 21 (Borsod Abaúj-Zemplén megyében 10 iskola, a Budakörnyéki Önkormányzati Társulás illetékességi területén 11 iskola) iskolával szoros együttműködésben és 48 pedagógus bevonásával indított **függőség megelőzési programot**.

A program a teljeskörű iskolai egészségfejlesztés (TIE) hatékony megvalósítását segíti, melynek célkitűzése a gyermekek testi-lelki egészségének támogatása.

A pedagógusok a „Már százszor megmondtam” elnevezésű 30 órás akkreditált képzésen vettek részt: olyan pedagógiai módszerekkel ismerkedtek meg, amelyek a gyermekek lelki egészségének javítására és társas készségeiknek fejlesztésére irányult, és alkalmazásuk a mindennapi pedagógiai munka során hozzájárulnak a függőségek megelőzéséhez.

A program további céljaként, a képzés a pedagógusok kommunikációs készségeinek, stresszoldási, konfliktuskezelési és megküzdési eszköztárának fejlesztése által a pedagógusok hivatásszemélyiségének gondozásához is hozzájárult, illetve támogatta a pedagógus saját lelki egészségét és kiégés prevencióját.

A képzésen elsajátított módszerek rendszeres használata a programban résztvevő pedagógusok 88%-át hozzásegítette az osztályon belüli konfliktusok könnyebb/hatékonyabb kezeléséhez; 76%-uk számolt be gyerekek együttműködési képességének javulásáról; 68%-uk mondta, hogy javult/mélyült a kapcsolata a gyerekekkel; 44%-uk tapasztalta, hogy javult az osztályon belüli csoportkohézió; 20%-uk figyelte meg, hogy a módszerek használatával hatékonyabbá vált a tananyag átadása, a gyerekek nyíltabbak lettek és nagyobb biztonságban érzik magukat az iskolai környezetben.

IV.7.2. Alintézkedés bemutatása

A 2016-ban és 2017-ben több szakértői jelzés és exploratív jellegű (elsősorban az ELTE TÁTK kutatóinak vezetésével készült) kutatási eredmény érkezett arra vonatkozóan, hogy a vidéki és városi szegregátumokban, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű lakosság körében jelentősen megnőtt az új pszichoaktív szerek használata.

A tárca megbízásából a probléma mélyebb feltárása érdekében, a Magyar Addiktológiai Társaság vezetésével átfogó kutatások indultak, amelyek 2018-ban kerültek lebonyolításra. Az említett kutatások részben az EFOP-1.6.1-VEKOP/16 keretein belül, részben a Szociális ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság 5 millió forint összegű költségvetési támogatásával valósultak meg.

A szakmai egyeztetések és a munkacsoporti tevékenység eredményeképpen 2019 őszén egy szakmai koncepció került kidolgozásra a szegregátumokban tapasztalható szerhasználat megelőzésére és kezelésére. A koncepció megvalósítására 2020-ban kerül sor.

További, az intézkedés megvalósulását segítő programok, tevékenységek:

A helyi szakemberek addiktológiai ismereteinek elmélyítése érdekében **bevezetésre került a szenvedélybetegek közösségi ellátásában, valamint az alacsonyküszöbű ellátásban a munkakörhöz kötött kötelező képzés.** A képzés indítása az elmúlt években végbemenő változások miatt vált szükségessé. 2010 után a magyarországi kábítószer-helyzet jelentősen átalakult. Az addig ismert szerek, szerhasználati mintázatok mellett az új pszichoaktív szerek (köznyelven dizájn drogok) széleskörű megjelenése okozza a legnagyobb kihívást, amely a korábbinál változatosabb, komplexebb válaszlépéseket tesz szükségessé. Az elmúlt években az addiktológiai szakma számos tapasztalatot szerzett és módszertant dolgozott ki, amelyek jobban illeszkednek az új kihívásokhoz. A képzés során megszerzett ismeretek lehetővé teszik az addiktív problémával élő személyek és

hozzátartozóik lakókörnyezetükben nyújtott szakszerű ellátását, gondozását, készségfejlesztését és reintegrációjukat a társadalomba.

A képzés részletes szabályai az egyes szociális ellátásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet 2020. februári módosítása tartalmazza.

Szenvedélybeteg fiatalok gyermekek ellátása:

2010 után az új pszichoaktív anyagok - designer drogok - megjelenése jelentősen átformálta a kábítószer-probléma hazai megjelenését. Aggasztó jelenség, hogy a fiatalok körében is megjelent a designer drogok használata, és feltételezhető, hogy az első kipróbálás időpontja is a fiatalabb, 16 éves életkor alatti életkor felé tolódott el, ezért az ilyen gyermekek megfelelő ellátása és annak finanszírozása megoldást igényelt. Szükségessé vált, hogy a változásokhoz a jogszabályi környezet is alkalmazkodjon. A 2017-ben, 2018-ban, majd 2019-ben zajlott modellkísérleteket követően került sor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítására: a **szenvedélybetegek rehabilitációs intézményében** ellátható kiskorúak életkori meghatározása a korábbi 16. életévről 12. életévre csökkent. Így lehetőség nyílik arra, hogy a 12-16 éves gyermekek ellátása is biztosítható és normatív alapon finanszírozható legyen. 2020. január 1-től a szenvedélybetegek rehabilitációs intézményi ellátása során a 12-16. éves ellátottak után magasabb összegű állami támogatás jár, többek között a gyermekek tanulmányainak folytatásához szükséges pedagógiai segítségnyújtáshoz kapcsolódó kiadások fedezése céljából.

Hajléktalan pszichiátriai betegek ellátása:

2018-ban célzottan a lakhatási nehézségekkel küzdő, hajléktalan pszichiátriai betegek ellátásának biztosítása érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma lehetőséget adott az államilag finanszírozott kapacitások bővítésére. A felhívás eredményeként 310 hajléktalan személy ellátására biztosított forrást az állam, ami nem programszerű finanszírozást jelent, hanem hosszútávú, kiszámítható szolgáltatásnyújtást eredményez tekintettel az új szolgáltatások létrehozására, illetve a már működő szolgáltatások többletkapacitás befogadására.

IV.8. A dohányzásra történő rázkódás megelőzése és a leszokás támogatása érdekében, az eddigi sikeres beavatkozások tapasztalatai nyomán tovább kell növelni az evidencia alapú, széles körű, esély-egyenlő hozzáféréssel, térítésmentesen biztosított szolgáltatások, programok körét.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Az egészségügyi szakdolgozók képzése a leszokás támogatási tevékenység végzésére – „Kelet európai Ápolók Kiválósági Központja a Dohányzás Visszaszorításáért” elnevezésű nemzetközi projektben való együttműködés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

Az **Országos Korányi Pulmonológiai Intézet** 2014-2019 között részt vett a Bristol-Myers Squibb által támogatott **„Kelet-európai Ápolók Kiválósági Központja a Dohányzás Visszaszorításáért”** elnevezésű nemzetközi projektben, amelynek célja az egészségügyi szakdolgozók dohányzási szokásainak megismerése, valamint az egészségügyi szakdolgozók képzése leszokás támogatási tevékenység végzésére.

A 2018-2019 évi tevékenység kiemelt feladata volt a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, dohányzó várandósokkal és szoptató anyákkal foglalkozó védőnők számára tartott leszokás támogatásról szóló továbbképzés.

A képzéseken 43-an vettek részt.

A program egyéves után követése idején, 18 résztvevőnek (a továbbképzés résztvevőinek 40%-tól érkezett visszajelzés) 57 gondozottat sikerült bevonni. 43 fő (75%) absztinens maradt a várandósság végéig, 19 fő (33%) pedig végleg leszokott a dohányzásról (megjegyzendő, a gondozottak állapota és a támogatást nyújtók foglalkozása miatt, a támogatás csak magatartás-orvoslási elemeket tartalmazott).

A projekt által kínált mini-pályázat keretében lehetőség volt többszörösen hátrányos helyzetű dohányzó lakosság és szakemberek elérésére és leszokásának segítésére a vissi Református Anyaotthonban, illetve a kenézlii Idősek Klubjában (Borsod-Abaúj-Zemplén megye).

IV.9. A Kormány a hazai oltási rend további erősítése érdekében kötelezően felajánlandó, térítésmentes oltásként 2014 szeptemberétől bevezette a humán papilloma vírus (HPV) elleni védőoltást. Az éves kampányoltások során az átoltottság 75 % feletti. Folytatni kell az önkéntes, térítésmentes oltásként bevezetett humán papilloma vírus elleni védőoltást az érintett korosztályba tartozó lányok körében. Az átoltottság növelése érdekében a legfontosabb kapcsolódó üzeneteket el kell juttatni a hátrányos helyzetű térségek lakossága részére.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Humán papillomavírus elleni védőoltás	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
HPV elleni védőoltás igénybevételi arány (%)	75,4	81,8

A **magyarországi kötelező védőoltási rendszer** eredményei világviszonylatban is kimagaslóak. A rendszer a rendkívül magas átoltottság révén hozzájárul a védőoltással megelőzhető fertőző betegségekkel szembeni védekezéshez, a hazai járványügyi biztonság fenntartásához.

Míg a szűrés lehetőséget biztosít arra, hogy korán felfedezésre kerüljön a rákmegelőző vagy rákos elváltozás, addig a méhnyakrák elleni védőoltással már a betegség kialakulását okozó HPV-fertőzés válik megelőzhetővé.

A **humán papillomavírus elleni védőoltás** 2014 őszétől a Nemzeti Immunizációs Program része. Az önkéntes térítésmentes védőoltást az általános iskola 7. évfolyamába járó, 12. életévüket betöltött leányok számára a szülők/gondviselők térítésmentesen igényelhetik, az oltás beadását iskolai kampányoltás keretében kell megszervezni.

A védőoltás elsődleges célja a méhnyakrák megbetegedések és halálozások megelőzése. A 2014/2015, a 2015/2016, a 2016/2017 és 2017/2018 tanévben a kétkomponensű HPV oltóanyag (Cervarix) állt rendelkezésre. A három kampány során az országos igénybevételi arány mindhárom évben meghaladta a 75%-ot, amely nemzetközi összehasonlításban is jó eredménynek tekinthető.

A 2014/2015-ös tanévben 81,3%, a 2015/2016-os tanévben 76,1% és a 2016/2017-es tanévben 76,6% és a 2017/2018-as tanévben 75,4% volt az országos igénybevételi arány.

A 2018/2019-es tanévben a kilenckomponensű HPV oltóanyaggal (Gardasil9) történtek az oltások, az országos igénybevételi arány az előzetes adatok szerint 81,8%. Az adatokból jól látható, hogy a HPV elleni védőoltás bevezetésekor, az első évben tapasztalható nagy érdeklődés és magas igénybevételi arány után csökkent a védőoltást igénylők aránya, amely azonban a 2018/2019-es tanévben ismét 80% feletti.

Az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ jelenleg elérhető adatai szerint hasonlóan jó arányt egész Európában csak Portugália és az Egyesült Királyság tud felmutatni.

HPV elleni védőoltás 2018/2019 igénybevételi arány megyei bontásban (%)	
Igénybevételi arány (%): Oltottak / (jogosult-már kapott) %-os aránya	
Megye	2018/2019 kampány
Budapest	80,4
Baranya	83,6
Bács-Kiskun	75,7
Békés	80,8
Borsod-Abaúj-Zemplén	83,2
Csongrád	82,5
Fejér	82,8
Győr-Moson-Sopron	74,9
Hajdú-Bihar	81,8
Heves	85,3
Jász-Nagykun-Szolnok	84,5

Komárom-Esztergom	76,4
Nógrád	83,9
Pest	78,1
Somogy	87,9
Szabolcs-Szatmár-Berg	88,0
Tolna	89,3
Vas	76,1
Veszprém	77,5
Zala	83,3
Országos átlag	81,2

IV.10. Az egészségügyi szakdolgozók több éve zajló, sikeres továbbképzését követően is széles körben folytatni kell célirányos képzésüket a szocio-kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása, az előítéletesség visszaszorítása érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Az egészségügyi szakdolgozók célirányos képzése a szocio-kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása, az előítéletesség visszaszorítása érdekében	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Értékek és normák az ápolásban, ápolási etika c. továbbképzésen részt vettek száma (fő)	143	137
Transzkulturális ápolás c. továbbképzésen részt vettek száma (fő)	220	435
Fókuszban a Transzkulturális ápolás részt vettek száma c. továbbképzésen részt vettek száma (fő)	0	118

Az egészségügyi szakdolgozók továbbképzési kötelezettség teljesítésének feltételeit az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól szóló 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet határozza meg. A továbbképzési időszak teljesítéséhez az egészségügyi szakdolgozónak kötelező szakmacsoportos elméleti, szabadon választható elméleti, és gyakorlati továbbképzési típusokban kell részt vennie a szakképesítésének megfelelő szakmacsoportban, 150 pont értékben.

Az **egészségügyi szakdolgozók továbbképzési rendszerében** kidolgozásra került kötelező szakmacsoportos és szabadon választható elméleti továbbképzési tartalmakban található olyan továbbképzési programok, amelyek célja a diszkriminációtól való mentesség

A 2017-ben kiadott **kötelező szakmacsoportos továbbképzések** vonatkozásában a következő három program közül választhatnak az egészségügyi szakdolgozók: Értékek és normák az ápolásban, ápolási etika, Transzkulturális ápolás. A szabadon választható elméleti továbbképzések közül a Fókuszban a Transzkulturális ápolás c. továbbképzési program szolgálja fenti célok elérését.

A NEFMI rendelet alapján egy kötelező szakmacsoportos továbbképzés a továbbképzésre kötelezett számára térítésmentes, a támogatás mértéke 10 000 forint/fő/továbbképzési ciklus.

Továbbképzési program megnevezése	2018-ban a továbbképzésen részt vettek száma (fő)	2019-ben a továbbképzésen részt vettek száma (fő)
Kötelező szakmacsoportos továbbképzési program		
Értékek és normák az ápolásban, ápolási etika	143	137
Transzkulturális ápolás	220	435
Szabadon választható továbbképzési program		
Fókuszban a Transzkulturális ápolás	0	118

IV.11. Pályaválasztást támogató ösztöndíj programot kell indítani az iskolarendszerű nappali képzésre járók számára az egészségügyi humán erőforrás utánpótlásának biztosítása érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Pályaválasztást támogató ösztöndíj program indítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Egészségügyi vagy szociális szakdolgozóvá válást célzó programokon részt vevő személyek száma a projekt fizikai befejezéséig (fő)	3 200	
6 hónappal a program elhagyását követően egészségügyi és szociális szakdolgozó állástbetöltő személyek száma az érintett térségekben (fő)	2 900	

Az egészségügy területén az ellátás színvonalának javítása, a megbízottság növelése megkívánja, hogy jól képzett egészségügyi szakdolgozók segítsék az egészségtudatos magatartás kialakítását, a gyógyulást, a rehabilitációt, és aktív szerepet vállaljanak a magyar lakosság egészségi állapotának és gyógyulási esélyeinek javításában.

A képzésekre jelentkezők létszámadatai szerint a továbbtanulás során még kevesen választják az egészségügyi szakképzést.

Az „**Ápoló tanulók részére pályaválasztást támogató ösztöndíjas program**” (EFOP-1.10.1-VEKOP-16-2016-00001) ösztöndíjas program ezen a helyzeten kíván változtatni azzal, hogy az elhivatott egészségügyi szakdolgozók létszámának növelése és a humánerőforrás-utánpótlás ösztönzése érdekében az egészségügyi szakképesítés megszerzését, és az azt követő hazai munkavállalást segíti elő. A projekt tervezett befejezési dátuma: 2022. március 31.

A megvalósítás célja:

- Tovább javuljon az egészségügyi ellátás színvonala és csökkenjen a közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók esetében a humánerőforrás hiány jól képzett egészségügyi szakdolgozók révén, a magyar lakosság egészségügyi állapotának javítása érdekében.
- Biztonságosabb betegellátás a humánerőforrás gazdálkodás közép és hosszú távú stratégiájának megtervezése által.
- Vonzóbbá váljon a pályaválasztó fiatalok számára a széles szakképesítési választékot nyújtó egészségügyi pálya.
- Továbbjavuljon az egészségügyi szakdolgozók utánpótlása, a pályaválasztás ösztönzése az iskolarendszerű képzésben résztvevő tanulók részére kialakított ösztöndíj rendszer révén.

Főbb elemek:

- A program keretében várhatóan 3 200 egészségügyi szakdolgozói hivatást választó (a pályázati felhívásban meghatározott, érettségi végzettségre épülő iskolarendszerű egészségügyi OKJ képzéseiben résztvevő, nappali és esti tagozatos) tanuló kaphat ösztöndíjat. Az ösztöndíj mértéke 3,01 tanulmányi átlagtól havonta nettó 40 000 forint.
- A támogatás legfontosabb feltétele, hogy az ösztöndíjjal támogatott szakképesítés megszerzését követően legalább annyi ideig kell a fiataloknak valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál a megszerzett szakképesítésnek megfelelő munkakörben dolgozni, amennyi ideig az ösztöndíjat kapták (illetve heti 18 óras részmunkaidős foglalkoztatás esetén kétszer annyi ideig).
- Az ösztöndíjasok támogatására a projekt országos mentorhálózatot működtet (40 fő mentor), amely segíti az egészségügyi intézmények és a tanulók közötti kölcsönös elköteleződést és a hivatástudat kialakulását. A mentori tevékenység célja a tanulók pályaválasztásának orientációja az egészségügyi szakmák iránt, a tanulók motiválása a szakképzésben való aktív és eredményes részvételre, a szakképesítés megszerzésére, valamint a megszerzett szakképesítésnek megfelelő munkakörben történő elhelyezkedésre.

Eredmények:

- 5 ösztöndíjas pályázati ciklus (6. meghirdetés alatt) zárult le, melynek eredményeképpen 3 117 tanulóval összesen 3 697 szerződés jött létre.

- A 4. pályázati ciklussal a pályázati lehetőség kiegészült a tanulmányaikat esti munkarendben végzők számára is.
- A 6. pályázati ciklus 2020. február 11-én került meghirdetésre, 2020. február 18-március 31. között volt lehetőség a pályázatok benyújtására.
- A már végzett ösztöndíjasok közül igazoltan 785 fő már elhelyezkedett és a megszerzett szakképesítésének megfelelő munkakörben dolgozik, valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál.

2018. és 2019. évre vonatkozó létszámadatok:

Ciklus	Pályázatok benyújtási időszaka	Beérkezett pályázatok száma (db)	Megkötött/létrejött szerződések száma (db)	Ösztöndíj támogatásban részesülők száma (fő)
1. ciklus	2017.12.18.-2018.01.15.	748	689	689
2. ciklus	2018.04.11.-2018.05.15.	142	137	137
3. ciklus	2018.09.12.-2018.11.15.	515	492	330
4. ciklus (nappali)	2019.02.26.-2019.03.12.	62	61	58
4. ciklus (esti)	2019.04.08.-2019.04.30.	1 146	1 078	1 024
5. ciklus	2019.09.23.-2019.10.31.	1 417	1 240	879
Összesen	-	4 030	3 697	3 117

IV.12. A betegek biztonsága és az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében javítani kell az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjét és a jól képzett munkavállalók arányát.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjének emelése az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Egészségügyi vagy szociális szakdolgozóvá válást célzó programokon részt vevő személyek száma a projekt fizikai befejezéséig	3 200 fő	
6 hónappal a program elhagyását követően egészségügyi és szociális szakdolgozói állástbetöltő személyek száma az érintett térségben	2 900 fő	

A betegek biztonsága és az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjének és a jól képzett munkavállalók arányának javítását az **EFOP-1.10.3-17 - Képzési programok az egészségügyi ágazat szolgáltatás-fejlesztése érdekében** és az **EFOP-1.10.4-18 - Egészségügyi ösztöndíjak támogatása** c. projektek szolgálják.

A projektek célcsoportját a közfinanszírozott egészségügyi intézményeknél/szolgáltatóknál alkalmazott/alkalmazni tervezett orvosok, rezidensek, szakorvosok, gyógyszerészek, szakgyógyszerészek, szakdolgozók valamint az orvostudományi illetve szakirányú egészségtudományi képzésben résztvevő hallgatók képezik.

Az EFOP-1.10.3-17 - Képzési programok az egészségügyi ágazat szolgáltatás-fejlesztése érdekében c. projekt megvalósítására rendelkezésre álló keretösszeg: 4 400 275 327 forint. Nyertes pályázók száma: 32 intézmény.

Az EFOP-1.10.4-18 - Egészségügyi ösztöndíjak támogatása c. projekt rendelkezésére álló forrás: az EFOP keretében 687 millió forint, a hazai költségvetés terhére 42 millió forint a vissza nem térítendő támogatás maximális összege. Nyertes pályázók száma: 24 intézmény.

IV.13. Az ápolók tudásának naprakészen tartása érdekében a korábban végzetek számára EU konform ápolói végzettség megszerzését célzó felzárkóztató programot kell indítani.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	EU konform ápolói végzettség megszerzését célzó felzárkóztató program indítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma (fő)	836	-
A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók száma (fő)	812	-

Az 1,8 milliárd forint összköltségű **EFOP-3.8.1-14 „Felzárkóztató egészségügyi ápolói szakképzési programok”** projekt (projekt tényleges befejezési dátuma: 2018. december 31.) célja volt a humán erőforrás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése, az országon belüli mobilitás elősegítése, a jövő szükségleteinek megfelelő létszámú és minőségű emberi erőforrás biztosítása, és az egészségügyi dolgozók megtartása az egészségügyi ellátórendszerben.

A 3 egyetemi helyszínen (Szeged, Pécs, Debrecen), 50 ÁEEK fenntartású egészségügyi intézményben, valamint 14 mentőszolgálati helyszínen ennek érdekében 5 képzés került lebonyolításra (Gyakorló ápoló, Ápoló, Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló, Csecsemő- és gyermekápoló, valamint

Mentőápoló képzés). A képzéseken részt vevő 836 hallgató a képzés ideje alatt motivációs ösztöndíjat kapott, a képzés végeztével pedig vizsgát tettek. A hallgatók a sikeres vizsga eredményeként megkapták az államilag elismert szakképesítéseket.

A felzárkózást támogató ápolói egészségügyi szakképzési program indítása lehetőséget adott az ellátórendszerben dolgozó, már kevésbé naprakész szakképesítéssel bíró ápolók számára az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképesítés megszerzésére, így szakmai előmenetel biztosítására az élethosszig tartó tanulás jegyében. A program a képzésben résztvevő személyek érdekein túl az egészségügyi ellátórendszerre is pozitív hatást gyakorolt. A megfelelő számú és megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező humánerőforrás képes volt az egészségügyi ellátás színvonalát javítani, biztonságos betegellátást nyújtani, a kvalifikált munkaerő biztosításával pedig hozzájárult az egészségügyi ellátórendszer társadalmi megítélésének megváltozásához.

Eredmények:

- 2018. december 31-ig 836 fő fejezte be az ápoló, gyerek-és csecsemőápoló, valamint mentőápoló képzést.
- 2018. december 31-ig 812 fő tett sikeres vizsgát, megszerezve az ápoló, gyerek-és csecsemőápoló, valamint mentőápoló OKJ-s bizonyítványát.

2.5 V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok

Az intézkedési terv a területi különbségek csökkentésével, illetve a lakhatási problémákkal összefüggésben 5 intézkedést tartalmaz, amelyek a mélyszegény, leszakadt települések felzárkózását, szegregált élethelyzetek felszámolását, a szociális városrehabilitációt segítik elő.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előre-haladás
V.1.	Integrált területi beruházások megvalósításának támogatása a fejlesztendő járásokban	B
V.2.a	Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózásának elindítása, felzárkózási esélyeinek megteremtése.	B
V.2.b	Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezése	B
V.2.c	Felzárkózó települések hosszú távú programja	B
V.3.a	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)	C
V.3.b	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő infrastrukturális beruházások (ERFA)	C
V.3.c	Szociális városrehabilitáció (ERFA)	B
V.3.d	Szociális városrehabilitáció (ESZA)	B
V.4	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő központi program	B
V.5.	Közlekedési fejlesztése hh területeken	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

V.1. Folytatni kell a kedvezményezett járások társadalmi, gazdasági felzárkózása érdekében indított komplex beavatkozásokat lehetővé tevő programokat, melyek célja a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz, valamint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása. A legsúlyosabb helyzetben lévő kedvezményezett településeken folyamatos szakmai jelenlétet biztosító programokkal kell segíteni az ott élők felzárkózási esélyeit.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter innovációért és technológiáért felelős	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Magyar Falu program tájékoztató rendezvények	N.r.	70 helyszín
A rendezvényeken részt vett képviselők, polgármesterek	N.r.	4 000 fő

Az intézkedés céljainak elérését több program, fejlesztési támogatás is segíti.

A Kormány elkötelezett a kistelepüléseken élők számának növelésében, életminőségének javításában, valamint ezzel összefüggésben ezen települések fejlesztésében, melyre tekintettel a Miniszterelnökség a Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos vezetésével kidolgozta, és a Kormány elé terjesztette a **Magyar Falu Program** koncepcióját.

A Magyar Falu Program egy olyan komplex, társadalmi és gazdasági célterületekre is kiterjedő programmá vált, mely egy évtizedre elnyúló fejlesztési programot, és ezzel együtt fejlődési lehetőséget biztosít az 5 000 fő és ez alatti települések részére.

A 2019. évben indult Magyar Falu Program (mely a lakosság több mint 30%-át, a települések több mint 91%-át érinti, ebből 3 150 284 főt közvetlenül is) legfontosabb célkitűzése az 5 000 fő és ez alatti települések népességmegtartó erejének növelése, a kistelepülési életforma erősítése, és a vidéki lakhatási lehetőségek segítése. A Magyar Falu Program bevezetésével egyedülálló, célzott kormányzati beavatkozás történt az 5 000 fő és ez alatti állandó lakosságú településeken.

A Magyar Falu Program során megvalósul a kistelepülések hátrányainak enyhítése, többek között az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, illetve olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek vonzóvá teszik az ott élők, illetve a letelepedni szándékozók számára ezen településeket. Célja továbbá, hogy azonnali beavatkozást jelentsen a kistelepülések számára és ez esélyt adjon a jövőben a népesség növekedésére is.

A Magyar Falu Program kidolgozására széleskörű párbeszéd keretében került sor, melynek keretében több mint 70 helyszínen és több mint 4 000 önkormányzati képviselő és polgármester kapott tájékoztatást. A felzárkózó településeken a két legérintettebb megyében (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megye) 7 db illetve 4 db tájékoztató rendezvény is került megszervezésre. Az egyeztetések során szoros volt az együttműködés a felzárkózó települések önkormányzataival, az érdekképviseleti szervezetekkel, civil szervezetekkel, valamint az érintett minisztériumokkal.

A Magyar Falu Program a pályázatokon keresztül megvalósuló támogatási rendszerrel, a mellékúthálózat fejlesztésével és a „falusi CSOK” bevezetésével segíti a kistelepüléseken élők életkörülményeinek folyamatos javítását.

A Magyar Falu Program pályázat rendszere a 2019-es évben 15 célterületre kiterjedő fejlesztési lehetőséget biztosított az 5 000 fő és ez alatti állandó lakosságú települések részére. Az egyes alprogramok, illetve intézkedések szorosan összefüggnek egymással, így segítve a kistelepülésen élők életminőségének és energetikai körülményeinek javítását. Az önkormányzatok esetében a pályázati kiírások, az egyházak esetében a felhívások, 100 %-os támogatási intenzitással, vissza nem térítendő támogatásként, 100 %-os támogatási előleggel kerültek kiírásra a Magyar Államkincstáron keresztül.

A „**Falusi CSOK**” a preferált kistelepülésen lévő ingatlan vásárlásra meghatározott nagyobb támogatási összeg mellett, lehetőséget teremt arra is, hogy meglévő otthon korszerűsítésére, felújítására igényeljenek a gyermeket vállalók vagy gyermeket nevelők akár 5 millió forint vissza nem térítendő támogatást. A támogatási rendszer kidolgozásának hatása lehet a kistelepülésen élők életkörülmények javítása. A lakásvásárlás mellett támogatás igényelhető többek között közműszolgáltatás bevezetésére, fürdőhelyiség, illetve WC létesítésére olyan lakásban, amely nem rendelkezik ilyen helyiséggel, szigetelési munkákra, amely megvalósítása előmozdítja a társadalmi felzárkózást, és az életkörülmények minőségének javítását.

Közel 2 500 településen lehet igénybe venni a „falusi CSOK”-ot; azon településeken, ahol tartósan csökken a népesség, vagy komplex programmal fejlesztendő járáshoz tartozik. 2019 végéig több mint 5 000 db igénylés érkezett összesen 29 Mrd forint értékben.

A hitelintézetek 2019. év végével zárult adatszolgáltatása alapján a legnagyobb mértékben a három gyermekre járó kombinált (vásárlás+korszerűsítés) támogatást vették igénybe (a szerződések 42%-a). Több mint 2 000-en vásároltak ezzel a támogatással lakást és vállalták, hogy korszerűsítik és/vagy bővítik átlag 7,7 millió forint vissza nem térítendő támogatási összeggel. Több mint 1 600-an pedig meglévő lakásukat korszerűsítik vagy bővítik átlagosan 2,6 millió forint vissza nem térítendő támogatással.

Ezek alapján elmondható, hogy már több ezer család lakhatási feltételeinek javulását segíti elő a támogatási rendszer, vidéki környezetben. Mindkét támogatási formára: (vásárlás és korszerűsítésre járó) kombinált támogatás, illetve a meglévő lakás korszerűsítésére járó támogatás – nagy az érdeklődés, és az igénylés. Egy-két gyermekre tekintettel nagyobb számban meglévő lakás korszerűsítésére igénylik a támogatást, három vagy több gyermek esetén jellemzően a kombinált (vásárlásra és korszerűsítésre/bővítésre) vonatkozó támogatást igénylik.

A Magyar Falu Program sikerességét a 2019-es adatok bizonyítják. A 2 873 db 5 000 fő, vagy az alatti lélekszámú kistelepülés 97,4%-a pályázott (2 797 db) a Magyar Falu Program valamely alprogramjában, ami jelzi a valódi, helyi igényekre reagáló pályázatok népszerűségét. Ezzel elmondhatjuk, hogy szinte valamennyi 5 000 fő és ez alatti település pályázott legalább egy alprogramra.

2019-ben 5 321 nyertes pályázót hirdettünk, amely 2 397 település között oszlik meg. Ez alapján elmondható, hogy átlagosan egy település több mint 4 alprogramra pályázott és átlagosan legalább két alprogramban nyert is. A 2019. évben induló alprogramok 150 Mrd forint összegű keretből valósultak meg.

A Magyar Falu Programban több mint 58,4 Mrd forint hazai pályázati rendszerben nyújtott támogatási összeget ítélte meg a Miniszterelnökség; a megítélt összegek kifizetése 2019-ben maradéktalanul megtörtént.

A pályázatok megvalósítása az elfogadott Támogatói Okiratok alapján, jellemzően 2020-ban történik meg.

A Magyar Falu Program keretében, a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből bevonásra javasolt felzárkózó települések (31 db) közül, 62 db pályázat nyert, így több mint 737 millió forint támogatásban részesültek.

Kiemelkedő volt a települések igénye az orvosi eszközfejlesztésre, ahol 12 település, közel 70 millió forintot támogatást kapott.

Az elnyert pályázatoknak köszönhetően 9 településen újul meg az óvoda; valamint 3 település részesült a járda építésének, felújításának anyagtámogatásában. A közterület karbantartás eszközfejlesztés pályázaton 10 település, több mint 118 millió forint összegben nyert el támogatást.

A falubusz beszerzésére irányuló támogatásban 8 település részesült. Önkormányzati utak felújítására 5 település kapott közel 122 millió forintot. A nemzeti és helyi identitástudat erősítése pályázat által 6 település tervezhetett közösségi teret, szervezhetett programot, vagy foglalkoztathat közösség-szervezőt.

A Magyar Falu Program, Magyarország egyes területei közötti gazdasági fejlettség szerinti különbségek csökkentése; a munkaerő-piaci hátrányok csökkentése, a helyi foglalkoztatás bővítése, valamint a vidék lakosság-megtartó képességének növelése céljából, a gazdasági mutatók alapján a kevésbé fejlett településeknek is nyújtott támogatást. Ennek köszönhetően a Magyarország egyes területei közötti gazdasági fejlettség béli különbségek csökkentése érdekében szükséges fejlesztési programcsomagról szóló 1403/2019. (VII. 5.) Korm. határozatban meghatározott települések közül 44 település, összesen 1,429 millió forint összegben 127 pályázattal nyert el támogatást. Ezt az összeget többek között fordíthatták közszolgáltatások fejlesztésére: óvoda, orvosi rendelő/eszköz és temető fejlesztésére, járda és út felújítására, valamint közösségi terek megújulására és a helyi identitástudat erősítésére.

A minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása érdekében tíz iskola volt részese a **VEKOP-8.6.3-16** azonosítószámú, az **„Agrárszakképzés átfogó oktatási fejlesztése a Közép-magyarországi régióban”** program keretén belüli kulcskompetencia fejlesztést támogató foglalkozások megtartásának.

Az alapkompentenciák fejlesztése érdekében számos intézményben korrepetálásokat szerveztek a 9. évfolyamon tanulmányaikat megkezdő tanulók részére. Az egyéni segítségre szoruló diákokkal mentorok foglalkoztak, a kollégiumi elhelyezést nyert tanulók részére pedig adott volt az állandó korrepetálás biztosítása a legtöbb tantárgyból.

Az iskolák – a fejlesztő pedagógusi és az iskolapszichológusi közreműködéssel megtartott – pályaaorientációs foglalkozásokra és a különböző kompetenciafejlesztő foglalkozásokra segítségül hívták a kisebbségi önkormányzatok képviselőit a motiváció fenntartása érdekében. Ugyanazon alkalmak biztosítottak lehetőséget egyéni képesség és készségfelmérés alapján egyéni pályaaorientációs előadásokon, tanácsadásokon való részvételre.

Az osztályfőnöki órák és a kollégiumi csoportfoglalkozások tematikus foglalkozásai, illetve a kollégiumi délutánok programjai lehetőséget biztosítottak olyan kompetenciák fejlesztésére, mint a munkakeresés, önéletrajz írási technikák, állásinterjúval való megjelenés és válaszadás. A szakkiállításokon, gyárlátogatásokon való részvétel további motivációt jelentett a kulcskompetenciák fejlesztését célzó képzéseken való részvételre.

A hallás- vagy látássérült, illetve mozgásában korlátozott tanulók már korábban is SNI kategóriába tartoztak a képzési rendszerben. Az iskolák fejlesztőpedagógusai minden tanulóval külön foglalkozva igyekeztek elérni, hogy tevékenységük nagymértékben hozzájáruljon a kulcskompetenciák fejlesztéséhez, amellyel a munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférésük jelentősen növelhető. Ezek elsősorban a szociális, kommunikációs és kooperációs képességekre, készségekre vonatkoztak, de a tanulási nehézséggel küzdő tanulók is bevonásra kerültek a fejlesztésbe, ahol alapkompentenciákat fejlesztő korrepetálásokon vettek részt főleg szövegértésből és matematikából. A pedagógusok ezekben az esetekben differenciált órávezetést alkalmaztak és a tanulókat rendszeresen korrepetálták.

Ezen kívül néhány iskolában a **GINOP 6.2.3-17** azonosítószámú „**Szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése projekt**”, valamint a **GINOP-6.1.1** azonosítószámú "**Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése**" programok keretein belül volt lehetőség különböző előadások meghallgatására például az Ügyfélkapu nyújtotta lehetőségekről, illetve a regisztrált munkanélküliek számára – a helyi kormányhivatalokkal együttműködve – OKJ-s tanfolyamokat szerveztek a tanév folyamán Kerti munkás, Parkgondozó, Virágkötő szakmák tekintetében. Számos esetben működtek együtt az iskolák a Humánszolgáltató Központtal, ahol az intézményben tanulócsoportok személyiségfejlesztése, pályaaorientációs foglalkozások végzős tanulók számára és heti fogadóórák biztosítása volt nyomon követhető.

A fentiekén túl életpálya-tanácsadási foglalkozások, életpálya-tervezés, pályaaorientáció, mentálhigiénés foglalkozások keretében stressz-kezelés, önbizalom erősítés, koncentráció-növelési tréningek kerültek megszervezésre. Sok iskolában nagy sikerrel zajlottak a drámapedagógiai szakkör rendezvényei önismeret, társismeret, kommunikáció témakörökben.

Néhány iskolában már megtörtént az akadálymentesítés, így a jövőben fogadni tudnak kerekesszékes, mozgásában korlátozott vagy egyéb fogyatékkal élő diákokat, illetve a felnőttképzés keretében megváltozott munkaképességgel rendelkező tanulókat is.

V.2. Az MNTFS II. első két intézkedési tervében elért eredmények tapasztalataival, folyamatos szakmai jelenléttel támogatott felzárkózási programokat kell indítani a legnehezebb helyzetű településeken. A programok célja, hogy a korábbi fejlesztésekben kialakított Jelenlét program módszereivel készült települési diagnózis alapján segítsék a helyben élők és a települések felzárkózását.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
V.2.a. Alintézkedés neve:	„Végtelen lehetőség”	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Modellprogramban részt vevő települések		5
Járási fejlesztési fórumok		5
V.2.b. Alintézkedés neve:	Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Létrehozott Biztos Kezdet Gyerekházak száma	2	
Létrehozott tanodák száma	2	
Létrehozott kisüzemek száma	3	
V.2.c. Alintézkedés neve:	Felzárkózó települések hosszú távú programja	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Programba bevont települések száma		31

Az **EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség” konstrukció** a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén indított modellprogram, melynek célja az érintett területek további esetleges leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által kidolgozott „Jelenlét program” kiterjesztésével.

Sorszám	Járás	Végrehajtó szervezet
1	Cigándi	Magyar Református Szeretetszolgálat
2	Kunhegyesi	Magyar Máltai Szeretetszolgálat
3	Baktalórántházi	Baptista Szeretetszolgálat
4	Sellyei	Katolikus Karitás
5	Gönci	Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat

A kísérleti program végrehajtását az **EFOP-1.4.1-15 „Integrált gyermekesély programok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projekt segíti, és követi nyomon.

Az EFOP-1.4.1-15 kiemelt projektet a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság hajtja végre konzorciumban a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal és a Társadalomtudományi Kutató Központtal (korábban MTA-val).

A kiemelt projekten belül az EFOP-1.5.1-17-hez az alábbi két feladatcsomag kapcsolódik:

- egyik feladat az EFOP-1.5.1-17 járásokban dolgozó karitatív szervezetek szakmai támogatása, amelyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat végez.
- a másik feladat az EFOP-1.5.1-17 program folyamatkövetése és értékelése, amelyet a Társadalomtudományi Kutató Központ végez.

A „Jelenlét” programon keresztül olyan „ismételhető”, adaptálható beavatkozások, módszerek, eljárások, rendszer-hiányt pótló innovatív eszközök gyakorlati modellezése történik, amelyek utána (fenntarthatóságuk érdekében is) a szociális ellátórendszerbe (szolgáltatásokba, szakemberek képzésébe) illeszthetők lesznek; olyan együttműködésen alapuló működési módok, partnerségi megoldások kitapasztalása, bevezetése, amelyek a helyi közösségek öngondoskodásán túl segítik a szakpolitikát a legnehezebb helyzetben élők felzárkózására alkalmasabb intézkedések meghozásában.

2019 első negyedévétől az 5 járási projektet megvalósító szervezet negyedéves szakmai beszámolókat készít az elmúlt 3 hónap tevékenységéről, eredményeiről, nehézségeiről. A beszámolókat a MMSZ összegzi, és szakmai értékelést csatol hozzá.

A „Végtelen lehetőség” kísérésének keretében a MMSZ az alábbi tevékenységeket végzi:

- átfogó koordinációs, szakmai támogató, hálózatban való működést segítő tevékenységek.
- felkészítő műhelymunka biztosítása, - Az MMSZ Jelenlét módszertanának járási szintre történő továbbfejlesztése, tananyag- és módszertanfejlesztés,
- módszertani támogatás biztosítása,
- jelenlét pontok mentorálása,
- országos szakmai team működtetése,
- az 5 járásban futó programok tapasztalatai alapján elkészített módszertani és javaslat csomag és ajánlások a szaktárca és döntéshozók felé,
- a Jelenlét típusú programok járási szintű továbbfejlesztését elősegítő tapasztalatcserek szervezése.

A program során:

- Szolgáltató „Jelenlét Pont”-ok kialakítása és működtetése - járásonként 2 db (10)
- Járási szolgáltatói kerekasztal létrehozása – járásonként 1 db (5)
- Járási Fejlesztési Fórumok – járásonként 1 db (5)
- Rendszerhiányok pótlását, szolgáltatások célzottabbá tételét segítő pilot program - járásonként 1 db (5)

A program futamideje: 2018. április -2021. március. A program forrása 1,980 Mrd forint.

Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezése

A Belügyminisztérium a Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezése tárgyában a közfoglalkoztatás során az alábbi intézkedéseket tette 2018-2019. években:

Közfoglalkoztatási programok Tiszabőn a 2018. évben

1. Önkormányzat által indított járási startmunka programok

- a) mezőgazdasági program
Tevékenység: fóliakertészeti növénytermesztés, gyümölcsfaültetés
- Támogatás összege: 40 124 158 forint
 - Támogatott létszám: 37 fő
- b) helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás
Tevékenység: Drótfonási feladatok, betonoszlop készítési feladatok ellátása. Az elkészült drótfonattal és betonoszloppal a gyümölcsöskert körbekerítése.
- Támogatás összege: 69 320 157 forint
 - Támogatott létszám: 50 fő
- c) belterületi közutak karbantartása
Tevékenység: 2 000 méteren járda járhatóvá tétele, pótlása, 10 000 méteren kátyúzás.
- Támogatás összege: 27 562 554 forint
 - Támogatott létszám: 35 fő
- d) illegális hulladék lerakóhelyek felszámolása
6 ha területen illegális hulladék-lerakóhely felszámolása, a felszámolt terület továbbhasznosítása, ápolása, művelése, gaztalanítás
- Támogatás összege: 35 479 554 forint
 - Támogatott létszám: 35 fő
- e) belvízelvezetés
Csatorna, vízelvezető árkok helyreállítása, tisztítása, karbantartása. A karbantartott csatornák, belvízelvezető árkok hossza 44 170 m
- Támogatás összege: 44 484 496 forint
 - Támogatott létszám: 46 fő

2. Önkormányzat által indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

- a) Mezőgazdasági programhoz kapcsolódó egyéb feladatok, talaj előkészítési feladatok, gyümölcsfák gondozása, fólia sátor fűtése, magok ültetése, palánták gondozás
- Támogatás összege: 2 991 035 forint
 - Támogatott létszám: 11 fő
- b) 5,2 hektár sorközi és sorápolási feladatok ellátása (kapálás), gyommentesítés, talajlazítás, kaszálás, és az időjárásnak megfelelően locsolási feladatok elvégzése
- Támogatás összege: 81 295 653 forint
 - Támogatott létszám: 205 fő
- c) Temető karbantartás, szemétszedés, parlagfű mentesítési tevékenység, önkormányzat és intézményei (családsegítő, óvodák, orvosi rendelő, polgármesteri hivatal) takarítása,
- Támogatás összege: 48 215 004 forint
 - Támogatott létszám: 65 fő
- d) közfoglalkoztatásba bevont személyek bio-és zöldhulladék hasznosítás, komposztálás és zöldterületi kisgép-üzemeltető képzés
- Támogatás összege: 6 263 530 forint
 - Támogatott létszám: 35 fő

3. Magyar Máltai Szeretetszolgálat által indított programok

a) egyéb mintaprogram

- növénytartósító üzem kialakítása
 - Támogatás összege: 90 181 398 forint
 - Támogatott létszám: 7 fő

b) Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

- A Szeretetszolgálat tulajdonában lévő épületek karbantartása
 - Támogatás összege: 5 196 431 forint
 - Támogatott létszám: 14 fő
- A Szeretetszolgálat tulajdonában lévő épületek karbantartása
 - Támogatás összege: 9 519 846 forint
 - Támogatott létszám: 14 fő
- A Szeretetszolgálat tulajdonában lévő major karbantartása
 - Támogatás összege: 7 372 364 forint
 - Támogatott létszám: 11 fő

2018. évben az országos közfoglalkoztatási programok keretében 27 fő dolgozott a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál (KÖTIVIZIG), míg 1 fő a NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.-nél.

Az önkormányzat a 2018. évben járási startmunka programokra összesen 216 970 919 forint támogatás kapott, 203 fő foglalkoztatásának biztosítására. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programra megvalósítására 138 765 222 forint került megítélésre, 316 fő közfoglalkoztatásával.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a 2018. évben összesen 112 270 039 forint támogatásban részesült 47 fő foglalkoztatáshoz.

Közfoglalkoztatási programok Tiszabón 2019. évben

1. Önkormányzat által indított járási startmunka programok

a) mezőgazdasági program

Az Önkormányzat által indított közmunkaprogramban paprikát, paradicsomot, uborkát termelnek, amelynek egy részét a közétkeztetésben használják fel, egy része szociális alapon kerül szétosztásra. A programban szabadföldi növénytermesztés keretében konyhakerti növényeket termesztene, a 10 db 160 m² fűthető fóliasátorban palántanevelést folytatnak. A program keretében talajművelési, öntözési, kacsolási, betakarítási munkákat, a gyümölcsfák gondozását végzik. Az Önkormányzatnak tulajdonában nincs saját konyha, ezért a gyermekétkeztetésben nyers formában használják fel és osztják ki a zöldségeket. Támogatás összesen: 35 190 502 forint. Létszám: 41 fő

b) helyi sajátosságokra épülő program

A program keretében az önkormányzat betonoszlop gyártását végzi, melynek keretében 3320 db betonoszlop elkészítését vállalták. Támogatás összesen: 18 704 497 forint. Létszám: 16 fő

c) szociális program

A Szociális jellegű program keretében a település belterületi közútjának karbantartását szeretnék elvégezni, valamint járdát felújítani, illetve építeni, emellett terveik között szerepel kb. 300 méter hosszán egy útalap elkészítése, kátyúzása. Támogatás összesen: 26 600 668 forint. Létszám: 23 fő

2. Önkormányzat által indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok

a) temető karbantartási feladatokat, fűnyírás, kaszálási, kapálási, szemétszedési, parlagfű mentesítési munkákat, szerszámjavítási, karbantartási feladatokat tisztasági festést (Óvodákban), közigazgatási területén belül a szemétszedést, annak zsákba gyűjtését, sepregetést, téli időszakban a síkosságmentesítési, intézménytakarítási feladatokat végez az önkormányzat.

- Támogatás összege: 112 706 074 forint
- Támogatott létszám: 100 fő

b) Tiszabő közigazgatási területén belül a szemétszedés, parlagfű mentesítés, téli időszakban síkosságmentesítés

- Támogatás összege: 18 376 991 forint
- Támogatott létszám: 22 fő

c) Tiszabő közigazgatási területén belül a szemétszedés, parlagfű mentesítés, téli időszakban síkosságmentesítés

- Támogatás összege: 7 230 096 forint
- Támogatott létszám: 22 fő

d) Tiszabő közigazgatási területén belül a szemétszedés, lehullott falevelek összeserése, annak zsákba gyűjtése, téli jeges, havas időszakban pedig a síkosságmentesítés

- Támogatás összege: 6 969 132 forint
- Támogatott létszám: 26 fő

3. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat egyéb közfoglalkoztatási mintaprogramjai Tiszabőn

Közfürdő, közmosoda kialakítása:

- Támogatás összege: 42 100 167 forint
- Támogatott létszám: 6 fő

4. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által Tiszabőn indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok

a) A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott iskolában az udvar rendezésével összefüggő munkálatok elvégzése, illetve ezekhez a munkálatokhoz kapcsolódóan képzésen való részvétel.

- Támogatás összege: 925 912 forint
- Támogatott létszám: 10 fő

b) Tiszabői közösségi fürdő és mosoda működtetése 3 fő közfoglalkoztatottal.

- Támogatás összege: 10 549 172 forint

– Támogatott létszám: 10 fő

- c) A Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartása alatt álló iskola, tanoda, biztos kezdet gyerekház mindennapi működésében, az épületek kisebb javítási munkálataiban, tisztán tartásában vesznek részt a dolgozók. A Máltai-major nappali őrrei a telephely objektumainak az őrzésében vesznek részt, míg mások a telephely karbantartási munkáiban vesznek részt.

– Támogatás összege: 20 903 704 forint

– Támogatott létszám: 19 fő

Az önkormányzat a 2019. évben járási startmunka programokra összesen 80 495 667 forint támogatás kapott, 80 fő foglalkoztatásának biztosítására. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programra megvalósítására 145 282 293 forint került megítélésre, 170 fő közfoglalkoztatásával.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a 2019. évben összesen 74 478 955 forint támogatásban részesült 45 fő foglalkoztatáshoz.

A 2019. évben az országos közfoglalkoztatási programokban a KÖTIVIZIG-nél 8 fő dolgozott.

Közfoglalkoztatási programok Tiszaburán a 2018. évben

1. Az önkormányzat 2018. évben járási startmunka programot nem indított

2. Önkormányzat által indított hosszabb időtartamú programok

a) Köztisztasági feladatok ellátása.

– Támogatás összege: 15 748 545 forint

– Támogatott létszám: 35 fő

b) Mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó feladatok ellátása

– Támogatás összege: 38 443 339 forint

– Támogatott létszám: 40 fő

c) Község belvízelvezető rendszerének karbantartása, belvízelvezetés, csapadékvíz elvezetés

– Támogatás összege: 17 708 700 forint

– Támogatott létszám: 44 fő

d) Köztisztasági feladatok végzése a község belterületén, parkgondozás, köztemető folyamatos kaszálása, fűnyírás, szemétyűjtés feladatainak ellátása. Önkormányzati intézményekben kiegészítő tevékenység (Szivárvány Gondozási Központ, községi önkormányzat), takarítás végzése.

– Támogatás összege: 82 682 604 forint

– Támogatott létszám: 226 fő

e) Betonoszlopok öntése, vályogvetés értékesítési céllal, parkok, zöldterületek gondozása, parlagfű mentesítés, a program adminisztratív feladatainak ellátása, kiegészítő tevékenység ellátása az önkormányzatnál és a Szivárvány Gondozási Központban sertéstelep felügyelete, köztemetők területének tisztántartása, felügyelete, gondozása, a község vízelvezető

- árkainak, útpadkáinak karbantartása, őszi köztisztasági feladatok ellátása, téli csúszásmentesítés, hó eltakarítás, köztisztasági feladatok
- Támogatás összege: 63 663 239 forint
 - Támogatott létszám: 160 fő

3. Magyar Máltai Szeretetszolgálat által indított programok

a) Egyéb mintaprogramok:

asztalos műhely kialakítása

- Támogatás összege: 160 658 102 forint
- Támogatott létszám: 22 fő

varroda kialakítása

- Támogatás összege: 126 433 676 forint
- Támogatott létszám: 20 fő

közfürdő, közmosoda kialakítása

- Támogatás összege: 69 599 229 forint
- Támogatott létszám: 10 fő

b) Hosszabb időtartamú programok

A javítási és karbantartási munkálatokkal összefüggésben felmerülő takarítási feladatok ellátásának biztosítása

- Támogatás összege: 5 366 611 forint
- Támogatott létszám: 15 fő

A javítási és karbantartási munkálatokkal összefüggésben felmerülő takarítási feladatok ellátásának biztosítása, épület karbantartási munkálatai, az udvar és a zöldterületek takarítása, rendbetartása, karbantartása egy hatékonyabban szervezhető munkavállalói létszámmal.

- Támogatás összege: 12 632 282 forint
- Támogatott létszám: 20 fő

Asztalos műhely, varroda, közfürdő, mosodaműködtetése

- Támogatás összege: 4 831 866 forint
- Támogatott létszám: 18 fő

MMSZ Egyesület tulajdonában lévő ingatlanok állagmegóvása, karbantartása, hozzájuk tartozó területek tisztítása, kerítések pótlása és karbantartása, hó eltakarítás, csúszásmentesítés. Iskola és óvoda területén kiegészítő feladatok és általános karbantartói feladatok ellátása

- Támogatás összege: 4 601 775 forint
- Támogatott létszám: 30 fő

4. Református Egyháznak nyújtott hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatás:

A református temetők, a műemléktemplom és a parókia környezetének karbantartása, gondozása:

hulladékeltakarítás, gazmentesítés, parkgondozás, sövénynyírás feladatainak ellátása. A téli időszakban hó eltakarítás, csúszásmentesítés.

- Támogatás összege: 1 984 808 forint
- Támogatott létszám: 4 fő

Az önkormányzat a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programra megvalósítására 218 246 427 forint támogatásban részesült, 505 fő közfoglalkoztatásához.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a 2019. évben összesen 384 123 541 forint támogatásban részesült 135 fő foglalkoztatáshoz.

2019. évben az országos közfoglalkoztatási programokban 56 fő dolgozott a KÖTIVIZIG-nél, míg 13 fő a NEFAG Zrt.-nél.

Közfoglalkoztatási programok Tiszaburán a 2019. évben

1. Önkormányzat által indított járási startmunka programok

Az önkormányzat 2019. évben járási startmunka programot nem indított.

2. Önkormányzat által indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok

a) Mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó feladatok ellátása

- Támogatás összege: 36 850 465 forint
- Támogatott létszám: 40 fő

b) Tiszabura közigazgatási területén az önkormányzati intézményekben takarítás, kisegítő tevékenység végzése, belvízelvezető rendszer, árkok útpadkák folyamatos karbantartása. Betonoszlopok öntése, önkormányzati temetők gondozása, ápolása, parkok, zöldterületek gondozása, parlagfű mentesítés.

- Támogatás összege: 97 615 868 forint
- Támogatott létszám: 90 fő

c) A község közigazgatási területén köztisztasági feladatok ellátása, parlagfű mentesítés.

- Támogatás összege: 20 301 910 Ft
- Támogatott létszám: 100 fő

3. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által indított egyéb közfoglalkoztatási programok

Gyógy- és fűszernövény feldolgozó üzem kialakítása

- Támogatás összege: 158 128 236 Ft
- Támogatott létszám: 12 fő

4. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok

a) Mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó feladatok ellátása

- Támogatás összege: 2 751 479 Ft
- Támogatott létszám: 17 fő

b) A programban a közfoglalkoztatottak Zöldterületi kisgép-üzemeltető tanfolyamon vesznek részt

- Támogatás összege: 1 910 602 Ft
- Támogatott létszám: 19 fő

c) Kisebb javítási, karbantartási, takarítási feladatok ellátása, Tiszaburai közfürdő, mosoda működtetése, a máltai ingatlanok karbantartási és udvarrendezési munkálatainak ellátása

- Támogatás összege: 25 950 473 Ft
- Támogatott létszám: 34 fő

5. Református Egyházközség által indított programok

A műemléktemplom és parókia környezetének gondozása, a temető tisztaságának, rendjének fenntartása, gondozása.

- Támogatás összege: 4 624 572 Ft
- Támogatott létszám: 4 fő

Az önkormányzat a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program megvalósítására 154 768 243 Ft támogatásban részesült, 230 fő közfoglalkoztatásához.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a 2019. évben összesen 188 740 790 Ft támogatásban részesült 82 fő foglalkoztatáshoz.

A 2019. évben az országos közfoglalkoztatási programokban 307 fő dolgozott a KÖTIVIZIG-nél, míg 6 fő a NEFAG Zrt.-nél.

A Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezéséről szóló 1391/2016. (VII. 21.) Korm. határozat értelmében a két településen 2016-ban elindult komplex felzárkózási program 2018-ban és 2019-ben EU-s forrásokból, illetve közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően működött tovább. EU-s fejlesztéseknek köszönhetően mindkét településen tanoda, illetve Biztos Kezdet Gyerekház létesült, illetve zajlik az EFOP-1.5.1-17 Végtelen lehetőség c. járási szintű program (EFOP-3.3.1-15, EFOP-1.4.3-16, EFOP-2.1.2-16, EFOP-1.5.1-17 konstrukciók). Közfoglalkoztatási forrásból 3 üzem (varroda, asztalos üzem, növényfeldolgozó) létesült.

A Kormány az 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozattal elfogadta a „**Felzárkózó települések**” **hosszú távú programját**, amelynek értelmében célzott programmal szükséges segíteni az ország 300

leghátrányosabb helyzetű települését. A települések bevonása szakaszosan történik, 2019-ben 31 településen indult el a program karitatív szervezetek bevonásával, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat koordinálásában, a Belügyminisztérium közreműködésével. A program előzményeiként szolgál egyfelől a Tiszabó és Tiszabura településeken elindult komplex program, valamint az EFOP-1.5.1-17 Végtelen lehetőség c. projekt is, amelyben karitatív szervezetek dolgozhatták ki az együttműködés alapjait. A program alapműködésének biztosítására egyéves időtartamra 1 Mrd forint támogatásban részesülnek a program megvalósítói 2019 júliusától.

V.3. A 2018-ig megvalósult programokban csaknem 3000 főt sikerült képzésbe vonni, amelyen belül több mint 2400 fő volt a képzéseket sikeresen végzettek száma. Több, mint 70 lakás felújítása és csaknem 40 új szociális bérlakás létrejötte által több mint 130 család lakhatási körülményei javultak. Folytatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi és területi integrációját szolgáló humánfejlesztések támogatására, valamint a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, lakhatási beruházások biztosítására indított komplex programokat. Támogatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők kezdeményezésével és aktív közreműködésével megvalósuló programokat.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter pénzügyminiszter	az EFOP, TOP és VEKOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésekbe bevont aktív korú célcsoporttagok száma		3 163 fő
képzéseket eredményesen elvégző közvetlen célcsoporttagok száma		594 fő
Alintézkedés neve:	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (integrált területen)		382 db
Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (nem integrált területen)		147 db
Telep lakókörnyezetében lévő szolgáltatásokat igénybevevők száma (EFT összes)		9 178 db
A lakhatási beruházással elért személyek száma (családok száma, fő) 395 család,		2 259 fő
A programok szolgáltatásaiban részesült, telepi körülmények között élő, magukat romának vallók száma (tervezett)		3 455 fő

Alintézkedés neve:	Szociális városrehabilitáció	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Helyreállított lakóegységek városi területeken (CO40)	128	33
Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma (PO18)	0	292
A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen (PR28)	9 166	46
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (PR29)	24 598	9 254

A **Komplex Telepprogramok célja** a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek felzárkózásának és integrációjának segítése. Cél, hogy javuljon a telepeken és telepszerű lakókörnyezetben élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése; növekedjen a bevont személyek képzettségi szintje; növekedjen azon személyek száma, akik társadalmi felzárkózást segítő programokba kapcsolódnak; növekedjen a célterületen élő személyek közül foglalkoztatásba kerülők száma; növekedjen telepszerű környezetben élő gyermekek óvodáztatási aránya.

A komplex program **végrehajtása humán (ESZA) és infrastrukturális (ERFA)** típusú beavatkozásokat egyaránt igényel. Önmagában a lakhatási körülmények javítása megelőző, és folyamatában támogató humán segítségnyújtás nélkül nem vezet fenntartható eredményre. Fontos szempont a sikeres megvalósítás érdekében, hogy a humán fejlesztések időben hamarabb történjenek, mint az infrastrukturális fejlesztések, így lehetővé válik a célcsoporttagok felkészítése a lakhatási programokban való részvételre mentorálással, képzésekkel és más humán beavatkozásokkal.

Az ESZA és a kapcsolódó ERFA felhívás meghirdetése egyszerre történik, azonban az ERFA konstrukcióra csak az ESZA felhívás pozitív jogosultsági döntésének megszületése utáni naptól lehet benyújtani a támogatási kérelmeket.

Az **EFOP-1.6.2-16 felhívás projektjeinek célja** a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának további segítése, **humán segítségnyújtást, a jelenlét típusú szociális munkával támogatva** az alábbi tevékenységekkel:

- diagnózis alapú komplex egyéni és közösségi fejlesztés beavatkozási tervének elkészítése,
- bevonás,
- jelenléten alapuló szociális munka,
- felnőttképzés,
- foglalkoztatás,
- munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése, munkagyakorlat szerzés támogatása,
- a helyi humán szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése, koordinációjuk javítása,
- szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, és egészségügyi szolgáltatások nyújtása,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentésére érzékenyítő tevékenységek.

A program célcsoportja a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben, szegregátumokban élő, halmozottan hátrányos helyzetű, alacsony, illetve elavult iskolai végzettséggel rendelkező, jellemzően szociális és anyagi gondokkal küzdő, roma és nem roma egyének és családok.

Közvetlen célcsoport 16-54 éves hátrányos helyzetű szegregátumban élő személy és családja, akire egyéni fejlesztési terv készül a projekt során.

Keretösszeg 17 124 490 140 forint.

Indikátorok

A programok szolgáltatásaiban részesült, telepi körülmények között élő, magukat romának vallók száma megvalósítás helyszínéül szolgáló szegregátumban élők 15%-a, de minimum 10 fő.

Jelenlegi eredmények

Fejlesztési programokkal érintett hátrányos helyzetű, elmaradott települések száma 97 db.

Egyéni fejlesztési tervet 9 634 fő számára készítettek.

Képzések száma 487 db.

Képzésbe vont személyek tervezett száma 7 421 fő.

Képzésben jelenleg résztvevő személyek 1 914 fő.

A képzést eredményesen elvégző személyek száma 3 183 fő.

A projektek összesen 378 fő szociális munkást foglalkoztatnak.

Az **EFOP-2.4.1-16 felhívás célja** az EFOP-1.6.2-16 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) konstrukció beavatkozásainak kiegészítése lakhatási beruházások támogatásával:

- a deszegregációs folyamatok elindításával, megerősítésével, új szociális bérlakások kialakításával és a lakhatási mobilizáció támogatásával,
- lakóépületi fejlesztéssel,
- életveszélyes, lakhatásra alkalmatlan lakások megszüntetésével a szegregáció oldása érdekében,
- az elmaradottság csökkentésével,
- az egészségre ártalmas környezet problémáinak kezelésével, élhető lakókörnyezet megteremtésével,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával (szolgáltatóház, szolgáltató pont kialakítása).

A konstrukció célcsoportja az elmaradott, periférikus településrészekben szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők és családjaik.

Közvetlen célcsoport: egyéni fejlesztési tervvel érintett 16-54 éves szegregátumban élő hátrányos helyzetű személy és családja.

Rendelkezésre álló keretösszeg 20 060 000 000 forint. Támogatást igénylők köre: Helyi önkormányzatok.

Kérelmek benyújtására 2017. augusztus 1-jétől 2018. január 31-ig. Támogatás mértéke, összege 15 millió forint - 200 millió forint.

Jelenlegi eredmények:

Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (integrált területen) 382 db.

Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (nem integrált területen) 147 db.

Telep lakókörnyezetében lévő szolgáltatásokat igénybevevők száma (EFT összes) 9 178 db.

A lakhatási beruházással elért személyek száma (családok száma, fő) 395 család, 2 259 fő.

A programok szolgáltatásaiban részesült, telepi körülmények között élő, magukat romának vallók száma (tervezett) 3 455 fő.

A programban összesen 230 db új építésű szociális bérlakás kerül kialakításra és a felújított ingatlanok száma 333 db, ebből 2019 augusztusától 2020 I. negyedévéig átadásra került 29 új építésű és 5 felújított szociális bérlakás 3 új építésű és 1 felújított Csillag Szolgáltató Pont 3 új építésű és 1 felújított Csillag Szolgáltató Ház, és 1 új játszótér létesült.

A felújított Szolgáltató Pontok száma 81, ebből átadásra került 1 db. Új építésű Szolgáltató Pontok száma 30 db, ebből átadásra került 3 db. Felújított Szolgáltató Házak száma 77 db. ebből átadásra került 2 db. Új építésű Szolgáltató Házak száma 9, ebből átadásra került 2 db.

A TOP esetében négy **szociális városrehabilitációs** témájú, infrastrukturális beruházásokat támogató (ERFA forrás) felhívás, valamint szintén négy, ezekhez kapcsolódó ESZA felhívás jelent meg korábban. Az ERFA felhívások elsődleges célja a felzárkózás segítése a lakhatási körülmények javításával és egyéb kiegészítő beavatkozásokkal, mint pl. közterületi fejlesztések, hiányzó közművek kiépítése, közösségi terek biztosítása. Az ESZA felhívások elsődleges célja az egyéni fejlesztésen, szociális munkán alapul, amelyhez számos egyéb program kapcsolódhat a helyi igényekhez igazodva, mint pl. közösségfejlesztés, foglalkoztatás segítése, egészségfejlesztési, bűnmegelőzési programok.

A **TOP-4.3.1-15 és TOP-4.3.1-16**, valamint **TOP-6.7.1-15 és TOP-6.7.1-16** azonosító jelű, **“Leromlott városi területek rehabilitációja”** ill. **“Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja”** c. felhívások összesen 32 792 millió forint forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és helyi nonprofit szervezetek számára. A felhívások keretében 86 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 25 118 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 18 803 millió forint került kifizetésre.

A **TOP-5.2.1-15 és TOP-5.2.1-16**, valamint **TOP-6.9.1-15 és TOP-6.9.1-16** azonosító jelű, **“A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok”** c. felhívások összesen 14 605 millió forint forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és nonprofit szervezetek számára. A felhívások keretében 111 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 12 290 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 10 587 millió forint került kifizetésre.

A fent megadott indikátorok az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolóknak jelentett tényértéken alapulnak.

A VEKOP esetében a **VEKOP-6.2.1-15** és **VEKOP-6.2.2-15** azonosító jelű, **“A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Budapesten”** és **“A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Pest megyében”** c. felhívások összesen 13 812 millió forint forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és nonprofit szervezetek számára. A felhívás keretében 12 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 13 511 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 10 357 millió forint került kifizetésre.

Általánosan elmondható, hogy az építőipari áremelkedés különösen erősen sújtja a VEKOP keretében támogatott projekteket, amelyek műszaki előkészítése és közbeszerzési eljárásai elhúzódtak.

A **VEKOP-7.1.4-16** azonosító jelű, **“Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)”** c. felhívás összesen 450 millió forint forrással került meghirdetésre a nem városi jogállású települések önkormányzatai számára. A felhívás célja a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 79 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 67 millió forint került kifizetésre. A támogatott projektek esetében nehézséget jelent, hogy megváltozott a projekt tervezése óta a célcsoport igénye, így a műszaki-szakmai tartalom újratervezése vált szükségessé több projekt esetében is.

V.4. A több mint 60 településen nyújtott szakmai-módszertani támogatás további kiszélesítése érdekében folytatni kell a különféle operatív programok keretében induló komplex telepprogramok egységes szakmai és módszertani támogatását, lehetővé téve a folyamatos tapasztalatcserét és a projektek hatékonyságának növelését valamint társadalmi elfogadottságuk javítását. Támogatni kell az innovatív projekteket, képzési, közösségi programokat.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően,
Miniszterelnökséget vezető miniszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Felzárkózási együttműködések támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók		797 fő
Felkészített tapasztalati szakértők		50 fő
Létrejött roma női közösségek száma		24 db
Létrejött roma női civil szervezetek száma		2 db
Szakmai fórumok száma		30 db

Az **EFOP-1.6.1-VEKOP-16 „Felzárkózási együttműködések támogatása”** kiemelt konstrukció célja a komplex telepprogramok megvalósítói részére egységes szakmai és módszertani támogatás biztosítani, lehetővé téve a folyamatos tapasztalatcserét és kölcsönös tanulást, továbbá támogatni kell a területen folyó innovatív projekteket, képzési és közösségi programokat. Segíti a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák aktív társadalmi részvételét, civil szerveződéseit, erősíti a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalását, valamint kiemelt figyelmet fordít a roma nők közéleti és kulturális szerepvállalásának támogatására. Hozzájárul a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű közösségek társadalmi felzárkózásához és az oktatási, szociális, gazdasági, munkaerő-piaci, egészségi-egészségfejlesztési integráció elősegítéséhez, valamint a vidéki településeken tapasztalható, elvándorlással és elnéptelenedéssel összeköthető, kedvezőtlen gazdasági, társadalmi és demográfiai folyamatok megállításához és megfordításához.

- egyes települési, illetve területi felzárkózási programok megvalósításának egységessége, illetve a programok közötti kölcsönös tanulás, tapasztalatcsere („hálózatos működés”)
- a roma nők aktív szerepvállalásának erősítése, közösségeik, civil szerveződéssé válásuk szakmai ösztönzése
- a roma és nem roma személyek és közösségek közötti kohézió minőségi változásának segítése
- kialakuljon a telepeken történő munkában az esetkezelés egységes alapokon létrehozott szakmaisága, amelynek gyakorlata beépüljön a helyi szociális ellátórendszer munkájába
- az egyes területi programok által elért eredmények rendszerszerű fenntartása

A programban rendelkezésre álló keretösszeg 2,36 Mrd forint.

Közvetlen célcsoport

- területi felzárkózási programokat megvalósító helyi önkormányzatok,
- komplex telepprogramok menedzsmenete, szakmai megvalósítói, segítő szakemberei,
- térségi női civil szervezetek, roma női civil szervezetek.

A program közvetett célcsoportját a telepszerű lakhatási környezetben élők alkotják.

Jelenlegi eredmények

Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma 797 fő.

Felkészített tapasztalati szakértők 50 fő.

Létrejött roma női közösségek száma 24 db.

Létrejött (bírószági nyilvántartásba vett) roma női civil szervezetek száma 2 db.

Kialakított, szoftverbe feltöltött, validált szakmai jó gyakorlatok 15 db.

Szakmai fórumok száma 30 db.

V.5. Fejlesztési szükséges a közlekedést a hátrányos helyzetben lévő települések vonzáskörzetében a területi elszigeteltség oldása és a foglalkoztatási lehetőségek bővítése érdekében.

Felelős: belügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter	Határidő: a TOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
---	---

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Közlekedés fejlesztése hátrányos helyzetben lévő településeken	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
TOP: Közutak: újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	263,33	354,48
TOP: Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	175,6	80,9
VEKOP: Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	0	0
Szilárd burkolattal újonnan ellátott önkormányzati tulajdonban lévő belterületi utak hossza (km) PM_ONKORMUT_2018	13,3	
Felújított önkormányzati tulajdonban álló belterületi utak hossza (km)	100,4	
Létesült kerékpárutak hossza (km) PM_KEREKPARUT_2018	33,5	
Létesült kerékpársávok hossza (km):	9,5	

Európai Unió forrásból biztosított útfejlesztések:

A **TOP-1.3.1-15, TOP-1.3.1-16**, illetve **TOP-6.1.5-15, TOP-6.1.5-16** kódszámú, **“A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés”** c. felhívások 117 422 millió forint keretösszeggel kerültek meghirdetésre a Magyar Közút Nonprofit Zrt, Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt, valamint a települési önkormányzatok számára. A felhívások célja az alacsonyabb rendű utak felújítása és fejlesztése annak érdekében, hogy a települések gazdasági területei jól megközelíthetők legyenek a vállalkozások és a munkavállalók számára. A felhívások keretében 109 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 116 368 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 114 548 millió forint került kifizetésre.

A **TOP-3.1.1-15, TOP-3.1.1-16, TOP-6.4.1-15, TOP-6.4.1-16, VEKOP-5.3.1-15, VEKOP-5.3.2-15, VEKOP-5.3.3-17** kódszámú, **fenntartható települési/városi közlekedésfejlesztést célzó felhívások** 149 879 millió forint keretösszeggel kerültek meghirdetésre a települési önkormányzatok számára. A Felhívások lehetőséget kínálnak a közlekedési feltételek és módok komplex, egymást erősítő, a

fenntartható fejlődést és fenntartható közlekedést szolgáló fejlesztésére. A felhívások keretében 426 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 134 630 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 117 830 millió forint került kifizetésre.

TOP esetében:

„Közutak: újraépített vagy felújított közutak teljes hossza” indikátor a támogatási szerződések alapján vállalt célértéke 688,65 km.

A „Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)” indikátor a támogatási szerződések alapján vállalt célértéke 1 444,26 km.

VEKOP esetében:

A „Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)” indikátor a támogatási szerződések alapján vállalt célértéke 92,46 km.

Hazai forrásból biztosított útfejlesztések

A Pest megye célzott fejlesztési programja keretében finanszírozott **„Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén” (PM_ONKORMUT_2018)** c. pályázati kiírás célja, – csakúgy, mint a 2016-ban megjelent, azonos tematikájú kiírás esetében – hogy hozzájáruljon az önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítéséhez, felújításához és korszerűsítéséhez, és ez által javítsa a helyi munkába járás körülményeit és a helyi gazdálkodó szervezetek működési feltételeit, elősegítse a munkahelyek és közszolgáltatások jobb elérését. A 7 Mrd forintos pályázati keretre Pest megye települési önkormányzatai pályázhattak, egyenként 20-150 millió forint értékű fejlesztési projektekkel. Összesen 153 db pályázat került benyújtásra 15,4 Mrd forintra vonatkozó támogatási igénnyel, ami a rendelkezésre álló kerethez képest 220%-os igénylést jelent.

A megítélt keretemeléssel együtt 7,52 Mrd forint támogatási keret terhére nyújtott támogatás eredményeként 74 Pest megyei településen javul a belterületi utak állapota. A támogatásból 250 közterületen összesen 13,3 km szilárd burkolattal újonnan ellátott önkormányzati tulajdonban lévő belterületi út megépítésére, valamint 100,4 km önkormányzati tulajdonban álló belterületi út felújítására nyílik lehetőség.

Tekintettel arra, hogy a pályázati kiírásra beérkezett pályázatok elbírálásakor többletpontot kaptak a kedvezményezett járásokban lévő települések, számos hátrányos helyzetű településen sikerült a fejlesztésekkel a belső elérhetőségi feltételeket javítani.

A Pest megye célzott fejlesztési programja keretében 2018-ban 4,00 Mrd forintos kerettel meghirdetett **„Kerékpárutak létesítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása Pest megye területén” (PM_KEREKPARUT_2018)** című pályázati kiírás célja a kerékpározás, mint

környezetbarát közlekedési mód terjedésének ösztönzése a lakosság körében és a hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés forgalmának a növelése. A pályázat keretében minimum 20 és maximum 200 millió forint értékben volt lehetőség a Pest megyei települési önkormányzatok területén levő újonnan kijelölt kerékpárutak kiépítésére, vagy már meglévő kerékpárutak korszerűsítésére, felújítására a főutak átkelési (belterületi) szakaszai mentén.

A kiírásra 52 pályázat érkezett, összesen közel 7,5 Mrd forint támogatási igénnyel. A megítélt keretemeléssel együtt 4,18 Mrd forint támogatási keret terhére nyújtott támogatás eredményeként 29 Pest megyei településen 33,5 km hosszan létesítésülnek kerékpárutak és 9,5 km hosszan készül kerékpár sáv. Tekintettel arra, hogy a pályázati kiírásra beérkezett pályázatok elbírálásakor többletpontot kaptak a kedvezményezett járásokban lévő települések, számos hátrányos helyzetű település esetében sikerült a kerékpáros fejlesztésekkel az elérhetőségi feltételeket javítani.

Falusi Útalap: A Magyar Falu Program keretében az útfelújítási program célja az 5 000 fő és ez alatti állandó lakosságszámú kistelepülések elérhetőségének javítása a járásközpontok viszonylatában, a munkahelyek, iskolák és a közszolgáltatások könnyebb elérése érdekében. Ezt a fő célt alapvetően az országos mellékutak, vagyis az összekötő utak, és bekötő utak felújítása mellett a felújításra nem kerülő mellékutak állagmegóvásával támogatta a Program.

Az 5 000 főnél kisebb településeket érintő mellékúthálózat ütemes, több évre tervezett fejlesztése, felújítása érdekében, első lépéseként a Magyar Falu Program részeként ütemezetten megvalósuló, kistelepüléseket érintő útfelújításokról szóló 1792/2018. (XII. 21.) Korm. határozatban felsorolt útszakaszok felújítása került meghatározásra, amely 165 útszakaszt érint (mind a 19 megyét) 437,5 km hosszban.

A Kormány 2019. évre 50 milliárd forint rendelkezésre állásáról gondoskodott a megjelölt útszakaszok felújítása érdekében, amelyhez 1,1 Mrd forintot a megvalósítás tervezésére biztosított.

A 165 útszakaszból eddig:

- 75 db útszakaszon fejeződtek be az útfelújítási munkák;
- 4 db útszakasz felújítása folyamatban van;
- 16 db útszakasz tekintetében szerződés van;
- 60 db útszakaszt 2020. március végére kivitelezése folyamatban van.

2.6 VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 16 intézkedést tartalmaz, melyek többek között az érintettek bevonására, a társadalom szemléletformálására, a romák aktív közösségi szerepvállalására, az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzésre, az áldozatokat segítő ellátórendszer működtetésére és fejlesztésére, továbbá a kábítószer-használat megelőzésére és kezelésére szolgálnak.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
VI.1.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák aktív társadalmi szerepvállalása. Nemzeti célú támogatások	B
VI.1.b	Magyar Nemzeti Roma Platform	A
V.1.c	Roma nők társadalmi szerepvállalásának megerősítése	C
VI.2	Prevenziót és szemléletformálást célzó kampányok (koraszülés, korai gyermekvállalás csökkentése)	C
VI.3	Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése	C
VI.4	Média szerepének erősítése a társadalmi szemléletformálásban	B
VI.5.a	"Közös értékeink-sokszínű társadalom" program	C
VI.5.b	Budapesti Roma Oktatási és Kulturális Központ	G
VI.6.	Roma kultúra ápolása és fenntartása	C
VI.7	A felzárkózási szempontok erősítése a kormányhivataloknál és az önkormányzatoknál és a közszolgálati munkában	A
VI.8	A humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztése	B
VI.9.a	Az iskolarendszerben elérhető/ nem elérhető fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítése	B
VI.9.b	A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a kábítószer-használat megelőzése és kezelése	B
VI.10	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	B
VI.11.a	Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás	A
VI.11.b.	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése	B
VI.11.c	A kulturális intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért	B
VI.12	A roma/cigány nemzetiséggel, a roma/cigány holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálata	A
VI.13	A prostitúcióval és emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, felvilágosító programok szervezése	B
VI.14	Az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás; az áldozatokat segítő ellátórendszer működtetése	B
VI. 15.	Az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás; képzések, tréningek a gyermekvédelmi jelzőrendszer	B

	tagjainak.	
VI.16	Kapcsolati erőszak jelenségének megismertetése, kutatások finanszírozása	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VI.1. 2017-től kezdődően a hazai nemzetiségek, köztük a roma nemzetiség önazonosságának és nemzetiségi közfeladatainak ellátásához szükséges nemzetiségi célú támogatások finanszírozását kormányrendelet helyett magasabb szintű jogszabály, a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. Mindezen túl, támogatni kell a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák aktív társadalmi részvételét, civil szerveződéseit, erősíteni kell a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalását, a partnerségi együttműködések, ösztönözni és támogatni kell a helyi közösségi programok szervezését, az azokban való minél nagyobb arányú részvételt. A társadalmi partnerség és konzultáció érdekében működtetni kell a Roma Platform kezdeményezést. Ösztönözni kell a roma nők aktív közéleti szerepvállalását, szakmailag támogatni kell közösségeik, civil szerveződéseik alakulását, működését.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Roma nemzetiségi célú támogatások	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Nyertes pályázatok száma (db)	687	
Megítélt támogatási összeg (Ft)	352 085 000	
Alintézkedés neve:	Roma Platform kezdeményezés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Megtartott rendezvények (megyei)	12*	
Részvevő szervezetek száma	225	

*2017. augusztus 1. és 2018. július 31

Nemzetiségpolitika a kormányzatban

2017- és 2018 május között a nemzetiségekkel kapcsolatos kormányzati tevékenység központja az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI), ahol az Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi

Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság hatásköre a nemzetiségeket érintő kapcsolattartási, támogatáspolitikai, kulturális és nemzetközi ügyek. (2014-től Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság) felelősségi körébe tartozott a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, köztük kiemelten a romák társadalmi integrációjának a koordinálása. A nemzetiségpolitikához kapcsolódó ügyek természetesen érintették az EMMI egyéb szakterületeit – például az oktatás vagy a kultúra –, illetve valamennyi egyéb tárca munkáját is.

2018 májusától a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagja a miniszterelnök általános helyettese, a roma nemzetiség vonatkozásában pedig az emberi erőforrások minisztere. A roma nemzetiségi ügyek átkerültek az EMMI-n belül működő Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság hatáskörébe.

Az EMMI központi költségvetési fejezete négy olyan előirányzatot tartalmaz, amely a hazai nemzetiségek, köztük a roma nemzetiség önazonosságának és nemzetiségi közfeladatainak ellátását hivatott támogatni.

2019 májusától a Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság a Belügyminisztériumban működik.

A nemzetiségi célú támogatásokról

Roma nemzetiség támogatásai	2017 (Ft)	2018 (Ft)	2019 (Ft)
Országos Roma Önkormányzat működési és média támogatása (a média támogatás 2011-től épült be az előirányzatba)	361 200 000	361 200 000	433 400 000
Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	165 900 000	165 900 000	182 500 000
Egyedi döntésen alapuló támogatások	52 617 000	11 500 000	
Pályázati úton nyújtott támogatások	342 175 000	504 175 000	657 900 000
Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása	1 375 349 024	1 585 534 872	1 672 500 000
			*30 000 000
Összesen	2 297 241 024	2 628 309 872	2 976 300 000

**/ Megjegyzés Roma nemzetiségi intézmények támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre: 2019. évben Miniszterelnökség forrás átadás 30 millió forint (ORÖ Tiszapüspöki iskola beruházás fejlesztésére)*

Az országos nemzetiségi önkormányzatok és az általuk fenntartott média éves támogatására nevesített költségvetési forrásból 361,2 millió forint áll rendelkezésre az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) éves költségvetési támogatására, amely tartalmazza a saját lap megjelentetésének költségeit, illetve a roma civil szervezetek által szerkesztett írott sajtó költségvetési támogatását is.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az általuk képviselt nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhatnak létre és vehetnek át. Az országos nemzetiségi

Önkormányzatok intézményfenntartását biztosító alapvető jogszabály a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény, illetve a szakági jogszabályok, melyek a köznevelés és a kulturális javakról szóló terület összhangja érdekében az előkészítés fázisában az érintettekkel folytatott egyeztetések biztosítják.

A nemzetiségi támogatások előirányzatból (XX/20/58/6.) az intézményi működési támogatások, átvett feladatok támogatása folyamatosan beépült az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása előirányzatok megfelelő jogcímcsoportjába. Az előirányzatok emelkedése – a működési és médiatámogatási előirányzatokhoz hasonlóan – valamennyi országos nemzetiségi önkormányzatot számottevően érintette.

Az Országos Roma Önkormányzat korábbi 8 intézményét átszervezte, így az általuk fenntartott intézmények száma 2017 végére 6 lett. Ezek az intézmények köznevelési, kulturális és foglalkoztatási és szociális feladatkörrel rendelkeznek.

Az Önkormányzat első intézményeként 2004-től működő komplex feladatkört ellátó Roma Nemzetiség Kulturális és Foglalkoztatási Módszertani Intézményhálózat tevékenységi köre átalakításával és a megyei irodák megszüntetésével létrejött az Országos Roma Foglalkoztatási Központ. Alaptevékenysége a társadalmi felzárkózáshoz, munkaerő-piaci helyzet javításához kapcsolódik. A kulturális intézmények összevonása során a közfeladatokat az Országos Roma Kulturális és Médiacentrum látja el.

Az ORÖ 2012-ben átvette a Tiszapüspöki Általános Iskola, és a Teleki József Általános Iskola és Szakiskola (Szirák) fenntartását. Az átvett nemzetiségi nevelési-oktatási intézmények után – nem állami intézményfenntartónak minősülnek, ezért a köznevelés támogatási alrendszerén keresztül – állami költségvetési támogatásra jogosultak. A köznevelési intézmények finanszírozása 2013. október 1-jétől változott – miszerint, a nemzetiségi önkormányzatok a költségvetési törvény rendelkezése alapján a nemzetiségi oktatási feladatok megszervezéséhez a tanulólétszám figyelembevételével, az egyházi köznevelési intézményekkel azonos összegű működési támogatásban részesülnek.

Az ORÖ által 2013-ban alapított Országos Roma Sportközpont a fiatalok szabadidősport igényét hivatott biztosítani. Az Országos Roma Misszió megalapításával pedig három fő terület összhangját kívánják megvalósítani: adományosztás, szociális és gyermekjóléti tanácsadás, ellátás, és hitélet – gyülekezetek formájában.

Roma nemzetiségi pályázatok

A „Nemzetiségi támogatások” fejezeti kezelésű előirányzatból nyújtott támogatások kapcsán kiemelt szempont a nemzetiségek önazonosságának megőrzése, anyanyelvük, történelmi hagyományaik, valamint szellemi és tárgyi emlékeik ápolása, országos vagy regionális jelentőségű, a kulturális autonómia, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó rendezvények szervezése.

A beszámolási időszakban az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő együttműködésével roma célokra három kategóriában került meghirdetésre pályázat, mely a roma társadalmi szervezetek működéséhez, kulturális rendezvényekhez, programokhoz, illetve roma gyermekek táboroztatásához

nyújtott támogatást. A nemzetiségi célú pályázatokkal kapcsolatban döntés született arról, hogy a pályázatás és a kifizetés között minél kevesebb legyen az idő, így sokkal hamarabb történhet meg a pénzügyi utalás. Bár a felosztható költségvetési keret évről- évre növekszik, a benyújtott igények a korábbi évekhez hasonlóan többszörösen felülmúlják a lehetőségeket. A megítélt támogatások a két év során 1 562 pályázat keretében 856,2 millió forint felhasználásával, közel 200 roma civil szervezet működéséhez, több, mint 700 kulturális program megszervezéséhez, és 441 tábor támogatásával, közel 9 000 gyermek nyári táboroztatásához nyújtott segítséget.

Roma nemzetiségi pályázatok 2017-2018.				
Konstrukció/év	Beérkezett Pályázatok száma (db)	Beérkezett pályázati igény (Ft)	Összesen megítélt (db)	Összesen megítélt (Ft)
NEMZ-CISZ-17	209	573 503 477	181	131 556 000
NEMZ-KUL-17	467	375 319 989	322	82 594 000
NEMZ-TAB-17	218	323 682 862	184	137 935 000
Összesen:	894	1 272 506 328	687	352 085 000
NEMZ-CISZ-18	230	651 015 476	203	198 709 000
NEMZ-KUL-18	503	405 732 317	415	130 762 000
NEMZ-TAB-18	288	432 686 440	257	174 704 000
Összesen:	1021	1 489 434 233	875	504 175 000

Roma nemzetiségi oktatás

A 2016/2017-es tanév során a nemzetiségi normatívát igénybe vevő intézmények száma 532-re csökkent, ezzel párhuzamosan csökkent a nemzetiségi oktatásban résztvevő diákok létszáma is. Ekkor 4 romani nyelvű óvoda működött Budapesten, Hosszúpályiban, Kecelen és Hodászon ahol a közösség még beszéli a nyelvet. 8 általános iskolában és 3 középiskolában folytattak 883 gyermek és tanuló részvételével romani nyelvoktatást, a beás nyelvet pedig 4 általános iskolában és 3 középiskolában tanították összesen 495 gyermek számára.

A 2017/2018. tanévben két anyanyelvű (Alsószentmárton-beás, Kálló-romani), egy kétnyelvű (Kecel-romani) óvoda, valamint 6 anyanyelvű és egy kétnyelvű (Szarvas, Rozsály, Csapi, Tornyospálca, Hajdúdorog, Biharkeresztes) általános és középiskola vette igénybe a nemzetiségi oktatási feladatok megszervezéséhez szükséges kiegészítő költségvetési támogatást, valamint 11 iskolában tanították a romani vagy a beás nyelvet. További 22 intézményben pedig magyar nyelvű cigány népismereti oktatást szerveztek.

Három pedagógiai főiskolán (Apor Vilmos Főiskola – Vác, Eötvös József Főiskola – Baja, Gál Ferenc Főiskola³ Pedagógiai Karán – Szarvas) képeznek roma óvodapedagógusokat, illetve tanítókat. A Pécsi Tudományegyetem bölcsészettudományi képzési területén, a többciklusú képzés bevezetésével, a korábbi romológus képzésre épült az alapképzési, valamint romológia és romológia tanár mesterképzési szak, illetve PhD program. A képzési kínálat így lehetőséget biztosított az óvodai és általános iskolai, a középiskolai oktatók és a felsőoktatási szakemberek felkészítésére, illetve a doktori fokozat megszerzésére is. 2018-tól a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Tagozata is akkreditáltatta a romológiai képzést.

Kultúra

A közművelődés, a hagyományőrzés és az amatőr művészeti tevékenység területén tapasztalható a roma nemzetiség legnagyobb aktivitása és sokszínűsége. A hazai roma közösség ugyan nem rendelkezik saját színházépülettel a beszámolási időszakban, ennek ellenére több roma színházi társulat is működött.

A Karaván Művészeti Alapítvány (2000) Nyári Oszkár színész vezetésével alakult Budapesten, 2014 óta már Kaposváron is működik, azzal a céllal, hogy tandíjmentes színészképző stúdiót működtessen elsősorban tehetséges roma és minden olyan gyermek, fiatal számára, akiknek egy fizetős színi tanoda költségei túl megterhelőek lennének. A Karaván működése során nagy hangsúlyt fektet a romák és nem romák közös tevékenységére.

A Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány (1992) Jónás Judit vezetésével alakult meg. Repertoárjukban szerepel zenés mesejáték, szonon-színmű, dráma, vígjáték, monodráma, balladaversdráma, irodalmi estek. Részt vettek többek között az "Athe sam" Fesztiválon, a Budapesti Cigány Fesztiválon, a Művészetek Völgyében, a POSZT off-on, a Zsámbéki és az Esztergomi Nyári Játékokon és rendszeres szereplői a nemzetiségi színházi fesztiváloknak.

A ROMANO TEATRO Társulat (2005) Szegedi Dezső (Jászai Mari-díjas) színművész művészeti vezetésével alakult meg Miskolcon. A színházi műhely célja, hogy a művészet segítségével közelebb hozza egymáshoz a fiatalokat, a társulatban helyet kapnak roma és nem roma fiatalok egyaránt.

Nemzetiségekért Díj

2017-ben Nagy Gusztáv a magyar irodalmi művek romani nyelvre fordításával a romák kulturális felzárkóztatásáért tett erőfeszítése miatt, Rézműves Gyula a romák hétköznapijainak bemutatásáért és társadalmi helyzetének művészeti ábrázolásáért, Szőke Péter a társadalmi felzárkózásért, továbbá az idegengyűlölet és rasszizmus visszaszorításáért végzett munkásságáért kapta a kitüntetést.

2018-ban Farkas András a roma fiatalokért végzett példamutató munkájáért Pro Cultura Minoritate díjban, míg a Parno Graszt roma autentikus zenekar, Ifj. Kunhegyesi Ferenc Prima-díjas festőművész

³ 2020. augusztus 1-től Gál Ferenc Egyetem

és Nyári Oszkár színművész, a Karaván Művészeti Alapítvány vezetője részesült Nemzetiségekért Díjban.

A **Roma Platform kezdeményezés** a hazai felzárkózáspolitikai területi (megyei szintekre történő) kiterjesztését szolgálja, amelyet az Európai Bizottság 2015-ben, majd 2017-ben a tagállami Roma Kontaktpontok számára kihirdetett pályázata támogatott.

A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága, mint Magyarország Nemzeti Roma Kontaktpontja pályázatot nyújtott be az Európai Bizottsághoz megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések kialakítására.

A pályázat nyert, így az immáron három éve zajló projekt újabb egy éves megvalósítása 2019 augusztusában megkezdődött.

A pályázat fő célja, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában megfogalmazott célokat ne csak az állami cselekvés központi eszközeivel szolgáljuk, hanem a különböző szintű területi szereplőket (elsősorban romákat valamint a megyék, járások, települések képviselőit) is bevonjuk a stratégia megvalósításába, a teendőkről való párbeszédbe, sőt az eredmények és kudarcok értékelésébe.

Annak érdekében, hogy projekt fő célját jelentő megyei szintű konzultáció a lehető legszélesebb körben valósuljon meg, a megrendezett eseményekre meghívást kapnak a megyei, helyi döntéshozók, központi és területi közigazgatási szervek munkatársai, roma nemzetiségi önkormányzatok és szervezetek képviselői, civil és egyházi szervezetek, romák helyzetével foglalkozó szakemberek, szakértők, vállalatok, vállalkozások delegáltjai, közszolgáltató intézmények vezetői, képviselői, roma és nem roma lakosság.

A Roma Platform 2. köre 2017. augusztus 1. és 2018. július 31. között került megvalósításra Jász – Nagykun – Szolnok megyében, Heves megyében, Hajdú-Bihar megyében és Nógrád megyében. Egy év alatt 12 megyei roma platform ülést és egy országos rendezvényt szerveztünk meg Budapesten. A 12 helyszíni rendezvényen valamint a záró konferencián több, mint 900 fő vesz részt, 255 db szervezet részvételével.

A 2019-2020-as pályázati körben négy megyében három-három Roma Platform rendezvény megvalósítását vállaltuk. A négy érintett megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg, Nógrád, Békés és Csongrád megyék.

A Roma Platform rendezvények tématerületei: a kormányzati felzárkózási politika irányvonalai, az oktatás és a foglalkoztatás.

A kormány kiemelt figyelmet fordít a **roma nők** aktív szerepvállalásának erősítésére, közösségeik, civil szerveződésé válásuk ösztönzésére; foglalkoztatottságuk növelésére, a szociális, egészségügyi, és oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésükre.

Uniós támogatással valósult meg a roma nők képzését és szociális és gyermekjóléti/gyermekvédelmi rendszerben való foglalkoztatását támogató „Nő az esély” program, amely mentori támogatással kezeli a bevont roma népesség eltérő kulturális és szociális jellemzőit (pl. roma nők családi szerepei, korai családalapítás, közoktatási részvétel). Az EFOP-1.6.1-VEKOP-16 **„Felzárkózási együttműködések támogatása”** kiemelt konstrukció roma női közösségek megerősítése alprojektje esélyt kínál a roma nők számára a hagyományos, családi szerepeiken túli közösségformáló szerepek betöltésére, amelyek révén nőként és romaként egyaránt javulhat személyes helyzetük is.

VI.2. A prevenciót és szemléletformálást célzó kampányokat szükséges indítani a korai gyermekvállalás, a koraszülések számának csökkentése, a korai gyermekvállalás egészségügyi kockázatainak, a családalapítás, a felelősségteljes és örömteli gyermekvállalás szociális és gazdasági feltételeinek hangsúlyozása, megteremtése érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	---

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Egészségtudatosság fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Megvalósított koraszülést megelőző modellprogram	30 db	
Módszertani képzésen részt vett védőnők	36 fő	

A **Felzárkózó települések program** 2019. évben kiválasztott 31 települése közül a Nemzeti Népegészségügyi Központ által megvalósított **EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001** azonosítószámú, **Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése** című kiemelt projekt (továbbiakban: Projekt) keretén belül, az A/II. Egészségtudatosság fejlesztése a koragyermekkorban (családtervezéstől a gyermek 6 éves koráig) munkacsoport, **koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogramja** Somogy és Borsod-Abaúj-Zemplén megye 11 településén már jelen volt. A 2019. évben kiválasztott, de a modellprogram által eddig nem érintett 19 településen is a modellprogram adaptálása a Projekt jelenlegi keretein belül megtörtént. Ezen településeken dolgozó védőnők 36 fő részt vett a Projekt által szervezett módszertani képzésen.

Az **EFOP-1.2.1-16 „Védőháló a családokért”** konstrukció általános célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése, a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése olyan komplex szolgáltatások nyújtásával, amelyek – a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítve – egyszerre több oldalról és egymás hatását erősítve kezelik a problémákat. A konstrukció keretében tervezett szolgáltatások kiterjednek a konfliktusok kezelésével kapcsolatos támogató szolgáltatásokra, a gyermeknevelési tanácsadásra, melynek témái között szerepel a családalapítás, a felelősségteljes gyermekvállalás; továbbá a család és munka összeegyeztetését szolgáló programokra, valamint a fenti célokat szolgáló modellprogramokra.

A korábbiakban már említett **EFOP-1.4.4-17 Bari Shej – Nagylány – Fata Máré** című konstrukció a hátrányokkal küzdő roma lányok iskolai lemorzsolódásának csökkentését, valamint ehhez kapcsolódóan a továbbtanulási esélyeik növelését célozza. A program komplex módon reagál a társadalmi problémákra. A programnak nemcsak a lemorzsolódás csökkentése a célja, hanem olyan tényezők érdekében is célzott beavatkozásokat igyekszik tenni, mely területeken a roma nők jelenléte kiemelkedően magas. Ennek értelmében foglalkozik az egészséges családi élettel, és ehhez kapcsolódóan a kiemelten roma lányokat fenyegető kockázatokkal, mint amilyen például a családon

belüli kiszolgáltatottságuk, gyermekként történő férjhez adásuk, vagy akár az egyes esetben menekülő útnak vélt prostitúció.

VI.3. A meglévő felzárkózási mentorhálózat működtetése mellett annak fejlesztésével, bővítésével kell biztosítani, hogy a hátránykompenzációs programok, fejlesztések eljussanak a hátrányos helyzetű - elsősorban roma - lakossághoz, és a közösségek információhoz jussanak és motiváltak legyenek a programokban való részvételre. A motivációban a rásegítő mechanizmusokat és a folyamattámogatás elvét kell alkalmazni. A korábbi program keretében negyvennél több roma közhasznú munkaerő-kölcsönző, több mint 1200 fő kisgyermekkor, köznevelési és szakképzési, továbbá 200 fő feletti roma közigazgatási hálózati munkatárs képzése történt meg.

Felelős:	Határidő:	
belügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos	
Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont mentorok száma	102 fő	
Mentorkoordinátorok száma	11 fő	

Az **EFOP-1.3.2-16 „Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése”** elnevezésű projekt célja a munkaerőpiacról tartósan kiszorult hátrányos helyzetű személyek munkaerőpiaci, képzési vagy segítő programba való belépésének támogatása mentorálás segítségével. A projekt eredményeként képessé válnak a halmozottan hátrányos helyzetű emberek (kiemelten a roma célcsoport tagjai) a nyílt munkaerőpiacra átvezető, aktív munkaerőpiaci, képzési vagy segítő programokba történő belépésre az egyénre szabott tanácsadás és támogatás segítségével.

A hátrányos helyzetű résztvevők programba segítése, azokban történő stabil benntartása és eredményes befejezése érdekében a mentorok által nyújtott személyes támogatás kiemelkedő jelentőségű. Ennek minél szélesebb elterjesztése, általánossá tétele érdekében szükséges a romák etnikai sajátosságait, problémáit is jól ismerő és kezelni tudó tanácsadó szolgáltatási háttér bővítése és működtetése, azzal a céllal, hogy a mentorok a lehető legmagasabb arányban ériék el és vonják be a programokba a hátrányos helyzetű, különösen a roma célcsoport tagjait. Cél, hogy a projekt hatására a célcsoportból minél nagyobb számban vegyenek részt az aktív, önkéntes társadalmi szerepvállalásban. A projekt hatásaként erősödjön a célcsoport kontrollérzete, csökkenjen a tanult tehetetlenségből adódó, sokszor több generációs munkanélküliség tendenciája.

A projekt közvetlen célja, hogy legalább 40 000 hátrányos helyzetű, kedvezőtlen adottságú területen élő, aktív korú, a munka világából kiszorult személyt érjen el, közülük legalább 8 000 főt mentorálási folyamatban részesítsen annak érdekében, hogy a tanulás világából több éve kiszorult személyek felkészültebben térhessenek vissza akár az iskolapadba, akár az elsődleges munkaerőpiacra.

A célcsoport tagjaival közel 100 fő mentor foglalkozik, akiknek a munkáját 11 mentorkoordinátor támogatja.

VI.4. Továbbra is erősíteni kell a média és a közbeszéd pozitív szemléletformáló szerepét. Ösztönözni kell a nemzetiségi szerkesztőségek működési feltételeinek javítását. Támogatni kell a roma, illetve hátrányos helyzetű fiatalok médiaszakemberré képzését és médiában való foglalkoztatását, médiatartalmak előállításába történő bevonását. A társadalomban élő előítéletek és sztereotípiák megváltoztatása érdekében a médiatartalmak tekintetében előtérbe kell helyezni a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élőkről, romákról készült reális kép, a közös jelen és múlt hangsúlyozása mellett a hiteles pozitív hősök, élethelyzetek bemutatását.

Felelős: belügyminiszter Miniszterelnökséget vezető miniszter a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének bevonásával	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Média szerepének erősítése a társadalmi szemléletformálásban	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Hazai nemzetiségek száma, akik részére közszolgálati nemzetiségi médiaszolgáltatás biztosított	13	13

A média támogatás kapcsán fontos kiemelni, hogy a nemzetiségeknek joguk van az információkhoz való – saját anyanyelvükön történő – szabad hozzáféréshez, azok továbbadásához, valamint a tömegkommunikációs eszközök útján való – szintén anyanyelvükön történő – tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz, médiaszolgáltatás és sajtótermék eléréséhez és terjesztéséhez.

A magyarországi nemzetiségek számára a **nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény** szabályozza a médiatartalom-szolgáltatással összefüggő nemzetiségi jogokat, mely a szolgáltatást biztosító alanya tekintetében kétféleképpen valósul meg.

Közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzetiségi közösségek megőrzése és megerősítése, anyanyelvük és kultúrájuk ápolása, a nemzetiségek kulturális igényeinek kielégítése céljából, amelynek keretében a Duna Médiaszolgáltató Zrt., valamint a közszolgálati rádiók rendszeres adásokkal jelentkeznék mind a 13 hazai nemzetiség (a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán) tájékoztatására. A jogszabály alapján kiegyensúlyozott tájékoztatásra törekvő szerkesztőségek jelentős szerepet vállalnak abban, hogy hiteles képet kaphassunk a velük együttélő nemzetiségekkel, ezzel is erősítve pozitív szerepüket és helyüket társadalmunkban.

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága révén címzetten is biztosít anyagi támogatást az egyes nemzetiségek fenntartásában lévő sajtóorgánumoknak. Az országos nemzetiségi önkormányzatok a kötelező és önként vállalt feladataik ellátására, hivatalaik működtetésére, valamint a nemzetiségi médiához kapcsolódó feladatok ellátására részesülnek **működési támogatásban**. A támogatás összegéről a mindenkori költségvetési törvény rendelkezik, amely 2018-ban összesen 1 776,1 millió forint volt (az Országos Roma Önkormányzat részére 361,2 millió forint, a további 12 hazai nemzetiség részére 1 414,9 millió forint), 2019-ben pedig összesen 2 131,3 millió forint került biztosításra (az Országos Roma Önkormányzat számára 433,4 millió forint, a további 12 nemzetiség részére összesen 1 697,9 millió forint).

VI.5. A 2015-ben létrehozott Nemzetiségi – Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ (a továbbiakban: NEROK) képzésekkel, programokkal segíti a már működő intézményhálózatának tagjait tevékenységük, céljaik sikeres elérése érdekében. Ezen túlmenően megőrzi a települések kulturális közösségeinek eredményeit is, és további kezdeményezésekkel él a nemzetiségi létük minél teljesebb megélése érdekében. Feladatai közé tartozik a nemzetiségi kultúra megismertetése, és elősegíti a kulturális különbözőségek el- és befogadását. Továbbra is támogatni kell a nemzetiségi, etnikai identitás és kultúra megőrzését, a kultúrák közti párbeszéd erősítését. Össze kell gyűjteni, be kell mutatni, meg kell ismertetni a többségi társadalommal a hazai nemzetiségi csoportok, közösségek tárgyi és szellemi értékeit, hagyományait, szokásait. Működtetni kell a NEROK-ot, valamint a létrejövő Budapesti Roma Oktatási és Kulturális Központot, melyeknek feladata, hogy összegyűjtsék és mindenki számára hozzáférhetővé tegyék a magyarországi roma nemzetiségi kultúra kincseit, lehetőséget teremtsenek az alkotóknak a megjelenésre, a roma kultúra értékeinek – a társadalom minél szélesebb körében való – megismertetésére.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter a Miniszterelnökséget vezető miniszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	"Közös értékeink-sokszínű társadalom" program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Nyertes pályázatok száma	38	
Alintézkedés neve:	Budapesti Roma Oktatási és Kulturális Központ (Ciffra Művészeti Központ)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Úton van a Ciffra Központ rendezvénysorozat	10 db	

Az **EFOP-1.3.4-16 „Közös értékeink - sokszínű társadalom”** program célja a roma és más nemzetiségi csoportokkal kapcsolatos előítéletek csökkentése, az elfogadás növelése a kultúrák közötti párbeszéd erősítésével. A roma és más nemzetiségi csoportok hagyományainak, szokásainak

megismertetése, összegyűjtése. A konstrukció lehetőséget nyújt kulturális programok, előadások, kiállítások, táborok szervezésére.

38 nyertes pályázat tekintetében összesen 1 870 101 645 forint megítélésére került sor, ami a pályázat teljes forrása volt. A pályázati forrás már az első meghirdetéskor kimerült.

A fenti cél érdekében, **Cziffra Művészeti Központ** néven hazai forrásból létrehozni tervezett **Budapesti Roma Oktatási és Kulturális Központ** lesz az az intézmény, amely összegyűjti és mindenki számára hozzáférhetővé teszi a magyarországi roma nemzetiségi kultúra kincseit, lehetőséget teremt az alkotóknak a megjelenésre, a roma kultúra értékeinek megismertetésére. Létrejön a roma és nem roma emberek tapasztalatcseréjének, egymás megismerésének színvonalas színtere. A Cziffra Központ tevékenységeivel – a nem cigány emberek számára – hiteles képet ad a roma kultúráról, értékrendjéről, örökségéről, míg a roma polgárok számára biztosítja a kulturális örökségük megismerésének, a fiatal nemzedékeknek való továbbadásának, a tehetségek felkarolásának és identitásuk megerősítésének helyszínét. A Cziffra Központ megszólít minden korosztályt, köztük kiemelten a gyerekeket és fiatalokat annak érdekében, még közelebbről ismerjék meg a hazánkban élő legnagyobb lélekszámú nemzetiség kultúráját, ezzel megkönnyítve az együttélést.

Addig, amíg az intézmény nem jön létre, hazai forrásból egy olyan kulturális rendezvénysorozat került megszervezésre, amely a Cziffra Központ szellemiségét, feladatát kívánja széles körben ismertetni, előrevetíteni, ez az "Úton van a Cziffra Központ". Roma és nem roma művészek vesznek részt hazai fesztiválokon, kiállításokkal, koncertekkel, beszélgetésekkel mutatják be a roma kultúrát és a leendő központot.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az általuk képviselt nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhatnak létre és vehetnek át. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által kizárólagosan vagy részben működtetett **nemzetiségi kulturális, oktatási intézmények** működésének, valamint fejlesztésének támogatására, ilyen intézmények alapításának elősegítésére, valamint országos illetve regionális tevékenységű nemzetiségi intézmények más intézményfenntartótól való átvételének támogatására a költségvetési törvény több éve tartalmaz támogatási előírányt.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények 2018. évi támogatása 1 220,2 millió forintot tett ki (ebből az Országos Roma Önkormányzat: 165,9 millió forint, további 12 nemzetiség: 1 054,3 millió forint), amely 1 342,2 millió forintra emelkedett 2019-re (ebből: az Országos Roma Önkormányzat: 182,5 millió forint, további 12 nemzetiség: 1 159,7 millió forint).

A **nemzetiségi kulturális közösségi események** megszervezésére további támogatásokat biztosítanak a nemzetiségi célú előírányzatok, amely egyrészt a szervező nemzetiségi civil szervezetek működési támogatását foglalja magában (2018. évben az EMMI irányítása alatt a 13 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint, 2019. évben a Miniszterelnökség irányítása alatt a 12 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint); másrészt a nemzetiségi kulturális kezdeményezések támogatását (2018. évben az EMMI irányítása alatt a 13 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint, 2019. évben a Miniszterelnökség irányítása alatt a 12 hazai nemzetiség vonatkozásában 500 millió forint).

VI.6. Az MNTFS II. intézkedéseiben elért eredmények nyomán folytatni kell a nemzetiségi – különös tekintettel a roma – kultúra megismertetését szolgáló kulturális intézményrendszer fejlesztését, rendezvények, események szervezését, támogatását, a roma kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételét szolgáló programokat a Magyarországon élő romák önazonosságának, anyanyelvének, történelmi hagyományainak, kulturális autonómiájának megőrzése és a fiatal generációk számára történő átadása/átörökítése érdekében.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Roma kultúra ápolása és fenntartása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

A kultúra olyan, a köznapi ember számára is érthető és élvezhető üzenetet hordoz bármely művészeti ág esetében, ami a másság, jelen esetben a kisebbséghez tartozás egyediségének elfogadását és megértését segíti elő. A saját kultúra bemutatása hozzájárul a romákkal szembeni negatív megítélés csökkentéséhez, erősítheti a közvélemény gondolkodását az elfogadás pozitív tartománya felé.

A cigányság saját pozitív önképének megerősödéséhez az egyik járható út, hogy a cigánysággal kapcsolatos tematika a lehető legnagyobb mértékben átkerüljön a szociális problémák kérdésköréből a kulturális identitás pozitívan elfogadott kérdéskörébe.

A kultúra támogatásának a célja:

Roma lakosság tekintetében:

- cigány nyelv ápolása és fejlesztése;
- a hagyományok megőrzése, átadása fiatalabb korosztályoknak;
- közösségi programok;
- a fiatal roma generáció identitásvesztésének megakadályozása.

Mindenki számára hozzáférhetően:

- roma kisebbség kulturális örökségeinek és múltjának megismerése a zene, képzőművészet, tánc, filmművészet, iparművészet, stb. által
- roma nyelv bemutatása, megismertetése, elsajátítása;
- kulturális és társadalmi tapasztalatcsere;
- közösségi tevékenységek és rendezvények, valamint
- gyermek- és ifjúsági programok lebonyolítása.

A helyi közösségek által szervezett roma kulturális események megvalósítását, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételét 2012 év óta minden évben pályázati kiírás támogatja.

VI.7. A hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása és szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférésének segítése érdekében biztosítani kell a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenését a közbeszédben, az állami és közhivatalokban, kiemelten a kormányhivatalok és az önkormányzatok működésében, valamint a közszolgálati munkában, illetve a humánszolgáltatások területén.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

A felzárkózási szempontok erősítése a kormányhivatalokban, illetve az önkormányzatoknál alintézkedés célja a hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása és szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférésének segítése a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenítésével a kormányhivatalok és az önkormányzatok működésében.

A kormányhivatalok, illetve a járási (fővárosi kerületi) hivatalok (a továbbiakban járási hivatalok) feladat- és hatásköreinek az egyes központi hivatalok és minisztériumi háttérintézmények megszüntetése, illetve átalakítása folytán bekövetkezett jelentős és sokrétű bővülését követően – a területi közigazgatás szervezetrendszerét érintő további várható változásokra is figyelemmel – a Miniszterelnökség a 2017-ben értékelte a roma referensi rendszer működésének eddigi tapasztalatait, és megvizsgálta a referensi rendszer fenntartásának, illetve bővítésének lehetőségeit.

A **Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége** 2018-2019-ben is meghirdette a „Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok” című pályázatát. A program alapvető célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival. Az innováció és a helyi közszolgáltatások fejlesztése, a helyi összefogás és a közösségek erősítése.

A Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság tagja a pályázatot előkészítő és értékelő Irányító Bizottságnak. Mind 2018-ban, mind 2019-ben 3 000 000 forinttal támogatta a felzárkózáshoz kapcsolódó pályázati témát.

A meghirdetett témák:

2018-ban „Közös- többszörös”- a településen élő romák és nem romák példaértékű közös(ségi) programjai,tevékenységei.

2019-ben „Roma és nem roma önkormányzatok együttműködése”.

VI.8. Támogatni kell az EU2020 Nemzeti Reform Program szegénység csökkentési céljainak és az MNTFS II. elveinek, céljainak érvényesülését szolgáló szakemberképzést, tananyagfejlesztést, az ebben érintettekkel való együttműködést, a hátrányos helyzetű célcsoport bevonását szolgáló projekteket, illetve az ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munkát.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos belügyminiszter

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Modellprogram	5	
Társadalmi felzárkózási háttérintézmény létrehozása	N.r	1

Az érintettekkel való együttműködést, az érintettek bevonását, illetve az ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munka támogatását szolgáló intézkedés többek között a 2017-ben meghirdetésre került **EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség – Kísérleti program a leginkább elmaradott járáskörök területi felzárkóztatása érdekében”** című 2 Mrd forint keretösszegű konstrukció.

A modellprogram a kedvezményezett járáskörök besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén, a nagy karitatív egyházi szervezetek részvételével, az MMSZ szakmai vezetésével céloz felzárkóztatási fejlesztéseket minél szélesebb körben.

Célja az érintett területek további leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a helyi közösségek fejlesztésével, a lakosság életesélyeit, életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mobilizációját, közösségi kapacitásainak aktivizálódását szolgáló beavatkozásokkal. A program végrehajtása során folyamatos szakmai jelenlét biztosításán keresztül ki kell tapasztalni azokat a szakmai eljárásokat, módszereket, továbbadásra érdemes megoldásokat és tudásokat, amelyek a területileg is koncentrálnak tömeges szegénység és következményeinek kezelésében előremutatóak, rendszerbe illeszthetőek, fenntarthatóak lehetnek.

A modellprogram végrehajtását az **EFOP-1.4.1-15 „Integrált gyermekesély programok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projekt segíti, és követi nyomon.

2019 augusztusában a Belügyminisztérium felzárkóztatási szakterületének háttérintézményeként létrehozásra került a **Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság**, amely ellátja a társadalmi felzárkóztatás képzési, szervezési, területi módszertani és kutatási feladatait. A területi igazgatóságok kapcsolatot tartanak az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, a szociális, oktatási és képzési intézményekkel, kormányhivatalokkal, a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel,

kamarákkal, és koordinálják a társadalmi felzárkózással kapcsolatos tevékenységeket. Kiemelt feladata a települési önkormányzatok támogatása a HEP elkészítésében, a hátrányos helyzetű gyermekek koragyermekkori nevelésének segítése, a hátrányos helyzetű felnőttek képzése, mentorálása és foglalkoztatási lehetőségeik bővítése, a területi felzárkózás elősegítése érdekében kijelölt településeken célzott felzárkózási programok végrehajtása, illetve a határon túli magyar lakta területeken modellprogramok támogatása.

VI.9. A rendőrség évek óta sikeresen működteti iskolai biztonságra nevelő programjait. A jól működő, kialakult módszertan nyomán szükséges a fiatalok felelős, jogtudatos magatartásának támogatását célzó programok folytatása, kiterjesztése. Továbbra is működtetni kell a rendőrség fiatalok számára kidolgozott, iskolai biztonságra nevelő programjait, ki kell terjeszteni az élménypedagógia-alapú trénerképzési modellprogramot. A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a kábítószer-használat és az addiktív problémák megelőzése és kezelése érdekében átfogó intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása szükséges, különös tekintettel a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján meghatározott szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területekre.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos
emberi erőforrások minisztere	

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Iskolai biztonságra nevelő programok	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A DADA foglalkozásokra felkészítő képzésen részt vettek	16 fő	16 fő
Az ELLEN-SZER foglalkozásokra felkészítő képzésen részt vettek	12 fő	10 fő
Élménypedagógiai trénerképzésen részt vettek	40 fő	28 fő

Az intézkedés célja a fiatalok (akár részt vesznek iskolai oktatásban vagy képzésben, akár nem) jogkövető magatartási kultúrájának erősítése.

A rendőrség évek óta működő iskolai biztonságra nevelő programjai mellett kidolgozásra került egy trénerképzési modellprogram is, amelynek keretén belül átadhatók a modellprogram megvalósítása során szerzett tapasztalatok. A rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjai közül az általános iskolás alsó és felső tagozatos gyermekek részére kialakított DADA hosszú, több mint 25 éves múltra tekint vissza. Fontos eleme az oktatásnak, hogy a rendőr egyenruhában jelenik meg. A foglalkozások nem pusztán előadások, lényeges szerepe van a gyerekek által felvetett problémák megbeszélésének, a vitának, a szituációs és szerepjátékoknak, valamint egyéb konstruktív pedagógiai módszereknek. A DADA készség- és képességfejlesztő, helyes önértékelésre nevelő, önbecsülést

építő program. Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolókat, ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét, továbbá képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, és konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat. A foglalkozások változatosságához hozzájárul a médiumpedagógia is: bizonyos témákat kisfilmek segítségével dolgoznak fel. Az oktatás meghatározott tananyag szerint folyik, eltérés csak a gyermekektől érkezett kérdésekből, reakciókból, illetve a helyi sajátosságokból adódhat. A program foglalkozásait az Országos Rendőr-főkapitányság egyenruhás állománya tartja. A képzésen 2018-ban és 2019-ben 16-16 fő vett részt.

Az intézkedés alapján a rendőrség biztonságra nevelő középiskolai programja régi, 2004-ben megjelent kézikönyve helyett egy új, az oktatók munkáját segítő kézikönyv került kiadásra, a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács Titkárságának koordinálásával. Az ELLEN-SZER program a középiskolás, ajánlottan a 9. és 10. évfolyamos fiatalok részére készült, amely alkalmazható minden iskolatípusban. A tananyag tartalmaz módszereket és feladatléírásokat magában foglaló óravázlatokat. A program főbb céljai az önálló gondolkodásra nevelés, a kritikai gondolkodás kialakítása, a csoportban működés megtanulása, az egyéni felelősség szerepének megmutatása, a döntési képesség fejlesztése, az összefüggésekben, rendszerben gondolkodás fejlesztése, szociális kompetenciák, az empátia és az érzelmi intelligencia fejlesztése, a fiatalok értékrendjének a társadalom számára is hasznos formálása. A program alaptétele, hogy emelje a fiatalok biztonságát a legsúlyosabb devianciákkal, a bűnözéssel és a szerfogyasztással szemben. Tudatosítsa bennük, hogy a bűncselekményekkel szemben fel lehet és kell lépni, ne tűrjék el, hogy áldozat válják belőlük, kérjenek segítséget, illetve áldozattá válásuk elkerülése érdekében alkalmazzák az oktatás során megismert technikákat. Ne szimpatizáljanak olyan kihívásokkal, amelyekről tudják, hogy másoknak kárt okoznak, és saját magukra nézve is veszélyeket rejtenek. Kiemelt prioritás még az internet veszélyeinek tudatosítása, és a biztonságos online jelenlét feltételeinek elsajátítása. A képzésen 2018-ban 12, míg 2019-ben 10 fő vett részt.

A modellprogram a bűnmegelőzési programok elsődleges célcsoportját, azaz a gyermekeket és a fiatalokat törekszik megszólítani, akik koruknál fogva könnyebben befolyásolhatóak mind pozitív, mind pedig negatív irányba. Erre tekintettel fontos csökkenteni annak lehetőségét, hogy a fiatalok bűnelkövetővé vagy áldozattá váljanak. A modellprogram kiterjed azokra is, akik az iskolarendszertől kimaradnak. A modellprogram alapja a külföldön már több tíz éve sikeresen használt élménypedagógia, amely lehetőséget teremt az oktatási és nevelési célok megvalósításában a személyiségfejlesztésre, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, az aktív állampolgárságra nevelésre, valamint a rendszerező képesség, a logikus gondolkodás, a kritikai érzék, a véleményalkotási és lényegkiemelési készség, a nyelvi intelligencia, a szóbeli és írásbeli megnyilatkozási képességek fejlesztésére.

A módszert világszerte széles körben alkalmazzák, mint például mentális egészség helyreállítására kábítószer- és alkoholbetegek körében. A módszerrel jelentős eredményeket érnek el a peremre szorult fiatalok segítségével, illetve a deviáns viselkedésük miatt marginalizálódott fiatalok beilleszkedését elősegítő programok stratégiai részeként.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács 2018-ban három alkalommal 40 fő, 2019-ben kettő alkalommal 28 fő részvételével tartott élménypedagógiai trénerképzést. A képzés a közvetlen élményszerzésről, ön- és társismeretről, a differenciált tanulásról, közösségfejlesztésről (kommunikációról és együttműködésről), a hatékony problémamegoldásról, szociális kompetenciák fejlesztéséről szól, miközben a pedagógusok tartalmas játéktárat kapnak ahhoz, hogy e célokat saját közösségeikben is megvalósítsák. Az évente két alkalommal megtartott trénerképzés országos szinten szólítja meg azokat a pedagógusokat, gyermek- és ifjúságvédelmi szakembereket, akik a modellprogram elemeit alkalmazva hozzájárulnak minél több gyermek eléréséhez.

A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a kábítószer-használat és az addiktív problémák megelőzése és kezelése érdekében egy munkacsoport kezdte meg működését, amely több hónapos előkészítő munkát követően elkészítette szakmai koncepcióját a hátrányos helyzetű települések szerhasználatának kezelésével kapcsolatban. A feladat az EMMI szakmai koordinációja és az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesületének bevonása mellett valósult meg 2019-ben.

A program keretében, a program indulásaként 10-12 fő addiktológiai konzultáns felkészítésére kerül sor. Ennek keretében az addiktológiai szakemberek információkat kapnak a hátrányos helyzetű településekről, illetve a mélyszegénységben élő emberek speciális jellemzőiről, problémáiról. A felkészülést követően képzési program kerül lebonyolításra a 31 településen működő ún. jelenlét programokban dolgozó szociális munkások (2-2 fő) számára, azzal a céllal, hogy a segítő szakemberek interaktív módon elsajátítsák a szenvedélybetegségek megértését szolgáló alapfogalmakat.

A képzést az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesület biztosítja, ami 3-4 helyszínen, összesen 62-65 fő számára kerül lebonyolításra. A képzési program mellett 27 településen (további két alkalommal) az addiktológia konzultánsok gyakorlati eszközöket, szakmai támogatást nyújtanak a jelenlét programban részt vevő két szociális munkás számára. A jelentős szenvedélyproblémákkal küzdő négy településen, 2-2 addiktológiai konzultáns szakember 2-3 hetente személyes konzultációs alkalmat biztosít a szenvedélyproblémákkal élők, és hozzátartozóik számára, továbbá folyamatos konzultációkkal segítik a programban résztvevő szociális munkásokat. A kísérleti program kimeneteként egy gyakorlati segédanyag kerül összeállításra, amelyben legfontosabb tapasztalatok, gyakorlati megoldások és beavatkozási módok kerülnek megfogalmazásra. A program megvalósítására 2020 tavaszától 2020 év végéig kerül sor.

A fenti programhoz szükséges forrás a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 1. melléklete alapján, a XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet 20.14. számú „A kábítószer-fogyasztás megelőzésével kapcsolatos feladatok” megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzata terhére 22 070 000 forint került elkülönítésre. A támogatás felhasználási határideje: 2020. október 31.

Az intézkedés végrehajtáshoz kapcsolódik, hogy az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) és az Országos Cigány Önkormányzat 1999. szeptember 16-án együttműködési megállapodást kötött (a továbbiakban: EMÜ), melynek célja a Rendőrség és a roma kisebbség között a konfliktus- és előítéletmentes viszony megteremtése, a felek közötti párbeszéd javítása. Ennek fő területei a

bűnmegelőzés, az áldozattá, bűnelkövetővé, illetve szenvedélybeteggé válás elkerülése, az ismeretterjesztő kommunikáció, valamint a felek képviselőinek együttműködése. Az együttműködés érvényesül a rendőrségi toborzó munka területén is, melynek során valamennyi önkormányzat irányába a roma fiatalok rendőri pályára orientálásával kapcsolatos tájékoztatás, a pályázati kiírások kerülnek eljuttatásra. A cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló 1/2010. (OT 1.) ORFK utasítás hatályba lépése óta minden évben a Rendőrség megkereste az önkormányzatok elnökeit, hogy saját területükön végezzenek felmérést a pályaválasztás előtt álló, illetve megfelelő végzettséggel rendelkező roma fiatalok körében, annak okán, hogy érdeklődés esetén a rendőrré válás elősegítéséhez, a hivatás népszerűsítéséhez és a felvételi eljárásokhoz szükséges információkat, segítséget megkapják. A toborzás terén működő együttműködés eredményességét mutatja, hogy a rendőri pálya népszerűsége folyamatosan nő a roma fiatalok körében.

A multikulturális környezetben végrehajtott rendőri intézkedésről szóló 27/2011. (XII. 30.) ORFK utasításban foglaltak szerint a helyi közösségek konfliktusmentes együttélése érdekében a parancsnokok a közrendvédelmi állomány tagjait folyamatosan tájékoztatják a kisebbségben élő társadalmi csoportok tagjaival kapcsolatos konfliktushelyzetek kezelésének lehetőségeiről. Az ORFK szervezésében a 2019. évben négy helyszínen, alkalmanként két napos érzékenyítő tréning megtartására került sor összesen 80 fő szolgálatparancsnok részére, akik a munkájuk során napi szinten kerülnek kapcsolatba roma származású személyekkel.

VI.10. Kiemelt kormányzati törekvés a roma kultúra széles körű, méltó bemutatása, roma kulturális események, roma kulturális tartalmak és termékek elérhetőségét szolgáló különféle programok támogatása, aminek érdekében 2012-től minden évben hazai forrásból pályázat kiírására kerül sor ezzel a céllal. 2017. január 1. óta hatályos az élőzenei szolgáltatás adókedvezménye, mely intézkedés a turisztikai vonzerő növekedésén túl munkahelyteremtő és munkahelymegtartó célokat is szolgál. A turisztikai fejlesztések keretében lehetőséget kell teremteni a roma kultúra megjelenítésére, népszerűsítésére, értékékként való elismertetésére, turisztikai termékcsomagok létrehozására, bemutatására. A turisztikai fejlesztésekben előtérbe kell helyezni a munkahelyteremtő és munkahelymegtartó célokat.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter a miniszterelnök kabinetfőnöke bevonásával	a TOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, TOP-1, TOP-6	218 474	2 815

A **TOP-1.2.1-15, TOP-6.1.4-15 és TOP-1.2.1-16, TOP-6.1.4-16** azonosító jelű, **Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés** c. felhívások összesen 122,076 Mrd forint forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok, egyházak és helyi nonprofit szervezetek számára. A felhívások célja térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, melyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg. A turisztikai felhívások a helyi gazdaság fejlesztésére is hatással vannak, így közvetetten a munkahelyteremtésre, foglalkoztatásra is, amelyek vonatkozásában lehetőség nyílik hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatására. A felhívások keretében 346 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 111 619 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 99 271 millió forint került kifizetésre.

A fent megadott indikátor az adott évben benyújtott és elfogadott szakmai ill. záró beszámolóiban jelentett tényértéken alapul.

„A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése” indikátor a támogatási szerződések alapján vállalt célértéke 688,65 km.

VI.11. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítása koncepciójának a középpontjába a közösségfejlesztés funkció került, és a 2017. évi LXVII. törvény elfogadásával megerősödött a szociális és esélyteremtési, területi kiegyenlítődést szolgáló tevékenység. A helyi közösségek megerősítésére további közösségfejlesztési programokat kell indítani, biztosítani kell ezek módszertani támogatását, a kulturális és közösségfejlesztésben jártas szociális munkások, szakemberek gyakorlatorientált szakmai továbbképzését, felkészítését az eltérő szociokulturális háttérű személyek és csoportok részére tervezett integrációs programok megvalósítása érdekében. Szükséges a közművelődési intézményrendszer társadalmi felzárkózással, nemzetiségi identitás erősítéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos szerepvállalásának megerősítése a jogi szabályozás eszközével. Elérhetővé kell tenni mindenki számára a közösségi művelődési közszolgáltatásokat.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke 419	
Bevont települések		1 000
Intézményi jó gyakorlatok		177

Alintézkedés neve:	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Megvalósított képzések száma	51	
Kiadott tanúsítványok száma	1 045	
Alintézkedés neve:	A kulturális intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont települések száma	248 (220+28)	
Helyi társadalmi akciókban részt vevők száma	78 057	166 160
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	16	2 104
Helyi társadalmi akciókban részt vevők száma	78 057	166 160
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	16	2 104

A nemzetiség kulturális intézmények fenntartói átvételét követően 2019-ben már közel 40 intézményt (tájház, múzeum, közművelődés intézmény, információs és dokumentációs központ) tart fenn nemzetiségi önkormányzat.

Fontos célkitűzés a nemzetiségi lét meghatározó összetevőinek (úgy mint nyelvi és kulturális örökség megőrzése), az ebben a feladatellátásban tevékenykedő intézmények létrehozásának és működésének biztosítása hosszú távon és fenntartható módon. A legnagyobb arányban kistelepüléseken, illetve a fővárostól, megyeszékhelytől távoli kistérségekben működő nemzetiségi önkormányzatok társadalmi szerepe kiemelkedő jelentőségű egy adott terület közösségi kohéziója szempontjából.

A területi lakosságmegmaradás egyik fontos tényezője az erős lokális közösség megléte, ami hatványozottan igaz a nemzetiségi közösségek esetében. Szerepük és az általuk közvetített kulturális és társadalmi minták pozitívan hatnak a befogadó és körülvevő közösségekre. A közösségi kohézió a kapcsolati hálók fenntartása révén valósul meg, ezért a nemzetiségek kulturális szervezeteinek támogatása állandó feladat.

A költségvetési nemzetiségi célú fejezeti kezelésű előirányzata folyamatos növekedéssel szolgálja ki a változatos és a nemzetiségenként eltérő prioritású kihívások által támasztott helyi igényeket.

A nemzetiségi közösségek kulturális és oktatási felelősségvállalásának támogatása mellett fontos nemzetiségpolitikai törekvés az önkormányzatok, kulturális szervezetek és egyesületek gazdasági önállóságának ösztönzése is, kistelepülések esetén például a kulturális turizmusba történő belépés révén. A nemzetiségi tájházak kialakítása, fejlesztése és bekapcsolása a turisztikai útvonalak hálózatába egy már meglévő és fungáló intézményrendszer hasznosítását eredményezheti, ami anyagi hozadéka mellett a nemzetiségi közösségek fenn- és otthonmaradásához is hozzájárulhat, megőrizve ezzel a néprajzi kistájak, települések nemzetiségi arculatát.

A nemzetiségi kulturális intézmények fejlesztése révén a szakpolitika kulcsfontosságú feladatának tekinti a közösségi kohézió erősítését, a kistelepüléseken élők számára nemzetiségi kulturális lehetőségek biztosítását a turizmusban való részvételhez, ezzel pedig a lakosság helyben tartását.

A nemzetiségi tájházak, közösségi házak támogatására egyedi kérelmek elbírálása útján 2018. évben több mint 200 millió forint, 2019. évben mintegy 150 millió forint került biztosításra.

Horizontálisan a legmagasabb szinten, a fent leírt törekvéssel párhuzamosan az országos nemzetiségi önkormányzatok által alapított és fenntartott kulturális, tudományos és információs intézményeiben (pl. Lengyel Kutatóintézet és Múzeum, Görög Intézet, Szerb Pedagógiai és Módszertani Központ, stb.) szakmai és módszertani feladatot látnak el annak érdekében, hogy a nemzetiségi szakember-utánpótlás saját közösségeikben biztosított legyen.

Ugyancsak a közösségfejlesztést és az identitás megőrzését szolgálják az országos nemzetiségi önkormányzatok által működtetett kulturális központok és a múzeumok/közérdekű muzeális kiállítóhelyek munkája (pl. Fedinecz Atanáz Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye, a Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ, stb.). Fontos kiemelni, hogy ezen intézmények a működési támogatásuk mellett is részesülhetnek évről évre egyedi támogatásokban, amelyek a fenntartó országos nemzetiségi önkormányzatok által meghatározott prioritásokon alapulnak.

A 2019. szeptember 15-én lezárult **EFOP-1.3.1-15 Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás** kiemelt programot három kulturális háttérintézmény valósította meg 36 hónap alatt: a Szabadtéri Néprajzi Múzeum keretében működő Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (mint a konzorcium vezetője), továbbá az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár keretében működő Könyvtári Intézet (mint konzorciumi partnerek).

A projekt a kulturális intézményrendszer eszközeivel segítette az önkormányzatok, múzeumok, könyvtárak, közművelődési intézmények, civil szervezetek és a lakosság közötti kapcsolat megerősödését, továbbá nagymértékben hozzájárult más uniós projektek közösségfejlesztő folyamatainak módszertani támogatásához, az aktív közösségek számának növeléséhez.

Létrejött az országos kulturális közösségfejlesztő mentorhálózat, hiánypótló módszertani útmutatók, online felületek készültek. A szakemberek akkreditált képzési programokat és közösségfejlesztést segítő tananyagokat dolgoztak ki. Hagyományteremtő céllal elindult a Községek Hete országos rendezvénysorozat.

A konzorcium és a létrehozott mentorhálózat folyamatos szakmai-módszertani támogatást nyújtott a társadalmi összetartás erősítéséhez és a közösségfejlesztő folyamatok megvalósításához. A projekt három éve alatt folyamatosan 60-80 fős kulturális közösségfejlesztő mentorhálózat támogatta a szakma- és közösségfejlesztési folyamatokat. A mentorok 276 TOP-nyertes konzorciumot támogattak munkájukkal, melynek során mintegy 1 000 települést értek el, több mint 2 500 kulturális intézménnyel vették fel a kapcsolatot, 905 közösség számára tették hozzáférhetővé a projekt által nyújtott lehetőségeket, 419 közösséget mentoráltak folyamatos aktivitással. 177 intézményi jó gyakorlatot gyűjtöttek össze könyvtári, közművelődési és múzeumi szakterületekről, valamint tevékenyen közreműködtek 25 kulturális közösségi mintaprojekt megszületésében.

A kiemelt projekt a **TOP-5.3.1-16 "A helyi identitás és kohézió erősítése²** és a **TOP-6.9.2-16 "A helyi identitás és kohézió erősítése"** kiírások esetében a nyertes pályázatokat benyújtók számára szakmai-módszertani támogatást nyújtott. Honlap: <http://cselekvokozossegek.hu>

Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése

A Cselekvő közösségek projekt innovatív szakmai-módszertani eredményei alapján kidolgozott továbbképzések azt célozták, hogy a résztvevők képessé váljanak a közösségfejlesztési folyamatok támogatására. Ezért térítésmentes képzési lehetőségeket biztosított a kulturális szakemberek, valamint az önkormányzatok munkatársai, köztisztviselői számára.

Az akkreditált képzések:

- Felkészülés a kulturális közösségfejlesztő mentori feladatokra (kontakt és blended): 120 óra.
- A közösségi tervezés alapjai (kontakt): 30 óra.
- A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (kontakt és blended): 60 óra.
- A közösségfejlesztés és a helyi közigazgatás kapcsolata, egymásra gyakorolt hatása: 6 óra.

Fentiek közül a kulturális közösségfejlesztő mentorok szakmai tudását a Felkészülés a kulturális közösségfejlesztő mentori feladatokra című 120 órás képzés alapozta meg. A képzés elismert szakemberek bevonásával, 13 tananyagfejlesztő, 11 lektor és 28 oktató közreműködésével valósult meg. A mentorok gyakorlati közösségfejlesztő oktatásban is részesültek.

A projekt három éve alatt 51 képzés valósult meg, 950 fő részvételével. 224 képzési napon összesen 1660 oktatási óra keretében sajátítottak el új ismereteket a résztvevők a 32 képzési helyszínen valamelyikén. A képzések végén 1045 tanúsítványt állítottak ki (480-at kulturális továbbképzés, 350-et közigazgatási továbbképzés, 215-öt a mentorképzés keretében). A munkában 55 tananyagfejlesztő és 111 oktató vett részt.

A kulturális intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért

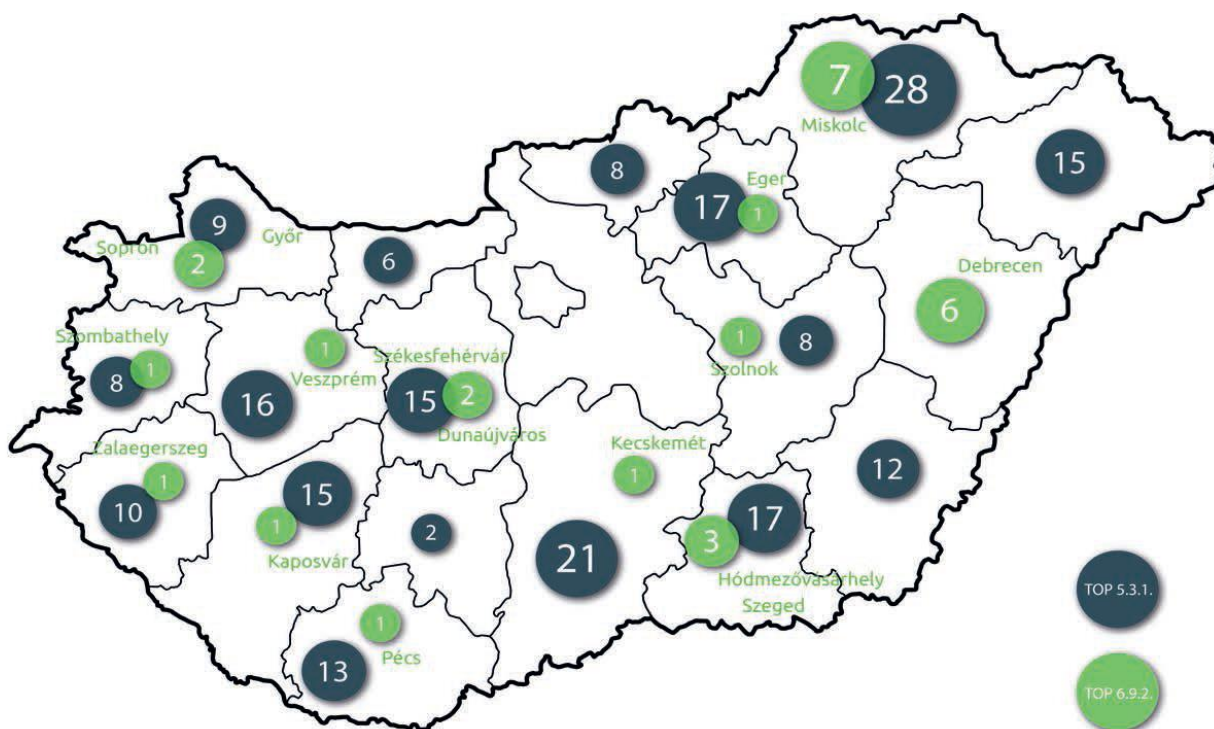
A TOP keretében „A helyi identitás és kohézió erősítése” című felhívások 2017. március 22-én jelentek meg. A TOP-5.3.1-16 felhívás a kevésbé fejlett régiók települései (kivéve megyei jogú városokat) számára 12,679 Mrd forint keretösszeggel, míg a TOP-6.9.2-16 felhívás a kevésbé fejlett régiók megyei jogú városai számára 6,954 Mrd forint keretösszeggel.

A TOP-pályázatok célja a települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének erősítése: elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével. Az egyes projektekben közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok valósíthatók meg, továbbá közösségi részvételre épülő szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és

közlekedésbiztonsági programok. A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez kötődés.

Mindkét pályázat szervesen épült az EFOP-1.3.1 Cselekvő közösségek konstrukcióhoz. A Cselekvő közösségek projekt módszertani segítséget nyújtott, valamint kulturális közösségfejlesztő mentorhálózatot alakított ki a közösségfejlesztési programok megvalósításához. A TOP felhívások kedvezményezettjeit kiadványokkal, képzésekkel és kommunikációs felületekkel is támogatták. A mentorokkal együttműködve háromszáznál több lakossági fórumot szerveztek a TOP-nyertes településeken a lakosok tájékoztatására. A két programnak köszönhetően olyan kedvező változások indultak el hazánkban, amelyek elősegíthetik egy nyitott, aktív, együttműködő társadalom megvalósulását.

A mentrált TOP-5.3.1 és TOP-6.9.2 települések száma megyei bontásban:

A TOP-5.3.2-17 kódszámú, „Megyei identitás erősítése” c. felhívás 4 017 millió forint keretösszeggel került meghirdetésre 2018 márciusában a megyei önkormányzatok számára. A Felhívás keretében megyei és települési identitást erősítő akciók, például: közösségi programok, szabadidős programok, kulturális és természeti örökség megismertetésére, megőrzésére irányuló helyi/térségi/megyei közösségi programok, hagyományalapú tudás erősítésére épülő programok valósulhatnak meg, melyek által fejlődik a közösség egymás iránti felelősségtudata. A felhívások keretében 13 db projekt

rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 3 783 millió forint szerződött támogatási összeggel, melyből 2 028 millió forint került kifizetésre.

VI.12. A tankönyvi és tantervi tartalmak szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma nemzetiséggel kapcsolatos tartalmainak felülvizsgálata során több mint 260, az iskolák által jelenleg is használt tankönyv került elemzésre és elkészültek a szükséges módosítások ajánlásai. Ezek nyomán folytatni kell a szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma nemzetiséggel, a roma holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálatát, a taneszközök átdolgozását. Továbbra is, kiemelt figyelemmel kell érvényesíteni a roma reprezentáció elvárásrendszerét az érintett civil szervezetek és kutatók bevonásával.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

2018-ban 2019-ben az állami tankönyvfejlesztés feladatát az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (a továbbiakban: EKE OFI) látta el. A fejlesztés során a jelölt időszakban is, ezt követően is kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetű csoportok, a nemzetiségek tankönyvekben történő megjelenítésére.

A felzárkózást szolgáló beavatkozások, fejlesztések hatékonyságának, eredményességének javítása, az intézkedések célzása érdekében továbbra is fejleszteni kell a nemzetiségi adatgyűjtés célzott statisztikai eszközeit. Utóbbi kiegészítendő a KSH-módszertan szerint gyűjtött adatokhoz való hozzáférést szélesebb körben lenne célszerű biztosítani. A nemzetiségi köznevelési intézmények különleges szerepet töltenek be a közösségek életében, jelentősen hozzájárulva a nemzetiségi identitás megőrzéséhez, illetve közösségük megmaradásához. Léteznek olyan települések, ahol óvodáik, iskoláik egyedülként látják el ezt a közfeladatot. Ezzel összefüggésben az ME ENÁT kezdeményezésére a KSH a következő tematikus számaiban kiemelt figyelmet fog fordítani arra, hogy a nemzetiségi kötődésű köznevelési intézmények adatait is jelenítsék meg a Statisztikai Tükörben.

VI.13. A bűnmegelőzés érdekében a különböző ágazatok, a megyei rendőr-főkapitányságok sikeresen valósítanak meg tudatformáló, felvilágosító képzéseket, kampányokat fiatalok részére. Ismeretbővítő, szemléletformáló programok fejlesztési programokból is megvalósulnak, így például az EFOP-1.2.1-15 „Védőháló a családokért” program keretében pályázni lehetett olyan, a középiskolás fiatalokat elérő foglalkozások megtartására, melyek célja az áldozattá válás megelőzése. A jól működő programok tapasztalatai nyomán szükséges a kapcsolati erőszakkal és az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, felvilágosítás, tudatosságnövelés és az áldozattá válás megelőzésének megerősítése, különösen a többszörösen is hátrányos helyzetű csoportok, illetve a nemzetközi védelemben részesített nők érdekében.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Emberkereskedelem és kapcsolati erőszak témájú prevenciós foglalkozások tartása (támogatott szervezetek száma)		17

Az **EFOP- 1.2.1-15 „Védőháló a családokért”** pályázat kialakított tevékenységek együttesen magukba foglalják a családi, szülői, életvezetési és egészségfejlesztési, valamint mentális egészséggel összefüggő támogató szolgáltatásokat, és a foglalkoztatást, elhelyezkedést segítő személyre szabott tréningeket. Családbarát jellegű kezdeményezések, programok szervezésével, támogató és tanácsadó szolgáltatások, valamint (formális és informális) képzések, csoportfoglalkozások útján erősítik a helyi közösségek tagjai közötti összefogást, a családok közötti szolidaritást, a harmonikus családi élet, a gyermekvállalás és a gyermeknevelés fontosságának tudatosítását.

A programok eredményeképpen a társadalomban újra megerősödhet, általánossá válhat a családbarát értékrend. A célok közvetítésének, a programok megvalósításának fontos eleme önkormányzatok, civil- és egyházi szervezetek, iskolák, illetve felsőoktatási intézmények együttműködése, valamint az önkéntes munka.

A program keretében 17 szervezet kapott támogatást **prevenciós foglalkozások megtartására emberkereskedelem és kapcsolati erőszak témában.**

VI.14. A 2016-ban meghirdetett EFOP-1.2.5-16 „Biztos Menedék” program lehetőséget biztosított a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer fejlesztésére és bővítésére. 2018-ban kezdték meg működésüket az új krízisközpontok, titkos menedékházak, félutas kiléptető házak. Új szolgáltatási elemként minden régióban megkezdte működését a hét kríziskezelő ambulancia.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	A kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Új krízisközpont		5
új titkos menedékház		7
új félutas ház		19
kríziskezelő ambulancia		6

Az **EFOP-1.2.5-16 „Biztos Menedék”** pályázat 1,85 Mrd forinttal támogatta a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer komplex fejlesztését. A pályázat eredményeképp átadásra került:

- 5 új krízisközpont
- 7 új titkos menedékház
- 19 új félutas ház (15 kapcsolati erőszak áldozatainak, 4 emberkereskedelem áldozatainak)
- 6 kríziskezelő ambulancia

Az ellátórendszer ezen új elemei 2018 II. felétől – 2019. I. felétől működnek, biztosítják a szolgáltatásokat.

A KMR régióban a kríziskezelő ambulancia megnyitását 2018-ban hazai költségvetési forrás tette lehetővé (2018. évi támogatás 16 millió forint, 2019. évi támogatás 20 millió forint).

A 2019. évi költségvetés 80 millió forintot biztosított az emberkereskedelem áldozatait segítő új védett szállás kialakítására. A biztosított forrásból egy védett szállás és egy krízislakás kezdi meg működését 2020-tól. A védett szállás felszerelésére az EMMI a 80 millió forinton túl további 15 millió forintot biztosított.

VI.15. A kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak való segítségnyújtás mellett szakmapolitikai prioritás a prevenció. Ennek érdekében szükséges a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak ismeretbővítő képzése és számukra attitűdformáló tréning biztosítása.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	„Gyermekprostitúció visszaszorítása, gyermekkereskedelem” c. 30 óra szakmai tanfolyam kidolgozása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

AZ **EFOP-1.2.4-VEKOP-16 „Krisis kezelő szolgálatok fejlesztése”** kiemelt projekt (keretösszeg: 1.16 Mrd forint) keretében valósul meg ismeretbővítést és attitűdformálást célzó képzéssorozat, ami 5000 gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagot szólít meg két év alatt, országosan 200 képzési helyszínen.

A projekt keretében elkészült a „kapcsoljegybol” néven futó applikáció, amely az érintetteknek (szexuális kizsákmányolás áldozatainak) nyújt hasznos információkat a témában, biztosít azonnali segítségkérési lehetőséget egy pánikgomb funkcióval (OKIT hívása és Lelki elsősegély telefonszolgálatok hívása), illetve megmutatja, hol érhető el az áldozathoz legközelebb segítő szolgáltatás. Az app android és iOS platformon került lefejlesztésre.

A projekt keretében kampány indult 2019-ben az OKIT hívószámának népszerűsítésére, a kampány egyik arca Pásztor Anna énekes volt. Az énekesnővel készült szpot rádiókban volt hallható, de a YouTubeon elérhető a kisfilm verzió is, amely leginkább a Facebookon került megosztásra.

A kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak való segítségnyújtás mellett szakmapolitikai prioritás a prevenció. Ennek érdekében szükséges a **gyermekvédelmi jelzőrendszer** tagjainak ismeretbővítő képzése és számukra attitűdformáló tréning biztosítása.

A jelzőrendszert működtetőknek, úgy mint a családsegítő vagy esztmenedzser munkakörben dolgozó szakemberek számára az alábbi lehetőség van e témában képzésre, választható formában:

Az **EFOP-3.8.2-16** és a **VEKOP-7.5.1-16** kódszámú **„Szociális humán erőforrás fejlesztése”** című kiemelt projekteken (a továbbiakban: kiemelt projektek) kidolgozásra került a „Gyermekprostitúció visszaszorítása, gyermekkereskedelem” c. 30 órás a gyermekjóléti alapellátásban dolgozó kollégák részére szabadon választható szakmai képzés, ami tartalmaz ismereteket emberkereskedelem áldozatainak felismerésére, azonosítására vonatkozóan. A kiemelt projektben a képzések térítésmentesen biztosítottak a kollégák részére. Valamennyi szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szakterületen dolgozó szakmai munkakörben dolgozó szakember továbbképzésre kötelezett.

VI.16. A továbbiakban is támogatni kell a kapcsolati erőszak jelenségének megismertetését, kutatások finanszírozását, felvilágosító programok, kampányok szervezését.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

Az **EFOP-1.2.6-VEKOP-17 „Család barát ország”** elnevezésű kiemelt projekt támogatja egy olyan országos reprezentatív kutatás megvalósítását, mely felméri a kapcsolati erőszak általi érintettséget, a témával kapcsolatos általános ismeretszintet és attitűdöt, leírja a kapcsolati erőszak jelenségének

összetettségét. A kutatás két fő részre bontható, egy nagymintás kérdőíves lekérdezésre, valamint érintettekkel készült mélyinterjúkra, fiatalok fókuszcsoportos attitűdvizsgálatára. A kutatás ezen utóbi része 2019-ben megvalósult.

2.7 VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések

Az MNTFS intézkedési terve 11, a Stratégia koordinációjával kapcsolatos konkrét intézkedést tartalmaz, amelyek a Stratégia nyomonkövetési rendszerének működtetését és fejlesztését, a statisztikai adatgyűjtések és döntéstámogató megoldások fejlesztését, a közfoglalkoztatás nyomon követését, a helyi esélyegyenlőségi programok támogatását, a partnerségi fórumok működtetését, transznacionális együttműködések kialakítását, bővítését tűzik ki célul.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
VII.1	Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért felzárkózási feladatainak ellátásához szükséges személyi és szervezeti feltételeinek megteremtése	A
VII.2	Statisztikai adatgyűjtések fejlesztése	A
VII.3	A stratégia nyomonkövetési rendszerének karbantartása, fejlesztése, az indikátor rendszer folyamatos frissítése.	A
VII.4	A stratégiában foglalt célok megvalósulását segítő programok értékeléséhez kapcsolódóan a jó gyakorlatok gyűjtése és terjesztése	C
VII.5	A közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomonkövetése	B
VII.6	TFCTB és határterületi munkacsoportjai létrehozása és további működtetése	A
VII.7	Partnerségi fórumok	B
VII.8	Helyi esélyegyenlőségelvű programok szakmai támogatása	B
VII.9	A HEP-ek szabályozási környezete továbbfejlesztése	C
VII.10	Transznacionális együttműködés a romák felzárkózásának elősegítése érdekében	B
VII.11	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VII.1. Meg kell teremteni a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért társadalmi felzárkózáshoz, a roma népesség helyzetének vizsgálatához kapcsolódó feladatai ellátásának a személyi és szervezeti feltételeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Társadalmi Csoportok Kutatóközpont létrehozása	1	
Kutatóközpontban dolgozók száma	3 fő	6 fő

A **Kopp Mária Intézet a Népesedésért és Családokért** (a továbbiakban: KINCS) 2018-ban, a Családok Évében kezdte meg működését Kopp Mária professzor asszony szellemiségét követve. Tevékenységével hozzá kíván járulni ahhoz, hogy Magyarországon világra jöjjenek a kívánt és tervezett gyermekek, a népesedési problémáink megoldására megtaláljuk a legmegfelelőbb és leghatékonyabb válaszokat, valamint elérjük azt, hogy az országot megtartó családok még inkább megerősödjenek, sokasodjanak és bővüljenek.

Ezen célok elérése érdekében a Kincs részt vesz az emberi erőforrások minisztere - a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 50. § (2) bekezdés a)-c) pontjában (a Kormány **család- és népesedéspolitikájának kialakítása**, a család- és népesedéspolitikai eszközök és a családtámogatások rendszerének kidolgozása, a család- és népesedéspolitikával kapcsolatos terület szervezetének és működésének meghatározása) foglalt népesedéspolitikai feladatainak megvalósításában. Tevékenységéhez kapcsolódóan elemzéseket végez, és javaslatokat dolgoz ki a hazai és nemzetközi migrációs folyamatokkal, valamint a határainkon túl élő magyarság demográfiai helyzetével kapcsolatban, az otthoni, illetve a munkavégzéssel kapcsolatos feladatok hatékonyabb összeegyeztethetősége, a gyermeket vállaló és nevelő szülőket megillető támogatások rendszere és az otthonteremtés fejlesztési lehetőségei területén.

Szakmai műhelyek és intézetek, így a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézete elemzéseit is figyelembe véve javaslatot tesz, és további elemzéseket végez a Kormány számára a népesedési folyamatok (élveszületések, termékenység, házasságkötés és párkapcsolatok, válás és halandóság) területén, a népesség strukturális jellemzőire vonatkozóan, a társadalmi szerkezet (rétegződés és társadalmi mobilitás), a társadalmi integráció, a szegregáció, valamint a nemzeti kisebbségek helyzete témakörében, a népesedéssel, a párkapcsolatokkal, a gyermekvállalással kapcsolatos értékek, attitűdök, a társadalmi egyenlőtlenségek, a humántőke, a kulturális tőke és a szociális tőke, valamint a népesség egyes kiemelt csoportjai (különösen a nők, az idősek és a fiatalok) vonatkozásában.

A KINCS a demográfiai trendek és az azokra vonatkozó elemzések értelmezésével kapcsolatban módszertani fejlesztési feladatokat is ellát, széleskörű nemzetközi szakmai kapcsolatokat épít ki, szakmai eredményeit a nyilvánosság elé tárja.

2018 novemberében önálló szervezeti egység jött létre a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) intézményen belül a **Társadalmi Csoportok Kutatóközpont**. 2018-ban 1 fő egységvezetővel és 2 fő kutató-elemzővel kezdte meg működését. 2019-ben további kutató-elemző, és tanácsadó csatlakozott az egységhez, így jelenleg a szervezet 1 fő szervezet vezetőből, 4 fő kutató-elemzőből és 1 fő tanácsadóból áll. A KINCS Társadalmi Csoportok Kutatócsoport működésének személyi, tárgyi, finanszírozási feltételei kialakításra kerültek és folyamatosan biztosítottak.

VII.2. Az elmúlt években több statisztikai felmérés módszertani fejlesztésre került új indikátorok és dimenziók beépítésével, melynek köszönhetően pontosabb kép kapható a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők életkörülményeiről. Továbbra is fejleszteni kell a szegénységben és kirekesztettségben élők életkörülményeit, valamint a különböző hátrányos helyzetű csoportok ellátásait vizsgáló nagymintás statisztikai felméréseket annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a szegénység továbbörökítésének kérdése, biztosított legyen az intézkedések célzottságának és eredményeinek nyomkövetése, értékelése. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Nagymintás statisztikai felmérések további fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó új indikátorok száma (db)	5	0
A szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó indikátorok új dimenzióinak bevezetés (igen/nem)	nem	nem
Nemzetiségre vonatkozó kérdést tartalmazó adatgyűjtések száma (db)	3	3
Az előre meghatározott körben az indikátorok felhasználásra kerülnek (igen/nem)	igen	igen

2018-ban a PIAAC főmérésben, 2019-ben az Európai Lakossági Egészségfelmérésben (ELEF) is bevezetésre került az önbevalláson alapuló nemzetiségi hovatartozás kérdése.

2018-ban bővült a szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó indikátorok köre is 5 db, a szubjektív jólléttel kapcsolatos indikátorral (elégedettség, hasznosságérzet, társas kapcsolatok, bizalom, érzelmek). Ezek a mutatók az Eurostat ajánlásai szerint kerültek lekérdezésre, így nemzetközileg is összehasonlíthatók.

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért a Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársággal folyamatosan tartja a kapcsolatot a kutatómódszertani és a releváns statisztikai vizsgálatokkal kapcsolatban. 2020 márciusig egy tucat önálló kutatást és elemzést végzett el. A teljesség igénye nélkül néhány kiemelt kutatás és elemzés:

- Kulturális közvetítők: a roma többségű iskolák tantestületeinek motivációi,
- Siker kulcsa – sikeres roma hallgatók a felsőoktatásban,
- Romológia a felsőoktatásban,
- A felzárkózó települések kormányprogram falvaiban élveszületett gyermekek és édesanyáik szocio-demográfiai és orvosi-egészségügyi jellemzői a 2010-2017-es időszakban,
- A romák társadalmi helyzetének változásai,
- A Családi Otthonteremtési Kedvezmény igénybevétele a „Felzárkózó településeken”.

VII.3. Továbbra is gondoskodni kell az MNTFS II. nyomonkövetési rendszerének karbantartásáról, fejlesztéséről, az indikátorrendszer folyamatos adatfrissítéséről. Fejleszteni kell az MNTFS II. beavatkozásaihoz, illetve az ellátások, szolgáltatások átalakításaihoz kapcsolódó beválás- és hatásvizsgálatok, programértékelések rendszerét. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve: Indikátor megnevezése		Indikátor értéke

A 2011. évi népszámlálás alapján az indikátorrendszer aktuális adatfrissítése, fejlesztése 2016-ban megvalósult. Legközelebb a 2022. évi népszámlálás alapján lesz előállítható.

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és Családokért több kismintás kutatást végzett és elemezte a 2017/2018. tanévi kompetencia-eredményeit a roma tanulókra vonatkozóan.

A kormány családpolitikai intézkedéseit is méri a felzárkózó települések programba bevont helyszíneken. Továbbá részt vesz 2022-es népszámlálást előkészítő szakmai fórumon.

VII.4. A Világbankkal 2015-ben megkezdett munka nyomán, annak eredményeiből kiindulva elkezdődött a felzárkózás-szakpolitikai jó gyakorlatok rendszeres értékelési és gyűjtési rendszerének kialakítása. Folytatni kell a társadalmi felzárkózást segítő intézkedések keretében alkalmazott jó gyakorlatok azonosításának és terjesztésének céljából kidolgozott módszertani, valamint ehhez kapcsolódó adatgyűjtési eljárásra és adatprezentációra vonatkozó ajánlás továbbfejlesztését, ki kell alakítani a jó gyakorlatok fenntartható és széles körűen elérhető adattárát. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A jelentési időszakban elkészült, készülő főbb tanulmányok száma	1*	1*

* *Társadalmi folyamatok Magyarországon a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia időszakának első felében 2009-2017. TÁRKI, 2018;*

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS) érvényesülésének értékelése, - készülő értékelő jelentés, Kopint-TÁRKI.

Annak érdekében, hogy a bevált, valódi eredményeket hozó és adaptálható módszerek a későbbiekben is felhasználhatóak legyenek, segítve ezzel a folyamatosságot és hosszú távú eredményeket, a felzárkózási stratégia külön intézkedést szentel a jó gyakorlatok felismerésének és lehetőség szerinti összegyűjtésének illetve módszertani támogatásának.

Ennek keretében a Stratégiát és a felzárkózási intézkedéseket, programokat értékelő különböző **tanulmányok** többek között ebből a szempontból is vizsgálják a programokat.

- Biztos Kezdet program hatásvizsgálata, Budapest, 2015. HÉTFA Kutatóintézet;
- A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia első 5 évének monitoring jelentése, Budapest 2017. Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ;
- Társadalmi folyamatok Magyarországon a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia időszakának első felében 2009-2017. TÁRKI, 2018;
- A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS) érvényesülésének értékelése, - készülő értékelő jelentés, Kopint-TÁRKI.

Számos fejlesztési program céljai között is szerepel **jó gyakorlatok kialakítása/gyűjtése**. Példák:

Az **EFOP-1.3.1-15 Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás** kiemelt programot 177 intézményi jó gyakorlatot gyűjtöttek össze könyvtári, közművelődési és múzeumi szakterületekről, valamint tevékenyen közreműködtek 25 kulturális közösségi mintaprojekt megszületésében.

EFOP-3.1.3-16 “Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” című konstrukció céljai között is szerepel a jó gyakorlatok terjesztése, a korszerű hátránykompenzációs és esélyteremtő pedagógia célirányos beépítése az óvodai pedagógiai programokba.

EFOP-3.1.2-16 „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében” című konstrukció olyan pedagógiai módszertan kidolgozására és országos elterjesztésére vállalkozik, amely komplexen, preventív jelleggel kezeli a végzettség nélküli iskolaelhagyást heterogén tanulócsoportok bevonásával. A kitűzött célt a projekt azzal éri el, hogy olyan pedagógusképzési és továbbképzési tartalmakat fejleszt, amelyek elsajátításával és a pedagógiai gyakorlatban történő elterjesztésével erősíthető meg a differenciális, személyközpontú, nyitottságra ösztönző intézményes pedagógiai gyakorlat. A program megvalósítása folyamán a pedagógusok felismerték a „jó gyakorlatok” összegyűjtésének jelentőségét, tanári továbbképzések és szaktanácsadók közreműködése formájában szerveztek programokat a tanítás-tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Az iskolák igyekeztek a konfliktuskezelés hatékonyságát újabb drámapedagógiai módszerekkel fokozni.

Az **EFOP-3.2.1 „Tehetség Magyarországa”** kiemelt projekt keretében kifejlesztett tehetségszűrési, -azonosítási rendszer alapján, a Közép-Magyarország régióban a méréseket támogató képzéseket valósít meg, különös tekintettel a mérési felelősöket felkészítő 30 órás pedagógus-továbbképzésekre. A program a jó gyakorlatok elterjesztése és a tehetséggondozó tevékenységekben való rögzülése céljából tapasztalatátadó, ismeretbővítő, tehetségterületenkénti módszertani, szaktárgyi tehetséggondozást célzó, valamint a tanórán kívüli tehetséggondozás módszertanát átadó képzéseket szervez, továbbá külön képzési programokat biztosít a hátrányos helyzetűekkel foglalkozók számára.

VII.5. A Belügyminisztérium elindította tematikus weblapját a www.kormany.hu honlapcsalád részeként, amely széleskörű tájékoztatást nyújt a közfoglalkoztatás rendszeréről, az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket, valamint a képzésekre, szolgáltatásokra vonatkozó információkat, ezen túlmenően pedig lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására is. A közfoglalkoztatás munkaerőpiacra gyakorolt hatásának méréséhez, valamint a szakpolitikai vezetésnek és a nyilvánosságnak szóló tájékoztatáshoz, a döntéshozatali szinttől a végrehajtás szintjéig terjedő, teljes körű szakmai információnyújtást biztosító, egységes monitoring rendszert kell működtetni.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Közfoglalkoztatás	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Álláskeresők	255 310 fő	250 947 fő
ebből tartós álláskereső	68 666 fő	68 100 fő
Közfoglalkoztatottak	135 620 fő	106 259 fő

A **Közfoglalkoztatási portál** (<https://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/>) 2015 óta széleskörű információkat szolgáltat a közfoglalkoztatás rendszeréről. Tájékoztatást ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. A közfoglalkoztatással foglalkozó tudományos munkákban egyre többen és egyre gyakrabban hivatkoznak a portál információira. A honlap látogatói a portálon keresztül is felvehetik a kapcsolatot a BM közfoglalkoztatási főosztályaival. A beérkező levelek szerteágazó témákat érintenek, köztük: a közfoglalkoztatási bért, az idénymunkára történő alkalmazás feltételeit, a közfoglalkoztatási programokat, a képzéseket, a közfoglalkoztatóvá válás lehetőségeit, a szabadságolást, a közfoglalkoztatás melletti munkaviszony lehetőségeit, a beszerzéseket, a különböző panaszokat, illetve a honlappal kapcsolatos kérdéseket is. A közfoglalkoztatás főbb létszámadatai részletes területi bontásban (megyék, járások, települések szerint) térképes megjelenítésben, valamint ABC rendben is megtalálhatóak a portál aloldalán (<http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/>). (Ezen túlmenően az aloldal tartalmazza a közfoglalkoztatásban részt vevő foglalkoztatók listáját valamint a közfoglalkoztatás jó gyakorlatait is.)

A Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkársága egy intranetes felületet is üzemeltet, amely elérhető a megyei kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályain dolgozó munkatársaknak is. Az intraneten egyebek mellett tájékoztatók, belső szabályozási dokumentumok, statisztikai adatok, kiadványok, iránymutatások, valamint a megyei kollégákat is érintő értekezletek jegyzőkönyvei olvashatóak.

A Jó gyakorlatok bemutatásának és a tapasztalatcserének már évek óta jól működő eszközei az országos és megyei közfoglalkoztatási kiállítások, valamint a Start Plusz díjazás, mellyel évente a legjobban működő közfoglalkoztatási programokat jutalmazzuk.

A **közfoglalkoztatás** fontos célja a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó álláskeresők foglalkoztatásának biztosítása. Az álláskeresők száma régóta folyamatosan csökken, részben a közfoglalkoztatás hatására. Az álláskeresők száma 2018-ban 255,3 ezer fő volt, ami 2019-re 1,7 százalékkal, 250,8 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak száma 2018 és 2019 között ennél lényegesen nagyobb arányban csökkent. 2018-ban 135,6 ezer fő volt az átlagos létszámuk, ami 2019-re 21,6%-os csökkenéssel 106,3 ezer főre mérséklődött.

Az álláskeresők 27,2%-a, összesen 68,4 ezer fő részesült FHT-ban 2019-ben. Számuk 2018 és 2019 között 9,7%-kal csökkent. A tartós álláskeresők száma 2019-ben 68,1 ezer fő volt, az összes álláskereső 27,1%-a tartozott ide ebben az évben. 2018-hoz képest a tartós álláskeresők száma 0,8%-kal csökkent. A közfoglalkoztatásba lépők között a közvetítéskor FHT-ban részesülők száma 2018 és 2019 között 49,4 ezerről 36 ezer főre csökkent. A 2019. évi közfoglalkoztatottak 33,9%-a volt FHT-ra jogosult a közfoglalkoztatásba való belépését megelőzően.

Az álláskeresők és közfoglalkoztatottak létszáma, 2018 – 2019

		2018	2019	változás 2018 és 2019 között (%)
álláskeresők zárónapi létszáma	fő	255 310	250 947	-1,7
ebből: FHT-ben részesülő	fő %	75 665 29,6	68 355 27,2	-9,7
tartós álláskereső	fő %	68 666 26,9	68 100 27,1	-0,8
közfoglalkoztatottak átlagos létszáma	fő	135 620	106 259	-21,6
ebből: közvetítéskor FHT-ben részesülő	fő	49 396	35 975	-27,2

VII.6. 2015-ben kormányhatározat született a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozásáról. A Fórum 2016 januárjában megtartotta alakuló ülését, majd ezt követően megalakult a Felzárkózást Segítő Gazdasági Munkacsoport. A megkezdett munka nyomán biztosítani kell a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum további működését, melynek célja a gazdasági szereplők társadalmi felelősségvállalásának összekapcsolása az MNTFS II. végrehajtásával.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Felzárkózást Segítő gazdasági Fórum	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Részt vevő vállalatok	48	

2016. január 14-én megtartásra került a **Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum** alakuló ülése, a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozásáról szóló 1548/2015. (VIII. 7.) Korm. határozat alapján.

A Fórum az operativitást elősegítése érdekében létrehozta munkacsoportját. Összesen 48 vállalat kapcsolódott aktívan a munkához.

A Munkacsoport három tematikus szekcióülést tartott, ezeken a szaktárca bemutatta azokat a felzárkózási intézkedéseket, programokat, amelyek az előző tervezési időszakban valósultak meg. Egyúttal megvitatták a foglalkoztatás, oktatás, lakhatás, mobilitás, egészségügy területén tervezett

újabb intézkedéseket, a vállalatok pedig prezentálták a társadalmi felelősségvállalás jegyében tett cselekvésüket, illetve donációs módszereiket. A következő években gyárlátogatásokkal folytatódtak, kérdőív segítségével felmértük a munkaerő szükségletet, személyes vezetői megbeszélések keretében a vállalatok CSR tevékenységének orientációját végeztük.

2019-ben a Belügyminiszter levélben kereste meg a vállalatok vezetőit, az együttműködésüket kérte a felzárkózó települések programban.

VII.7. A felzárkózáspolitikai horizontális szakpolitikaként való kezelésének erősítése érdekében tovább kell működtetni a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottságot és szakmapolitikai munkacsoportjait.

Felelős: belügyminiszter	Határidő: folyamatos
------------------------------------	--------------------------------

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bizottság tagjainak létszáma	18 fő	
Bizottsági ülések száma	2 db	1 db
Ágazatközi munkacsoportok száma		1 db

2010-től működik a **Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság (TFCTB)**, melyet a Kormány a romák és a tartósan rászorulóknak életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítása, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére irányuló kormányzati tevékenység összehangolása érdekében hozott létre. Cél, hogy a tárcák intézkedései egymást erősítsék, megvalósuljon a felzárkózásra fordított állami források hatékony felhasználása, és a felzárkózási stratégia mindinkább beépüljön az egyes szakpolitikákba. A Bizottság működése garancia arra, hogy a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, a hátrányos helyzetű térségekben, méltatlan lakhatási körülmények között élő, alacsony képzettségű emberek szociális helyzetének javítása, képzése és munkához juttatása a kormányzat kiemelt kérdései között kapjon helyet. A Bizottság elnöke a Belügyminisztérium Közigazgatási Államtitkára, az illetékes minisztériumok mellett képviselteti magát a KSH és a Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos is. A TFCTB szükség szerint, de legalább évente kétszer ülésezik. A Bizottság munkáját határterületi-ágazatközi munkacsoportok segítik; a felzárkózási stratégia és az intézkedési terv végrehajtását támogató szakpolitikai és monitoring munkacsoport jött létre.

VII.8. Folytatni kell a felzárkózáspolitikai társadalmosítását szolgáló partnerségi fórumok, a „Legyen jobb a Gyermeknek” Értékelő Bizottság, valamint a Roma Koordinációs Tanács működtetését. A Roma Koordinációs Tanács partnerségi körét szélesíteni kell civil szervezetek, egyházak valamint önkormányzatok szakembereiből álló szakpolitikai testületekkel.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Legyen jobb a gyermekeknek Bizottság	2 db	2 db
Roma Koordinációs Tanács (ROK-T) szakpolitikai testületei	6 db	6 db

Az állami forrásokból támogatott felzárkózási programok megvalósítói között jelen vannak a civil és egyházi, továbbá non-profit szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, szociális szövetkezetek. A civil szervezetekkel való együttműködéseknek és egyeztetéseknek adnak teret a különféle egyeztető bizottságok, partnerségi fórumok.

A Kormány a „**Legyen jobb a gyermekeknek!**” Nemzeti Stratégiáról 2007-2032 szóló, 47/2007. (V. 31.) OGY határozat alapján létrehozta a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottságot kormányzati, szakmai és civil szervezetek, valamint az egyházak által delegált szakértőkből. A Bizottság feladata a stratégia végrehajtásának monitorozása, a nyomonkövetés eszközrendszerének továbbfejlesztése, a szegény családban élő gyermekeket mérő indikátorrendszer fejlesztése, az adatok elemzése. A 25 tagú, évente kétszer üléselő testülethez tanácskozási jogú állandó meghívottak csatlakoznak.

A **Roma Koordinációs Tanács (ROK-T)** a cigány népesség hatékony felzárkózásának előmozdítása érdekében teret biztosít a párbeszédre és az együttműködésre a felzárkózáspolitikában szerepet vállaló egyházi és civil szervezetek képviselőinek aktív részvételén keresztül. A Tanács egy 33 tagú testület, melynek tagjai között 7 országos civil szervezet, 5 megyei roma nemzetiségi önkormányzat és 5 egyház képviselője jelenik meg. Állandó meghívottja többek között az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Központi Statisztikai Hivatal, továbbá az Országgyűlés Kulturális Bizottságának és Népjóléti Bizottságának az elnöke. A Tanács szabályozása értelmében évi két alkalommal ülésezik.

A Roma Koordinációs Tanács létrehozásáról szóló 1102/2011. (IV. 15.) Korm. határozat 1405/2017. (VI. 28.) Korm. határozattal elfogadott módosítása kibővíti a Roma Koordinációs Tanács jelenlegi szervezeti struktúráját, valamint egy új roma szövetségi politika szakmapolitikai és jogi alapjainak megteremtését teszi lehetővé.

A **szakpolitikai testületek** feladata, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia beavatkozási pillérei mentén szakpolitikai javaslatokat fogalmazzanak meg a Roma Koordinációs Tanács számára, közvetetten közreműködjenek a Stratégia végrehajtásában.

A felállításra javasolt testületek: Cigánypasztorációs Szakpolitikai Testület; Oktatási és Gyermek jóléti Szakpolitikai Testület; Foglalkoztatási Szakpolitikai Testület; Településfejlesztési Szakpolitikai Testület; Lakhatási Szakpolitikai Testület; Kulturális Szakpolitikai Testület.

A ROK-T és szakpolitikai testületei közösen dolgoznak azon, hogy a romákat érintő feladatokra, problémákra megoldásokat keresenek és megvalósításba minél többek bevonjanak. A szakpolitikai testületek vezetésére példaértékű roma embereket kerültek felkérésre, akik a maguk munkájával is élen járnak az együttműködésben és példamutatásban. Feladatai közé tartozik, hogy felhívja a figyelmet mindazokra a problémákra, amelyek nehezítik a cigányság felzárkózását segítő intézkedések megvalósulását; véleményt nyilvánít intézkedési javaslatokról, valamint a hazai és nemzetközi jelentésekről, tájékoztatókról és beszámolókról; javaslatokat fogalmaz meg, közreműködik a felzárkózást elősegítő szakmai hálózatok kialakításában, fejlesztésében

VII.9. Megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakításával kell támogatni az önkormányzatok esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatainak további eredményes végrehajtását annak érdekében, hogy a felzárkózáspolitikai, szakmai együttműködések megyei szinten is kialakuljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza a települések lakosságának életére

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

EFOP-1.6.3-17 “Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása” a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan konstrukció alapvető célja megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása.

Részcélok:

- Új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatáshiányok kiküszöbölésére,
- megyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása,
- a megyék kapacitás és szervezetfejlesztése.

Támogatási összeg 1,2 milliárd forint, pályázónként kb. 50-75 millió forint (a megye településszámától függően). Végrehajtás időszaka 36 hónap, a pályázói kör 18 db megyei közgyűlés (kivétele Pest megye). Fenntartási idő: 3 év (évente 1 Megyei Felzárkózási Fórum megtartása)

Fő indikátorok:

- Megyei Felzárkózási Fórum létrehozása és működtetése (évente 2 db),
- tematikus munkacsoportok létrehozása (évente 4 db) melyek keretében 3 havonta a hátrányos helyzetű célcsoportokhoz kapcsolódó tematikus üléseket tartanak, és a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségeket feltérképezik, feltárják, és megoldási javaslatokat fogalmaznak meg a Fórum számára.
- Szolgáltatási Út Térkép elkészítése a települési szinten jelentkező szolgáltatási hiányok és szolgáltatási utak feltérképezése (Helyi Esélyegyenlőségi Programok és Járási Esélyteremtő Programok alapján)
- Megyei Esélyteremtő Paktumok létrehozása, mely olyan, a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, melyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények stb. felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.
- Közösségi együttműködést segítő rendezvénysorozat szervezése (évente 4 db).

2020 februárjáig 12 megyében elkészült a Szolgáltatási Út Térkép és folyamatosan készítik elő a Megyei Esélyteremtő Paktumot. Folyamatosan üléseznek a Megyei Felzárkózási Fórumok és a fórumok munkacsoportjai.

VII.10. A hatályos helyi esélyegyenlőségi programok (a továbbiakban: HEP) értékelési tapasztalatai alapján tovább kell fejleszteni a HEP szabályozási környezetét, valamint a HEP intézkedési tervek szakmai összehangolását

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Helyi Esélyegyenlőségi Program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Elfogadott HEP	3 177*	2 679**
Elkészült intézkedési tervek		35 674
HEP fórum		442
HEP képzésen részt vett referens		235

*összes elkészült 1. generációs HEP

**2019-ben elfogadott 2. generációs HEP

A többször módosított **egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 31.§-a**

- rendelkezik arról, hogy Magyarország települési önkormányzatainak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk, amelyet kétévente felülvizsgálnak. Az Ebktv.31.§ (6) szerint 2013. július 1-ét követően: „A települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.”
- rendelkezik továbbá arról, hogy a települési önkormányzati munkatársak képzését, a HEP elkészítését és felülvizsgálatát esélyegyenlőségi mentorok segítik.

A törvény végrehajtásáról a 321/2011 (XII.27.) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról, valamint a 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályait tartalmazza.

2019 májusától a társadalmi felzárkózási szakterület a Belügyminisztérium részeként folytatja munkáját. 2019 augusztusában létrejött (a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságból történő kiválással) a felzárkózási terület önálló háttérintézménye a **Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF)**. Az **országos esélyegyenlőségi mentorhálózatot** a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság működteti.

Az országos mentorhálózat bevonásával zajló munkacsoport üléseken áttekintésre kerültek a helyi esélyegyenlőségi programokkal kapcsolatos tapasztalatok, amelyek a szabályozási környezetet is érintették, illetve megtörténtek olyan intézkedések, amelyek a jelen szabályozási környezet változása nélkül is érdemben támogatják az önkormányzatok munkáját:

A települési önkormányzatok a HEP célcsoportjaihoz kapcsolódó helyzetelemzést a miniszteri rendeletben rögzített szempontok és adattáblák alapján végzik el. A helyzetelemzést segítő statisztikai típusú adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) szolgáltatja a települések részére. A tapasztalatok alapján került kifejlesztésre a TEIR HEP-segédlet része, amelynek adatai jelenleg egy „kattintással” települési szinten lehívhatóak és felhasználhatóak a helyi esélyegyenlőségi programhoz, jelentősen megkönnyítve ezzel az önkormányzatok adatgyűjtéssel kapcsolatos munkáját. A helyzetelemzés a statisztikai adatok alapján azonosítható problémákon felül tartalmazza a csak helyben feltárható adottságokat is. Mindezekre válaszolva alkotja meg intézkedési tervét a település.

Kidolgozásra kerültek az elmúlt öt év tapasztalatainak és az időközben bekövetkezett változásoknak figyelembevételével azok a jogalkotási javaslatok is, amelyek tovább segíthetik az önkormányzatok munkáját, és erősíthetik a célcsoportok helyzetének településszintű javítását, valamint a HEP-ek összehangolását több hasonló problémával küzdő település vonatkozásában.

A **Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)** öt évre szóló település szintű fejlesztési dokumentum. 2013-2018 közötti időszakban valamennyi települési önkormányzat rendelkezett hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal. Második, öt évre szóló HEP-ek 84%-a 2019 végéig elfogadásra került országos esélyegyenlőségi mentorhálózat szakmai segítségével.

2019-ben a mentorhálózat tagjai 378 települést érintően végeztek helyszíni mentorálást, a települési referensek pedig 103 alkalommal vették igénybe az irodai fogadónap formájában nyújtott szolgáltatást. A helyi esélyegyenlőségi programokban rögzített problémák megoldására valós alternatívákat kínáló intézkedések pontos megfogalmazását rögzítették az intézkedési tervükben és a HEP szoftverben, melynek száma: 35 674.

A támogató települési HEP-fórum megvalósulását 442 települést érintően segítették elő a mentorhálózat munkatársai. A HEP fórum lehetőséget biztosított arra, hogy a települések vezetése és közszereplői között, új kapcsolat alakuljon ki, megteremtette a közös gondolkodást és a társadalmi párbeszéd alapjait.

A vizsgált időszakban a HEP osztály a mentorhálózat segítségével 17 „Helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésére felkészítő képzést” valósított meg, melynek során 235 önkormányzati HEP-referens szerezte meg a program elkészítéséhez szükséges szaktudást, illetve az ezt igazoló tanúsítványt. A képzés a 2019. évben hozzávetőleg 200 települést érintett.

A HEP-ekkel való munka összehangolásán dolgozik, a településekkel és érintett szervezetekkel való szoros együttműködésen alapuló **EFOP-1.6.3-17 “Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan”** konstrukció. Ennek keretében az érintett 18 megyében megalakultak a Megyei Felzárkózási Fórumok, melyek a hátrányos helyzetű célcsoportok, valamint az állami, egyházi, civil és gazdasági szereplők közötti kommunikációt, együttműködést és koordinációt célozzák meg az esélyegyenlőség javítása és a felzárkózási feladatok támogatása céljából. A program során elkészítik a megyei Szolgáltatási Út Térképet és a Megyei Esélyteremtő Paktumot, mely a szolgáltatási hiányok megoldását célzó együttműködések gyűjteménye.

VII.11. A Kárpát-medencei romák felzárkózásának elősegítése érdekében programokkal kell támogatni az Európai Roma Keretstratégiát megvalósító tagállamok – különös tekintettel a Visegrádi Együttműködés (V4) tagállamainak – együttműködését, tapasztalatcseréjét

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Szakmai rendezvény	Nr	2 db
részt vevő szakemberek száma	Nr	120 fő

A nemzetpolitika szempontjából fontos, hogy a 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény és a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről szóló 2010. évi XLV. törvény leszögezi a magyar nemzet határok feletti összetartozását, és valamennyi magyar számára biztosítja a magyar állampolgárság könnyített megszerzését. A szavazati jog kiterjesztése Magyarország és a kárpát-

medencei magyarság jövőjét illetően is aktív szerepvállalást biztosít a külhoni magyarságnak. A folyamatos **párbeszéd a kárpát-medencei magyarság képviselőivel** új programokat is eredményezett. Mindazonáltal a határon túli stratégiai célok végrehajtását az új körülmények, fejlemények függvényében mindig finomítani kell. Ezen kontextusba épül bele a **Kárpát-medencére kiterjesztett felzárkózáspolitikai**. Erdély, Kárpátalja, Felvidék és a Vajdaság számtalan kihívást jelent az MNTFS határon túli alkalmazásában. A külhoni magyarok lakta területek mélyszegénységben élő lakossága első lépésként strukturális segítségre és tudástranszfer általi beavatkozásokra szorulnak.

A kisebbségek helyzetét több intézet kutatja, életminőségük jobbá tételével számos civil és egyházi szervezet foglalkozik. Ezen tevékenységek segítségével és monitorizálásával úgy a mélyszegénységben élő népességgel kapcsolatos adatokat, mint a mélyszegénységben élő népességet érintő szociálpolitikai intézkedések hatékonyságát megbízhatóbban mérhetjük, meghatározott módszertannal körvonalazhatjuk.

Míg Magyarországon az egyetemi-kutatói tevékenységek, a mélyszegénység feloldásában tevékenykedő személyek és szervezetek napi rutinja és a szakpolitikai statisztikai világ egyre jobban szinergiába kerül, addig a szomszédos országokban ez a három szegmens párhuzamosan végzi munkáját. Ezért a mélyszegénységben végzett napi gyakorlati munkát (1), az állami statisztikai adatszolgáltatást (2) és az egyetemi kutatásokat (3) össze kell hangolni a felzárkózási stratégia hatékonysága érdekében az egész Kárpát-medencében.

A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága (TFHÁT) folyamatosan építi ki a határon túli kapcsolatait, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia és a sikeres felzárkózáspolitikai elemei kapjanak egy Kárpát-medencei beágyazódást.

A TFHÁT első lépésként olyan agorákat szervez az említett térségekben (Kárpátalja, Erdély, Észak-Kelet és Dél Magyarország, Felvidék, Vajdaság), ahol a résztvevők gyakorlati munkájuk ismertetésével hozzájárulnak egy egyedi tudásbázis és kapcsolati tőke kialakításához, s amelynek segítségével a felzárkózáspolitikai a Kárpát-medence stratégiai fejlesztésének fontos pillérévé válhat.

A már megszervezett fórumokon a kutatók bemutatták a roma népességet vizsgáló kutatásokat és adatfeldolgozási módszereket, az e területen folyó fejlesztések főbb irányait, míg a civil és egyházi szervezetek jó gyakorlataikról számoltak be. A szakmai fórumok szervezésével cél hosszú távú kapcsolat kialakítása a kutatók, valamint a mélyszegénység felszámolásában tevékenykedők között.

Szükség lenne megismerni a témában már elkészült kutatásokat, valamint az ezeket végző szervezeteket. A TFHÁT lehetőséget nyújt a roma népesség helyzetével foglalkozó kutatók tapasztalatcseréjére, a környező országokban működő kutatóközpontok munkájának megismerésére, ajánlások és javaslatok megfogalmazására, melyek a MNTFS határon túli megvalósításának előfutárai lehetnek. A 2020-tól szerveződő partneri hálózat kiépítésében a magyarországi egyetemekre a határon túli magyar nyelvű egyetemekre vagy egyetemi tanszékekre egyaránt számítunk; a hálózat alapul szolgálhat a pontosabb adatokhoz és helyi felzárkózási stratégiák kialakításához.

A beszámoló időpontjáig szervezett agorák, szakmai fórumok:

2019. március 21-22., Újpest. A 2 napos rendezvényen civil és egyházi szereplők osztották meg a jó példákat a mélyszegénységben élőkkel folytatott munkájukról. Az eseményen több, mint 70 személy jelent meg a Kárpát-medencéből.

2019. március 28-29., Debrecen. A szintén 2 napos fórumon Kárpát-medencei kutatók osztották meg kutatásaik eredményeit, birtokukban lévő információikat a mélyszegénységben élők helyzetéről. Az esemény több, mint 50 szakembert kapcsolott össze.

2020. február 19-21., Nagyváradon zajlott 3 napos fórum, mely már Erdélyben, Nagyváradon került megszervezésre, a Partiumi Keresztény Egyetemen közösen. A rendezvény összekapcsolta az eddigi két fórum tartalmát és a meghívottakat. Úgy a civil és egyházi intézmények, mint a kutató központok és egyetemek melyek a mélyszegénység felszámolásában és kutatásában érintettek képviseltették magukat. A résztvevők létszáma meghaladta a 100 főt.

A további, jövőbeli fórumok színhelye Erdély után Kárpátaljára, Felvidékre és a Vajdaságba is átkerül.

VII.12. A felzárkózást szolgáló beavatkozások, fejlesztések hatékonyságának, eredményességének javítása, az intézkedések célzása érdekében tovább kell fejleszteni a nemzetiségi adatgyűjtés célzott statisztikai eszközeit.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter Miniszterelnökséget vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2018	2019
Alintézkedés neve:	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Kialakulnak az adatközlési eljárási rendek	igen	igen
Nagymintás roma kutatást előkészítő projektterv	1	N.r

A Miniszterelnökség az EMMI szakértőivel együttműködve alakította ki az uniós programokban résztvevő személyek személyi kérdőívének az önkéntes nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdését. Így a kérdőív – a KSH nagymintás adatfelvételeiben alkalmazott kérdésformulának megfelelően – lehetővé teszi a kettős identitás vállalását. Ennek nyomán valamennyi bevonáson alapuló, a társadalmi felzárkózás céljait szolgáló uniós fejlesztési programban mód nyílik a résztvevők **önkéntes bevalláson alapuló nemzetiségi identitásáról szóló adatgyűjtésre**. Az adatokból információink lehetnek a roma népesség részvételének arányairól az egyes fejlesztési programokban.

2018-ban a KSH egy **projekttervet** készített, amely a hazai roma népesség demográfiai, társadalmi-gazdasági viszonyait feltáró **nagymintás roma kutatást** készíti elő, egyrészt kérdezés-technikai módszertani, másrészt kérdőív-tartalmi szempontból. Az alapozó kutatás két részből áll: egy 50 településen végrehajtandó kvalitatív információkat tartalmazó adatgyűjtésből és a KSH adatállományaiból készülő tematikus adat-összeállításokból. Az elkészült eredmények alapján tervezhető lenne egy, a roma népességre vonatkozó részletes, nagymintás adatgyűjtés, amely egyrészt a szakpolitikai döntéshozatalt részletes adatokkal, vizualizációs eszközökkel tudja megalapozni, valamint lehetőséget ad az egyes intézkedések hatásainak vizsgálatára, a kapcsolódó célok monitorozására. A projekt – a megfelelő források biztosításáig – elhalasztásra került.

2019-ben a KSH megkezdte a 2022. évi népszámlálás előkészítését. A népszámlálás programja tartalmazza az önkéntes bevalláson alapuló nemzetiségi identitásról szóló adatok gyűjtését.